

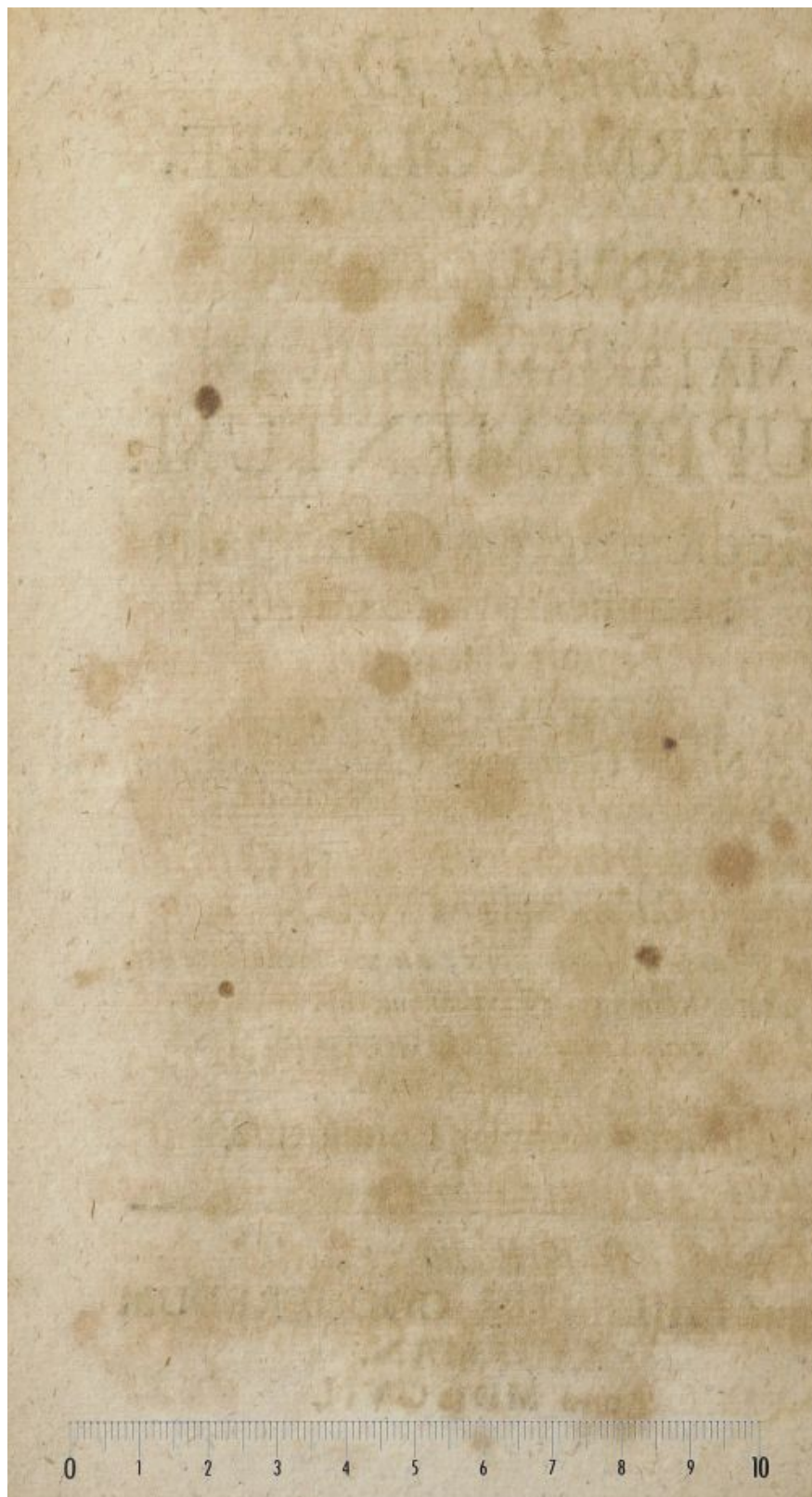
Dale, Samuel. Samuelis Dale Pharmacologiæ, seu Manuductionis ad materiam medicam supplementum : medicamenta officinalia simplicia priore libro omissa, complectens ; ut & notas generum characteristics, specierum synonyma, differentias, & vires. Cum duplici indice tam pharmacologiæ ipsæ, quam supplementi, altero nominum & synonymorum præcipuorum latino, altero germanico, in gratiam tyronum. Juxta exemplar Londinense. 1705.

Bremæ, apud Philippum Godofredum Saurman. Anno MDCCVII., 1707.

Cote : BIU Santé Pharmacie 11360 (2)

Samuelis Dale
PHARMACOLOGIÆ,
SEU
MANUDUCTIONIS
AD
MATERIAM MEDICAM
SUPPLEMENTUM:
Medicamenta Officinalia
Simplicia priore Libro
omissa,
COMPLECTENS;
Ut & Notas Generum Characteristicas,
Specierum Synonyma, Differentias,
& Vires.
Cum duplici INDICE
Tam Pharmacologiae ipsæ, quam Supplementi,
altero Nominum & Synonymorum præcipuo-
rum Latino, altero Germanico,
in gratiam Tyronum.
Juxta Exemplar Londinense.
1705.

B R E M Æ,
Apud PHILIPPUM GODOFREDUM
SAURMAN.
Anno MDCCVII,





PRÆFATIO.

Cum in Præfatione ad
superiorem meum Li-
brum succinctam red-
didi rationem cur Scientia
Simplicium perquam necessa-
ria fuit omnibus Medicinam
facientibus, unà cum opinio-
nibus antiquorum super eâ re
Medicorum, & quoniam ra-
tiones attuli quæ me potissi-
mum impulerunt ad illum
Tractatum publici juris fa-
ciendum, supervacaneum
) (2 duxi

PRÆFATIO.

*duxi ea repetere quæ ibidem
dixeram, satis esse ratus, cer
tiores facere Lectorem de
causis hoc opus in lucem e
mittendi, & quæ adhibui au
xilia in perficiendo eodem &
consummando.*

*Postquam Typis mandave
ram priorem meum Tracta
tum, Anno 1693. animad
verti plurimas res medicas
quæ jam tum cœperunt obti
nere in usu medicinali à me
omissas, plurimi quoque libr
eò spectantes tum tempori
in manus inciderint qui non
dum impressi fuerint, ve
quorum saltem notitiam non
dum habui. Verùm cum mihi
inno*

P R Æ F A T I O.

innotuit ab aliquam multis etiam ingeniosis Librum meum a qui bonique acceptum fuisse in Regionibus exteris, quin & inter peregre proficiscendum se illud non tantum in Gallia, & Hollandia, verum etiam in Italia, & in ulterioribus Germaniæ oris, subiit considerare Supplementum fore necessarium quo majori esset usui aliis regionibus, & cum iter jam fecisset usque ad viciniam Græciæ, antiqui istius Scientiarum Fontis, quod non è re foret adijcere ex Dioscoride exterisque Pharmacopœis, quodcunque non adhuc impressum penes me fuit, & non quod expectandum fuit usquedum Liber a-
iam requireret impressionem, sed seorsim continuò edendum.

Postquam non contemnendum jam progressum feci in constituto subjecto, certior sum factus Gallorum Regem mandasse ingeniosum, nullique secun-

X 3 dum

PRÆFATIO.

*dum Botanicum D. Tournefortium
in Græciam, Insulasque adjacentes
ad investigandas Dioscoridis plantas:
id quod effecit ut ad tempus destiti ab
opere, sperabam enim fore quod cum
insignis iste Vir redux fuisset, aliqua
saltem in lucem ederetur ad dirimen-
dam vexatissimam istam inter Botani-
cos quæstionem de veris antiquorum
Græcorum plantis: verum enimverò
quamobrem visum fuit præstantissimo
Botanistæ invidere Orbiliterariæ, alium
laborum suorum Orientalium fructum
præter Corollarium, me sane latet.*

*Operam dedi ut ubique de Materia
Medica Dioscoridis liquido consta-
ret, atque adeò consului præcipuos Au-
thores qui de hoc Subjeto tractarunt,
& quam presse potui adhasi textui, ad
suppetias etiam meas adhibere lubuit
Matthioli Translationem, ut & Com-
mentarium: in his libris concinnandis
inivi*

PRÆFATIO.

inivi viam nemini perviam; qualis
 nulla (quod sciam) sit mentio in aliqua
 Lingua, ideoque tam vivos quam
 mortuos consului, plurimos scilicet
 doctos, eosque ingeniosos Viros, si-
 mul & Libros; quoniam verò necesse
 omnino fuit unicuique rei medicæ ad-
 dicere virtutes, verum quandoquidem
 libri institutum brevitatem exigit, at-
 que adeo ut in Epitomen redigeretur,
 hoc in causa fuit quod eosdem excerpfi
 ex Authoribus qui id mihi effectum de-
 derunt: verum ne Jovis Corvi ad
 instar furtivis me efferrem plumis, mi-
 hique plus tribuerem quam par est,
 quam meritus sum, ad calcem unius-
 cujusque transcriptionis imposui Au-
 thoris nomen unde mutuo accepi, no-
 tas scil. características, easque præ-
 fertim ex operibus nuperi mei vicini,
 & amici longe colendissimi, Digniss.
 & Solertiss. D. Joan. Raii, jam nunc,

) (4

ut

PRÆFATIO.

ut fas est credere, in gloria, nec non à Pharmacopœia Schroderi; unde accidit quod nonnulli perperam existimare primum Volumen nihil aliud esse quam transcriptum ex istiusmodi Authoribus; & non opus (ut revera est) prorsus novum.

Hoc mihi potius in gloriam cedit, quam in vituperium, ideoque lubens agnosco me sæpe sæpius amicos quosdam, dum opus moliebar, consuluisse, quorum nonnullos memini, nec immerito in Præfatione ad primum Volumen, nec opus est illos hoc in loco repetere, sed eò referam Lectorem meum ut illorum nomina illi innotescant; quibus addere licet D. Guil. Sherard LL. D. qui jam Consul agit Smyrnæ pro Societate Turcica, D. David Kreig M. D. D. Jacobum Petiver, & D. Finch, Pharmacopœas Londini.

Nomi-

*Nominum abbreviatorum
Dilucidatio.*

A. Litera margine posita indicat
Mineras, Plantas, & Anima-
lia illa, quibus præfigitur An-
glia alumna esse.

Act. Philos. & Transact. Philos. Acta Philo-
sophica Regia Societatis Londinen-
sis.

Agricol. Agricola de Re Metallica.

Aldrov. Aldrovandus.

Alpin. Prosperus Alpinus.

Amman. Pauli Ammanni Munuductio ad
Materiam Medicam.

Ang. & Anguil. Aloysius Anguillara.

Bellon. Bellonius.

Bocc. Paulus Boccone in descriptione Plan-
tarum rariorum Siciliae, &c.

Bod. Joannis Bodæi à Stapel Comment.
in Theophrasti Historiam.

Abbreviatorum

Boet. Boetii de Boot Gemmarum & Lapidum Historia.

Bonann. Bonanni Recreatio mentis & oculi.

Bont. Jacobus Bontius in Historia Naturali Ind. Orient.

Breyn. Cent. Jacobi Breynii Centuria; *idem* Prod. 1. & 2. Prodromus primus & secundus ejusd.

Breyn. Dissert. Bot. Joannis Philippi Breynii Dissertatio Botanica.

Cam. Camerarius.

Camel. Syllab. Georgii Josephi Camelli Stirpium Insul. Luzonis, &c. Syllabus.

C. B. Caspari Bauhini Pinax. *C. B. prod.* Prodromus ejusdem. *C. B. Theat.* Theatrum ejusd.

Cat. Angl. & Cat. Plant. Angl. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angliæ.

C. C. Catalogus Plantarum circa Cantabrigiam nascentium ejusd.

C. Jamaic. & Cat. Jamaic. Hans Sloanii Catalogus Plantarum Jamaicensium.

Cæs. & Cæsalp. Andreas Cæsalpinus.

Chab. Dominici Chabræi Stirpium Scia-graphia.

Charlt. ex. Gualteri Charltoni Exercitatio-

tio-

Dilucidatio.

tionones de Differentiis & Nominibus
Animalium.

Clus. Carolus Clusius.

Col. & Colum. Fabius Columna.

Commel. in not. Joannes Commelin in No-
tis ad Hortum Malabaricum.

Commel. Præhud. Bot. Caspari Commelini
Præludia Botanica.

Diosc. Pedacius Dioscorides Anazarb.

Dod. Remberti Dodonæi Pemptades.

El. Bot. Jos. Pitton Tournefort Elemen-
ta Botanica.

Ephem. German. Ephemerides Germa-
nicæ.

Flo. Lugd. Bat. Flo. Floræ Lugduno-Bata-
væ Flores.

Gal. & Galen. Galenus.

Garz. Garziæ ab Horto Aromaticum Hi-
storia.

Gaz. Pet. Jacobi Petiverii Gazophylaci-
um Naturæ & Artis. Dec. 1. 2. 3. 4.

Ger. & Ger. emac. Joannis Gerardi Historia
Plantarum emaculata.

Gesn. Conradus Gesnerus.

Herm. & Herm. Cat. Horti Lugduno-Ba-
tavi Catalogus, Paulo Hermanno.

Hern. Francisci Hernandez Plantarum,
Ani-

Abbreviatorum

- Animalium , &c. Mexicanorum Historia.
- Hoffman.* Casparus Hoffmannus de Medicamentis Officinalibus.
- H. Beaum.* Catalogus rariorum Horti Beaumontiani, à Kiggelario editus.
- H. M.* Hortus Malabaricus.
- H. Ox.* Roberti Morisoni Historia Plantarum Oxoniensis. Pars. 2. & 3.
- Imperat.* Ferrandus Imperatus in Hist. Nat.
- J. B.* Joannis Bauhini Historia Plantarum. 3. Voll.
- Jons.* Joannis Jonstoni Historia Animalium.
- Jons. D.* De Arboribus ejusdem.
- Laet. & de Laet.* Joannis de Laet de Gemmis & Lapidibus.
- Lister. & List. Hist. A. A.* Martini Listeri Histor. Animalium Angliæ; *idem icon, & Hist. Conch.* Historia Conchyliorum ejusdem.
- Lob. & Lobel.* Lobelius in Adversaria & Observat.
- Marg. & Marck.* Georgii Marcgravii Historia Naturalis Brasiliæ.
- Matth.* Petri Andreae Matthioli Commentarius in Dioscoridem.

Mer.

Dilucidatio.

Mer. P. & Mer. Pin. Christophori Merrett Pinax Kerum Naturalium Britannicarum.

Mor. Prælod. Roberti Morisoni Præludia Botanica.

Mor. umb. idem in umbelliferarum distributione.

Mossff. Thomæ Mouffeti Theatrum insectorum.

Munt. Abrahamus Muntingius in Aloide-rio, Herba Britannica.

Musf. Reg. Soc. Musæum Regiæ Societatis.

Musf. Pet. Jacobi Petiverii Musæum.

Offic. Nomina usitata in Officinis denotat.

P. B. Phytologia Britannica.

P. B. P. Paradisi Lugduno - Batavi Prodromus.

P. Al. Leonardii Plukenetii Almagestum Botanic.

P. Mant. Mantissa ejusdem.

P. P. Phytographia ejusdem.

Park. Joannis Parkinsoni Theatrum Botanicum ; *idem. Parad.* Paradisus ejusdem.

Parad. Bat. Pauli Hermannii Paradisus Batavus.

Plin.

Abbreviatorum

Plin. C. Plinius secundus in Historia Naturali.

Pis. & Pison. Guil. Pisonis Historia; *idem Mant.* Mantissa Aromatica ejusd.

Rauwolf. Leonardi Rauwolfii Itinerar. in Orient.

R. Cat. Joannis Raii Catalogus Plantarum Angl.

R. D. Dendrologia ejusdem.

R. H. Historia Plantarum ejusd. 3. Voll.

R. Meth. Methodus Phantarum nova ejusdem.

R. Meth. A. Eadem emendata & aucta, ejusdem.

R. Ornith. Francisci Willoughbæi Ornithologia, à Joanne Raio edita.

R. Ichth. Franc. Willoughbæi Ichthyologia ejusd.

R. Synop. Animal. & H. Animal. Joannis Raii Synopsis Animalium.

R. Synop. Synopsis Plantarum ejusd.

Rivin. Augusti Quirini Rivini Introductio ad Rem Herbariam.

Rondel. Rondeletius.

Ruel. Joannes Ruellius.

Salv. Salvianus.

Scalig. Scaliger.

Schrod. Joannis Schroderi Pharmacopœia.

Schruvenck-

Delucidatio.

Schwenckfeld. Schwenckfeldius.

Sibbald. Roberti Sibbaldi Balenalogia nova
Syen. in not. Arnoldus Syen in notis ad
Hortum Malabaricum.

Theoph. Theophrasti Eresii Historia Plan-
tarum.

T. Coroll. Josephi Pitton Tournefort Co-
rollarium Institutionum Rei Herba-
riæ; *idem Inst.* Institutiones Rei Her-
bariæ ejusdem.

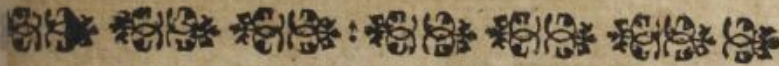
Trag. Hieronymus Tragus.

Turn. Turnerus.

Volck. Jo. Geo. Volckameri Flora Norim-
bergenfis.

Usu. In usu sunt.

Worm. Wormii Musæum.



Spatii loco adjecti sunt aliquot Libri

*Med. qui Bremæ in Bibliopolio repe-
riuntur Saurmanniano.*

Aldrovandi Dendrologia fol.

Argenterii Opera Medica fol.

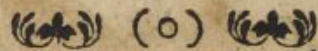
Eugenii Scripta Medica fol.

Habrae Icones Stirpium fol.

Lauderoni Pharmacopœa fol.

Mertini Medicina fol.

Cru-



Boneti Medicinæ Septentrional pars secunda.
Crucii de Arte Medicina fol.
Fabricii Opera Anatomica, cum fig. fol.
Foresti Opera omnia Medica fol.
Forti Consultat. & Responsiones Med. fol.
Fuchsii Opera Medica, fol.
Galegii Opera Physico-Medica fol.
Hoffmanni Scripta Medica fol.
Horsti Opera Medica fol.
—— Dispensatorium fol.
Laurentii Scripta Medica fol.
Libavii Syntagma Alchymix fol.
Lipenii Bibliotheca Medica fol.
Mermannii Consultat. & Respons. Medica, fol.
Parisanus de Microscopica subtilitate fol.
Saxonix Tr. de Medicina pract. fol.
—— ——— Pulribus fol.
Schenckii Observationes Medicinales fol.
Scholtzii Consilia Medica fol.
Sommerhofii Lexicon Pharmaceutico-Chy-
micum fol.
Sorbaiti Opera Medica fol.
Vidii Ars Medicinalis fol.
Wechtleri Homo oriens & occidens fol.
Zacchiæ Quæstiones Medico-Legales fol.
Zwelferi Observationes ad Pharmacopœam
August. fol.

PHARMA.

PHARMACOLOGIÆ,
SEU
*Manuductionis ad Materiam
Medicam,*
LIBER PRIMUS.

SECTIO PRIMA.
De
Aquis Medicamentosis.

I. Aquæ Simpliciores.

Pag. 40. post lin. ult. adde:

N. 1. Ad quæ aqua sine peculiari mentione alterius, e. g. pluvix, &c. recipi jubetur.

N. 2. Præfertur inter fontanas quæ fluit ab Oriente ad Occidentem, quæ decurrit à montanis locis altioribus, item quæ visu, gustu & olfactu, pura, clara, tenuis, levis, ac sincera deprehenditur, ut & quæ citò incalescit, & citò refrigeratur; quæ Hyeme calidior; æstate frigidior. Aquam hanc in-

A jecto

jecto pane tosto corrigere, ægrotisque, loco potus sat grati concedere nostrates confueverunt. *Schrod.*

Lotiones in aqua fontana, seu Balnea frigida Veteribus in frequenti usu fuisse ad varios morbos sanandos legimus; nuperrimè etiam plurimum commendantur à medicis nonnullis eruditis; inter quos eminet D. J. Floyer, *Equ. Aurat. M. D.* scripto non ita pridem libello de eorum ulibus, titulo *Antiquæ Ψυχρολασσίας redivivæ*, &c. in quo p. 22. & 23. Catalogum exhibuit Morborum Aquis Balnearum *Sti. Chaddi* prope *Lichtfieldiam* sanabilium.

Balnea autem frigida in quatuor genera dividit, viz. 1. est eorum quæ moderatum obtinent calorem, uno tantum gradu corporis nostri humoribus minorem; cujusmodi sunt Balnea frigida *Buxtoni* in *Derbia* & *Bristolæ* in *Somersetia*. 2. Aquæ fluviatiles æstivo sole calefactæ. 3. Aquæ fontium frigidissimorum, quales sunt *S. Winifridæ* in *Com. Flint*, & *Serbach* in *Lancastria*, *S. Chad* supradictæ, &c. 4. Fontes frigidi minerali quodam imprægnati, ut 1. Sulphuris foetidi fontes, cujusmodi sunt *Godshalle* in *Staffordia* & *D. Nath. Cursoni* *Equ. Aurat.* prope *Derbiam*. 2. Aquæ Vitriolicæ. 3. Aquæ vitriolo Cupri infectæ. 4. Fontes Salini & Aqua Marina. 5. Aquæ petrificantes, ut *Newnhamenses* in *Warwicensi Comitatu*, &c. 6. Aquæ bituminosæ, ad *Mallow-Bridge* in *Staffordia*, &c. 7. Aquæ Nitrosæ purgantes. 8. Aquæ plumbo imprægnatæ, ad
Holy-

Holy-Well &c. 9. Aquæ Stannoæ in *Devonia* & *Cornubia*. 10. Alabastrites, ut prope *Tutbury* in *Staffordia*. 11. Aquæ margâ tinctæ, ut quæ prope *Hinchley* in *Leicestria* habentur. 12. Aquæ calce imbutæ, ut quæ prope *Verulamium* in *Hartfordia*, & *Walshall* in *Staffordia* occurrunt. Qui plura velint, librum ipsum consulant: Quem in Latinum versum in *Hollandia* impressum iri audio.

Præter morbos prædictos *S. Chaddi* aquis sanabiles, aliæ plurimæ medelæ insignes Balneis frigidis effectæ, per totum librum memorantur, quarum multæ ab eruditis medicis hodie viventibus observatæ sunt.

A. 2. Aqua Putealis *Offic. Brunnen-Wasser*. Fontana vilior, & crudior ut plurimum habetur; eò quod ponderosior plerumque sit ac linguam magis feriens. Verùm si ex vivis scaturiat scaturiginibus, reliquisque bonitatis signis abundat; illius vices subire haud inepta est.

A. 3. Aqua fluvialis *Offic. Flus-Wasser*. Quod radiis solaribus exposita fuit, magis habetur digesta quidem, quam putealis: Verumtamen in usurpatione ejus, non erit inutile, spectare, unde originem trahat, quoque perlabatur.

A. 4. Aqua Palustris *Offic. Sumpfsicht Wasser*. Pessima omnium censetur, adeoque à Medicina eliminanda.

Pag. 41. lin. 4. post Verbum *fit* adde:

Aquam marinam in receptacula *Salt-Gruben*

ben/Salz Pfannen dicta infundunt, ubi Solis calore coagulatur. Pro modis conficiendi Vid. *Act. Philosoph. Lond.* n. 51.

Joannes Speed Salis cujusdam meminit à lateribus lapidum quorundam in fluvio *Were* juxta *Butterbeck* prope *Dunelmum* jacentium exeuntem, qui Solis calore, æstivo tempore, ab aqua salsa rubente refluxûs marini tempore in *Salem* candidum induratur. A. *Camdeno* quoque memoratur in *Britannia* p. 744. his verbis: *Inde Vedra decurrit, crebrò eminentibus saxis interpolatus, quibus si aqua infundatur, parumque misceatur, salsam imbuat qualitatem.*

Pag. 41. lin. 5. post verb. *transportatur*
adde:

Alium Salis ex aqua marina conficiendi modum *Lemingtonie* in Comitatu *Hantonia* usitatum, ab insula cui inædificatur oppidum istud, nomine *Port See* Salz dicti meminit D. *Joan. Collins* in Tractatu suo *De Sale & Piscatura* p. 18. Aquam scilicet marinam in Vasa. Salz Pfannen dicta infundunt, ubi primo Solis calore paulum evaporatur, postea ignis vi excoquitur, Sal purgatur & coagulatur.

Quinetiam Salis Genus ex aqua marina coquendo efficitur, cujus parandi modus apud *Shields* prope *Novum Castrum* usitatus, (quod genus *Sal Novo castrensis* i. e. Salz von *NeuCastle* inde dicitur) ut & in comitatibus *Dunelmensi* & *Northumbrico* à D. *Collins* libro prædicto p. 10. quo lectorem refero.

Sal

Sal insuper in *Lancastria* ex arena marina elicitor; modum videtis apud clarissimum *A. Joan. Raium* in *Vocum Anglicarum localium Sylloge* Ed. 3. p. 209. *Camdenum* in *Britannia* p. 753. his verbis descriptum: *In ora hâc maritima multis in locis sabuli cumulos videas, quibus aquam subinde infundunt, donec salsuginem contraxerit, quam postea subditis glebis in candidum salem excoquunt.* Nec in *Lancastria* tantum sed in *Hantonia* ut à prædicto *D. Collins* p. 15. certiores facti sumus.

A. 6. Aqua pluvialis *Offic. Regen-Wasser.* Est aqua levis linguamque minus foriens, fontanæ vicariæ, utimur eâ ut plurimum destillatâ. Sunt qui præferunt imbres à Meridie advolantes, vel ab Oriente, utpote quas radiis solaribus magis imprægnatas & digestas arbitrantur.

A. 7. Aqua Nivea *Offic. Schnee-Wasser.* Pluviali affinis est, magisque penetrans, ad eoque & ad sudorem movendum non inefficax, quas vires naturæ salinæ acceptas refert, quâ præ reliquis abundat, vi frigoris condensata. *Vires.* Odontalgiam pertinacissimam aquâ niveâ fuisse domitam scribit *Zacut.*

Pag. 41. lin. 23. adde:

Vires. Vim habet laxandi, resistit ictibus animalium venenatorum, collectus ab herbis ophthalmicis oculorum affectibus convenit. *Witeel in Schrod.*

A 3

II, Aquæ

11. *Aqua Minerales.*

Pag. 41. lin. ult. subjunge :

Hæ à vicino nostro D. Ben. Allen, M. B. in *Historia sua Chalybeatarum & purgantium aquarum Angliæ* in duo genera dividuntur. 1. est earum quæ copiosum Salem nitrosum continent, quales sunt quæ ad *Leez, Witham, & Markshall* in *Essexiæ* comitatu, *Knaresborough* in *Eboracensi* provincia, *Ilmingtoni* in *Warwicensi* agro & *Aylesham* in *Norfolcia* occurrunt. 2. *Acidule* seu *Chalybeatæ* leviores, ut *Tunbridgenses* in *Cantio*, *Wellingtonburgenses* in *Northamptonia*, *Islingtonienses* prope *Londinum*, *Felstedenses* in *Essexia*, & *Oultonenses* in *Norfolcia*.

Prædictus Autor tertium adhuc Genus harum aquarum constituendum arbitratur, cui *Acidochalybeatarum* nomen convenire censet. Hujus generis characteristicam facit: Quod ponderosiores sint, coloris sui tenaces, quod minere minus, plus spiritus contineant, quodque cum gallis colorem *Cerasi* instar rubentem reddant, ad modum *Spirituum Vitriolicorum*. Hanc classem esse ad quam *Markshallenses* & *Knaresburgenses* propriè & peculiariter pertinent. Hanc divisionem instituisse sibi in animo fuisse affirmat, verum ob nimiam festinationem memoria excidit membrum hoc tertium & omissum est.

Pag. 42. lin. 4. subjunge :

Hæ etiam à prædicto Autore in 3. species dividuntur, 1. *Selenitica*, quæ *Epshamia* in *Sur-reia*,

reia, *Actoni & Kensingtonia* in *Middlesexia*, & *Colcestria* in *Essexia* scaturiunt. 2. Quæ in terra lutosa æquabili existunt ut ad *Richmond*, *Lambeth*, & *Surreia*, *Dulwich* in *Cantio*, *Northall*, & *Barnet* in *Hartfordia*, *Upminster* & *Brentwood-Weal* in *Essexia*. 3. Quæ chalybeatam admixtam habent, ut *Scarburgi* in *Eboracensi* Comitatu, & ad *Woodham Ferrers* in *Essexia*.

Quod ad vires & usus prædictarum mineralium aquarum attinet eas in libro prædicto requirendas omitto.

SECTIO SECUNDA.

De

Terris Medicamentosis.

1. De Bolo.

Pag. 43. pro 3. & 4. Specie adde:

3. **B**Olus *Toccaviensis Offic. Charl. Ex. Toctanscher Bolus*. Notas Boli *Armenæ* veræ habet, & instar butyri in ore liquescit. In *Transylvania* ad *Toccaum* seu *Tockai* effoditur. *Vires*. In *Catarrhis* & peste valdè commendatur. A *Cratone* in usum medicum fuit traductum, qui eam præferat *Armenæ*, quæ Imperatori ex *Turcia* allata erat. An à priore differat nescio.

Pag. 43. lin. ult. adde:

4. Bolus candidus *Offic. candidus Lignicentis* seu *Terra sigillata Goltbergensis Charl. Ex. Axungia Lunæ Chymicis weisser Bolus*.

A 4

Effo.

8 PHARMACOLOGIA,

Effoditur ad Goltbergam in Ligies, & Stragonium. *Vires.* Capitis dolores mulcet & mitigat, cerebrum roborat, Diarrhœæ & Dysenteriae medetur, albumque Uteri fluorem peculiari vi curat.

11. De Argillis.

Pag. 45. lin. 2. subjunge:

3. **T**erra Lemnia alba *Offic. Worm. Charlt. Ex* weisse Lemnische Erde. Aliquantulum tenax & lubrica est, ob pinguedinem, adeo ut linguae adhæreat sine mordacitate. Si in aqua resolvitur, similis erit molli ceræ. In Insula Lemno eruitur. *Vires.* Sanguinis ex Utero profluvia, & fluxus muliebres compescit, venenis morbisque malignis resistit; rabidi canis morsui medetur.

4. Terra Eretria *Offic. Charlt. Ex.* Eretrianische Erde. Duæ sunt Eretriades, una alba est altera cinericea. Optima habetur ad cinerum colorem vergens perquam mollis: quasi per æramenta tracta tractim ducatur lineam violaceam refert. *Vires.* Vim habet adstringentem, & refrigeratorem, leviter mollientem: cava explet, & sanguinolenta conglutinat. *Diosc.*

5. Pnigites *Offic. Charlt. Ex Worm.* Terra Pnigites *Diosc.* schwarze Erde. Pinguis est, spissa, mollis, nigra, adstringens & acris valde, sapore Vitriolum refert. *Vires.* Eosdem effectus habet quos Cimolia, paulo tamen infirmior est. *Diosc.* Partibus diversis constare affirmat *Wormius.*

Pag.

Pag. ead. lin. 10. post *Vulgò* adde:

Sive Terra Strigenfis. Sigillata Strigoniana
Charlt. Ex. Silesiaca sigillata qui Chymicis Ax-
 ungia Solis dicitur *eiusd.* Terra sigillata Sile-
 siaca, sive Terra sigillata Germanica, Sigil-
 lum Strigonienfe, Axungia Solis Chymico-
 rum *Worm.*

Pag. ead. lin. 11. post *Erde* subjunge:

Strigische Erde. Terra est lutei coloris, ad
 medietatem vergens, pinguis, viscosa, instar
 butyri in aqua vel ore diffuens. *Vires.* Cum
 terra Lemnia viribus convenit, sed effica-
 cior. Magnopere laudatur à *Sennerto Lib. de*
este.

8. Terra Turcica *Offic.* sigillata Turcica
Charlt. Pastilli Turcici caracteristis insigni-
 Worm. *Türkische Erde.* Color internus to-
 rus massæ cinereus. *Vires.* Pro terra Lem-
 niâ communiter venditur, cujus viribus re-
 spondet.

9. Terra sigillata Livonica *Offic. Worm. Charlt.*
Ex. Liefländische Siegel-Erde. Rubicundior est
 quàm Terra Silesiaca. *Vires.* Valde adstrictio-
 na est; ideoque in Dysenteria, Diarrhœa ali-
 que profluviis commendatur.

Pag. 47. lin. 28. adde:

13. Terra Chia *Offic. Charlt. Ex. Worm. Erde aus*
der Insel Chios. Ex Insula Chio allata est ter-
 ra crustosa, candida, vergens ad cinereum.
 Samiæ similis. *Vires.* Ad rugas abstergen-
 das, ad ambusta aliaque ad quæ Samia com-
 mendatur. *Worm.* Ejus loco substitui po-
 test vel Samia vel Cimolia alba.

As

III. De

III. De Marga.

Pag. ead. lin. 15. adde:

A 1. Marga Offic. Schrod. Mer. P. Steinmarch Mergel. Variæ sunt species & colores, ut ruffa, grisea & lutea. Est portio quædam pinguis & quasi medulla in saxis nonnullis dum franguntur reperta. Vires. Siccat, adstringit, consolidat, sarcotica est, tartarum, sanguinemque coagulatum resolvit. Schrod.

2. Marga saxatilis cinerea Offic. Worm. Goslarica Agric. Aschfarben Marck. In saxorum cavitatibus & fissuris reperitur.

Cinerei est coloris, ex crustis crassis constans, sapore acidiusculo. Vires. Adstringentem & Emplasticam vim habet, sanguinis profluvium sistit. Externè cum Terra Samiâ viribus convenit.

3. Marga saxatilis incarnata Offic. Worm. Charl. Ex. Fleisch färbicht Marck. Ex montibus Bohemicis & Lygiis allata. Terra est pinguis & lubrica, colore incarnato, ponderosa, linguæ adhærens, digitos subluteo colore tingens. Vires. Prodest ruptionibus, fracturis, fluxionibus, Hæmorrhoidicis Dysentericis; venenis morbisque pestilentibus resistit.

4. Marga candida Offic. Feroensis Charl. Ex. ex insulis Feroensibus Worm. Stenomarga Agric. Agaricus mineralis Imper. Lapis Morochthus Boet De Laet. Lac Lunæ quibusdam Weisser Stein Marck. In Germania reperitur.

ur. Substantia est fungosa, alba, friabilis. *Vires*. Refrigerat, adstringit, Sanguinis eruptiones sistit.

A. 5. Lapis Morochthus *Offic. Boet.* Morochthus *De Laet.* Morochthus aliis Leucogæa, Leucographis, Galaxius, Graphida, Galactites *Worm. Charlt. Ex. Weisser Marmor.* Est substantia mollis, lubrica, colore varians, viridis, aliquando alba, nigra, vel mellis. Reperitur in Anglia, Saxonia, Ægypto, &c. *Vires*. Convenit iis qui sanguinem expuunt, celiacis, & vesicæ doloribus, ad fluxus maricis commendatur. Ulcera oculorum sanat. *Diosc.*

6. Lapis Galactites *Offic. Boet. de Laet. Milchstein.* Substantia est molli, cinerei coloris, gustu dulcis. Invenitur in Saxonia. *Vires*. Laudatur ad fluxiones oculorum, & ulcera *Diosc.* Nutricum Lac auget *Boet.*

7. Lapis melitites *Offic. de Laet. Boet. Honigstein.* A Galactite tantum colore & dulcedine differt. *Vires*. Ejusdem cum Galactite effectus *Diosc.* Abstergere paulo magis ac paulo validior Galactite videtur *Galen.*

Inter Morochthum, Galactitem & Melititem hoc discriminis ponunt, quod Morochthus lacteum succum edat, absque mellis dulcedine, nec albus, nec cinereus existens. Galactites vero albus vel cinereus est, lacteum succum sine mellino sapore promens. Melitites vero vario colore, succum lacteum mellis dulcedine exhibet. Sic *Wormius*, verum has tres *Jo. de Laet. lib. de Gemmis & Lapidibus p. 142 inter*

ter se differre statuit, & hoc modo distinguit. Qui igitur cinereo colore constat aut nigro, Galactites fuerit: qui flavescit, mellis similitudinem etiam in colore referens, merito dici possit Melitites: subviridis autem Morochthus. Nitel autem gemma instar Morochthus magis quam ceteri.

8. Lapis Thyites *Offic. Boet. de Laet. Grunstein.* Subviridi est colore, Iaspidem imitatus, cum diluitur tamen lacteum succum reddit. Vehementer mordet. In Æthiopia gignitur. *Vires.* Tenebras, quæ pupillis obversantur, expurgat *Diosc.*

Thyites *Dioscoridis* quid fuerit nobis incognitum est. At neque superioris seculi scriptoribus melius intellectum. *Fuchsius* lapidem Turcicum esse existimat, cujus opinio à *Matthiolo* bene refutatur, ad quem lectorem remitto. *Agricola lib. 6. de Nat. Fossil.* à Morochtho nihil differre judicat.

IV. De Creta.

Pag. 50. lin. 18. adde:

A. 3. Plumbum nigrum *Offic.* Nigrica fabrilis *Mer. Pin. Charlt. Ex.* An Creta nigra mollis & dura argenteis maculis nitens *Kentman? schwarze Kreiden.* Invenitur in fodinis. Mollis est, sed tamen consistentiæ firmioris, lævis & splendens, non petrosa, in frusta variæ magnitudinis divisa. *Vires.* Refrigerat, siccat, repellit. Usus præcip. adversus strumæ tumoresque frigidos & Phlegmaticos. Ad ducendas lineas, & monochromata à *Pictori-*

De Sulphuribus Medicamentosis 13

toribus & fabris usurpatur. N. B. *Optima*
ensetur quæ invenitur in Anglia, quæ ex Hispa-
nia adfertur fragilis est, pessima quæ ex India Orien-
ali advehitur.

4. Creta Selenusia *Offic.* Selenusia Terra
quibusdam. *Selenusische Erde.* Maxime lau-
datur, quæ vehementer resplendet, candida,
friabilis & humore dilui celerrimo. *Vires.* Sic-
cat & astringit, ad ulcera commendatur.

SECTIO TERTIA.

De

Sulphuribus Medicamentosis,

III. De Bitumine,

Pag. 54. lin 8. adde:

Wormius Gagatem duriorē tantū
lapidis speciem facit, cumque
expolitur à *Plinio* Gemmam Samo-
thraciam, à *Nicandro* Lapidem Thra-
cium, à nonnullis lapidem Obsidianum voca-
ri ait.

A. 2. Lithanthrax *Offic.* *Mer. Pin.* seu Car-
bo fossilis *Charlt. ex Boet.* Carbo fossilis seu
Lithanthrax *Worm.* *Stein Kohlen.* In agro
Derbiensi, &c. reperitur. *Vires.* Exsiccandi & di-
gerendi vi pollet *Worm.*

Pag. 54. lin. 19. adde:

4. Lapis Thracius *Offic.* *Thracischer Stein.*
Nasci-

Nascitur in flumine quodam *Scithiæ*, cui *Ponto* nomen est. *Vires*. Vis ei *Gagatis Diosc.*

Varia inter Authores occurrunt opiniones de hoc lapide. *Matthiolus* historiam ejus ex *Galeno* his verbis tradit: *Est & alius lapis, cujus meminit Nicander hunc in modum,*

*Si lapis uratur candenti Thracius igni, &
Post made fiat aqua, flagrabit totus: at idem
Mox oleo affuso, penitus restinguitur: adfert
Thracius hunc ad nos pastor de flumine, nomen
Cui Pontus, ----*

Verum nullus ejus in medicina usus: neque Nicander præter graveolentiam, quæ suffitu feras fugat, quicquam ei adscripsit) Verum fabulosum potius quam verum esse concludit, cum nec à seipso nec ab amicorum quoquam in *Italia* inveniri potuerit. *Boetius de Boet* nonnullos eum pro *Gagate*, alios pro *Lithanthrace* habere ait. In *Officinis nostris Anglicanis* hodiernum incognitus est. Verum cum *Dioscorides* *Gagatis vires* ei attribuit, *Gagates* pro eo substitui & usurpari potest.

Pag. 56. lin. 4.

Ex hoc Bitumine, addito olei Anisi tantillo *Pharmacopolæ nostri Londinenses Balsamum Chilenfis* nomine celebratum conficiunt.

SE-

SECTIO QUARTA.

De

Salibus Medicamentosis.

I. De Sale Communi.

Pag. 59. lin. 24. post *pollet* subjunge:

Modus excoquendi Salem ex aquis fontium Salinorum in *Cestria*. *Wigornia* & *Staffordia* describitur à doctissimo viro & amico nostro D. *Joan. Raio* in *Sylloge Vocum Anglicarum* p. 204. Item in *Actis Philosoph. Lond.* N. 53. 54. 142. & 156. Necnon à D. *Collins* Tractatu de Sale & Piscatura p. 5. & D. *Plot.* *ist. Nat. Stafford.* p. 93.

Hoc in loco addere possem modum purificandi Salem, qui fit vel dissolvendo Salem rupeum vel Salem marinum Gallicum in aqua marina, deinde coquendo, clarificando, in granula coagulando, prout in *Essèxia* ministratur: idem fere est cum Salis *Cestris* depuratione.

Marburia in *Cestria*, Anno Dom. 1670. detecta est Petra Salis Nativi, unde emanat liquor salus valdè acutus. Petra hæc inter 33 & 34 pedes nostræ mensuræ à terræ superficie asurgit, estque duritie & puritate Alumini par, atque pulverem comminuta in salem candidum & acutum abit. Qui plura de hac rupe scire desiderant *Act. Philosoph. Lond.* N. 66. consulant, Ex hoc salis genere ex *Cestriæ*

co-

comitatu per mare ad nos delata prope *Camalodunum* efficitur Sal ille, qui apud *Essexenses* *Salz auff Salz*. i. e. Sal super Salem, seu Sal ex Sale dictus.

Aqua è fontibus salinis mediterraneis ad siccitatem excoquatur, rursus ejus Sal tantillo aquæ fontanæ diluatur, cristallos verè cubicas dat (*ut scribit clarissimus D. Mart. Lister D. M. in exercitatione sua de Fontibus medicatis Anglia p. 4.*) in medio verò superiore latere, sive plano, velut quædam perspicuitas, puta à materiæ deficientiæ sive inanitate habetur: reliqua autem quinque latera solida & albida sunt.

Idem etiam laudatissimus Autor observat, quòd non obstante proxima affinitate, quæ inter Salem puteorum mediterraneorum & marinum intercedit, eos tamen specie inter se differre: siquidem anguli crystallorum salis puteorum mediterraneorum integri sunt, ut dictum; cum anguli crystallorum genuini salis marini, aut eorum saltem aliqui in plana triangularia abscissi sunt, ab uno cuborum latere: undè colligit aquam marinam ab omnibus aliis aquis distinctam esse. Qui plura de his velit eundem doctissimum Autorem consulat, apud quem utriusque generis figuras inveniat. Videsis etiam *Act. Philosoph. Lond.* n. 156. p. 492.

II, D

II. De Sale Gemmæ.

SAL Gemmæ supra dicto modo solutus, in crystallos cubicos coagulatus, ideòque ab eodem D. Lister pro eadem Salis specie habetur.

III. De Sale Nitri.

Pag. 61. lin. 4. subjunge:

INgeniosissimus vir D. Martinus Lister in libro suo citato figuras crystallosum Nitri exhibuit ut & eorundem descriptionem, quam huc transcripsi: Nitrum, in crystallos sexangulas tenues, longas, & æqualiter crassas concrescit. Hæ, crystallos sua latera parallelogramma habent. Eadem autem desinunt, ex altera tantum parte, vel quadam acie, vel mucrone, pyramidis in modum acuminato, scilicet, ob varium positum duorum planorum laterum. Ex altera vero parte haud poliuntur crystallos, sed semper quasi præfractæ desinunt; idque moneo, ne Nitri figura à me primum delineata & evulgata, & à quodam ut video nuper minus rectè exposita, aliquem decipiat.

Notandum autem est, mucronem illum acuminatum, quam ferè ex altera parte uniuscujusque crystallos nitri, ad modum coni figuratum esse diximus, ex ipsa prismæ extremitate esse constitutum, & nullatenus, ipsum prismæ corpus extenuari: quod tamen multos de his nitri crystallos incautè somniare video. De simplici autem & primaria harum crystallosum concretionem loquor: nam fortuita quadam plurimarum coitione id aliquando evenire videtur. At illa

E

quidem

quidem differentia notanda est, quòd quæ sic fortuito coeunt, eadem, si denuò aqua diluantur, in perfectam sui generis speciem tandem ex toto reduci possint.

Præter Crystалlos verò sexangulares è sale petræ diluto formatas, ibidem etiam non rarò (si id sal minus purgatum sit) alias quoque crystallos cubicas multangulares, nescio quasdam reperias: & hæ omnes seorsim collectæ, ex nova solutione, vel in crystallos Nitri supra descriptas abeunt, vel suam originem, si alienæ sunt, fatentur. Sal autem Nitri dictus in ignem impositus, illicò flammam tenuem concipit, & ex toto non sine strepitu absimitur, omnino nihil capitis mortui, aut Colcotharis, ut Chymici loquuntur, relicto.

Pag. 60. ad finem paginæ adde:

Hic æquum esse judico errorem à me superiori volumine admissam agnoscere & emendare. Salem scilicet Salis petræ memini, ut qui quotidiani usûs esset in culinis nostris, p. 61. quem p. 62. Salis petræ ex Indiis advecti speciem nondum depuratum esse affirmavi, verum postea melius edoctus agnovi Salem illum Salis petræ dictum Salis marini speciem esse adhærentem lateribus & fundo doliorum Rühl, Jäffer dictorum, in quæ liquor post primam Salis Petræ depurationem ex aeno cochlearibus infunditur ad refrigerandum usque dum digitus absque læsione in eum imitti possit, antequam in vasa ad crystallizandum, Christallisir Gefässe dicta, exprimitur. Vide D. Collins librum superius me-

mo.

moratum, p. 125. ubi affirmat coctione valida glebas affici Sacchari panum conicorum aut Aluminis magnitudine, quæ à Pharmacopolis nonnunquam Salis petrae depurati nomine divenduntur.

IV. De Alumine.

Pag. 63. lin. 3. adde:

Figuræ Aluminis, ejusque pariter descriptio à D. Lister libro prædicto traditur his verbis: *Lixivium* è cremato *Aluminis metallo* diuque servato percolavimus, siccavimusque: id autem *Crystалlos albas* ad hunc modum figuratas dabat; nimirum his figura paululum compressa est, ex altera parte, quasi vertice dicas, planum sexangulum habet, ex altera & opposita parte sive basi plano similiter sexangulo insidet; ejus autem latera claudunt tria sexangula plana, quibus alternatim bina plana quadrangula interponuntur, ita quælibet integra aluminis *crystallus* ex undecim planis conficitur: Scilicet, è quinque sexangulis, & senis quadrangulis planis: illa autem ipsa *crystallus* quam descripsi, quinquaginta circiter grana pendebat. N. B. Simplex autem & primario universorum salium concretio benè, & diligenter notanda est. Nam ubi ea diutius processit, *crystalli* quidem magnitudine augeri videntur: At id ferè sit plurium salium integrorum & primariorum conjunctione quadam fortuita, unde veræ & naturalis *Crystallorum* figuræ confusio oritur.

Pag. 63. lin. 11. subjunge:

Modus efficiendi Alumen rupeum Solæ in

B 2

Ita-

Italia accuratè traditur à D. Paulo Boccone in Museo suo della Fisica, &c. quem consulat Lector. In plerisque convenit cum præparatione Aluminis vulgaris.

V. De Borace.

Pag. 64. Ad finem Capitis 5. adde:

V*ires. Digerit, exsiccat, & sine morfu carnem liquefacit. Ulceribus quæ consolidationem respuunt cum fructu accommodatur, modice pota vomitus movet. Worm.*

VI. De Vitriolo.

Pag. 64. lin. 28. subjunge:

W*ormius etiam hujus generis Vitrioli in Anglia parandi modum descripsit, quem quia brevis est ipsius verbis huc transcribere non pigebit: Lapidēs ex quibus Vitriolum excoquitur ad littus Orientale Insula Sheppey reperiuntur. Ubi ingentem horum copiam collegerunt, per spatiosam aream terræ mistos spargunt donec imbrium illuvie, accedente Solis æstu & calore in terram seu pulverem redigantur subtilissimum, nitrosum sulphureum odore prætereuntes offendentem. Interea aqua per hanc terram percolata in subjecta vasa per tubulos & canales derivata in vasa plumbea ampla sex vel septem dierum spatio coquitur ad justam consistentiam, tum in aliud vas plumbeum effunditur immixtis asseribus aliquot, quibus adhaerens concreascit vitriolum omnibus refrigeratis. Nullo alio vase coqui aut contineri hoc lixivium potest quàm plumbeo; cui ut facilius ebulliat ferri injiciunt particulas,*

las, quæ à lixivio plane consumuntur. Modus etiam Vitrioli Brickleia in Essèxia conficiendi à celeberrimo Viro D. Jo. Raio vicino & amico nostro tradita in libello supracitato, cum processu Wormiano convenit: Eandem methodum, in Vitrioli præparandi domibus Waltoni & Ramseia in Eadem Essèxia sectatam observavi. Verùm in Italia ejus præparandi modus diversus est, ideòque Matthioli verbis descriptum dabimus.

Minera glebas in acervos mediocres coniectos igne supposito accendunt. Sponte autem urunt semel accensa, donec in calcem seu cineres maxima ex parte relucantur. Mineram combustam in piscinas aque pleenas obruunt, agitando, miscendoque eam, ut aqua imbuetur substantia Vitrioli. Aquam hanc Vitriolatam à sedimento claram hauriunt; & in caldaria lumbea transfundunt, quam igne supposito decoquunt. Verùm dum ebullit, in medio coctura vel parum supra vel infra addunt modicum ferri veteris vel gleæ æris, juxta intentionem operantis. Aquam Vitriolatam decoctam in vasa lignea transfundunt in quibus frigescentis congelatur in Vitriolum.

Vitriolum viride à prædicto D. Lister pariter depingitur & describitur his verbis: *Vitriolum autem viride, à Pyrite ferreo nascitur; cuius maturæ & perfectæ crystalli perpetuò ex utraque arte mucronatæ sive acuminatæ sunt, & ex decem planis lateribus inæqualibus constant: scilicet, ex quatuor mediis planis pentagonis, & ad singula quæque extrema acuminata, terna plana triangula habent; erinde ut in figura representatur.*

Pag. 65. lin. 21. adde:

Apud *Goslarienses* conficitur Vitriolum hoc modo: Calcinantur Lapidēs Pyrites dicti, calcinat liberiori aëri exponuntur, sic enim vel spontè efflorescit Vitriolum, vel per elixationem cum aqua prodit.

SECTIO QUINTA.

De

Fossilibus Metallicis Medicamentosis.

Lapis Schistus *Offic. Worm. Boet. De Laet. Charlt. Ex. Schiefer-Stein.* Ex Germania transportatur. Substantia est metallica crocei coloris, si optimus fuerit, alias nigricat, laminas habens tenues, invicem hærentes, splendentes, & perspicuas, *Vires.* Vim exhibet Hæmatitæ, sed ad omnia infirmiore *Diosc.*

VI. De Cobalto.

Pag. 70. post lin. 18. adde:

PRæter colorem *Ultramarinum* dictum à *Lapide Lazuli & Armenio* factum pag. 84 *Pharmac.* nostræ memoratum, pro cuius præparatione addiscenda ad *Boetium* Lectorem remitto: Aliud cœrulei genus est, non tantum à *Pictoribus*, sed etiam à *Matronis & lotricibus* nostris usitatus, *Schmelzblau* dictus, sed frequentius à forma ejus *blaue Stärcke* i. e. *Cœruleus*

ruleus pulverisatus, qui à Cobalto, cineribus clavel-
vellatis, & silicibus albis conficitur: cujus
conficiendi modus apud Saxones in Germania,
prout ab amicissimo viro D. Davide Krieg M.
D. mihi communicatus est, sic se habet. Pri-
mo Cobaltum in mola in tenuissimum pulve-
rem comminuitur, cumque cineribus clavel-
latis mixtum in fornice funditur in vitrum
obscurè cœruleum; deinde iterum commo-
litum, & cum idonea quantitate silicum al-
borum mixtum denuo funditur in vitrum,
quo tandem pulverisato partes tenuiores lo-
tione separantur & postea exsiccantur. N. 1.
Quò plures silices post primam fusionem ma-
teriæ admiscuntur, eo major erit Smalti quan-
titas, verùm pallidior. 2. Inter lavandum,
quod primò à massa abscedit purius & palli-
dus est posteriore.

VII. De Phrygio Lapide.

[*Apis Phrygius Offic. Boet. de Laet. Phrygi-
scher Stein.* Nascitur in Cappadocia. Est
gleba pumicosa, præfertur qui pallescit, pon-
dere mediocris absque solida compage, ac
lineis albis Cadmiæ instar distinctus est. *Vi-
tes.* Astringendi expurgandi & crustas indu-
cendi vim habet. Lavatur ut Cadmia. *Diosc.*
Morbis oculi, atque ad ulcera &c. utilis est.
Galen. In Officinis nostris Anglicanis hodie
ignota est.

B 4

IX. De

IX. De Sory.

Pag. 71. lin. ult. subjunge:

4. **M**Elanteria *Offic.* Duplicis est Originis, quædam in faucibus cuniculorum, quibus æs eruitur salis modo concrefcit. Alia verò in summa facie supradictorum locorum coit, quæ terrena est. Præstat quæ sulphuris colorem trahit, levis, pura, æquabilis, & quæ contactu aquæ confestim nigrescit. *Vires.* Vim causticam eam obtinet, quam & Misy. *Diosc.* In officinis nostris nunquam reperitur.

X. De Asio Lapide.

Lapis Asius *Offic.* Asius vel Assius lapis quem etiam Sarcophagum vocant *Worm.* *Charlt. Ex.* Sarcophagus sive Assius lapis *De Laet.* & Asius seu Assius lapis *Boet. & Stein.* Est minerale leve, fungolum, friabile, scissile, pumico colore, sapore falso. In *Ufu.* Minera, falsugo subflava summo lapidi insidens, compage tenui, gustu mordente. *Vires.* Utraque vim habet adstrictoriam, & modicè erodentem. Ulcera vetera siccant & cicatrici repugnantia sanant, excrescentia cohibent: cava explent; tetra ulcera & fungis similia expurgant. *Diosc.* Longè validior flos seu falsugo existimatur.

III. De

I. De Metallis perfectis, quorum mineræ in usu Officinis non sunt.

VI. De Cupro,

Pag. 78. lin. 16. post *infringendi* adde:

FLos æris *Offic.* Spangrium. Sunt parva, subrubra, splendentia granula, seminis illi magnitudine aut minora, quæ laminæ æræ, supra vaporem ab aquâ æris liquefacto cum è fornace effluit inpersâ elevatum spensæ accrescunt. In fornacibus, ubi æs fûm funditur in Tridentino agro, sæpius allegit Matthiolus in hunc modum. Cùm in fornaci liquatum, in paratum receptatum extra fornacem diffunderetur, anteam omnino coiret in massam, frigidam super ipsum adhuc ignitum infundebat, statimque vapor magnus excitabatur, sub quo vox ferream laminam & eam quidem amaram, subiciebat, tamdiuque tenebat donec cessabat vapor. *Vires.* Adstringit, & excrementia coerces: offusam oculis caliginem emendat, sed magnopere mordet. *Diosc.* Terriorum partium facultatis est, quam aut æstum aut squama. *Galen.* Nusquam in Officinis nostris reperitur, quapropter ejus vice ruginè perpetuò utuntur.

B 5

SE-

SECTIO SEXTA.

I. De Lapidibus minus pretiosis

Pag. 82. lin. 11. adde:

II. De Lapide arenoso.

A Lapis arenosus *Offic.* Saxum arenarium *Worm.* Boet. Charlt. Ex. Ammites vel Hammites, *Mer. Pin. Sandstein.* Lapis est asper & veluti ex arenis compositus. Variis in locis invenitur.

Pag. 91. post cap. 3. addatur:

V. De Adarce.

A Darces *Offic. Boet.* Adarce *J. B. Chab.* Est tanquam concreta saltilago, humidis & palustribus locis siccitate emergens, & arundinibus ac herbis agglutinata, colore flori lapidis Asii similis & omni forma Alcyonia, & aliquantum cavo proxima, ut videri posset lacustre Alcyonium. *Vires.* Ad evellendas lepras, lentigines, lichenas, & vitia cutis in facie, similia accommodatur. Et in summa vis ei acris. Humorem evocat, qui in alto concrevit, & Ischiadicis prodest. *Diosc.*

Utrum Adarces *Dioscoridis* idem sit cum eo *D. Plot.* in *Hist. Nat. Oxoniensi*, p. 126. non ausim determinare, neque an vires eadem sint, à quoquam hætenus, quod sciam, exploratum fuit. *Plotii* Adarces nihil aliud est quàm
con-

concretio particularum lapidearum, colore albalido, quas aqua ad occurſæ aquæ alterius, chalibeatæ ſcilicet, præcipitat, adeoque ramina, virgultas aliaque corpora quæ præerfluit incruſtat.

Hujusmodi incruſtationem obſervarunt multi eruditi Autores, ut v. g. *Pancirollus* quatuor circiter ab urbe *Roma* milliaribus extra portam Hoſtienſem vulgò Sancti *Pauli*, & D. *Martinus Liſter*, M. D. in Aquæ-ductu *Arcuoil* ad *Parifios*, qui exinde malam de ea opinionem concipiunt, poſterior utique doctiſſimus & laudatiſſimus vir inde colligit quicquid in Aquæ-ductibus, tuborum aquas deferentium intra cruſtâ petroſâ obducit: idem in renibus & veſica, præſertim infirmiorum & teneriorum effecturum veriſimile eſſe. Vid. *ſuper ad Parifios* & *Exercitat. de calculo humano.*

Qui plura de *Adarce* velit *Boetium* conſultet, p. 403.

Pag. 84. pro 7. cap.

VII. De Unicornu Foſſile.

A. Unicornu foſſile *Offic.* Cornu foſſile *Worm. Charlt. Ex.* foſſile vulgò Monoceotis cornu *Boet.* Ceratitis *Fesn.* Ebur foſſile *Luſ.* Lapis Arabicus *Cæſalp.* Dens Elephanti metrefactus *aliis* Lithomarga alba, *Gegraben* *Einhorn / gegraben Elffenbein.* Eſt ſubſtantia lapidea, colore, lævore, & forma, quandoque cornu referens; quandoque durius, quandoque mollius; cortice exteriori duro, flaveſcen-

scente, nigro aut subcinereo; medulla molli, friabili, compacta, linguæ firmiter adhærente, sapore adstringente, & exsiccante. In fodinis reperitur. *Vires.* Cum Terra Lemnia viribus convenit, & contra morbos malignos commendatur.

Pag. 86. pro X. cap. adde:

X. De Thermolitho.

A. Thermolithus *Offic.* Lapis Schistos *Charlt.* *Ex.* Schistos Cornubiensis diu calorem retinens *Mer. Pin. Warm: Stein.* In Agro Cornubiensi reperitur. Hunc in Catalogo Simplicium medicinal. officinalium ad calcem Pharmacopœia D. *Skipton* insertum invenio, sed de usu ejus medico nihil occurrit inter Autores.

Pag. 88. lin. 4. adde:

Eruditissimus vir D. *Martinus Lister*, M. D. in *Itinere suo ad Lutetiam Parisiorum* hujus Gypsi seu Alabastritis ad *Montmartre* fodinas esse refert; quodque ibidem igni aperto exposita uratur: Durissimum autem genus duarum triumve horarum spatio satis coquitur. Se etiam fodinas ejus vidisse ait prope *Clifford-Moor* in *Eboracensi* provincia ubi *Hall-plaster* dicitur. *Saal-Pflaster*: cœmentura quo atria obducuntur.

XVIII. De Ludo Paracelsi.

A. Ludus Paracelsi *Offic.* *Helmont, Charlt. Ex.* Silex ille quem *Helmont* Ludum Paracelsi

elli vocat *Worm*. *Bach's Aldern*. Lapis est uccini citrini colore, magis tamen opacus, ariæ magnitudinis, venarum instar lapidem obscure cinereum transcurrentes. In maritinis saxosis sæpius invenitur. *Vires*. A *Paralfo* pro *Lithontriptico* commendatur. *D. ren* diureticum probum esse existimat, & ad arenulas expellendas usui esse posse.

XIX. De Silice.

A. Silix *Offic.* *Boet.* *Mer.* *Pin.* *Worm.* *Charlt.* *Ex.* *Rieselstein*. Ubique reperitur. *Vires*. Silicis communium usus esse potest, ad tartaream mucilaginem incidendam, calculum solvendum, ac proinde ad obstructions referandas. Extrinsecus frequenti usu in dentifriciis adhibentur. *Schrod.*

XX. De Lithocolla.

Lithocolla Offic. Est glutinum inquit *Dioscorides* quo lapides junguntur: conflatur autem ex Marmore, Lapide Pario & tauro glutine. *Vires*. Potest candente Specilladmotum, incommodos oculis pilos reiccare, *Diosc.*

XXI. De Molari.

A. Lapis molaris *Offic.* *Mühl-Stein*. In Agro Derbienti effodiuntur. Hunc in catalogo simplicium Officinalium ad calcem pharmacopoeiæ *D. Shipton* insertum invenio, quoquam rationem nescio, cum usus ejus in
An-

Anglia, quantum novi, solus est ad frumentum comminuendum.

XXII. De Cote.

A. Cos Offic. Worm. Charl. Ex. Cotes Boet. Novacula Mer. Pin. Wehstein. Lapis durior est, ferramentis acuendis aptus: Estque vel Oloarius, colore flavicante, Probiere Stein/ vel aquaticus, isque vel albicante colore. Schleiffstein / vel nigricante Wehstein dictus. Vires. Ramatum attritum Alopecias pilis explere, mammas prohibere ne intumescant, lienem extenuare cum aceto potum, & comitialibus prodesse. Diosc.

XXIII. De Marmore.

A. Marmor album Offic. Worm. Parium Boet. Charl. Ex. weisser Marmor. Ab Alabastrum vulgari tantum duritie distat, & splendorem cum politus est. Vires. Internè sumpta calculum resolvit. Galen.

Pag. 88. post lin. II. pro 15. cap. adde:

XX. De Porphyrite.

Porphyrites Offic. Worm. Charl. Ex. Boet. Parphyrie. Roth Marmelstein. Marmor est durissimum rubrum. Vires. Lithontripticum esse creditur, & cum Ophite viribus convenire.

II, De

II. De Lapidibus Medicamentosis formatis.

I. De *Ætite*.

Pag. 90. post lin. 21. pro 2. spec. adde:

A. *Geodes Offic. Boet. De Laet. Ætitis tertius Worm. unechter Adler-Stein.* Vases in locis sabulosus & glareosis reperitur Anglia. Lapis est rotundus aut oblongus, colore rubiginis & pugni sæpe magnitudine, terram, aut lutum, aut arenam continens. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

De Lapide Lyncis.

Pag. 91. linea ult. adde:

2. *Ceraunia sive Fulminaris Lapis Offic. Ceraunias Boet. De Laet. Donner-Stein / Donner-Alt-Stein.* Cunei pyramidalis plerumque figura, colore aut nigro, aut fusco. Germania reperitur. *Vires.* Mulierculæ defluxionibus in genas, mammillas, &c. fricant: In Hydrope & Ictero etiam proficius dicitur *Witz. in Schrod.*

IV. De *Astroitide*.

A. *Astroites seu Stellaris Lapis Offic. primum Boet. quartus Plot. Hist. Nat. Ox. p. 88. Tab. fig. 7. Lithog. Brit. N. 163. Charlt. Ex. Stellaris lapis De Laet. Stern-Stein.* Lapis est grossus moderate durus, colore albido, ad capi-

capitis humani magnitudinem quandoque
excrefcens. In fodinis tam Angliæ quam
Germaniæ reperitur. *Vires.* Antiloimicus
putatur, & vermes necare exhibitus infanti-
bus ad gr. 4. *Witz. in Schrod.*

III. De Lapidibus pretiosis opacis.

Pag. 92. lin. 1. adde:

I. De Achates.

A. Achates *Offic. Worm. Mer. Pin. Boet. Charlt.*
Ex. De Laet. Ein Achat. Lapis est vario-
rum colorum: ab Onyche differt quod hæc
zonis & crustis variorum colorum; Achates
vero lineis & maculis ludat. A Jaspite du-
ritie & lævore. *Vires.* Venenis pestiferis
ut & Viperarum & Scorpionum ictibus resi-
stere creditur; cor recreat, sitim febricanti-
um ore contenta sedat.

Pag. 92. pro 3. & 4. species adde:

III. De Sardonyche.

Sardonyx *Offic. Boet. Charlt. Ex de Laet.* Ein
Sardonier. Ex Sardio & Onyche à na-
tura simul composita est. Qui plura de Sar-
donyche velit consulat. *Jo. De Laet. p. 70.*

IV. De Chalcedonio.

Chalcedonius *Offic. De Laet. Boet alius Car-*
chedonias Charlt. Ex. seu Carcedonium
Worm

Worm, Chalcedonier. Gemma est quasi per nubem, vel nullo vel levi aliquo colore tincta, semiperpicua, Sculpturæ propter duritiam contumax. *Vires.* Contra omnia atræbilis symptomata commendatur.

Boetius hanc differentiam inter *Onychen*, *Sardonychem* & *Chalcedonium* ponit. Quod *Sardonyx* sit, dum *Onychi Sardius* rubicundus color distincte adjunctus est. *Chalcedonius* dum adest rubicundus, & niger color distinctus. *Onyx* vero propriè, dum adest niger, & abest rubicundus.

Pag. 93. lin. 9. pro 6. adde:

VI. De Memphite.

[*Apis Memphites Offic. Memphis, Stein.* Invenitur calculorum magnitudine, pinguis, versicolor. In Ægypto juxta Memphin reperitur. *Vires.* Trito & illito, quæ uenda aut secanda sunt, sine periculo obtupescere, ita ut non sentiant cruciatum. *Diosc.*

Hic Lapis quis fuerit à *Dioscoridis* temporibus in tenebris delituit, *Boetius* in capite de *Onyche* hæc habet; Dum zona alba imagine scalitur ac nigra zona loco strati substernitur, à nonnullis *Memphitis*, hodie *Camehnia* vocatur à *Gemnariis*, quasi alia gemma esset, & pag. 565. à *Ludovico Dulci* hæc citat: *Memphitas* à *Memphi* civitate dicta est. Bibita aut cum aceto macerata, stuporem inducit membris, ut absque dolore amputari possint.

C

Pag.

Pag, 92. lin, 24. pro 8. & 9. & 10. cap. adde:

VIII. De Malachite.

Malachites *Offic. Charlt. Ex. seu Molochites Boet. Molochites De Laet. Ein Malachit.* Ad Jaspidis, vel Prasii species referri potest. Opaca est, Malvæ instar viridis. Invenitur in Cypro, Misnia & comitatu Tirolensi. *Vires.* Pro extinguendo æstu febrili exhibetur. *Witz, in Schrod.*

IX. De Turchoide.

Turchois *Offic. Worm. Charlt. Ex. Boet. De Laet. Ein Turckis.* Gemma est opaca, ex viridi, albo & cœruleo quasi composita, viride æris exacte referens: quidam Jaspidis speciem esse putant. *Vires.* Ad casum mirabiles ejus vires experti sunt. Imprimis memorandum exemplum quod *Boetius* de seipso refert, p. 266.

X. De Prasio.

Prasius *Offic. Charlt. Ex. Boet. Prasus sive Prasius De Laet. Grün & Stein.* Maxima ex parte viridis est, sed raro sine punctis atris & aliquando alba distinctus, *Vires.* Smaragdi vires habet, verum minores, *Boet.*

VI. De-

IV. De Lapidibus pretiosis diaphanis.

S E U

De Gemmis.

Pag. 98. lin. 26. subjunge:

X. De Adamante.

A Damas Offic. Worm. Charlt. Ex. De Laet.
Boet. Ein Demant. Gemma est durissima & preciosissima, sine colore, aquæ instar liaphana. Ex India orientali transportatur. Vires. Pro viribus consule præfationem nostram de Gemmis.

C 2

PHAR-

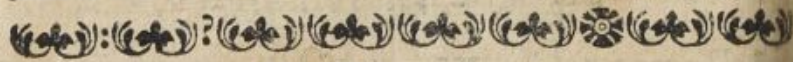


PHARMACOLOGÆ,

SEU

*Manuductionis ad Materiam
Medicam*

LIBER SECUNDUS.



De Phytologia

CLASSIS PRIMA,

SEU

LITHOPHYTOLOGIA.

De Plantis substantiæ Lapideæ,

De Corallio.

PAG. 107. lin. 10. adde. *Vires.* Cum reli-
quis viribus convenit. *Diosc.*
Lin. 16. subjunge:

Corallium, Germ. *Corallen* quod aliqui *Lithodendron* appellarunt, inquit *Dioscorides*, marinum esse fruticem constat, qui alto extractus, duratur statim atque emergit, tanquam effuso aëre protinus concreseat; cujus aut potius *Sextii Nigri* opinionem etiam *Plinius* sectatus est, & ante eum; *Ovidius* in Libro *Metamorphoseon*,

Quo

Quo primum contigit auras

Tempore, durefcit: mollis fuit herba sub nudis.

Experientia hoc falſi convincit. Teſtan-
tur enim viri fide digniſſimi, inquit Erudi-
tiſſimus D. Raius, qui ejus piſcationi (ut lo-
quuntur) interfuerunt non minùs ſub undis,
quàm ſupra undas durum & lapideum eſſe,
portice duntaxat molli & muſcoſo (qui tamen
facile deraditur) integri.

Machina quâ ad Corallium extrahendum u-
untur indigenæ, ad Promont. *Cau de Creux*
in Catalonia, eſt Crux lignea grandis, cu-
jus centro, ut in aquis promptè ſubſidat af-
ſigitur globus plumbeus magni ponderis: Huic
autem adnectitur funis validus, prælongus.
Inicuique cruci ſeu extremo crucis rete or-
ticulare appenditur. Demiſſa in aquas cru-
ce, cum Urinatores in imo mari rupem in-
generunt cavernoſam, Corallii ſœram, is cui
ſuis regendi cura demandatur, in ejus ca-
na unum vel alterum Machinæ crus impellit,
deoque Corallium (ſi quod inibi oritur) re-
tibus implicitum abrumpunt & extrahunt qui
ſuperne, in lembis præſtolantur. R. H. p. 61.
quibus plura de Corallio adeat lector. Item in
epiſtolis Boccone, Fer. Imperatum in Hiftoriâ &
Ganſium, &c.

C. 3

CLAS-

CLASSIS SECUNDA,
SEU
BOTANOLOGIÆ.
SECTIO PRIMA.

De Plantis Imperfectis,

Pag. 108. ante lin. 22. adde:

I. De Alga graminea.

NOTÆ sunt: planta submarina consistentia herbaceæ foliis gramineis in foliorum sinu semina continentes. R. Meth. Auct. p. 4.

A. Alga Offic. Ger. Chab. angustifolia vitrariorum C. B. J. B. Fucus secundus Diosc. marinus sive Alga marina graminea Park. See-Gras Meer-Gras. In litoribus marinis ubique reperitur. Usu. Herba. Vires. Vim habet refrigeratorem, non podagræ modò, sed etiam inflammationibus utilem. Diosc.

II. De Fuco.

A. Quercus marina Offic. Ger. Park Fucus maritimus vel Quercus maritima vesiculas habens C. B. sive Alga marina latifolia vulgatissima R. H. p. 70. Synop. Plant. Ejusd. See-Eiche. Usu. Herba. Vires. Cum priore viribus convenit.

Descriptio quam Quercus suæ marinæ Theophrastus

brastus tradit, adeo brevis est & imperfecta, t Botanicis inter se altercandi occasionem rabuerit. *Clusius* & *Casalpinus* *Corallinae* fructuosae speciem quandam esse volunt, qui-uscum consentire non possum, sed huc po-ius referendam censeo, quod *Theophrastus* quercum suam marinam folium oblongum, cassum & carnosum habere prodiderit.

2. *Fucus* *Offic.* tertius *Diosc.* Alga tinctoria *B.* tinctoria sive *Fucus marinus* *Rocella tinctorum* dictus *C. B.* *Fucus marinus* *Rocella tinctorum* *C. B.* Alga cornu cervi divisura *usd.* An *Fucus* sive alga membranacea purpurea parva *R. Synop.*? *Purpurfarbig* *Seezraß.* In mari Mediterraneo reperitur. *Ufu.* erba.

3. *Vitis marina* & *Lenticula marina* *Offic.* *Lenticula marina* ferratis foliis *Ger. Park.* *Fucus folliculaceus* ferrato folio *C. B.* *folliculaceus maritimus* bacciferus *Fjusd.* *Sargaso* *Pis.* *deer & Einsen.* In rupibus maritimis. *Ufu.* erba.

III. De Musco marino.

A. *Lichen marinus* *Offic.* *Ger. marinus* *platyphyllos* *P. Al.* *Fucus marinus*, *Lactu-marina* dictus *Park.* primus *Diosc.* *Lactucæ* lio *El. Bot. T. Inst.* *Muscus marinus* *Lactucæ* lio *C. B.* *Lactuca marina* *Chab.* marina sive *tybacea* *J. B.* *See Leber-Kraut.* *Petris*, *Scro-* lulis ipsisque testis adnascitur. *Ufu.* Herba.

C 4

Vires.

Vires. Cum Alga viribus convenit. Adversus Serpentes dedit *Nicander*.

2. Muscus marinus *Offic.* marinus capellaceus *Dioscoridis* *Park.* marinus capillaceus *Dioscoridis* *Donati R. H. p. 79.* Fucus capillaceo folio *Theoph. Meer & Moos.* In mari Adriatico invenitur, in scopulis testaceisque. Planta est gracilis, capillacea, caulis expers. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Præcipua ei spissandi vis, & collectiones cohibendi, & podagras; quas refrigerare opus sit. *Diosc.*

Hæc planta *Constantino* pro Musco marino *Dioscoridis* accipitur, cum quo potius consentio quàm cum iis qui pro Musco illo *Corallinam* *Officin.* habent. *Parkinsonus* noster pro Fuco capillaceo folio *Theophrasti* habet.

Pag. 109. lin. 3. subjunge:

V. De Alcyonio.

Quenam sint corpora illa Alcyonia *Græcis* dicta, unde originem habeant, inter *Botanicas* controvertitur, & adhuc dubium manet. *Plinius* nidos quarundam avium in mari extructos esse tradit. *Imperatus* minuta paleæ & pilorum frustula, in massas agitatione maris conglobata. *Schrochius* arundinum cum foliis suis progeniem esse, quodque in pluribus quæ dissecuit, & aperuit plantam ipsam obvolutam in medio invenerit, affirmat. *Dioscorides* 5 species enumerat. Harum quatuor in hoc capite exhibemus; quintam lib. 3. in capite vel Ostreorum vel Mitylorum; quorum scilicet progeni.

enies est. Eorum autem utrumvis secundum Dioscoridis censei potest, notis scilicet nullis in textu repositis reclamantibus.

1. Alcyonium durum Offic. durum sive primum Dioscoridis Imperato C. B. Spangiosum Officinarum J. B. Chab. Harter unechter Schwamm. Usu. Tota planta. Vires. In foeminarum smegmata assumuntur contra lentiginines, lichenes, lepras, vitiliginines, nigras & maculas in facie, reliquoque corpore. Diosc.

2. Alcyonium vermiculatum Offic. vermiculare Imperati C. B. vermiculatum purpureum candidum & flavescens T. Inst. Gesprenzelt unechter Schwamm. Usu. Planta integra. Vires. Iis qui difficili urina vexantur, aut renulas in vesica colligunt idoneum est: item renibus affectis, aquæ inter cutem, leni.

3. Alcyonium stupposum Offic. Stupposum Imperati J. B. stupposum dictum Chab. stupposum vel quartum Dioscoridis Imperato C. B. Nächst unechter Schwamm. Usu. Planta. Vires. Eiusdem cum præcedenti vires obtinet verum haud parum imbecilliores. Galen.

4. Alcyonium tubulosum Offic. J. B. Forma fructus alicujus ficus C. B. Röhrichter unechter Schwamm. Usu. Integra planta. Vires. Dealbandis dentibus aptum est: in alia smegmata, Psilothraque assumitur cum sale mistum. Diosc.

VI. De Fungo.

Pag. 109. lin. 9.

1. **A** Fungus *Offic.* esculentus 12. *Park.* pileo-
lo lato & rotundo livido *C. B.* campe-
stris albus supernè, infernè rubens *J. B. Chab.*
Schwamm Champignon. *Wolge.* In pascuis
sterilioribus in autumnno. *Ufu.* Integra plan-
ta in culinis Aceto condita, in *Officinis* au-
tem raro aut nunquam usurpatur.

A. 2. Crepitus Lupi *Offic.* Lupi sive Fun-
gus ovatus *Park.* Fungus rotundus orbicu-
laris *C. B.* orbicularis. *Ger.* pulverulentus di-
ctus Crepitus Lupi *J. B. Chab.* Lycoperdon
vulgare *El. Bot. T. Inst. Wolffs Fist Bubens*
Fist vulge Bovist. In pascuis ubique ferè in
Autumno invenitur. *Ufu.* Integræ plantæ.
Vires. Siccat & astringit, unde vulneribus
inspersus sanguinem sistit, ulcera inveterata
desiccant, hæmorrhoidum fluxum cohibet:
Oculis tamen inimicus censetur. *R. H.p. 105.*

A. 2. Lycoperdon maximum *Offic.* Alpi-
num maximum *El. Bot.* Alpinum maximum,
cortice lacero *T. Inst.* Fungus maximus ro-
tundus, pulverulentus dictus, Germanis
Pho Fist. J. B. Fungi rotundi orbicularis se-
cundum genus *C. B.* Großer Staub voller
Schwamm. In pinguioribus pascuis & ad
fimeta. *Ufu.* Planta integra. Caput huma-
num magnitudine interdum æquat. *Vires.* Ad
compescendas sanguinis eruptiones etiam pe-
ricu-

culosissimas commendatur: in quem usum
confores eos adservare multis Germaniæ in
cis observavit *Clusius*.

Pag. 110. lin. 16. subjunge:

A. 6. Tubera *Offic. C. B. J. B. Matthioli El.*
Ger. terræ edibilia Park. Morcheln.
terra effodiuntur. *Ufu.* Integra planta ma-

gnitudine varia, tuberculis extantibus inæ-
qualis, externâ facie rugosâ, nigrâ, internâ
stantia alba, gustu fatuo, odore non ni-
l gravi. *Vires.* Venerem stimulant, cocta
pro Emplastro imposita Anginosi profunt.

7. Boletus *Offic. Tubera cervina C. B. Park.*
tuberum genus quibusdam Cervi Boletus *J.*
Cervi Boletus *Chab. Hirsch. Brunst Hirsch.*
Schwamm. E terra effodiuntur. *Ufu.* Inte-
gra planta magnitudine Juglandis, inæqualis,
internè cineraceo colore, interna ex albo
purpurascens, gustu grato. *Vires.* Rari u-
s est, nec adhibetur nisi quod nonnulli ad
vidinis stimulum, lactisque incrementum
commendant. Extrinsecus commenda-
tur ad Uterinas ascensiones compescendas &
partus difficultatem. *Schrod.*

In Italia Tubera terræ quærendi & colli-
gendi modo ridiculo utuntur. Porcellum
scilicet in pascua ubi eorum proventus est
gunt, qui odore inventa rostro eruit; eum-
que insequitur quidam, qui eruta colligit.

3. **A.** Muscus pyxidatus *Offic. Ger. Park. J. B.* pyxidatus major & minor *T. Inst.* pyxoides *C. B.* Musco-Fungus pyxidatus vulgarior minor. *H. Ox. Ketch-Moos.* In aridioribus. *Usu.* Integra Herba. *Vires.* In Tussi convulsivo puerorum specifica æstimatur.

A. 4. Lichen cinereus terrestris *Offic. R. Synop. Cat. Plant. & Hillor.* Musco-Fungus terrestris latifolius cinereus Hepaticæ facie *H. Ox.* Muscus terrestris Hepaticæ facie *vulgò.* *Erö Leber-Kraut.* In pascuis siccioribus non infrequens reperitur. *Usu.* Tota planta. *Vires.* Adversus morsum Canis rabidi egregium est medicamentum.

SECTIO SECUNDA.

Herbæ semine minutissimo & nudis oculis vix conspicuo.

II. De Musco trichoide.

Pag. III. lin. 30.

A. Muscus clavatus *Offic.* clavatus sive Lycopodium *Ger. Park.* squamosus vulgaris repens, clavatus *T. Inst.* terrestris repens sive clavatus *C. B.* terrestris repens à Trago pictus *J. B.* terrestris

tris repens Tragi hab. Rachen-Leiterlein. Wolff-
 Clauen. In ericetis & montosis. Julio & Au-
 gusto floret. *Ufu*. Planta integra, Flos sive
 Pulvis clavarum citrinus. *Vires*. Refrigerat
 & siccatur. *Ufus* præcipue in Calculo expel-
 lendo, in fluxu alvi. Extrinsecus in laxita-
 te dentium in consolidatione & siccatione
 vulnerum Schrod. In Epilepsia puerorum flos
 multum valet, inque Cardialgia eorundem
 & torminibus ventris flatulentis R. *Synop.*

VI. De Equiseto.

Pag. 115. lin 28. subjunge:

A Cauda Equina minor & Equisetum mi-
 nus *Offic.* Equisetum segetale *Ger.* ar-
 vense longioribus setis C. B. minus terrestre
 J. B. minus terrestre sive arvense *Chab.* Rosa
 Schwanz. Pferde Schwanz. Schafftheu. In-
 ter segetes solo humidior. *Ufu*. Herba, *Vires*.
 Cum priore viribus convenit.

A. 3. Polygonum foemina *Offic.* Equiseti fa-
 cie Polygonum foemina J. B. *Chab.* Cauda E-
 quina foemina *Ger.* Equisetum palustre bre-
 vioribus foliis polyspermon C. B. palustre al-
 terum brevioribus setis *Park.* Pferde Schwanz.
 Weiblein. In stagnis & lacubus, & ad flu-
 viorum ripas. *Ufu*. Herba, *Vires*. Vulneraria
 est planta.

Herbæ

Herbæ semine minutissimo, caule
carentes Epiphyllispermæ.

Pag. 116. lin. 26. adde :

II. De Hemionitide.

Foliis integris est & indivisis, sinu in basi uniuscu-
jusque ad pediculum falcato, cum appendice u-
trinq; producto R. Meth. p. 63.

Hemionitis Offic. J. B. vulgaris C. B. major
Ger. Park. Hemionium sive Hemionitis qui-
busdam Splenium Chab. Gemeine hemionitis,
Maul- Esel- Garren- Kraut. In Italia proveni-
redicitur. Ufu. Herba. Vires. Ex Aceto po-
ta Lienem absument. Diosc.

Pag. 117. lin. 18.

VI. De Lonchitide.

Angustia & longitudine foliorum, ut & loco na-
tali à Polypodio differt. R. Synop. p. 45.

A. Lonchitis Offic. aspera Ger. aspera minor.
C. B. Park. altera foliis Polypodii J. B. altera
foliis Polypodii, Asplenium sylvestre nonnul-
lis Chab. Filix sive Lonchitis altera foliis Po-
lypodii P. Al. Polypodium angustifolium fo-
lio vario T. Inst. Engelsius- Baumsaren. In hu-
midioribus nemorosis asperis & ericetis. Ufu.
Folia. Vires. Herbam esse vulneribus gluti-
nandis, In eisque inflammationem excitari
non patitur. Pota ex aceto Lienem absument
Diosc.

Lon-

Lonchitis *Dioscoridi* duplex est, altera fo-
lis Porri, quam solum *Plinius* novit, cujus
semen triangulum & lanceæ cuspidi simile,
unde etiam planta ipsa sibi cognomentum ar-
rogavit, nec unquam reperisse, nec ab aliis
inventum vidisse scribit *Matthiolus*.

Pag. 119. lin. 8. subjunge:

Laborantes lienis incremento recreat. Ra-
x & potu & illitu cum axungia vulneribus
gitta arundinacea factis est auxilio. *Diosc.*

VIII. De Dryopteride.

Innis densius dispositis, angustioribus, pediculis
brevibus aut nullis insidentibus, filici mari similis
Meth. p. 64.

A. Dryopteris Offic. Adversariorum *Ger. emac.*
Ire Filix Querna repens *Park.* Filix Quer-
na C. B. minor non ramosa *J. B. Chab. minor*
palustris *R. Cat. & Hist. Ejusd. Eichfarren Kraut.*
locis palustribus & putridis. *Usu.* Integra
stanta. *Vires.* Psilothrum est cum Radicibus
ita: illinitur enim primum postquam cor-
pus exudavit, mox sudor abluatur, & re-
sina imponitur. *Diosc.* Facultatem habet se-
micam.

Hujus usum *Rondeletius* perniciosum esse
impertum affirmat, cum ab ignaris quibus-
dam Delphinatûs Pharmacopœis vice Poly-
podii medicamenti immitteretur. In Phar-
macopolarum quorundam officinis aliquando
veni sub titulo Adianthi albi,

Pag.

XIII. De Agno Scythico.

Agnus Scythicus *Offic.* Scythicus Borometz
J. B. Chab. append. Tartaricus Act. Philos.
Lond. N. 247. p. 461. Frutex Tartaricus C. B.
 Planta - Animal seu Borometz, Agnus Scythi-
 cus. *Scytisch oder Tartarisch Lam.* Ex China &
 Tartaria allata est. *Usu.* Lanugo Poco *Semp.*
Offic. Gilden-Moos. Mus. Reg. Soc. 386. Color
 est lutescente obscuro unam circiter quartam
 unciae longa. serici instar splendens. *Vires.*
 Adversus Hæmoptysin usurpatur. Dos. Sex
 grana. Tres autem doses curationem perficere
 traduntur. *D. Brown* apud Chinenfes in fre-
 quenti usu esse refert ad sanguinem è vulne-
 ribus recentibus fluentem sistendum, quemad-
 modum apud nos Araneorum telæ.

Non opus est ut hic repetam mirabilem &
 fabulosam historiam hujus plantæ quæ à *Dure-*
to, Scaligero, aliisque eorum sequacibus tradi-
 tur. Sufficiat dixisse, quòd in arcula rariorum
Chinensium ad Regiam Societatem *Londin.* missa
 inerat, quòd plus pedem longa erat, carpus
 humanum crassa, protuberantiis variis ina-
 qualis, & propè extremum pediculos quosdam
 emittens 3 aut 4 uncias longos Filicino cau-
 exactè similes, lanugine prædicta obtectos. Si-
 militudo quam obtinet cum Filicibus quibu-
 dam arboreis Jamaicensibus fecit, ut hic tan-
 tisper eam collocem, donec pleniorẽ ejus
 cognitionem & historiam consequar.

SEC

SECTIO TERTIA.

De
Herbis flore imperfecto seu
stamineo.

Pag. 126. lin. 22. adde:

1. *De Mercuriale.*

Cujus Nota, Folia in caule bina opposita, per margines crenata, Florum calices triphylli, Fructus in foemina didymi, i. e. bini conjuncti, singuli singulaemina continentes. Calices triphylli etiam in foemina fructui subsunt. R. Meth. p. 20.

A. 1. *Mercurialis Offic.* Schrod. mas & foemina Ger. Park. J. B. Chab. annua H. Ox. annua glabra fulgaris R. Synop. testiculata sive mas Dioscoridis & Plinii C. B. spicata sive Foemina Dioscoridis & Plinii ejusd. Bingelfraut/Weiblein. In hortis & incultis reperitur. Aetate floret. Ufu. Folia. Vires. Calfacit & siccat, abstergit, alvum movet, bilem ac aquas purgat. Extrinsecus vulvae adhibita Menses & secundinas trahit, tumores emollit, creberrimi usus est in clysteribus. Schrod.

A. 2. *Cynocrambe Offic.* mas & foemina Ger. emac. mas & foemina sive Mercurialis repens J. B. Chab. Mercurialis perennis repens Cynocrambe dicta R. Synop. sylvestris Cynocrambe dicta mas & foemina Park. montana testiculata & spicata C. B. Hundsfraut/Hundsföle. In sylvis & sepibus. Vere floret. Ufu.

D

Herba

Herba. *Vires.* Hæc quamvis *Prævotio* easdem cum præcedente vires obtinere dicatur; effectus tamen quos in nonnullis prope *Salopiam* eam comedentibus produxit, eam *Soporiferæ* & *malignæ* qualitatis participem esse convincunt.

Quænam planta sit *Cynia* seu *Cynocrambe* *Dioscoridi* dicta *Botanici* certant, & adhuc sub iudice lis est. *Cæsalpinus* Atriplicis speciem esse vult. *C. Baubinus* Parietariæ. *Lonicerus* ad *Apocynum* eam refert. *Matthiolus* ad plantas quas hic exhibeo, quæ quidem cum *Dioscoridis* descriptione aliquantulum conveniunt, præsertim fœmina.

3. *Phyllon Offic.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* *Chab.* *Arrhenogonon* & *Thelygonon* folio incano *Monspessulana* *J.B.* *Arrhenogonon* sive *marificum* & *Thelygonon* sive *fœminificum* *Ger.* *marificum* & *fœminificum* *Park.* *testiculatum* & *spicatum* *C. B.* *Mercurialis perennis* *maritima* *incana* *Phyllon* dicta *testiculata* & *spicata* *H. Ox.* *fruticosa*, *incana* *testiculata* & *spicata* *El. Bot. T. Inst.* *Rinoderbingel-Kraut.* In hortis curiosorum apud nos reperitur. *Æstate* floret. *Usu.* Herba *Vires.* *Mauritanis* ad muliebres morbos magno in usu est. *Clus.* Illius decoctum demorsis à cane rabido commendant aliqui. *Magnol.*

VI. De Ambrosia.

Fructu echinato *monospermo*, à flore remoto, *foliis* lacinitatis à reliquis differt,

Am

Ambrosia Offic. Ger. Chab. hortensis Park. hortensis lanuginosa H. Ox. maritima C. B. quibusdam. J. B. foliis Absinthii odoratis humilior Herm. Cat. Ambrosienkraut / Taubenkraut/Eichaus Cappadocia. Apud nos in hortis colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Repellendi & reprimendi facultatem obtinet H. Ox. Vim habet astringentem, inquit *Galenus*.

Ambrosia à *Dioscoride* in hunc modum describitur: *Puillus frutex est, ramosus trium palmarum altitudine: foliis Rutæ, circa imum caulem exiguis: cauliculi seminibus, perinde quasi racemulis gravidi, qui nunquam florem pariunt, odore vino-fo suavi: radice tenui sesquipedali.* Cujus descriptionis brevis non levis controversiæ & dissensionis inter Autores occasio fuit, *Niander* referente *Anguillario* pro Liliæ specie eam habet, *Cordus* ad Tanacetum refert, *Lonicerus*, *Lacuna* aliique ad Abrotonum: *Tabernaemontanus* ad Artemisiam, *Matthiolus* ad *Naturalium* genus, *C. Bauhinus* & sequaces ad plantam hic traditam, quibus & nos potius contentimus. *N. B. Catalogum Pharmacopœiæ Londinensi præfixam Ambrosiam a Botrye non distinguit, sed utramque unius plantæ synonymam facit.*

Pag. 128. lin. 12. verbo est adde:

Ad necandos Vermes in corpore humano
insigne est remedium. *Harlow, in Med. Curios.*
sub titulo, Mexico-Saamen.

D 2

X. De

X. De Lapatho.

Pag 130. lin. 30.

AN Rhaponticum Antiquorum & Rhabarbarum modernorum sit una & eadem specie planta, à Botanicis controvertitur (u rectè observat clarissimus & eruditissimus *D. Raius*) aliis eandem esse affirmantibus, alii negantibus: Nonnulli etiam sibi non constant, & nunc eandem nunc diversam affirmant, quorum sententias & rationes videtur apud *J. Baubinum in Appendice Tom. 2. Historiæ Plantarum.* Id tamen hoc in loco cum *Alpinum* observabo, Plantam hanc verum esse *Dioscoridis* Rhaponticum à Rhabarbaro Officinarum omnino distinctum, ut suo in loco ostendam eamque radicem quæ in Pharmacopœorum & Pharmacopolarum Officinis pro Rhapontico divenditur hujus plantæ radicem non esse, sed Centaurii majoris cujusdam speciei ut eodem in loco demonstravi.

Pag. 131. lin. ult. subjunge:

Hanc plantam veram & genuinam *Dioscoridis* Britannicam esse contendit *Muntingius* siquidem descriptionibus ejus, inquit doctissimus *D. Raius*, quæ apud veteres extant tum facie tum viribus per omnia respondeat.

Pag. 132. lin. 9. adde:

A. 6. Lapathum sanguineum *Offic. Paris.* *Parasativum sanguineum Ger. sanguineum sive sanguis Draconis herba J. B. Chab. folio acuto rubente C. B. DrachenBlut/ roht blätterich*
Mess.

Mengelwurk. In hortis colitur. Junio floret.
Ufu. Folia, Semen. *Vires.* Folia alvum cient
 in jusculo. Semen pulverizatum & in aliquo
 decocta astringente potum singularem habet
 efficaciam in sistendis nimis mensibus & simi-
 libus fluxibus. *Cam.*

At perperam eos omnino facere, qui suc-
 um hujus Lapathi Sanguinem Draconis Of-
 ficinarum vel nuncupant vel suspicentur.
Chab.

Pag. 132. lin. 30. verbo *Foliorum*

subjunge:

Vires. Palato gratior est quam vulgaris,
 elleque omnia præstat quæ illa. *Chab.*

Pag. 133. lin. 4. subjunge:

XIII. De Fegopyro.

VOTÆ sunt flosculi pentaphylli speciosi, in spicis
 e foliorum alis egressis Semine triquetris cum con-
 meribus convenit, ejus tamen colore sordidiore &
 viriditate ejus ab iisdem differt. R. Synop. p. 58.

A. Fegopyrum Offic. vulgare erectum *El.*
Bo. T. Int. Dodonei *H. Ox.* R. Synop. Volck.
 agotriticum *J. B. Chab.* Tragopyrum *Ger. e-*
rac. Pak. Frumentum Saracenicum *Matthioli*
 vulgo Fagopyrum *Herm. Cat.* Erysimum ce-
 cale seu Theophrasti folio hederaceo *C. B.*
Buchweizen/Heidenforn Seritur in agris, Ju-
 nio floret. *Ufu.* Semen triangulum colore
 sordidum. *Vires.* Minus nutrit quam Hor-
 deum aut Secale.

D 3

Pag.

Pag. 133. lin. pro Capite XVII. adde:

XVII. De Potamogeytone.

Potamogeytonis notæ sunt in aquis nasci; flores spicati, quadrifolii, quorum singulis quaternis continentur semina; florum spicæ pediculis oblongis insidentes. R. Synop. p. 62.

A. Potamogeyton Offic. Chab. rotundifolium C. B. rotundioro folio J. B. latifolium Ger. Fontalis major latifolia vulgaris Park. Gaamfraut. In aquis stagnantibus & piscinis frequens. Junio & Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Refrigerat & inspissat: pruriginibus utile, & contra vetera ulcera & nomas. Diosc.

XVIII. De Atriplice.

Pag. 134. pro 2da specie Atriplicis adde:

2. **H**alimus Offic. Chab. Clusii J. B. latifolium Ger. latifolius sive fruticosus C. B. latifolius, sive Portulaca marina incana major Park. Atriplex Halimus dicta latifolia R. H. latifolia, seu Halimus fruticosus latifolius H. Ox. maritima fruticosa Halimus dicta latifolia B. Al. Meer-Gewächs / Meerburzel. In sepibus mari proximis, regionibus calidioribus, floret æstate. Ufu. Radix. Folia. Vires. Radix convulsa, rupta, torminaque mitigat, drachmæ pondere in aqua mulla pota: eadem lactis ubertatem facit, Folia decoquuntur ciborum gratia. Diosc.

XIX. De

XIX. De Blito.

Pag. 135. lin. 4. verbo *humectat* adde:

stur oleris modo, alvo utile est. *Diosc.*

A. Atriplex sylvestris *Offic. J. B. Chab.* sylvestris altera *C. B. Ger. emac.* sylvestris folio sinuato saturate virente spica rubra *H. D.* Chenopodium folio laciniato coma purpurascens *T. Inst. Wilde Melte.* In fimetis. Estate floret. *Usu.* Herba, Semina parva, compressa, rotunda, nigra splendentia. *Vires.* Alvum mollit. Panas discutit sive crudum sive coctum illinatur. Semen cum aqua multa potum Regium morbum sanat. *Diosc.*

A. 3. Atriplex olida *Offic. Ger. foetida C. B. J. B. Chab.* olida sive sylvestris foetida *Park.* Blitum foetidum Vulvaria dictum *R. Synop.* Chenopodium foetidum *El. Bot. T. Inst. Stinde Melte.* In locis ruderatis & in fimetis. Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Uterina est, menses provocat, foetum mortuum secundinamque expellit, in Hysteriis multum prodest.

A. 4. Pes anserinus *Offic. Atriplex dicta: Pes anserinus J. B. Chab.* sylvestris latifolia *C. B. sylvestris latifolia sive Pes anserinus Ger. emac. Park.* Blitum Pes anserinus dictum *R. Synop.* Chenopodium Pes anserinus primum Tabernamontani *El. Bot. T. Inst. Gänse-Fuß/ Gänse-Fodt.* In fimetis. Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Viribus praestat, quibus & praecedentes.

Pag. 136. lin. 27. adde:

Coquitur cum lenticula ut ventrem sistat:
quod magis radice ejus præstatur. *Diosc.*

Pag. 138. lin. ult. subjunge:

XXIV. De Percepier.

SITU florum in foliorum alis, calicibus quadripartitis, seminibus in singulis utriculis singulis ab *Alchimilla* differt, ut omnino genere distinctum sit. *R. Meth. A. p. 23.*

A. Percepier *Offic.* *Anglorum* *Ger. emac.* *Anglorum* quibusdam *J. B. Chab.* *Polygonum* *Selinoides* *Park.* *Chærophyllo* nonnihil similis *C. B.* *Alchimilla* annua minima hirsuta foliis internè albicantibus *H. Ox.* *Englische Steinhewerch.* Inter segetes & in solo restibili steriliore. Æstate floret. *Usu.* *Herba.* *Vires.* Vehementer & repentè urinas ciere & calculum comminuerè creditur. *R. Synop.*

XXV. De Camphorata.

Pag. 139. lin. ult. verbo *Herba* adde:

Vires. Siccat & astringit, nervorum genus roborat, confert in doloribus Arthriticis, Spasmodicis, Paralyti, defluxionibus oculorum, Catarrhis, Cephalica est planta.

XXVI. De Kali.

Pag. 141. lin. 12. subjunge:

AT neque ex hac herba sola conficitur Soda, sed nonnullis in locis Fucos aliasque plan-

lantas marinas urunt ad eum usum. Item
d cineres clavellatos pro Sapone communi
ficiendo filicem foeminam urunt una cum
tramine, in lixivio cinerum ligni prius ma-
erato. *Harvici* insuper mihi narratum est,
quod lixivium quo ibi utuntur ad lintheamina
mundanda è Lupuli viminum exsiccatorem
neribus paratum esse.

SECTIO QUARTA.

Herbæ flore aggregato semi- nibus papposis.

1. De *Lactuca*.

Pag. 143. lin. 21.

A *Lactuca sylvestris* *Offic.* sylvestris
costa spinosa *C. B.* sylvestris laci-
niata *Park.* sylvestris foliis disse-
ctis *Ger. emac.* sylvestris, seu Endi-
via multis dicta folio laciniato, dorso spino-
so *J. B. Chab. Wilder Lattich/Leber-Distel/Gänß-
Zung.* Ad sepes. Junio floret. *Usu.* Herba,
Semen. *Vires.* Dolores mitigat, semen mi-
nuit, libidinem supprimit, & Venerem ar-
cet. *Diosc.*

3. *Chondrilla prima* *Offic. Diosc.* cærulea
Ger. cærulea altera *Cichorei* sylvestris folio
C. B. cærulea latifolia laciniata *eiusd.* & *Park.*
cærulea sive purpurea *eiusd.* *Chondrille* vel
Chondrilla *Chab.* vel *Chondrilla cærulea* *J. B.*

D 5

La-

Lactuca sylvestris perennis, purpureo cæruleo, laciniato longo folio *H. Ox.* perennis humilior flore cæruleo *El. Bot. T. Inst.* Chondrilla Kraut / klein Sonnenwirbel. In Italia & Germania in locis incultis crescit. Æstate floret. *Ufu.* Herba.

Hanc plantam Chondrillam primam Dioscoridis existimo.

II. De Chondrilla.

NOTÆ sunt, florum capitula seu cauliculos Lactuce minores habere caulibus secundum longitudinem pressius junctos, Folia alterna, levia, Lactuca angustiora, semina oblonga, & angusta.

Chondrilla altera *Offic.* viminea *J. B. Chab.* juncea *Ger.* juncea viscosa arvensis: quæ prima Dioscoridis *C. B.* viminalibus virgis *Park.* Lactuca sylvestris viminea *Volck.* sylvestris perennis lutea juncea viminalibus virgis *H. Ox.* Acker-Chondrilla / Bieß-Chondrilla. In arenosis Germaniæ, Italiæ, &c. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Caules & folia concoquendi vim habent. Succus incommodos palpebrarum pilos reflectit. *Diosc.*

Hanc pro Chondrilla 2da Dioscoridis Folium ferens oblongum, circumrosum, humi sparsum: caulem succo madentem luteo: radice tenui rotunda levi, vegeta flavescente succosa, potius habendam existimo quam Chondrillam bulbosam *C. Bauhini.*

Dioscorides duo hujus plantæ genera memorat. De priore hæc habet, Caulem, flores
& fo-

folia habet Cichorio similia: qua ex causa nonnulli sylvestris Intybi speciem esse pronunciarunt, verum tenuior tota est. Ideoque neque Chondrilla juncea viscosa arvensis C. B. neque Chondrilla prior legitima Clusii esse potest, cum earum utraque flores luteos habeat, secus quam Cichoreum, quod cœruleos obtinet.

III. De Soncho.

Pag. 144. lin. 10. subjunge:

A. Hieracium majus *Offic.* majus folio Sonchi vel Hieracium Sonchites C. B. Sonchus Hieracites major repens cauliculo hirsuto inter segetes *H. Ox.* repens multis Hieracium majus *J. B.* repens multis, quibusdam Hieracium majus *Chab.* arborescens *Ger. Park.* asper arborescens palustris Hieracii facie *term. Cat. Grosse Gänse-Distel / groß Sonchens Kraut.* In arvis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vi.* es. Vim refrigerandi habet & modice substringendi, inflammationibus prodest. Herba cum radice illata, vibratis à Scorpione oculibus auxiliatur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 20. adde:

Vires. Vim suam ad ea ad quæ superior impendit. *Diosc.*

IV. De Pulmonaria Gallica.

A Reliquis Hieraciis differt semine parvo brevi nigro: ab Auricula muris, quod folia pilis longis hirta non sint, quemadmodum illius, & in plerisque speciebus laciniata aut dentata, R. Meth. p. 30.

A. 3.

A. 3. Pulmonaria Gallica & Pulmonaria aurea *Offic.* Gallica Phthisica sive aurea latifolia *Ger. emac. Herm. Flo. Alt.* Hieracium murorum folio pilosissimo C. B. latifolium hirsutum folio unico cauli insidente *H. Ox.* murorum Bauhini, quod est Pulmonaria Gallorum Lobelii *Park.* Pilosella major quibusdam, aliis Pulmonaria flore luteo *J. B. Chab. Buchlatti. Fransch oder guldten Lungen Kraut.* In sylvis, muris antiquis & aggeribus umbrosis. Junio & Julio floret. *Uss.* Herba. *Vires.* Cum Pulmonaria maculosa viribus convenit.

Pag. 146, lin. 12. subjunge :

IX. De Tragopogone.

Insigni notâ à reliquis differt, quod calycis floris radii ipsius folia seu petala longitudine excedant : folia herbe graminea imitantur. R. *Synop.* p. 76.

A. Tragopogon *Offic. Chab.* luteum *Ger. Park. parad.* pratense luteum majus C. B. flore luteo *J. B. Boecksbart mit gelben Blumen.* In pratis & pascuis. Junio & Julio floret. *Uss.* Radix. *Vires.* Radices valde nutriunt, unde tabidis & macilentis conducunt. Vitiis pectoris, tussi & respirationi difficili, nec non pleurisi mederi dicuntur. Urinæ stillicidio subveniunt, & calculum expellunt, lancinationibus æstuantibus ventriculi & thoracis auxiliantur.

Her-

Herbæ flore aggregato semini- bus pappo destitutis.

Pag. 147. lin. ult. subjunge :

XII. De *Lampfana*.

Floribus caules & ramulos terminantibus cum Hieracio convenit, à Cichorio differt : seminibus solidis èu pappo destitutis cum hoc convenit, ab illo diversum est. R. Synop. p. 77.

A. *Lapfana* *Offic.* Ger. sive *Lapfana* *Chab.* vulgaris *Park* *Dodonæi J. B. El. Bot.* *Soncho* affinis *Lampfana domestica C. B.* *Cichorio* affinis *Lampfana domestica, Mor. Prælod. Bot.* *Intybus* sive *Endivia erecta lutea Napifolia, Lampfana dicta H. Ox. Sonchen Kraut / wilder Kohl.* In hortis & incultis frequens. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Efficax esse censetur in sanandis papillis ulceratis, unde & nomen papillaris sortita esse videtur *R H.* Resiccantem ac extergentem, & non-nihil dirigentem facultatem obtinet : folia caulisque coquuntur & in cibum recipiuntur. *H. Ox.*

Quæ veteribus fuerit *Lampfana* non facile est nobis explicare, *Dioscoridi* sylvestre est o-lus, plus nutriens quàm *Lapathum*, ac cujus caules & folia cocta eduntur. *Lampfanæ* autem nomine variæ ac diversæ à scriptoribus Botanicis donatæ fuere plantæ.

XIII. De

XIII. De Sesimoide.

*F*Lore est radiatò, flosculis marginalibus iis quò discum medium componunt, multo longioribus. R. Meth. p. 31.

Sesamoides parvum *Offic.* parvum Matthioli *Ger.* Chondrilla Sesamoides dicta *Park.* cæruleo Cyani capitulo *C. B.* Catanance quærundam *El. Bot. T. Inst.* Dalechampi flore Cyani folio Coronopi *J. B. Chab.* Cichorium Cyani capitulo *Mar. Prælod. Bot.* cæruleum Coronopi foliis angustis, caliculis squamatis argenteis *H. Ox.* Sesamoides *Kraut.* In aridis locis transmarinis calidioribus. Junio floret *Usu.* Herba. *Vires.* Detrahit bilem, pituitososque humores, illitum ex aqua tumores atque tubercula discutit. *Diosc.*

Sesamoidis duæ species à Dioscoride memorantur & describuntur. Verum descriptiones ejus adeò breves sunt & obscuræ, ut quænam sit major ejus species adhuc usque diem dubium & incertum maneat, nonnullis ad Helleborum eam referentibus, aliis ad Resedam, aliis ad Thymelæam: De minore etiam specie variæ opiniones sunt, verum quam hic exhibeo cum descriptione Dioscoridis, quam subjungo, omnium optimè convenit.

Sesamoidi parvo cauliculi sunt dodrantes: folia Coronopi, minora, hirsutiora: & in cauliculis cacumine capitula florum pene purpureorum medio eorum albo: Semen Sesame fulvum amarum: radii tenuis.

XIII

XIV. De Scolymo Theophrasti.

NOTÆ sunt Folia spinosa Carduo similia, flosculi
& semina foliolo ad singula apposito separata.
Meth. A. p. 31.

Scolymus Offic. Chrysanthemus C. B. Theophrasti sive Eryngium luteum Monspeliensium Park. Eryngium luteum facie Cardui term. Cat. Carduus chrysanthemus Narbonensis Ger. Spurius chrysanthemus Narbonensis Volck. Spina lutea J. B. lutea, Scolymus Theophrasti, Eryngium luteum Monspeliensium Chab. Cichorium luteum Scolymoides spinis horridum Narbonense H. Ox. Cichorio affinis, chrysanthemus aculeata Cardui facie perennis P. Al. Gùlden Distel. in Italia reperitur. Usu. Radix. Vires. Cum Eryngio viribus convenire creditur.

SECTIO QUINTA.

De

Herbis flore composito discoide
papposis.

III. De Conyza.

Pag. 150. lin. 7. subjunge:

Conyza major Offic. Ger. major vera
H. Ox. major verior Dioscoridis
Park. mas Theophrasti major Dioscoridis C. B. major Monspeliensis
odo-

odorata *J. B.* Conyza Pulicaria *Chab.* Virga aurea major foliis glutinosis & graveolentibus *El. Bot. T. Inst.* Grosse Dürnmurzel. In Italia, &c. juxta vias passim provenit. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Suffitu venenatas bestias fugat, culices abigit, & pulices necat *Diosc.*

Pag. eadem lin. 17. subjunge:

3. Conyza minor *Offic.* minor vera *Ger. H. Ox. J. B. Chab.* minor vera Penæ *Park.* foemina Theophrasti minor Dioscoridis *C. B.* Virga aurea minor foliis glutinosis & graveolentibus *T. Inst.* Kleine Dürnmurzel. In calidioribus regionibus juxta mare reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

IV. De Tripolio.

Herba est flore composita in pappos abeunte, inodora, foliis integris & indivisis, innoxia *R.* *Synop.* p. 79.

A. Tripolium *Offic.* *Chab.* majus *eiusd.* majus & minus *J. B.* vulgare majus & minus *Ger.* majus sive vulgare & minus *Park.* majus cœruleum & minus *C. B.* majus flore albo *Comel. Cat.* flore albo *Brem. P. 1.* flore nudo *R. Synop.* Aster maritimus cœruleus Tripolium dictus *eiusd.* maritimus purpureus Tripolium dictus *R. H.* cœruleus glaber littoreus, pinguis Tripolium majus dictus, & littoreus pinguis Tripolium minus dictus *H. Ox.* maritimus palustris cœruleus Salicis folio *El. Bot.*

Il. Bot. See Stern's Kraut. In Salsis maritinis. Julio floret. Ufu. Radix. Vires. In vino pota zii aquam urinamque per alvum extrahit Diosc.

VI. De Doronico.

Pag. 151. lin. 11. adde:

V*ires. Calefacit & siccat, tumores discutit, Alexipharmaca est, &c. Schrod. sed crede qui vult, verum enimvero nostra sententia venenosa est planta & non sine periculo sumenda, cui tamen quidam moderni minime astipulantur.*

2. Doronicum Germanicum & Arnica *Offic. Germanicum Park. Plantaginis folio alterum B. Germanicum foliis semper ex adverso nascentibus villosis J. R. Chab. Calendula Alina Ger. Arnica Schrod. Gernsen's Wurk Schwindel-Kraut. In montosis reperitur. Ætate floret. Ufu. Planta. Vires. Calefacit & siccat, partium est tenuium, Sudorifica & diuretica nonnunquam & vomitoria, &c. Schrod. In Officinis nostris raro aut nunquam occurrit, perniciosam esse plantam etiam eximo.*

Alisma Offic. Alisma Matthioli sive Plantago montana J. R. Doronicum Pannonicum extum Clus. Doronico affine Alisma Matthioli seu potius Plantago montana Chab. Ungari'sche Gernsen's Wurk. In Pannonia, Majo floret. Ufu. Folia. Vires. Planta vulneraria & discussoria reperta est frequenti experientia

E

utpo-

utpote unica & optima Panacea ab alto lapso-
rum Ephem. Germ. Anno 9 & 10.

VIII. De Virga aurea.

Pag. 152. lin. 8. subjunge:

3. **H**erba Doria Offic. Doria Lobelii Ger. Do-
ria vulgaris Park. Virga aurea major
vel Doria C. B. aurea major carnosis succu-
lentis foliis ad caulem latis H. Ox. Alisma
Matthioli sive Doria J. B. sive Damasonium,
Dorea & virga aurea Monspeliensium Chab.
Jacobæa pratensis altissima Limonii folio El.
Bot. Groß: Guldene Wundt-Kraut. Doris
Wundt-Kraut. Ad ripas fluviorum oritur.
Julio & Augusto floret. Ufu. Folia, Vires. Vul-
neraria est insignis & cum priore viribus con-
venit.

VIII. De Helichryso.

Pag. eadem, lin. 23. subjunge:

2. **C**hrysome Offic. peregrina major fru-
tescens Breyn. Cent. Elichryson Orientale
C. B. Helichrysum sive Chrysome frute-
scens latifolia flore corymbifero toto aureo
H. Ox. Heliochrysum Orientale sive Ama-
rantus luteus Park. Stœchas citrina floris
magnitudine, & colore speciosa J. B. Chab.
Gnaphalium Alexandrinum sive Stœchas ci-
trina Orientalis H. R. P. luteum peregrinum
specioso flore Volck. Orientalische Rhein-Blu-
men/gelbe breit blätterigte Rhein-Blumen. In
Creta

Creta Insula reperitur Julio floret. *Usu.*
 Radix. *Vires.* Excalfacit & adstringit: his
 conveniens quos jecur, aut pulmonis inflam-
 matio malè habet, contra purgationes Vul-
 gæ decocta cum Hydromelite assumitur
Diosc.

IX. De Jacobæa.

A Ceteris papposis non lactescentibus foliis lacinia-
 tis, floribus flavis radiatis in umbellas digestis dif-
 fert. *R. Synop. p. 82.*

A. Jacobæa Offic. Ger. five Jacobi flos Chab.
vulgaris J. B. vulgaris major Park. vulgaris
laciniosa C. B. St. Jacobs. Raut. In pascuis
humidioribus ad vias & locis incultis. Ju-
lio & Augusto floret. Uiu. Herba Vires. Cum
 senescione vires & facultates eadem obtinet
frag. Imprimis autem Vulneribus, inflamma-
 tionibus & fistulis medetur *R. H. p. 285.* Cali-
 dum cataplasmatibus formâ adverius ventris
 tormina, (quæ miserè Disenteriam affectos ex-
 cruciant & tantum non interimunt) felici suc-
 cessu fuisse abdomini applicatum observat
Boissman.

Pag. 153. lin. 19. subjunge:

XII. De Cacalia.

NOTÆ sunt Calix floris integer, tubi cylindrici
 formâ, ad margines duntaxat denticulatus, flos-
 culi quadrifidi, folia subrotunda, integra serrata *R.*
Meth. A. p. 34.

Cacalia Offic. quibusdam J. B. incano folio

E 2

Ger.

Ger. folio rotundo incano *Park.* foliis crassis hirsutis *C. B.* sive *Leontice* Veterum quibusdam: aliis vero *Tussilaginis* species *Chab.* *Calia*, fremder *Husslattig.* Ad Sylvarum margines, inter frutices & umbrosis in locis, Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* In tussi & Scabritie arteriæ asperæ commendatur. Succus ejus defluens prodest arteriæ asperæ similiter ut *Glycyrrhiza*: *Galen.*

XIII. De Bacchare.

Floribus nudis, foliis integris odoratis, sapore acris & amaro, nec non magnitudine sua à reliquis hujus generis distinguitur *R. Synop.* p. 83.

A. Baccharis *Offic.* *Montpelienfium* *Ger. Park.* *Conyza* major vulgaris *C. B.* major *Matthioli*, *Baccharis* quibusdam *J. B.* *Conyza* majoris genus *Baccharis* quibusdam *Chab.* *Eupatorium* montanum *Verbasci* folio vulgatius *Baccharis* dictum *H. Ox.* *Gemeine Dürrenwurz.* In montosis siccioribus & in aggeribus. Autumno floret. *Ufu.* Folia, Radix. *Vires.* Radix in aqua decocta, ruptis, vullis, ex alto præcipitatis, spirandi difficultati salutaris, &c. Folia adstringunt. Capitis dolore profunt, &c. odor somnum gignit *Diosc.*

Quænam planta sit *Baccharis* *Dioscoridis* inter Botanices scriptores dubium adhuc manet, aliis ad *Conyzam*, aliis ad *Gnaphalium*, nonnullis ad *Asterem* eam referentibus.

XIV. De Gnaphalio.

Pag. 154. lin. 10. adde:

Gnaphalii historiam adeo paucis perstrinxit *Dioscorides*, ut non modo difficile, sed etiam impossibile videatur (ut recte observat *Matthiolus*) ut quisquam conjicere ac discernere possit, quænam planta sit, quæ verum repræsentat: Nos ad speciem vulgarissimam potius referendam censuimus, ut quæ omnium frequentissima occurrat.

2. *Leontopodium* *Offic.* majus *Park.* *Gnaphalium* *Alpinum* *Ger.* *Alpinum* magno flore folio oblongo *C. B.* *Alpinum* pulchrum *J. B.* *Chab.* *Filago* *Alpina* capitè folioso *T. Inst.* *Edwens* *Juss.* In montosis, Julio floret. *Usu.* *Radix.* *Vires.* Appensam ad amatoria prodesse & tubercula discutere tradunt, *Diosc.*

SECTIO SEXTA.

De Herbis Capitatis.

I. De Cinara.

Pag. 155. lin. 11. subjunge:

2. **S**colymus sylvestris *Offic.* *Dioscoridis* *Park.* *Cinara* sylvestris ejusd. *Parad.* *Ger.* sylvestris latifolia *C. B.* *Carduus* *Scolymus* sylvestris *J. B.* sive *Scolymus* sylvestris; *Scolymus* *Dioscoridis* *Chab.* sive *Cinara* sylvestris latifolia *H. Ox.* *Wilde* *Erde* *schocfe.* In Italia & Gallia occurrit. *Usu.* *Flos.*

B 3

Vires.

Vires. Contra sterilitatem valere & gravidarum partus ad justum tempus conservare, vulgus arbitratur. Lac coagulat. *Magol.*

3. *Cactos Offic.* Scolymus *Chab.* Carduus esculentus *Park. parad.* sive Scolymus sativus spinosus *J. B.* spinosissimus elatior Chardone dictus *H. Ox.* Cinara spinosa cujus pediculi esitantur *C. B.* Artischocfe/ Erdschocfe. In Italia invenitur. *Usu.* Pediculi foliorum Terrâ obruti candidi à cute emundati. *Vires.* Cum reliquis viribus conveniunt. Hyemè crudi cum sale & pipere in cibos veniunt *C. B.*

4. *Costus nigra Offic.* Cinara sylvestris *Cretica C. B. Park.* Carduus Agriocinara *Cretensium* ex quo *Costus nigra Officinarum J. B.* Agriocinara *Cretensium Chab.* Candische Erdschocfe. In Creta reperitur. *Usu.* Radix nigra.

Bellonius Pharmacopolas Gallicos radicem hujus pro *Costo Indico* vero divendere scribit, & apud veteres in usu fuisse credit.

5. Carduus pinea *Offic.* pinea *Theophrasti Alp. Exot.* Creticus humillimus integris & angustis foliis *H. Ox.* pinea seu Ixine *Theophrasti Park.* Carlina acaulos gummifera *C. B.* Cinara acaulis gummifera *R. H. p. 301.* Cnicus *Carlinae folio, acaulos, gummifer aculeatus, flore purpureo & flore albo T. Coroll.* Fichten-Distel. In Insula Creta invenitur.

II. De Carthamo.

Foliis levibus viridibus, floribus crocei coloris in capitulis modice spinosis, semina alba quadrangula continens pappo destituta à reliquis differt.

Pag. 155. antelin. 28. inferre:

III. De Cnico.

Foliis spinosis mitioribus, capitula foliorum circulo obvallata, floribus flavis ab aliis distinguitur.

Pag. 156. lin. 11. add.

IV. De Cirsio.

Foliis integris, spinulis mitioribus brevioribus minus pungentibus ab aliis differt.

Cirsium Offic. foliis non hirsutis, floribus compactis C. B. foliis non hirsutis Ger. emac. montanum capitulis compactis Park. Monspelianum, folio longo glabro Matthioli Chab. Carduus cirsium Monspeliacum, folio longo Matthioli J. B. Carduo - Cirsium foliis non glabro hirsutis floribus compactis P. Al. Melancholy. Distel. Juxta Monspelim variis in locis, Junio floret. Ussu. Radix. Vires. Loco laboranti adalligatum, dolores varicum sedare scripsit Andreas.

V. De Carduo.

Carduus foliis spinosis seu aculeis rigidioribus armatis, floribus purpureis, seminibus papposis à reliquis capitatis distinguitur.

E 4

Pag.

Pag. eadem lin. 27. adde:

Acerrimæ facultatis est, succus eutem adurit, est tamen ad ulcera maligna depurganda utilis. *Bellon. Epist. ad Clus.*

3. *Acanus Offic. Theophrasti Park. Carduus latifolius achinos obsoletæ purpuræ ferens C. B. Theophrastus: Distel.* In Insula Creta reperitur, ubi antequam in caulem abeat comeditur. *Vires.* De viribus hujus Cardui nihil invenio inter authores.

Hanc stirpem Acanon veteribus dictam fuisse judicat *Bellus* conjecturis non despiciendis fretus, quas apud ipsum vide *R. H.* p. 314. Consule etiam *Parkinsonum* in *Theatro suo Botanico* p. 974.

4. *Acarna Offic. Theophrasti Ger. major caule non folioso C. B. Park.* *Acarnæ* similis *Carduus polyacanthus Leon di Cardi Moschio. Casabonæ Chab. Polyacanthus Casabonæ Acarnæ* similis *J. B. Carduus polyacanthus folioso caule, Acarna dictus Herm. Cat. polyacanthus caule non folioso Acarna major dictus P. Al. cœruleus procerior, spinis ternis per intervalla foliorum marginibus donatus H. Ox. seu Polyacantha vulgaris El. Bot. Fisch: Distel.* In Italia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Julio floret.

A. 5. *Acanthium Offic. vulgare Park. album Ger. Spina alba latifolia tomentosa sylvestris C. B. alba sylvestris Fuchsio J. B. Chab. Carduus tomentosus Acanthium dictus vulgaris R. Synop. tomentosus latifolius sylvestris; Spi-*
n2

A. alba vel *Acanthium* dictus *Herm. Cat. alatus*.
omentosus latifolius vulgaris. T. Inst. A.
anthum dictus Volck. Wolliche Distel/Weg-
Distel. Ad vias & in incultis Julio & Augu-
to floret. Usu. Folia & Radices. Vires. Ad
remedia opisthotoni bibuntur. Diosc.

V I. De *Calcitrapa*.

Apitulum squamis in aculeos rectos, oblongos & rigidos exeuntibus: foliis non spinosis à reliquis differt.

A. Carduus stellatus Offic. Ger. stellatus foliis Papaveris erratici C. B. stellatus sive Calcitrapa J. B. Chab. Stellatus sive Calcitrapa vulgaris Park. Jacea ramosissima, capite longis aculeis stellatim nascentibus armato H. Ox. Stern. Distel. Juxta vias publicas inque incultis & sterilioribus. Æstate floret. Uss. los, Semen. Vires. Aqua florum, vel pulvis seminum Calculum expellit.

Pag. 157. lin. 6. adde:

Frigidæ est & temperatæ, atque adeo repellentis facultatis; In Erysipelate, morbo regio, palpitatione cordis & uterina suffocatione prodesse dicitur. H. Ox.

Pag. ead. lin. 15. subjunge:

V III. De *Jacea*.

A. Cyano differt figura flosculorum ex quibus totalis flos componitur, profundius, sc. in longas & angustas lacinias divisus R. Synop. p. 89.

A. i. Jacea Offic. nigra Ger. Chab. nigra vulgaris

E s

garis *Park.* nigra pratensis latifolia *C. B.* nigra vulgaris capitata & squamosa *J. B.* *Gloesen-Blum.* In pascuis nimis frequens. *Julio & Augusto* floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra Tonsillarum tumores valet.

2. *Stœbe Offic.* argentea major *Ger.* major foliis Cichoraceis, mollibus, lanuginosis *C.B.* *Salmantica prima Clusii Park.* *Salmanticensis prior Clusii* five *Jacea Intybacea J. B.* *Chab.* *Jacea Intybacea Volek.* major foliis Cichoraceis mollibus, flore stamineo *H. Ox.* foliis Cichoraceis, villosis altissima flore albo *T. Inst.* foliis Cichoraceis villosis altissima *El. Bot.* *Bersilberte Glocken-Blume.* In hortis apud nos colitur. *Julio* floret. *Ufu.* Herba, Semina. *Vires.* Folia & semen astringunt, quapropter decoctum Dysentericis infunditur, auribus quoque purulentis instillatur. Illita folia oculis ab ictu cruentis profunt, & erumpentis sanguinis impetus cohibent. *Diosc.*

Tam brevis est & imperfecta *Stœbes* descriptio apud *Dioscoridem*, ut Botanicos in varias distraxerit sententias, & ut diversis plantis id nominis attribuerent, induxerit. Cujus hic loci Synonyma exhibeo, æquo aut forte potiori jure hoc nomen sibi vindicare possit, cum in calidioribus regionibus frequens nascatur, quam *Jacea magna* cujus iconem *Matthiolus* exhibet, eâve quam *Dodoneus* è *Bibliotheca Cesarea* hausit. Quomodo
vires

vires hujus cum ea *Dioscoridis* conveniunt experimentis factis tempus proderet. |

Pag. 158. lin. 6. post verbum *reperitur* adde :

Radix crassa, oblonga, densa, foris fusca, intus ad croceum tendens, per transversum secta, spiras ostendens, saporis amaricantis subacris & subastringentis, odoris non ingrati.

Ibid. lin. 8. verbo *venditur* adde :

Quænam sit genuinum *Dioscoridis* *Rhaponticum* superius in Capite de *Lapathis* ostendi.

X. De *Serratula*.

Foliis non spinosis à *Carduo*, iisdem serratis à *Jacea* differt, omnium partium parvitate à *Centauro* majore distinguitur.

A. Serratula Offic. C. B. J. B. *Tabernamontani* Chab. purpurea Ger. vulgaris flore purpureo Park. vulgaris foliis laciniatis H. Ox. *Jacea nemorensis* quæ *Serratula* vulgo El. Bot. *Purpur Scharffenkraut*. In sylvis & in pratis. Julio floret. Usu, Herba. Vires. Vulneraria est, Ulcera mundat & carne replet, hæmorrhoidum dolores mulcet, enterocelas sanat. R. Synop. p. 88.

XI. De *Bardana*.

Pag. 158. lin. ult. subjunge :

2. **A.** *Arctium* Offic. *Lappa major montana* capitulis tomentosis seu *Arctium* C. B. *Bardana major altera* Ger. *emac.* major lanuginosis

nos capitulis *Park.* Personata sive Lappa altera cum capitulis villosis *Chab.* altera cum capitulis villosis *J. B.* vulgaris capitulis minus tomentosis *R. Synop.* Grosse Klette/ Grosse Doctfen Kraut In locis ruderatis & ad vias, Julio floret. *Ufu.* Radix, semen. *Vires.* Cum priore viribus pollet. Decocta cum semine radix in vino dentium dolores mulcet, si contineatur in ore decoctum: ambusta pernionesque foventur eodem: bibitur adversus coxendicum dolores & stranguriam è vino. *Dioscorid.*

SECTIO SEPTIMA.

De Herbis Corymbiferis.

Pag. 160. lin. 33. subjunge:

I. De Flore Solis.

A Reliquis cujuscunque generis plantis distinguitur flore omnium maximo barbulis umbonem medium coronantibus flavis & cuspidatis. *R. H.*

I. Flos Solis *Offic.* Solis major *Ger.* Chrysanthemum Peruvianum sive Flos Solis *Park. parad.* Indicum, flore & semine maximis annuum *Herm. Cat.* Indicum maximum annuum non ramosum *H. Ox.* Helenium Indicum maximum *C. B.* Herba maxima *J. B. Chab.* Chimalath Peruviana, Flos Solis. *Herm.* Corona Solis Tabernamontani *El. Bot. T. Inst.* Sonnen Blume. In hortis colitur. Augusto floret. *Ufu.* Germina floris, Semina oblonga, tumidiuscu-

liuſcula & nonnihil compreſſa, nigra. *Vires.*
 Germina cocta Venerem ſtimulant. *Semina*
 pectus leniunt & ardorem extingunt, libe-
 ralius autem devorata capitis dolorem exci-
 tant. Traumatica eſt planta.

2. Battata Canadenſis *Offic.* Battatas de Ca-
 nada *Park.* & *Parad.* Flos Solis pyramidalis,
 parvo flore, tuberoſa radice, Heliotropium
 Indicum quorundam *Ger. emac.* Solis tuberoſus,
 Indicus, ſive Adenes Canadenſis *Griff. virid.*
Lufitan. Corona Solis parvo flore, tubero-
 ſa radice *El. Bot.* Helianthemum Indicum tube-
 roſum C. B. Helenium Indicum tuberoſum
H. R. P. Chryſanthemum Indicum radice tu-
 beroſa *Herm. Cat.* perenne majus foliis inte-
 gris Americanum tuberoſum *H. Ox.* Cana-
 denſe ſtrumofum *Florent. Sch.* Adenes ſive
 Flos Solis glanduloſus *J. B.* Indianiſche Zu-
 ſter, Wurzel. Erdschocke von Jeruſalem. In
 hortis apud nos colitur. *Uſu.* Radix in Cu-
 linis.

III. De Cryſanthemo.

Pag. 161. lin. 16. verbo occurrit adde:

Folia ſeu Herba ferventi ſtomacho, oculo-
 rum inflammationibus, prociſuræ ſedi, ac
 inguinum tumores auxiliantur. Aqua flo-
 rum ſi bibatur, anginx & pueris comitiale
 malum opitulatur. *Dioſc.*

2. Buphthalmum *Offic. Chab.* Cotulæ folio
 C. B. alterum *Matth.* peregrinum *Alp.* Exor.
 alterum Cotulæ folio *Park, Ger. emac.* tenui-
 foli-

folium folio Millefolii fere J. B. Chrysanthemum Cotulæ folio *Her. Cat.* alterum Cotulæ latiori folio *P. Al.* orientale Cotulæ folio ampliore *H. Ox.* Cotula flore luteo radiato *El. Bot. T. Inst.* Ochsen Auge / Gold Blume. In locis orientalibus sponte oritur, apud nos in hortis curiosorum nutritur. Junio floret. *U. su.* Herba. Flos. *Vires.* Herba vulneraria est. Flores cum cerato triti tumorum duritias discutunt. *Diosc.*

Buphthalmi nomine variæ donantur plantæ, *Imperatus* hoc legitimum esse statuit, cui & nos subscribimus, *Buphthalmum* enim *Fœniculi* folia habere affirmat ipse *Diosc.*

3. *Chrysanthemum Offic.* foliis *Matricariæ* C. B. veterum seu majus folio valde laciniato *Chab.* majus folio valde laciniato flore croceo J. B. Gold Blume mit Metterkraut Blättern. In hortis colitur, sed rarius. Æstate floret. *U. su.* Flores. *Vires.* Cum cerato triti steatomata discutere produntur. *Diosc.*

VI. De Othonna.

Hujus Notæ sunt floris calyx integer oblongus, petala lata, semina longa compressa: folia laciniata *Tanaceti æmula* R. H. p. 342.

Othonna Offic. *Tagetes Indicus*, Flos Africanus *Chab.* *Tagetes Indicus* minor simplici flore, sive *Caryophyllus Indicus*, sive Flos Africanus J. B. Flos Africanus minor simplici flore *Ger.* minor simplex *Park.* *Tanacetum Africanum* sive flos Africanus minor C. B. Chrysan-

santhemum Africanum Tanaceti folio procumbens, sive minus flore simplici *H. Ox.* Caryophyllus Mexicanus quintus Tlapalcotli Coaxochitl *Herm.* Indianische Neglein/ Sammet oder Studenten-Blume. In hortis seritur. Æstate floret. *Ufu.* Succus inspissatus. *Vires.* Oculorum medicamentis adjicitur, ubi expurgare est opus: abstergit enim omnem caliginem. *Diosc.*

Pag. 162. lin. 17. subjunge:

V. De Millefolio.

2. **A** Chillea Offic. sive Millefolium nobile
Ger. Achillea siderites sive nobilis odorata *Park.* Achillea Millefolia odorata *J. B.* *Chab.* Millefolium majus album odore Camphoræ *Herm. Cat.* nobile Trago *T. Inst. El. Bot.* nobile & Stratiotes vera Tragi *H. Ox.* Tanacetum minus album odore Camphoræ *C. B.* Edel Garbe/Weisser Reinsaren. In Germania, Italia & Gallia provenit. Julio floret *Ufu.* Herba. *Vires.* Sanguinis fluxus seu profluvia ubicunque sistit. Extrinsecus Vulneraria est insignis.

Pag. 165. lin. 11. subjunge:

X. De Bidente.

NOTÆ sunt semen cornutum seu bidens, folia in caule bijuga, flores interdum radiati, aliàs nudi. *R. Meth. Auct. p. 37.*

Acmella Offic. Chrysanthemum bidens
 Zeylanicum Acmella dictum seu Bidens Zeylani-

lanicum, flore luteo, Lamii folio Breyn. Dissert. Bot. Cannabina aut Bidens Urticæfolia Indicalithontriptica D. Hotton, Act. Philos. Lond. N. 257. p. 365. Senecio Indiæ Orientalis Ocy-mi majori folio profundè crenato P. Al. Tab. 315. n. 2. Acmella, Achmella. In Insula Zeylanica sat copiose reperitur, unde in Europam transportatur. Usus. Folia, semen. Vires. Diaphoretica est & anodyna, humores viscidos tenaces attenuat, obstructions reserat, materiam tartaream in renibus vel vesicâ concretam resolvit, calculosque aliquomodo frangit. Semen in Colica, Febribus & Pleuritide optimum est remedium. Breyn. Dissert. p. 14.

Pag. 166. lin. 12. adde :

Prodest etiam in Cachexia, ad uterinos frigidos affectus utiliter adhiberi solet, mensesque provocat. Semen lumbricos expellit. H. Ox.

XV. De Absinthio.

Pag. 167. lin. 23.

CUm Gerardo, C. Bauhino aliisque hanc speciem Absinthium Ponticum Dioscoridis esse existimo : Vulgare enim Romanum est, sic olim dictum, quod fuerit Plebi Romanæ sacrum, & quod in agro Romano antiquissime rudibus passim inveniatur : Ponticum vero à Ponto in quo Plurimum nasci traditur : Unde falluntur qui vulgare aliud à Romano & Pontico existimant.

Pag.

Pag. 167. lin. ult. post verbum *convenit* adde:

Sed mitiori, palato etiam magis grato. Ex
ongo usu comorum hujus, quæ Saccharo ad-
servatæ fuerant, Hydropicos quosdam quasi
deploratos sanitati restitutos se novisse scri-
bit *Matth.*

Pag. 168. lin. 7. subjunge:

4. Absinthium Santonicum *Offic.* Santoni-
cum Gallicum *C. B. Magnol. append. Fransch.*
Burm. Saamen. In Gallia Narbonensi repe-
ritur cum Seriphio Gallico permixtum. *Usu.*
Herba. *Vires.* Cum Seriphio viribus conve-
nit. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 19. subjunge:

Non levis est controversia inter Botanicos
de Lumbricorum seminibus Officinarum: a-
liis Zedoariæ semina esse affirmantibus, aliis
Absinthii: Zedoariæ semina non esse auda-
cter affirmare ausim, quia hæc rotunda sunt
& fusca, & vasculo tricapsulari contenta;
quæ notæ Lumbricorum semini *Offic.* nostra-
tibus superius descripto nullatenus conve-
niunt. Alii idcirco, ut dixi, Absinthii cu-
jusdam semina esse opinantur, cujus *C. Bau-*
hinus in *Pinace* pag. 139. non pauciores qua-
tuor species producit, quarum primam & se-
cundam, non tantum unam & eandem plan-
tam esse credo, verum illam ipsam quæ no-
stra Lumbricorum semina profert. *Rauwol-*
fus eam in *Palestina* ubique provenire scribit.
Utrum ad caput de Absinthio propriè perti-

F

neat,

neat, an ad illud de Abrotano potius referenda, impræsentiarum determinare non libet.

6. Santonicum viride *Offic.* Chouan *Pomet.* Grüner Barm-Saamen. Semini Lumbricorum superius descripto simile est, majus duntaxat, & coloris luteo-viridis. *Vires.* Cum priori viribus convenit.

Huic simile si non idem me vidisse aliquando memini apud Pharmacopolas Londinenses. *Pometus* ad Parisios è Turcia primò allatum esse affirmat.

7. Helichrysum *Offic.* Chab. Heliochryson *Park. parad.* quorundam, foliis Abrotani *J. B.* Elichryson foliis Abrotani *C. B.* Coma aurea sive Helichryson *Ger.* Absinthium tenuifolium corymbis æqualibus seu compactis *H. Ox.* corymbiferum annuum *El. Bot. T. Inst.* Stächas-Blumen / gelbe Klein-Blumen. In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Contra serpentium ictus, coxendicum dolores, urinæ stillicidia ruptaque commendatur, ciet menses, & sanguinem concretum dissolvit, destillationes sistit. *Diosc.*

XVI. De Abrotano.

Pag. 169. lin. 3. subjunge:

2. **A.** Artemisia tenuifolia *Offic.* tenuifolia seu leptophyllos, aliis Abrotanum *J. B.* Chab. Abrotanum campestre *Ger. C. B. Park.* inodorum *Schwenck.* Wilde Aber-Kraut / wilde Stabwurz. In locis arenosis reperitur. Junio flo.

floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Dolorem ventriculi & nervorum mitigat.

Pag. 169. lin. ult. subjunge:

XVIII. De Dracone Herba.

Flosculis in spicis dispositis, foliis integris longis & angustis à reliquis distinguitur.

Dracunculus *Offic.* hortensis C. B. hortensis sive Tarchon J. B. *Chab.* Draco herba Ger. Tarchon sive Tarchon & Dracunculus hortensis *Park.* Abrotanum Lini folio acriori & odorato T. *Inst.* mas Lini folio acriori & odorato *El. Bot.* Dracum / Kaysers Salat. In hortis apud nos colitur. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Excalfacit, incidit, digerit, aperit, menses provocat, flatus dissipat, appetentiam excitat, pituitam educit & cerebrum humidum purgat.

De Herbis Corymbiferis affinibus.

II. De Dipsaco.

Pag. 171. lin. 14. subjunge:

3. A. Virga Pastoris *Offic.* *Park.* Pastoris vulgaris J. B. *Chab.* Dipsacus minor sive Virga Pastoris Ger. *emac.* sylvestris capitulo minore, vel Virga Pastoris minor C. B. Kleine wilde Karten Distel. Ad sepes in humidis & aquosis. Julio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* A-
quam foliorum in appetitu depravato mu-
lic-

lierum laudat *Aginet*. Pulvis commendatur
in Hæmoptyli ad *ſi Prax. Mayern*.

III. De Echinopo.

Inſigni capitis in Sphæricam figuram conglobati
notâ ab aliis plantis facile dignoscitur. R. H. p.
383.

I. Crocodilion Offic. Echinopus Chap. ma-
jor J. B. Scabiosa Cardui folio, Sphærocephala elatior *Herm. Cat.* Carduus globosus Ger. Sphærocephalus latifolius vulgaris C. B. Sphærocephalus sive globosus major *Park.* *Grosse Eberwurk/Spher-Distel/Bollen-Distel.* In hortis colitur. Æstate floret. *Uſu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix pota sanguinem copiosum per nares pellit: datur lienosis, eos evidenter adjuvans. Semen Urinam ciet. *Dioſc.*

Crocodilion à *Dioſcoride* ita describitur: *Chamaeleontis nigri figuram habet: nascitur in sylvis, radice longa, levi, aliquantulum lata, odore ut Nasturtii acri.* Sed quænam planta sit, quamvis variæ eo nomine à Botanicis scriptoribus appellentur, non ita facilè est determinare. Nonnulli *Carlinam* esse volunt, alii *Eryngium maritimum*. Utraque opinio à *Matthiolo* solide refutatur, cujus rationes apud Authorem requirendas omitto. *Andreas Lucana, Adversariorum Auctores* & *Lobelius* in *Observationibus*, plantam quam hic exhibeo *Crocodilii* nomine donant, quorum authoritati impræsentiarum sententiam meam submitto, ut quæ descriptio-

tionem superius datam præcipue convenire videatur.

2. Spina alba *Offic.* alba quibusdam capite chinato *J. B.* leucas sive Spina alba *Chab.* Carduus globosus acutus *Ger.* Sphærocephalus acutus minor *Park.* Sphærocephalus capitulo longis spinis armato *C. B.* Echinopus creticus capite magno aculeato *T. Coroll.* Scaevola acanthoides conglobato capite, longis spinis munito *P. Al.* Epithyme Spher. Distel. In hortis curiosorum apud nos colitur. Æstate floreans. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Radix celiacis efficax est, urinam ciet, decocta ventium dolori prodest. Semen convulsis infantibus, & à Serpente demorsis auxiliatur. *Diosc.*

Spina alba *Dioscoridis* quam his verbis describit: *Folia fert albi Chamæleontis, angustiora, aliquantum hispida, & aculeata: caulem supra bi- cubita altum, pollicari aut ampliore crassitudine, albicantem, intus cavum: in cacumine capitulum infestum spinosum, echini marini æmulum, sed minus & oblongum: flores purpurei, in quibus semen, ceu cnicum, sed rotundius.* Est etiam planta controversa, quæque eruditorum nonnullorum ingenia vexavit eosque in partes distraxit. *Annullarius* alique eam esse quam hic damus affirmant, quorum opinio maxime verisimilis videtur, Autorisque descriptioni præ aliis convenire, ideoque eam ita appellavi.

3. Spina Arabica *Offic.* Carduus spinosissimus Sphærocephalus rigidis aculeis armata

F 3

C. B.

C. B. spinosissimus Sphærocephalus, Cardui Arabici nomine missus *Park.* Arabische Distel. In hortis facile assuescit. Æstate floret. *Usu.* Radix, folia. *Vires.* Folia ad Sanguinis rejectiones, mensium abundantiam, cæterasque fluxiones radix etiamnum valet. *Diosc.*

Spina Arabica *Dioscoridis* est etiam alia planta ambigua; nec mirum, cùm nihil aliud de eo dicat, quàm quòd naturâ Spinæ albæ similem esse constet. Quod adeò obscurum est, ut nodum hunc *Gordianum* solve re ferè impossibile fuerit. *C. Baubinus* eumque secutus *Parkinsonus* Plantam de qua hic agimus eo nomine missum affirmantes, ut huc referrem mihi autores fuerunt, quamvis *Cæsalpinus* & *Anguillara* ad aliam plantam, nimirum ad Carduum tomentosum *Adversariorum* Spinam Arabicam *Dioscoridis* retulerunt.

4. Ritro *Offic.* Echinopus minor *J. B. Chab.* Carduus globosus minor *Ger.* Sphærocephalus cœruleus minor *C. B.* Sphærocephalus minor *Park.* Scabiosa Cardui folio Sphærocephala humilior *Herm. Cat.* Kleine Spher-Distel. In hortis etiam colitur. Julio florens. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

Ritro, *Tetralicis* & *Chalceios* plantarum meminit *Theophrastus*, posteriorum duarum etiam *Plinius*, nullis descriptionibus additis; unde quænam plantæ sint Botanicorum nemo certò determinare potest. *Lobelius* in iconibus Echinopum *Chab.* pro Ritro, *Tetralice* & *Chalceio* Ejusdem Authoris accipit. *Anguillara* &
Lobe-

Lobelius Ritro nomine hanc plantam appellantes ut eam hic collocarem me induxerunt. Huc etiam transcribam quicquid de iis *C. Bauhinus* in *Pinace* pag. 381. habet.

ῥύθρον Theophrastus 6. Hist. 3. hæc solum habet: *Alia superne cacumine tantum ramos spargunt quemadmodum Ruthrum. Sunt tamen qui velint mendose pro ἑρυγγίς, apud Theophrastum legi, quod ex Pliniana lib. 21. cap. 16. loci illius Theophrasti interpretatione colligitur cum ibi non Ruthrum sed Eryngium legatur.*

Hæc libuit aspergere, cum huic & sequentibus, hæc nomina à quibusdam tribuantur: ut verborum brevis obstat quo minus certi quid statui possit.

Τετράλιξ (quam cum reliquis aculeatis plantis enumerat Theophrastus 6. Hist. 3.) inquit, à quibusdam vocata, æstate floret: Et Plinius lib. 21. cap. 16. quedam æstate florent, ut Tetralix. Sed non est confundenda cum Erica, quam Athenienses Tetralicen vocant, eodem lib. 11. cap. 16. authore.

Χάλκειον (Ærariam Gaza vertit) apud Theophrastum & Plinium esse volunt, cum tamen eius historia apud neutrum extet: Sic Theophrastus 6. Hist. 3. inter natura spinosas Chalceios, quæ tamen non aculeatis foliis constat: Et Plinius lib. 21. cap. 16. Item Acarna, Leucacanthos Chalceos, &c. in foliis non habent aculeos.

IV. De Eryngio.

Pag. 171. lin. ult. pro 2da & 3tia specie
adde:

2. **A.** Eryngium campestre *Offic.* Eryngium
Chab. vulgare C. B. J. B. mediterraneum Ger. mediterraneum seu campestre
Park. Braken-Distel / Manns-Treu. In Anglia
rariùs est, in transmarinis autem frequens,
Julio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum priore
viribus convenit.

3. Eryngium trifolium *Offic.* *Park.* R. H. trifolium
Alpini *H. Ox.* Dreyblätterigte Manns-Treu. In hortis curiosorum nonnunquam colitur. *Usu.* Radix. *Vires.* Cum primo etiam viribus convenit.

SECTIO OCTAVA. De Herbis Monospermis.

I. De Valeriana.

Pag. 173. inter lin. 7. & 8.

2. **A.** Valeriana sylvestris *Offic.* Valeriana
Rivin. sylvestris major. Ger.
Park. C. B. sylvestris magna aquatica J. B. *Chab.* five Phu majus sylvestre P. B. major sylvestris foliis latioribus
Mor Umb. Phu & Valeriana Officinarum Germanorum *Volck.* Großer wilder Baldrian. In sylvis & dumetis præsertim humidis & ad aquas. Majo, Junio & Julio floret. *Usu.* Radix,

dix. *Vires.* Pulvis ad coch. semiss. in Vino aut quovis liquore exhibitus, certum est remedium contra Epilepsiam. Pueris tamen minore dosi exhibetur in lacte. *Column.* Ruptis, convulsis & ex alto præcipitatis utilis. Ad oris & gingivarum inflammationes, exulcerationes & aphthas prodest. *H. Ox.* Contra febres tertianas valet. *Schwab.*

Pag. 173. lin. 22. viribus *Nardi Celticæ*
adde:

Calfacit & siccat, viriumque earundem est cum *Spica Indica*, majore tamen cum utilitate adhibetur in urina cienda, ventriculo roborando, flatibus discutiendis. Extrinsecus additur Malagmatis unguentisque calfacientibus. *Schrod.*

4. *Nardus montana* *Offic. Ger. Chab.* montana tuberosa *Park.* montana radice olivari *C. B.* *Valeriana* *Nardus dicta* radice olivari *H. Ox.* *Berg.* *Spicanarde.* In montibus Neapolitanis. Æstate floret. *Usu.* Radix cum foliis. *Vires.* Ad eadem ad quæ *Celticum* efficax. *Diosc.*

II. De *Valerianella*.

Seminibus pappo destitutis à *Valeriana* differt, caulibus dichotomis ab aliis ferè omnibus plantis. *R. Meth. A. p. 44.*

A. *Lactuca agnina* *Offic. Ger. Park.* *agnina latifolia* *P. B.* *agnina vulgò* *Herm. Cat.* *Valeriana campestris inodora major* *C. B.* *Valeria-*

F 5

nel-

nella arvensis præcox humilior, semine depresso *Mor. Umb.* Pseudovaleriana annua arvensis præcox, humilis, semine compresso rotundo *H. Ox.* Locusta Herba prior *J. B.* Herba, Pes Locustæ *Chab. Lämmer-Lattich/ Feld-Kapungelchen.* Inter segetes, & in hortis. Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Refrigerat & humectat, facultateque & temperamento haud dissimilis Lactucæ, cujus loco hybernis & primis veris mensibus inter olea obtinet locum.

III. De Dentellaria.

*H*ujus notæ sunt fructus oblongi, hirti, villis armati; flores è tubo oblongo in quinque segmenta expansi, & in spicas congesti, folia alterna. *R. Meth. A.*

Plumbago *Offic.* Plinii *Ger.* quorundam Clusii *El. Bot.* Dentellaria Rondeletii *J. B. Chab.* Lepidium Dentellaria dictum *C. B.* Monspe-liacum Dentellaria dictum *Park. Bley-Wurk/ Glöb-Kraut.* In Gallia & Italia nascitur. Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Caustica est planta. Dolores dentium mitigat carpis applicata, aliis vero manu tantum retenta.

VI. De Pimpinella.

Pag. 175. lin. 25. pro 2da specie subjunge:

2. **C**uminum sylvestre *Offic. Ger. Park. Chab.* sylvestre capitulis globosis *C. B.* sylvestre primum, valde odoratum, globulosum *J. B.*

J. B. Cuminoides vulgare *El. Bot. T. Inst.* Pastinaca tenuifolia Cretica capitulis globosis *Mor. Umb.* Daucus odoratus Creticus Sanguisorbæ capitulis villosis *P. Al.* Umbelliferis affinis capitulis globosis & villosis *H. Ox.* Wilder Kummel. In Insula Creta, &c. locis glareosis. *Ufu.* Semen. *Vires.* Adversus tormina inflationesque commendatur; singultus sedat, sugillata tollit, testium inflammationes repellit.

Pag. 176. lin. 10. pro cap. 8. adde:

VIII. De Thaliatro.

Characteristica sunt folia umbellatarum in modum divisa, flores staminosi, semina ut in umbelliferis striata. R. Synop. p. 101.

A. Thaliatrum *Offic.* seu Thaliatrum majus *Ger.* majus vulgare *Park.* majus filiquâ angulosâ aut striatâ *C. B.* nigrius caule & semine striato *J. B. Chab.* Grosse Wiesen-Raute. In pratis & locis humidis. Junio floret. *Ufu.* Herba, Radix. *Vires.* Ulcera antiqua ad cicatricem perducit. *Diosc.* Aperit, incidit, alvum movet, urinam ciet, icterum sanat, pesti resistit. Radix optimum Rhabbarbari substitutum esse creditur.

SE-

SECTIO NONA.

De

Herbis Umbelliferis.

Pag. 182. inter lin. 10. & 11. adde:

VI. De Oreoselino.

NOTÆ sunt folia Petroselini aut Cicutæ similia, flores rosæ formæ. R. Meth. A.

1. Petroselinum montanum Offic. Schrod. Oreoselinum majus Clusii H. Ox. five Apium montanum & Apium montanum Dalechampii Chab. Ger. Mor. Umb. Apii folio minus El. Bot. T. Inst. Apium montanum vulgatus Park. montanum, folio ampliore C. B. montanum Dalechampii J. B. Libanotis montana Apii hortensis foliis nigrioribus P. Al. Berg. Petersilge. In locis montanis reperitur. Usu. Radix, Semen. Vires. Calfacit & siccant, alexipharmacum est, sudorificum, diureticum, discutiens. Usus præcip. in calculo renum ac vesicæ, in Peste, in flatibus, in stranguria. Schrod.

2. Daucus montanus Offic. montanus Apii folio major C. B. selinoides major Park. Libanotis Theophrasti nigra Ger. altera quorundam, aliis dicta Cervaria nigra J. B. Chab. nigra seu Saxifragia Venetorum Mor. Umb. Laserpitium minus Paludapii folio, semine cristato P. Al. Oreoselinum Apii folio majus El.

El. Bot. T. Inst. Schwarze Hirschwurzel/ Mohr-
Rummel. In montosis Italiae. Julio floret. *Ufu.*
Semen. *Vires.* Calfacit, aperit, incidit, uri-
nam & menses ciet, partum expellit, tumo-
res discutit.

X. De Ferula.

Pag. 183. lin. 32. Et omnia synonyma delean-
tur, in quorum loco substitue sequentia.

1. **F**erula Galbanifera *Offic.* fruticosa semper
virens, foliis Anisi, Galbanifera, ex qua
Galbanum Officinarum *P. B. P.* Africana Gal-
banifera, Ligustici foliis & facie *Par. Bat.* A-
nisum Africanum fruticescens folio & caule
rore cœruleo tinctis *P. P. Tab. 12. f. 2.* frutico-
sum Africanum Galbaniferum *H. Ox.* Oreose-
linum Africanum Galbaniferum frutescens,
Anisi folio *T. Inst.* Anisoides arborescens, Li-
gustici foliis & facie, flore luteo, Capitis Bo-
næ Spei Breyn, p. 2. An ferula Galbanifera
Lob?

Pag. 184. lin. 9. subjunge:

2. **F**erula *Offic. Ger.* tenuiore folio *Park.* ma-
jor seu foemina *Mor. Umb.* foemina Plinii
C. B. folio fœniculi, semine latiore & rotun-
diore *J. B. Chab. Riesen-Fenchel.* In hortis Bo-
tanorum aliquando colitur. Julio floret.
Ufu. Medulla caulium, Semen, Succus seu
Gummi Sagapenum dictus. *Vires.* Viridis
medulla pota sanguinem spuētibus & cœ-
liacis prodest, sanguinis eruptiones sistit, ca-
pitis

pitis dolores lenit. Semen potum torminibus auxiliatur. *Diosc.*

3. Panax Asclepium *Offic.* Asclepias Ferulæ facie *Ger. emac.* Libanotis Ferulæ folio & semine *C. B.* quibusdam, flore luteo, semine Ferulæ *J. B. Chab.* Ferulæ folio & semine, sive Panax Asclepium Ferulæ facie *Lobellii Park.* Ferula Libanotidis odorem & succum fundens, seu Panax Asclepium *Mor. Umb.* minor *El. Bot.* minor ad singulos nodos umbellifera *T. Inst.* Panax-Kraut/Allheilwurß des Æsculapius. In *Istria* provenit. Æstate floret. *Usu.* Flores, Semen. *Vires.* Auxiliarem vim habent flores & semina contra ulcera phagedenas & tubercula, si trita & cum melle imponantur: adversus Serpentes si vino bibuntur. *Diosc.*

4. Libanotis altera *Offic.* Fœniculi folio, semine foliaceo *C. B.* Panax Asclepium Anguillaræ & Camerarii *Park.* Ferula folio glauco, semine lato oblongo, quibusdam Thapsia ferulacea *J. B. Chab.* Thapsier/Candische Heilwurß. In *Insula Candia* reperitur. Æstate floret. *Usu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Trita omnium herba communiter Hæmorrhoidum profluvia sistit: Sedis inflammationes & condylomata mitigat. Siccæ radices ulcera purgant, menses & urinas cient. Potum Semen ad eadem pollet. *Diosc.*

Pag. 185. post lin. ult. adde:

XI. De Libanotide.

NOTÆ hujus generis characteristica sunt folia tenui-

niter dissecta, semina tumida, nucis Myristicæ parva figura, fungosâ substantiâ nucleum ambiente. R. H. p. 424.

Libanotis Offic. Chab. Ferulæ folio, semine anguloso C. B. Cachryophorus quibusdam floribus luteis J. B. Galeni Cachrys verior Ger. Ferulæ folio, sive Cachryfera, sive Cachrys vera Park. Cachrys semine fungoso lævi H. Ox. sive Libanotis Cachryophoros semine fungoso levi Mor. Umb. semine fungoso lævi foliis Ferulaceis Ejusd. El. Bot. Weyrauch. Burg/Sendel-Kraut. In montibus Italiae & Sicilia, &c. Majo floret. Usu. Radix & Semen. Vires. Vin habet excalfaciendi & vehementer exiccandi; quare abstergentibus medicamentis inferitur. Diosc.

XII. De Laserpitio.

NOTæ sunt Quatuor alæ foliaceæ per longitudinem decurrentes in singulis seminibus. Alæ hæ membranaceæ in binis seminibus dum adhuc viridia & conjuncta sunt, sex tantum videntur, binis illis ad basin singulorum seminum arctè sibi invicem commissis. R. Meth. A. p. 48.

Laserpitium Offic. Ger. Gallicum C. B. Park. è regione Massiliæ allatum J. B. lobis angustioribus lucidis saturatè virentibus plurifariam divisis P. Al. angustifolium foliis conjugatim positis quinquifidis H. Ox. foliis angustioribus dilutè virentibus Mor. Umb. Silphium sive Laserpitium Chab. Laseer-Kraut. In hor-

hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Excalfacit, fugillatis, strumis ac tuberculis medetur, Ischiadicis, excrescentiis-que circa sedem tollendis convenit, Veneri resistit; os commendat. *Diosc.*

XIII. De Scandice.

Seminibus in rostrum productis, Geranii moschati rostra referentibus, ab aliis umbelliferis abunde distinguitur. R. Synop. p. 103.

A. Scandix *Offic. Mor. Umb.* Semine rostrato vulgaris C. B. vulgaris, seu Pecten Veneris *Park.* Pecten Veneris J. B. *Chab.* Veneris seu Scandix *Ger. Nadel-Körffel/Venus-Strahl/Venus-Kamm.* Inter segetes frequens. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho & Ventriculo utile est. Decoctum, vesicæ, renibus & jecinori confert. *Diosc.*

XIV. De Angelica.

Pag. 188. pro Secunda specie Angelicæ adde:

2. **A.** Herba Gerardi *Offic. Ger.* Podagraria vulgaris *Park.* Angelica sylvestris minor sive erratica C. B. Sylvestris, repens J. B. *Chab.* Podagraria dicta *Mor. Umb. Geiß: Fusch: Geiß:Gras.* Ad sepes, præcipue hortorum. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Eisdem cum Sativa viribus pollere creditur, quamvis languidior sit. Podagram juvat.

Pag.

Pag. 189. lin. 16. subjunge:

XXI. De Bulbocastano.

Radice esculenta, foliis tenuius incis, semine longiusculo glabro, ab aliis Umbellatarum generibus facile distinguitur. R. Synop. p. 105.

A. Bulbocastanum Offic. J. B. Chab. Morb. Imb. Majus & minus Ger. Majus folio Apii
 B. Nucula terrestris major & minor Park.
 Erd. Nuß Erd. Castanien Sau. Castanien. In
 pascuis solo arenoso aut glareoso frequens.
 Vere floret. Ufu. Radix. Vires. Venerem
 stimulat, multum nutrit. Cruenta mingen-
 tibus & etiam spuentibus auxiliatur. Trall.

XXIV. De Sisaro & Amomo.

Pag. 191. lin. 16. pro 3a, 4ta & 5ta Specie
 adde:

Secacul Offic. Sisarum Syriacum C. B. alte-
 rum Syriacum Park. pastinaca Syriaca
 & Sacacul Arabum quibusdam J. B. Apium
 Syriacum radice ampla eduli H. Ox. Syrische
 Zucker Rüblein. Zucker Wurzel. Circa Ha-
 lipum reperitur. Ufu. Radix longa, crassa,
 intus candida, lævis, externe verrucosa. Vires.

A. 4. Selinum segetale Offic. Park. Sii fo-
 liis Ger. Sium terrestre umbellis rarioribus
 H. Ox. Silon alterum vel Amomo congener
 Sii foliis nostras P. Al. Honig Wurzel. Zu-
 cker Möhrelein: Inter segetes solo humido &
 lutofo Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Contra
 tumores valet.

G

A. 5.

A. 5. Sium *Offic.* majus latifolium *Ger.* latifolium *C. B.* maximum latifolium *J. B. Chab.* Dioscoridis sive Pastinaca aquatica major *Park.* Sion aquaticum latifolium *Mor. Umb.* Wasser, Wasser nach. Wasser Eppich. In fluviis & locis paludosis. Julio floret, *Ufu.* Folia. *Vires.* Cruda coctaque esca calculos rumpunt, atque excernunt, urinas cient, menses & partus extrahunt. Dysentericis in cibo auxiliantur *Diosc.*

XXVII. De Apio.

Pag. 193. pro 3a specie Apii adde:

3. **B**unium *Offic.* Dalechampii *J. B. Chab.* Daucus Petroselini vel Coriandri folio *C. B.* Petroselini vel Coriandri folio seu Bunium Dalechampii *Park.* Saxifraga montana minor Petroselini vel Coriandri folio *H. Ox.* Apium octavum *R. H.* p. 449. *Wilde* Petersilge. In locis saxosis & asperis. Æstate floret, *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam ciet, excalfacit, secundas evocat: lieni, vesicæ, renibus utile est. *Diosc.*

XXIX. De Cicuta.

Pag. 194. pro 2da Specie Cicutæ lin. 13. subjunge:

2. **S**eseli Peloponense *Offic.* Peloponnesiacum recentiorum *Park.* Peloponense Matthioli sive Cicutaria quorundam *J. B.* Cicutaria latifolia foetida *C. B.* maxima foetida *Chab.* Cicuta latifolia foetidissima *Ger. emac. Mor.*

Mor. Umb. Grosser breit Blätterigter Schierling. In montibus Rhætiae invenitur. *Ufu.* Radix, Semen. *Vires.* Eisdem viribus cum Sefeli Massiliensi præditum est. *Dioscorides.*

XXX. De Phellandryo.

Notæ sunt, caulis crassissimus, folia amplissima, & multifariam in minutas particulas ad modum Cicutæ divisa, florum petala equalia, bifida. *R. Meth.* A. p. 52.

A. Phellandrium *Offic.* El. Bot. T. *Inst.* vel Cicuta aquatica quorundam J. B. Plinii quibusdam aliis Cicutaria aquatica *Chab.* Cicutaria palustris *Ger.* Palustris tenuifolia *Park. C. B.* *Mor. Umb.* Cicuta palustris *Cordi Volck.* Wasser Schierling. In aquis cænosis & rivis pigrioribus. Æstate floret. *Ufu.*

Pag. 195. post lin. 23. adde:

XXXIII. De Gingidio.

Umbella à flore delapso, clausa, ejusque radiis prælongis, rigidis, duris ab aliis omnibus Umbelliferis distinguitur. *R. H.* p. 456.

Gingidium *Offic.* umbellâ longâ C. B. Hispanicum *Ger.* Visnaga J. B. *Chab.* seu Gingidium *Mor. Umb.* Gingidium appellatum *Park.* Foeniculum annuum, umbellâ contractâ oblongâ. T. *Inst.* Spanisch Zahnstecher : Kraut. Spanisch Körffel. In hortis apud nos colitur. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Olus hoc crudum, coctum conditumve estur magna stomachi utilitate: Urinam ciet. *Deco-*
Etum

ctum ex vino potum vesicæ prodest. *Diosc.*
Radii umbellarum pro dentiscalpiis multis in
ulum veniunt. *R, H.*

XXXV. De Fœniculo.

Pag. 196. post. lin. ult pro 3a specie
Fœniculi adde:

3. **M**Yriophyllum *Offic.* Millefolium aqua-
ticum *Ger.* Aquaticum vulgatius *Park.*
Aquaticum umbellatum capillaceo brevique
folio *C. B.* Aquaticum Fœniculo simile Um-
belliferum *J. B.* Fœniculo simile Millefolium
aquaticum umbelliferum *Chab.* Wasser- Fens-
chel. In paludosis oritur. Aprili floret. *Usu.*
Herba. *Vires.* Vulneraria esse planta credi-
tur.

XXXVI. De Pyrethro.

Radice fervida. semine nigricanti à reliquis differt.
PYrethrum verum *Offic.* Sylvestre *Ger.* Um-
belliferum *C. B.* Umbelliferum primum
Park. Umbelliferum Matthioli *J. B.* Umbelli-
ferum latiore folio *H. Ox.* Echt Spanisch/
Mauer-Kraut *Vertram.* In hortis Botanico-
rum colitur. Æstate floret. *Usu.* Radix pol-
licis crassitudine, colore exterius ex fusco
flavescente, interius nigro, sapore acri ad-
modum & fervido. *Vires.* Ad dentium dolo-
res tollendos cum sua causa non infelicitè in
ore continetur. In Lethargicis affectibus, Para-
lysi, &c. Usurpatur.

Pag.

Pag. 197. post. lin. 22. insere:

XXXVIII. De Dauco Cretico.

NOtae sunt, folia minutissimè dissecta, semen longum, incanum, villosum, acre. R. Meth. A. p. 52.

Pag. 198. post lin. 2. adde:

XXXIX. De Petroselino.

Folia Apio hortensi similia, semen parvum oblongum hirsutum, quibus à reliquis differt. R. Meth. A. p. 52.

Pag. eadem, lin. 13. subjunge:

2. Selinum montanum Offic. Apium peregrinum foliis subrotundis C. B. semine villosa, seu incano, peregrinum primum Clusii Mor. Umb. Selinum sive Apium peregrinum Clusii Park. Vihnaga minor quorundam, Selinum peregrinum Clusio, semine hirsuto J. B. Berg Petersilge. Berg. Peterlein. In hortis Botanicorum nonnunquam colitur. Usu. Semen. Vires. Cum præcedenti viribus convenit.

XL. De Caulalide.

Semine aculeato echinato aut hispido ab aliis umbelliferis abunde distinguitur. R. Synop. p. 114.

A. 1. Caulalis Offic. Lato Apii folio C. B. Apii foliis, flore rubro Ger. Arvensis latifolia purpurea Park. Lappula canaria latifolia sive Caulalis J. B. Chab. Kletten Rorffel Feld. Kletten. In arvis reperitur. Junio & Julio flo.

floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Crudum coctumve olerum modo estur, Urinam movet *Diosc.*

A. 2. Pseudo, Selinum *Offic.* Caulis minor flosculis rubentibus *Ger. emac.* Minor flore rubente *Park.* Semine aspero, flosculis rubentibus C. B. Anthriscus quorundam semine aspero hispido J. B. *Chab. Hecken Petersilgen. Acker-Sletten.* In dumetis & ad sepes. Julio & Augusto floret. *Ufu.*

Pag. 199, lin. 10. subjunge:

XLIV, De Bupleuro.

Foliis integris oblongis à reliquis distinguitur.

Bupleurum *Offic.* Folio subrotundo sive vulgatissimum C. B. Perenne angustifolium *Mor. Umb.* Perenne longis & angustis foliis incurvis *H. Ox.* Auricula leporis umbella lutea J. B. *Chab. Hasen. Dehrlein.* In collibus provenit, Julio & Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Interherbas transmarinas recensetur.

XLV. De Sefeli Æthiopico.

Planta est fruticosa Umbellam in fastigio gestans foliis integris glabris.

Sefeli Æthiopicum *Offic.* Æthiopicum frutex *Ger. Park. Mor. Umb. H. Ox.* Æthiopicum Salicis folio C. B. Æthiopicum fruticosum Periclymeni folio J. B. Bupleurum arborefcens Salicis folio *El. Bot. T. Inst. Strauchicht. Hirsch. Wurzel Weisser Enghian.* In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Semen Massiliensi Sefel mul.

multò acrius est & odoratius, unde eximiarum virium esse creditur.

SECTIO DECIMA.

De Herbis Stellatis.

II. De Rubia.

Pag. 200. lin. 25. pro 2da Specie subjunge:

2. **A.** Rubia Sylvestris & Rubeola Offic. Sylvestris Ger. Park. Sylvestris aspera, quæ sylvestris Dioscoridis C. B. Sylvestris monspesulana major J. B. Wilder Meyer. Groß Stern Meyers Kraut. In sepibus reperitur. Æstate florens. Ufu. Radix. Vires. Cum sativo viribus convenit.

III. De Mollugine.

Flores huic albi, folia latiora. R. Meth. A. p. 541.

A. Mollugo Offic. Vulgatio Park. Montana angustifolia vel Gallium album latifolium C. B. Rubia sylvestris lævis ejusd. P. B. Angulosa aspera J. B. Gallium album vulgare El. Bot. Alyssum Plin. lib. 24. cap. 11. Unechter Meyer / Weisser Meyer / weiß Wallstroh. In sepibus & dumetis. Junio floret. Ufu. Radex. Vires. Rubiæ sativæ viribus pollet, sed mitior est.

Alyssum foliis tantum & ramis minoribus, ab Erythrodano distare scribit Plinius.

VII. De Synanchica.

NOtæ sunt, folia ad singula genicula quaterna, flores velut in umbella. R. Meth. A. p. 55.

A. Rubia Synanchica Offic. Cynanchica. C. B. J. B. Chab. Rubeola vulgaris quadrifolia, lævis floribus purpurascentibus El. Bot. T. Inst. Synanchica Lugdunensis Ger. Emac. Asperula repens Gesneri, seu Saxifraga altera Cæsalpini Park. Brein Wurh kleine Rötthe In sterilibus & cretaceis, Æstate floret, Usu. Herba. Vires. Ad Anginam tum sumpta, tum ad-mota, utilissima esse creditur.

SECTIONIS DECIMÆ.
APPENDIX.

De Herbis quibus terna singulis
floribus succedunt semina.

De Nasturtio Indico.

NOtæ sunt; folia peltata, pediculo in medio inserto; flores irregulares, pentapet- aloides cum calcari retrorsum producto, semina nuda, ad singulum florem terna, rugosa, majora. R. Meth. A.

Nasturtium Indicum Offic. Ger. Park. Indicum majus C. B. Indicum folio peltato scandens J. B. Chab. Viola Indica scandens Nasturtii sapore & odore, flore flavo Herm. Cat. Acris

Acris Americana sive Acriviola folio peltato minor & vulgaris *P. Al.* Violæ affinis umbicato seu peltato folio scandens, sapore Naturtii, Americana minor *Breyn. P. 2.* Acriviola *Volck.* Cardaminum minus & vulgare *El. Bot. T. Inst.* Pelon Mexixquilitl seu Pelon Chili *Herm.* Indianische Kresse. Peruviae Indigena est, apud nos autem in hortis frequens colitur. Per totam astatem floret. *U- su.* Herba, flores. *Vires.* Ventriculo ex frigida causa imbecilli aut ex flatu dolenti subvenit flos. Acetariis & in oleribus adhibetur. Adversus contumacem ac malignam scabiem, itemque vulnera recentia commendatur.

SECTIO UNDECIMA

De Herbis Asperifoliis.

Pag. 203. lin. ult. adde:

POPULUS medicorum uno ore vim sporiferam attribuit Cynoglossio, nullam tamen ejusmodi ejus virtutem adhuc observare potuit *D. Fuller.*

V. De Anchusa.

Pag. 205. lin. 18. subjunge:

RAdix adstringit, vulneraria, Alexipharmaca, ac Uterina est, partum extrahit, renum vitiis, lienis, & bile suffusis datur, ad ambusta, ulcera vetera, & ignem sacrum

G 5

com-

commendatur; demorsis à serpentibus opitulatur.

2. *Anchusa lutea* *Offic. Ger. J. B. Lutea major Park. Lutea rarior & elegantior Chab. Major floribus luteis C. B. Symphytum Echii folio ampliore, radice rubra El. Bot. Echii folio ampliore, radice rubra, flore luteo T. Inst. Gelbe Ochsen-Zunge.* In Germania, & Gallia reperitur. Julio floret. *Usu.* Radix; sed in *Officinis Anglicanis* nunquam reperitur. *Vires.* Cum *Hyssopo & Nasturtio* potatas ventris tineas excutit. *Diosc.*

Tres species *Anchusæ* à *Dioscoride* describuntur, quænam autem plantæ sunt inter *Auctores* non convenit, aliis eas aliò referentibus. *Cæsalpinus & Thalius* *Echium* vulgare eo nomine insigniunt. *Turnerus, Dodonæus & Cordus* duas species *Buglossi* constituunt, quo argumento nescio, cum nota illa *characteristica* nimirum quòd *radix manus inficiat sanguineo colore*, nulli eorum conveniat. Recentiores *Botanici* plures hujus plantæ species proponunt, à quibus binæ illæ quas hic exhibeo 2da & 3a *Dioscoridis* cum *C. Baubino* recte censerì posse existimo, prima major duntaxat secundæ species esse videtur.

VI. De Echio.

Pag. eadem, lin. ult. adde :

L Umborum dolores sedat, *Diosc.*
2. *Lycopsis* *Offic. Chab. Ægyptiaca C. B. Park.* *Dioscoridis* quibusdam *J. B. Echium Ori-*

Orientalis longioribus floribus *H. Ox.* *Wall.*
Ochsen-Zunge. Circa Alepum reperitur. *Ufu.*
Radix. *Vires.* Cum oleo illita vulneribus
 neditur, & cum farina hordeacea ignibus
 acris: Sudores peruncta movet. *Diosc.*

De Lycopsi magna inter Botanicos lis est:
 aliis nomen illud uni, aliis alteri plantæ at-
 tribuentibus. *Matthiolus*, *Lacuna*, *Dalecham-*
pius & *Castor* *Durantes* Cynoglossum esse vo-
 lunt, quorum primus *Ruellium* & *Fuchsum* e-
 jusdem opinionis esse ait. Verum *Ruellius*
 Linguam Canis esse non posse, ut multi sui
 temporis Herbarii voluerunt, descriptioni-
 bus utriusque collatis affirmat. *Cordus* *Echi-*
um vulgare, *Dodonæus* (in editione Gallica)
Buglossum majus, *Lonicerus* *Buglossum* sylve-
 stre, veram *Dioscoridis* Lycopsin esse autu-
 mant, quorum nullius opinioni consentire
 possum; & plantam à *Raunwolfio* inventam ge-
 nuinam potius *Dioscoridis* Lycopsin esse exi-
 stimo, quam præcedentium quamlibet, aut
 eam quæ à *C. Baubino* sub eo nomine exhi-
 betur.

A. 3. *Onosma* *Offic.* *J. B.* *Chab.* Lycopsis *C.*
B. *Anglica* *Ger.* *Park.* *Echium* alterum *P. B.*
 alterum seu Lycopsis *Anglica* *Mer.* *Pin.* La-
 tissimo folio Lycopsis dictum flore diluto pur-
 purascente *Herm. Cat.* *Ramosius* annuum flo-
 re suave-rubente *H. Ox.* *Stein Ochsen-Zun-*
ge. In Insula *Jerseia* observavit eruditissimus
D. Sherardus LL. D. *Ufu.* *Folia.* *Vires.* In vino
 pota partus extrahit, *Diosc.*

Onos

Onosma insuper planta est, quæ Botanicos Auctores in varias sententias distraxit, & quo referenda sit incertos reddidit. Dioscorides enim folia *Anchusæ* similia habere scribens, caule autem, flore & semine destitui, magnum altercandi occasionem præbuit. Error hic Dioscoridis inde oriri videtur, quod primo post exortum anno eam invenerit, cum folia tantum promit, quemadmodum Cynoglossum, Buglossum, Echium, aliæque id genus plantæ. ad quas & hanc refero, ni Dioscorides ipse diversis in Capitibus de iis egisset. Est autem error vulgaris in quem & alii inciderunt; quomodo enim planta quævis produci potest, si fructu & semine carent? Ab icone quam exhibet J. Baubinus & foliorum cum *Anchusa* similitudine, ad hanc plantam potius retuli.

VII. De Heliotropio.

Seminibus levibus uon splendentibus, floribus in spicis longis recurvis, foliis lanuginosis à reliquis differt. R. Meth. p. 95.

1. Heliotropium majus Offic. Ger. Park. Majus Dioscoridis C. B. Majus flore albo J. B. Herba Cancris Chab. Sonnen, Wende Krebs Blume. In hortis colitur Æstate floret. Usus. Herba, Semina triangula brevia cinerea. Vires. Decoctum pituitam bilemque per alvum extrahit, ictis à Scorpionibus prodest. Semen carnis excrescentias reprimat, verrucas peniles tollit; menses & fetus ducit. H. Ox.

2. Heliotropium minus Offic. Ger. Park. Minus

nus supinum & Supinum alterum C. B. Minus quorundam J. B. Chab. Humi fusum flore minimo semine magno T. Corol. Klein niedrige Sonnen Wende Krebs Blume. In hortis etiam colitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Pag. 206. pro Cap. X. adde:

X. De Cerinthe.

Semina in hoc genere unicuique flori bina succedunt levia, per maturitatem nigra, quo à reliquis omnibus huius generis differt. R. H. p. 506.

Cerinthe *Offic.* Major Ger. Major flore luteo & rubro Park. quorundam major versicolore flore J. B. Seu Cynoglossum montanum majus C. B. Cerynthe veteribus, Cerinthe quorundam Chab. Honig Wurzel. grose Berg Hunds Zunge. In hortis curiosorum reperitur. Vere floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* De viribus nil certe traditur.

SECTIO DUODECIMA.

De Herbis Verticillatis.

III. De Stœchade.

Pag. 211. post lin. 19. pro 2da. Specie adde:

2. **T**Ragium alterum *Offic.* Alterum Dioscoridis quibusdam foliis Trichomanis J. B. Alterum Dioscoridis, Secudas Arabum & Halepensis Chab. Stœchadi serratae affinis C. B. Uneyt Docks Kraut. Circa Halepum inve-

invenit *Rauwolfius*. *usu*. Herba, Radix. *Vires*. Tam crudam quam coctam Dysenterici prodesse dicit *Diosc.*

Tragium alterum à *Dioscoride* in hunc modum describitur. *Folia Scölopendrii habet, & radicem sylvestris Raphani tenuem candidam. Folia autem Autumno hirci virus olent; exinde sibi Tragii nomen adoptavit. Provenit in montibus & præcipitiis, unde non immerito à Rouwolfio pro vero supponitur.*

VI. De Satureia.

Pag, 212. pro 2da, 3tia & 4ta specie Satureiæ adde:

2. **T**hymbra *Offic.* Satureia hortensis *Ger.* *Vulgaris Park.* Montana *C. B.* Perennis hortensis vulgaris *H. Ox.* Durior *J. B.* Durior sive Thymbra *Chab.* Hortensis sive Thymbra legitima *Dioscoridis Griseb. V. Lust.* Calamintha frutescens, Satureiæ folio, facie & odore *T. Inst.* Winter Saturey. Winter Ssop. In hortis colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Thymbra vera *Offic.* Græca *J. B.* sive Satureia Cretica legitima *Park.* Satureia Cretica *C. B. Ger. emac.* Cretica latiore folio *H. Ox.* Frutescens Arabica folio fimbriato hirsuto *Breyn. P. 2.* Saturey. Sadaney. Pfeffers Kraut. In Insula Creta reperitur. *Usu.* Herba, sed in *Officinis nostris advena est, Vires.*
Uri.

Irinam & menses provocat, tussientibus
um melle valet.

4. *Satureia Spicata* Offic. C. B. Sti. Juliani
Ger. *Spicata* Sti. Juliani Park. Foliis tenuibus
ive *tenuifolia* Sti. Juliani quorundam J. B.
tenuifolia Sti. Juliani quorundam : *Thymbra*
vera sive genuina aliis *Chab.* *Thymbra* Sti.
Juliani, sive *Satureia vera* Lobelio *El. Bot.*
Selsen Saturey. *Epigichte Saturey.* In colli-
bus & muris. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.*
Cum reliquis viribus convenit.

Saxifragam primam *Matthioli* pro hac plan-
ta C. *Baughinus* habet, *Parkinsonus* autem diversam
facit, quem consule.

VII. De Thymo.

Differt à *Satureia*, cui alias similis est, odoris fra-
grantia, & floribus in oblonga capitula conge-
stis. R. H. p. 519.

Thymum verum Offic. *Creticum* Ger. *Cre-
ticum* sive *Antiquorum* J. B. *Legitimum* ca-
pitatum Park. *Thymus capitatus* qui *Diosco-
ridis* C. B. *Hyssopus capitata minor*, *Thy-
miodore* H. Ox. *Thymian.* *Thymien* Kraut. In
Creta sponte oritur, in hortis apud nos re-
peritur. Æstate floret. *Usu.* Herba, *Vires.*
Attenuat, incidit, aperit, usus præcipue
in vitiis Pulmonum anhelosis & orthopnoi-
cis; Mensis & urinas ciet, partus & secun-
dinas expellit. Vermes necat, pituitam per
alvum trahit, tumores discutit, concretum
Sanguinem dissolvit, *Ischiadicis* subvenit.

IX.

IX. *De Serpyllo.*

Pag. 213. lin. 21. pro 2. 3. & 4ta Specie
Serpylli adde:

2. **T**hymus sylvestris *Offic.* Narbonensis Zy-
gis dictus *H. Ox.* Serpyllum Creticum
Ger. Folio Thymi C. B. Narbonense *Park.* Syl-
vestre, Zygis Clusio. Thymo vulgari rigi-
diori simile *J. B.* Thymbra Hispanica Coridis
folio *El. Bot. T. Inst.* Wilder Thymian / wilder
Demuth / Zinnen-Kraut. In hortis curiosorum
colitur. *Æstate* floret. *Usu.* Herba. *Vires.*
Cum Thymo viribus convenit.

A. 3. Serpyllum verum *Offic.* Vulgare flo-
re amplo *R. Synop.* Sativum C. B. Majus *Park.*
Foliis Amaraci *Ger.* Serpylli vulgaris secun-
dum genus *J. B.* Thymian's Großmutter / Groß-
ser Garten-Quendel. In hortis colitur. *Æstate*
floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Menses & Urinam
ciet; torminibus, ruptis, vulsis & jecorinis
inflammationibus auxiliatur, capitis dolores
mulcet, maximè vero Phreneticis & Lethar-
gicis convenit, cruentos vomitus sedat, ad-
versus Serpentes prodest. *Diosc.*

4. Thymus citrinus *Offic.* Serpillum citra-
tum *Ger. Park.* Foliis citri odore C. B. Citri
odore *J. B. Chab.* Citronen Quendel. In mon-
tosis Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum
reliquis viribus convenit.

Pag. eadem, post lin. 26. pro sexta
specie adde:

6. Saxifraga vera *Matth.* Vera Dioscori-
dis

dis Matthioli Park. Richter Steinbrech des Dioscoridis nach dem Matthiolo. In petris & asperis. *Ufu.* Herba *Vires.* Coctus in vino febricitantibus opitulatur. Stranguriæ prodest, singultum sedat, calculos vesicæ frangit & urinam ciēt. *Diosc.*

Hæ sunt vires Saxifragæ suæ à *Dioscoride* attributæ, verum huic plantæ non rectè ex sententia nostra adscribuntur, in eo *Matthiolum* tantum secutus. Quænam sit vera Antiquorum Saxifraga in capite de *Lychnide* ostendere conatus sum, & plantæ illi vires hæc convenire existimo: Quænam planta hæc sit aliis multis præter illum Botanicis non apparet, adeoque à nonnullis suspecta est.

X. De Tragorigano.

Verticillis densis à Thymo & Serpyllo differt.

1. **T**Ragoriganum *Offic. Chab. Creticum C. B. Park. Cretense Ger.* Quibusdam nigris, folio duro, flore purpureo *J. B. Foliis Thymbræ majoribus duris nigricantibus punctatis flore purpureo minore P. Al. Tragoder Boeck. Dosten.* In Creta Insula invenitur. Martio floret. *Ufu.* Herba *Vires.* Calfacit, Urinam ciēt, Menses provocat, Stomachum imbecillum corroborat.

2. Tragoriganum alterum *Offic. Clusii Ger. Hispanicum Park. Angustifolium C. B. Tenuioribus foliis, flore candido J. B. Chab. Creticum minus & tenuius Alp. Ex. Spanisch*

H

Schmalla

Schmall-blätterich Bochs-Dosten. In regno Valentino reperitur. Martio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

XI. De Polio.

Pag. 214. post lin. 14. pro tertia Specie
Polii adde:

3. **P**OLium alterum *Offic.* Montanum, Lavendulæ folio C. B. *Park.* Lavendulæ folio flore albo *Ger.* Berg-Polium mit Lavendul-Blättern. In hortis Botanicorum. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum precedentibus viribus convenit.

XII. De Teucrio.

Staturâ suâ & magnitudine, foliis latioribus à Chamædry differt, quacum floribus galeâ carentibus convenit. R. H. p. 526.

Teucrium *Offic.* C. B. Multis J. B. Latifolium *Ger.* Majus vulgare *Park.* sive Teucrium *Chab.* Chamædry fruticosior sive Teucrium vulgare flore ochroleuco *H. Ox.* Frutescens Teucrium vulgò *El. Bot. Inst.* Staudicht Gamanderlein. In Italia & Sicilia provenit. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Calfacit & siccat. Epatica ac splenica est, confert in Serpentiū ictibus. Ut in externa facie Chamædryn refert, ita iisdem viribus pollet.

D

De
Plantis Verticillatis herbaceis.

XIV. De Mentha.

Pag. 215. pro 4ta, 5ta & 6ta Specie
Menthæ adde:

4. **A.** *Mentha Saxifraga Offic.* Saxifraga angustiore folio spicata sapore acri fervido *P. Mant.* Spicis brevibus & habitioribus, foliis Menthæ fuscæ, sapore fervido Piperis *R. Synop. p. 124.* Pfeffer-Münz. In aquosis & ad fossas nonnunquam reperitur. Augusto floret. *Usu.* Herba. *Vires.* In calculo renum & vesicæ remedium specificum æstimatur.

Hæc planta ab illiterato quodam medico *Londinensi* pro magno adversus calculum arcano habebatur: quæ ne detegi posset, adeò cautus erat, ut quoties ea uti occasionem habuit, se in conclave quoddam seu cameram inclusit, usquedum eam in particulas adeò minutas discidisset, ut quænam planta esset invenire ferè impossibile foret: Tandem minuto ejus frustulo ad D. D. *Watson* allato, in horto suo illud deposuit, quo germinante secretum revelatum est.

A. 5. *Auricularia Offic.* Indorum ad surditatem efficax *Malab.* Mentastrum minus *Ger. emac.* Hirsutum *Park.* Mentha palustris folio oblongo C. B. Mentastrum aquatici genus hirsutum spica latiore *J. B. Chab. Ceylonische Pflanz*

te/Wasser-Münze. In aquosis & ad ripas fluviorum non infrequens. Augusto & Septembri floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Efficacissimam in surditate est remedium.

D. *Marlow* in observationibus suis cujusdam plantæ meminit *Plantæ Zeylanicæ* nomine absque ulla descriptione aut notâ, qua possit dignosci, & beneficia ejus ad posteros derivari; unde inter eruditos Botanicos dubium exortum est, quænam species plantæ esset quam hac appellatione intelligit. Omnes quidem consentiunt, Menthæ quandam speciem fuisse, quænam vero, adhuc dubium manet. Ingeniosus vir D. *Plukenet* Menthæ cujusdam verticillatæ in *Marilandia* nascentis, cujus nomen in *Mantissa* pag. 129. exhibet, esse opinatur. Dignissimus Vir D. *Sloane* Menthæ aquaticæ speciem quandam esse existimat, neque rejicienda est ejus conjectura, quoniam in minutis quibusdam ejus fragmentis, à D. *Finchio* Pharmacopœo Londinensi, viro ingenioso D. *Marlow* prædicti successore, apud quem omnium ejus Arcanorum specimen, variorum etiam præparationes inveniuntur, Menthæ aquaticæ odorem exquisitum observavi. Idemque candidus vir D. *Finchius* hanc herbam, non obstante exotico nomine ei à D. *Marlow* imposito, Anglicanæ originis esse mihi affirmavit, quin & fragmenta à prædicto D. *Finchio* mihi donata cum planta ipsa cujus Synonyma è C. B. *pin.* aliisque dedi,

dedi, conveniunt, sententia confirmor, nimirum eas rectè à me collatas esse.

6. *Mentha crispa* Offic. *Rotundifolia crispa* spicata C. B. *Spicata rotundifolia crispa* J. B. *Chab.* *Cruciata* Park. *Cruciata sive crispa* Ger. *Krause-Münke.* In hortis reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* In imbecillitate ventriculi pulvis quotidie sumptus commendatur. *Stockerus.* In vomitu laudat *Etmullerus.*

Pag. 216. lin. 19. subjunge:

Quænam planta sit *Polycnemon Dioscoridis* inter Botanicos etiamnum controversatur, aliis ad aliam eam referentibus. Nos cum *Lobelio* ad hanc potius quam ad *Bugulam* vel *Prunellam* reducendam censuimus, quod *Dioscorides* *boni odoris* & *acris* esse scribat, quod de earum neutra dici potest.

XVI. De *Lycopside.*

Foliis rugosis ad basin laciniatis & *odore carentibus* à *Mentha* differt. R. Synop. p. 125.

A. *Lycopus* Offic. *Palustris*, glaber *El. Bot.* *T. Inst.* *Marrubium aquaticum* Ger. *Aquaticum vulgare* Park. *Aquaticum* quorundam J. B. *Chab.* *Palustre glabrum* C. B. *Pseudomarrubium aquaticum vulgare* H. Ox. *Palustre Rivin.* *Wasser-Andorn / Glied-Kraut.* In aquosis & ad rivulos. Julio floret. *Ufu.* Herba.

XIX. *De Majorano.*

Pag. 217. pro 2da, 3tia & 4ta Specie
Majoranæ adde :

2. **M**Arum Syriacum *Offic.* Ger. Syriacum
vel Creticum *Park. Herm. Cat.* Creti-
cum *Alp. ex.* Majorana Syriaca vel Cretica
C. B. Syrisch Mastich-Kraut/ Amber-Kraut. In
hortis colitur, *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præ-
cedenti viribus convenit.

3. Origanum Heracleoticum *Offic.* Ger.
Heracleoticum verius *Park.* Heracleoticum
Matthioli, aliis fortè Creticum *J. B. Chab.*
Heracleoticum, Cunila gallinacea Plinii *C. B.*
Unechter Majoran/Wild-Dosten. Reperitur in
hortis. Æstate floret, *Ufu.* Herba. *Vires.* Ex-
calfacit, demorsis à Serpente convenit, ruptis,
convulsis & hydropicis datur. *Diosc.*

4. Majorana oleracea *Offic.* Major Anglica
Ger. Latifolia sive Major Anglica *Park.* Hor-
tensis viridis tenuior *H. Ox.* Sylvestris peren-
nis *C. B.* Origanum onites *ejusd.* Heracleoti-
cum Ruellii sive Majorana major *J. B. Win-
ter-Majoran/Englisch Majoran.* In hortis inter
olera feritur. Æstate floret, *Ufu.* Herba in
culinis pro olere. *Vires.* Iisdem cum Origa-
no vulgari viribus pollet.

XXI. *De Hormino.*

Pag. 219. post lin. 3. pro prima Specie
Hormini adde :

1. **H**Orminum *Chab.* Satiyum *Offic.* *C. B. Sa-
tium*

tivum genuinum Dioscoridis *Park.* Sylvestre foliis purpureis *Ger.* Comâ purpuro-violaceâ *J. B.* *Wald. Scharley, wilder Salbey.* In hortis curiosorum apud nos seritur. Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Ad Venerem stimulantam cum vino bibi volunt. Purgat cum melle argemas, albuginesque: extrahuntur etiam aculei ex corpore. *Diosc.*

Pag. eadem lin. 9. adde:

In pulverem redacta, & naribus indita sternutamenta provocat, catarrhum tollit, & cerebrum purgat. Decocta in vino menses movet, secundinas ejicit, Venerem stimulat.

3. *Æthiopis* *Offic.* *Ger. Chab.* multis *J. B.* Foliis sinuosis *C. B.* *Sclarea Æthiopica*, sive *Æthiopis* laciniatis & non laciniatis foliis *Park.* Vulgaris lanuginoso amplissimo folio *El. Bot. T. Inst.* *Horminum Æthiopicum* incanum foliis sinuosis *Æthiopis* dictum *Herm. Cat. Volk.* *Æthiopicum* foliis sinuosis. *H. Ox.* *Æthiopische Scharley.* In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ischiadicis, Pleuriticis, Arteriæ scabritiei auxiliatur. *Diosc.*

4. *Horminum sylvestre* *Offic.* Sylvestre latifolium *Ger.* Sylvestre latifolium, verticillatum *C. B.* *Germanicum humile* *Park.* *Gallitricho* affinis planta, *Horminum sylvestre latifolium* *Clusio J. B. Chab.* breit-blätterichte wilde *Scharley.* In Germania frequens occurrit. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Viribus magis pollet quàm Sativum.

H 4

A. 5.

A. 5. Oculus Christi Offic. Horminum sylvestre Ger. &c.

Lin. 14. dele Folia sed rarius, & lege Semen.

Vires. Oculis inditum utile est ad excutiendam eorum caliginem & educendum corpuscula quæ in illos inciderunt.

XXII. De Galeopsi.

NOTÆ sunt, folia urtica, odor foetidus, semina parva, per maturitatem nigra: floris labium superius in cochlearis formam excavatum, inferius tripartitum, medio segmento obtuso, longo lato utrinque reflexo, lateralibus parvis brevibus. R. Meth. A. p. 62.

A. 1. Galeopsis Offic. Vera Ger. Legitima Diolcoridis Park. Procerior foetida spicata El. Bot. T. Inst. sive urtica iners magna foetidissima J. B. Lamium maximum sylvaticum foetidum C. B. Stachys sylvatica Rivin. Foetida Sepium flagellis reptatricibus H. Ox. Grosse taube oder todte Messel / Hecken-Messel. Ad sepes. Julio & Augusto floret. Usu. Folia, Semen, dritias & carcinomata dissipant: Strumas, panos & parotides discutiunt: ad putrescentia, gangrenas, & nomas commendatur. Diosc.

A. 2. Panax coloni Offic. Coloni, seu Marubium aquaticum acutum Ger. Galeopsis antifolia foetida J. B. Palustris, Betonica flore variegato T. Inst. Stachys palustris da C. B. Aquatica Rivin. Sideritis Anglica stru-

strumosa radice *Park.* Brauner Wasser Andorn.
In aquosis & ad fluvios. Julio floret. *Ufu.*
Herba. *Vires.* Vulneraria herba est insignis.

Pag. 220. lin. 19. pro Cap. 26. & 27. adde:

XXVI. De Acino.

NOtae sunt, folia Serpylli aut Ocymi minoris, florum cauliculi oblongi, striati, collo angusto ventre turgidiore. Flores secundum caules ex alis foliorum exeuntes non in capitula congesti in summis caulibus, quo à Serpyllo differt. *R. Meth. A. p. 64.*

A. Acinos *Offic.* multis *J. B. Chab.* sive Ocymum sylvestre *H. Ox.* Ocymum sylvestre *Ger.* Clinopodium arvense Ocymi facie *C. B.* minus seu vulgare *Park.* Stein-Poley / wilde Basilien. In montosis cretaceis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Menfes & alvum sistit. Illita panos ignemque sacrum sanat. *Diosc.*

N.B. Mulierculis Botanopolis Londinensibus pro Polio montano hæc planta venditur.

XXVII. De Stachy.

Verticillis densis, foliorum canitie & lanugine à reliquis differt. Adde, floris labium superius elatum, bifidum & cochlearis modo concavum, inferius tripartitum, lateralibus segmentis adeò parvis ut crene potius videantur. *R. Meth. A. p. 63.*

Stachys *Offic.* *Ger.* Dioscoridis *Park.* minor Italica *C. B.* Folio candicante densiore non serrato minor *H. Ox.* Niedriger Andorn / fleiner Staliänischer Andorn. In hortis colitur. Junio

H 5

flo-

floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vim habet ex-
factoriam, & acrem, menses & secundas pel-
lit. *Diosc.*

XXVIII. De Marrubio.

Pag. 220. lin. ult. sub finem pro 2da
Specie junge:

2. **P**seudo-dictamnus *Offic. Ger. Park.* Verti-
cillatus inodorus C. B. Dictamnus adul-
terinum quibusdam verticillatum, vel potius
Gnaphalium veterum J. B. Dictamnus spu-
rius inodorus acetabulis Moluccæ minoribus
Herm. Cat. Marrubium Pseudo-dictamnus di-
ctum R. H. p. 557. Marrubio congener sive
Pseudo-dictamnus major inodorus P. Al. Gna-
phalium veterum, Centunculus. Dictamnus
ad ulterinum quibusdam *Chab. falscher* Diptam-
unachte Eschwurz. In hortis colitur. Julio flo-
ret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio u-
in externâ facie ita & viribus convenit.

XXIX. De Clinopodio.

Folia fert Majorane sylvestris, flores in verticil-
lis densis circa caulium nodos, quorum tubi quàm
in Marrubio longiores; labia superiora rotundata
elata & plerumque bifida, inferiora tripartita, se-
gmento medio latissimo. R. Meth. A. p. 64.

A. Clinopodium *Offic. Majus Park.* quorum-
dam Origani facie J. B. Origano simile C. B.
Acinos *Ger. Grosse wilde Polen/ grosse wilde Ba-
slien.* Ad sepes passim. Junio & Julio floret
Ufu

Ufu. Herba. *Vires.* Bibitur ad convulsa, ru-
ota, strangurias, Serpentium ictus: Menses
& partus pellit. Alvum sistit. *Diosc.*

XXX. De Lamio.

Pag. 221. lin. 20. pro tertia Specie Lamii
adde:

A. 3. Leucas montana *Offic.* Lamium luteum.
Ger. Park. Folio oblongo luteum *C. B.*
Spurium flore luteo *Volck.* Pseudo-lamium flo-
re luteo *Riv.* Galeopsis *Chab.* sive Urtica
aners flore luteo *J. B.* Gelbe Archangel / gelbe
todte Messel. In sylvis & dumetis. Junio flo-
ret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Contra animalium
venena, præcipuè marinorum opitulatur.
Diosc.

XXXI. De Sideritide.

O Dore gravi & foetido cum Lamio convenit, sed
foliorum figura differt. *R. Meth. A.*

Sideritis Offic. Hirsuta procumbens *C. B.*
Clusio Hispanica, hirsuta *J. B.* Prima herba
Judaica *Park.* Herba Judaica *Ger.* Eiser-Wurzel/
Blind-Kraut. In petrosis Italiae, Hispaniae, &c.
Æstate floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Illita folia
suapte vi vulnera sine inflammationis peri-
culo jungunt. *Diosc.*

De Sideritide agentes multum inter se dis-
sentiunt Botanici, & plures plantæ sunt qui-
bus id nominis ab eis attribuitur. *Dioscorides*
tres Sideritidis Species describit; quarum
primam stirpem à me hoc in loco exhibitam
esse

esse existimo, ut quæ judicio nostro melius conveniat cum brevi *Dioscoridis* descriptione, lib. 4. cap. 29. quam quævis alia. *Sideritin* (inquit loco citato) aliqui *Heracleam* vocant: folia habet *Marrubii*, sed longiora, satis ad frondem *Quercus*, aut *Salviæ* accedentia, minora tamen & aspera: Caules edit quadratos, dodrantem altos, aut etiam majores, non injucundi gustus, aliquantumque subastringentis: in quibus per interstitia orbiculatæ, vertebrae, ut in *Marrubio* spectantur: & semen in innigrum: nascitur in petrosis. Secundam *Sideritidem* *Pimpinellam* sanguisorbam *Offic.* P. 190. *Pharmacolog. nost.* esse, cum nuperis Botanicis consentio. Tertium, *Geranium Robertianum* seu *Gratiam Dei* *Offic.* p. 342. ejusd. *Pharmacolog.*

XXXIII. De Calamintha.

NOTÆ sunt flores plures simul pediculis oblongis ramosis è foliorum sinubus egressis insidentes, rari & sparsi, è tubo oblongo in duo labia hiantes, quorum superius bifidum rotundatum, alatum, inferius tripartitum. *R. Meth. A.* p. 65.

Pag. 222. pro 2da Specie Calamintæ adde:

2. **A.** Calamintha sylvestris *Offic.* Odore *Pulegii* *Ger.* Flore minore odore *Pulegii* *J. B. Chab.* Altera odore *Pulegii* foliis maculosis *Park.* *Pulegii* odore seu *Nepata* *C. B.* *Feld-Münke/ Ufer-Münke/ Balsamuth.* In aggeribus sepium & agrorum marginibus. *Junio*

nio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit, cui succedaneum est, & pro ea *Mulierculis Botanopolis Londinensibus* non infrequens venditur.

Pag. 223. ad vires Ballot adde:

Vis ejus efficax adversus canis morsus, foliis ex sale illitis. Ferventi cinerè flaccescunt folia, & condylomata reprimunt, purgant & sordida ulcera cum melle. *Diosc.*

XXXVI. De Cardiaca.

Nota sunt, folia circumscriptione subrotunda & profundè laciniata: floris labium superius in canalem inflexum, & inferiore multò longius, inferius tripartitum; calix valdè brevis, & seminibus ad summitatem usque repletus. R. Meth. A. p. 64.

Cardiaca Offic. J. B. Park. Ger. seu Lycopus Ruellii Chap. Marrubium Cardiaca dictum H. Ox. Cardiaca dictum, fortè primum Theophrasti C. B. Herß. Gespann / Herß. Gessperr / Mutter-Burß. In hortis & in fimetis. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Urinam & menses ciet, pectus à pituita detergit, lumbricos necat, palpitationem cordis, & cardialgiam in infantibus juvat, in lienis morbis, & affectibus hystericis utilis æstimatur.

XXXVII. De Chamæpity.

Pag. 223. ad vires Chamæpityos adde:

Vulnera glutinat, nomas cohibet, menses movet, fætum pellit, abortum provocat.
In

In urinæ difficultate, & in mictura sanguini multum commendatur *H. Ox.* Ictero medetur si septem diebus in vino potetur. *Diosc.*

2. Chamæpitys altera *Offic.* Moschata foliis ferratis *C. B.* sive Iva Moschata Monspeliensium flore purpurascens *Chab.* Iva Moschata Monspeliaca *Ger.* Anthyllis altera herbariorum *Park.* Fränsche Erbdpin/Feld-Express. In Gallia frequens reperitur. Junio floret. *Ufu.* Herba.

3. Chamæpitys tertia seu mas *Offic.* Odoratior *Park.* Incana exiguo folio *C. B.* Folio non laciniato *J. B.* Folio non laciniato sive tertia Dioscoridis Matthiolo *Chab.* Tertia Dodonæi *Ger.* Italianische Erbdpin/Erdfiser. In Italia non infrequens. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Hæ duæ vim superioris obtinent sed non usque adeò efficacem. *Diosc.*

Pag. 224. lin. 4. viribus Bugulæ
subjunge:

Tam intrinsecus quàm extrinsecus adhibita: confert & ictero, hepatis obstructioni urinæ retentioni, herniis, &c. *Schrod.*

Pag. 224. lin. ult. adde:

Gesnero in remediis Scordio præfertur. In ulceribus gangrænosus claudendis celebravit *Hildanus.*

SE

SECTIO XIII.

De Herbis Semine nudo
Polyspermis.

III. De Ranunculo.

Pag. 250. pro 2da, tertia, quarta & quinta
Speciebus Ranunculi adde:

2. **A.** Ranunculus palustris *Offic.* Palu-
stris rotundifolius *Ger.* Palustris
Apri folio lævis *C. B.* Palustris
flore minimo *J. B. Chab.* Palu-
stris Sardonius lævis *Park.* Rundblättrichter
Wasser-Krähen Fuß / Wasser-Hahnen Fuß. In
aquosis gaudet. Junio & Julio floret. *Ufu.*
Herba. *Vires.* Folia, flores, & cauliculi re-
centes illitu exulcerant, & crustas non sine
dolore gignunt: quare ungues scabros ex-
trahant, scabiem eximunt, stigmata delent:
fornicantes verrucas, & peniles, alope-
ciasque paulisper illitu tollunt. *Diosc.*

A. 3. Ranunculus flammeus *Offic.* Flammeus
major *Ger.* Palustris flammeus major *Park.*
Longifolius palustris major *C. B.* Folio lon-
go maximus Lingua Plinii *J. B. Chab.* Groß-
ser lang blättrichter Wasser-Hahnen-Fuß. Groß-
Spehr-Kraut. In fossis palustribus. Junio
floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus
convenit.

A. 4. Flammula *Offic.* Ranunculus flammeus
minor

minor *Ger.* Palustris flammeus minor sive angustifolius *Park.* Longifolius palustris minor *C. B.* Longifolius aliis Flammula *J. B.* Longifolius Flammula dictus *Chab.* Grosse-Spehre *Burk.* In partis aquasis, locisque uliginosis frequens. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vi-*
res. Cum reliquis vi caustica convenit. Foliis ludit nunc æqualibus nunc serratis, unde Ranunculus flammeus serratus *Ger.* *Park.* Palustris serratus *C. B.*

5. Ranunculus montanus *Offic.* Montanus maximus albus *Park.* Montanus Aconiti folio albus flore majore *C. B.* Aconiti folio *Ger.* Flore albo Alpino major *J. B.* *Chab.* Berg-Hahnen-Fuß mit weissen Blumen. In montium sylvosis locis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vi-*
res. Cum reliquis Ranunculis viribus convenit.

A. 6. Ranunculus acris *Offic.* Surrectis cauliculis *Ger.* Pratenfis erectus acris *C. B.* Pratenfis erectus acris vulgaris *Park.* Rectus non repens, flore simplici luteo *J. B.* *Chab.* Brennender Biesen Hahnen-Fuß. In partis & pascuis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Folia. *Vi-*
res. Vesicat, exulcerat, apud rusticanos nostros in usu est.

7. Thora *Offic.* *Chab.* Valdensis *Ger.* Folio Cyclamini *J. B.* Aconitum Pardalianches alterum, seu Thora minor *C. B.* Pardalianches, seu Thora minor *Park.* Ranunculus Alphodeli radice dictus Phthora minor *H. Ox.*
Item Thora montis Baldi sive Sabaudica *Ger.*

Aco

Aconitum Pardalianches primum seu Thora major C. B. Pardalianches seu Thora major Park. Ranunculus Asphodeli radice dictus Phthora major H. Ox. Rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Phthora major dictus P. Al. Alpinus Cyclaminis folio, Ranunculus rotundifolius Alpinus flore parvo, grumosa radice Thora major dictus Volck. Leopardt-Giffst. Wolffs-Buch. In montibus Helveticis reperitur. Ufu. Herba. Vires. Vi caustica prædita est.

IV. De Eranthemo.

Foliis tenuissimè dissectis, radice annua, floribus Polypetalis à reliquis differt.

A. Flos Adonis Offic. Park. Chab. Adonis flore rubro Ger. Adonis vulgò aliis Eranthemum J. B. Adonis hortensis flore minore atro-rubente C. B. Æstivalis flore minore ruberrimo H. Ox. Ranunculus arvensis foliis Chamæmeli flore phœniceo T. Inst. Adonien mit tuncfel rothen Blumen Adonis Köflein. In arvis nascitur sed rarius. Junio & Julio floret. Ufu. Flos. Vires. Ad dolores colicos & nephreticos leniendos utilem esse scribit Parkinsonus.

V. De Myosuro.

Flosculi herbacei pentapetali, semina in spicam oblongam caudæ muris æmulam excurrunt. R. Synop. p. 282.

A. Myosuros Offic. J. B. Chab. Cauda
I muris

muris *Ger.* Holoſteum Loniceri Cauda muris vocatum *Park.* Holoſteo affinis Cauda muris *C. B.* Adonia puſilla fegetalis gramineis foliis ſpiſſis, flore obſoleto, ſpicâ caudam murinam æmulante *P. Ae. Mäufe. Schwänzelein.* In arvis & ad vias. Maio floret. *Uſu.* Herba. *Vires.* Viribus Plantaginis & Coronopi à quibuſdam convenire creditur.

Pag. 228. Ad vires Alceæ adde:

Ex emplaſticorum & emollientium medicamentorum numero eſt. Celebratur ab Empiricis ad caliginem oculorum. Aquâ decocta torminibus inteſtinorum remedio eſt *R. H.* Totius corporis calidis doloribus apprimè conducit *J. B.* Cum vino aut aqua pota, dyſentericis ruptisque medetur. *Dioſc.*

Pag. 231. Ad vires Plantaginis aquaticæ adde:

Procidentiam ani curare, rubentem podagram, capitis dolorem è cauſâ calidâ mulcere, cruento ſputo urinæque mederi tradit *Schvvenckfeld.* Succus lac in mammillis conſumit, *Roffli.*

XV. De Sagitta.

Foliis eſt alata ſagittæ formam referentibus floribus tripetalis, ſemina flori unicuique ſuccedunt in capitulum congeſta denſeque ſtipata. *R. Meth. A. p. 67.*

A. Sagitta Offic. Major Ger. J. B. Aquatica major C. B. Major latifolia Park. Chab. Ranunculus paluſtris folio Sagittato El. Bot. Paluſtris folio Sagittato maximo T. Inſt. Pfeil Haupt.

Haupt. Groß Pfeil-Kraut. in rivulis & aquis. Maio & Junio floret. *Ufu.* Herba, Semen, *Vires.* Temperamento est frigidus humidus & iisdem cum Plantagine aquatica viribus pollet. *Matth.*

XVI. De Clematide.

Notæ sunt semina plumulis longis adnatis, bina cincinnata, flos quadrifolius seu cruciatus, sapor in plerisque speciebus fervidus. R. Meth. A. p. 69.

1. Clematis altera *Offic.* Cœrulea vel purpurea repens C. B. Peregrina cœrulea sive rubra *Ger.* Peregrina flore rubro vel purpureo simplex *Park.* sive Flammula flore purpureo & cœruleo simplex J. B. *Chab. Walds Rebe: Sienen Jungfern Anker.* In sepibus Italiae & Hispaniae reperitur, Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia, Semen, *Vires.* Semen tritum pituitam bilēque detrahit. Folia illita Lepras purgant. *Dioscorid.*

A. 2. Atragene *Offic.* Viorna *Ger.* Clematis sylvestris latifolia C. B. Sylvestris latifolia sive Viorna *Park.* Latifolia seu Atragene quibusdam J. B. Athragene Theophrasti quibusdam *Chab. Reifiger Freude. Breit blätterichte Walds Rebe.* In sepibus. Julio floret. *Ufu.* Tota planta, *Vires.* Flore, cortice, semine & radice vim urendi habet.

3. Flammula Jovis *Offic.* Jovis surrecta *Ger. Park. Recta* C. B. Clematis sive Flammula

surrecta alba J. B. *Chab.* *Bluffrechte Wald-Rebe.* In hortis colitur Æstate floret. *Usu.* Herba cum floribus. *Vires.* Vim urendi cum reliquis habet.

Pag. 231. lin. ult. subjunge :

XIX. De Anemone.

Note sunt semina in capitulum oblongum congesta, pappo seu lanugine copiosâ cincta. R. Meth. A. p. 69.

1. Anemone hortensis *Offic.* Geranii Ruper-tiani folio cœruleo: an Dioscoridis? C. B. Geranifolia Ger. J. B. *Chab.* Tenuifolia sive Geranifolia cœrulea Park. Garten Anemone. Anemonen Rößlein. In hortis colitur. *Usu.* Herba. Radix. *Vires.* Acrem vim habet. Commanducata Radix pituitam trahit. *Dioscorides.*

2. Anemone sylvestris *Offic.* Matthioli Ger-Sylvestris alba major C. B. Sylvestris latifolia alba sive tertia Matthioli Park. Magna alba plurimâ parte anni florens J. B. Grosse weiße wilde Anemonen Rößlein. In hortis colitur. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XX. De Pulsatilla.

Note sunt semina cincinnata, plumulis longis adherentibus flores hexapetali. R. Meth. A. p. 69.

Pulsatilla *Offic.* *Chab.* Vulgaris Ger. Danica Park. *parad.* Folio crassiore & majore flore C. B.

B. Purpurea cœruleave J. B. Rûchenschellen.
Schlott-Blumen. In hortis colitur. Apri-
li floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Anemone
viribus convenit.

SECTIO XIV.

De Herbis Pomiferis.

1. De Granadilla seu Contrayerva.

Pag. 233. lin. 4. subjunge:

IN priore meo Libro *Muntingium* secutus
Contrayervam Offic. pro radice cujusdam
Granadilla Speciei exhibui. Verum plan-
tam à P. Camello eo nomine descriptam
cùm non sit ramosa (si modò vera *Contrayer-
va* ei cognita fuerit) ad hanc Tribum mini-
mè pertinere constat. Nihilominus Descri-
ptio ejus adeò imperfecta est, ut ad quamnam
referenda sit indè expiscari nequeam.

Pag. 236. pro Cap. IX. adde:

IX. De Momordica.

NOtae sunt, fructus verrucosis tuberculis exaspe-
ratus minimus, carne pauca, unica intus ca-
vitate, quæ sponte aperitur, & semina continet ca-
liptra seu pileolo quodam involuta, plerumque cre-
nata; flores ad centrum usque in quinque lacinias fin-
duntur. R. Meth. A. p. 71.

Momordica & Balsamina Offic. Momordica
Schrod. Herm. Cat. Officinarum Volck. Vulga-

ris *El. Bot. T. Inst.* Momordica, Balsamina, Cucumeraria, Pomum mirabile *Chab.* Balsamina mas *Ger. Park.* Rotundifolia repens seu mas *C. B.* Cucumerina Indica, folio integro, fructu variegato *Commel. in not.* Cucumeraria, Momordica, Charantia, Balsamina mas *Munt.* Cucumeraria *J. B.* Cucumis puniceus *Cordi H. Ox.* Balia-Mucca Piri *H. M. T. 8.* Balsam-Kraut Mänlein Balsam Aepffel. In hortis colitur. Augusto floret. *Ussu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat parumque siccatur, vulneraria est, dolores ac praesertim haemorrhoidum mitigat. Extrinsicis sauciatis confert nervis, Herniæ, ambustis, &c. *Schrod.* Balsamum ex fructu hujus plantæ oleo insolatæ per longum tempus factum : valet optimè in vulneribus, ulceribus, maximè haemorrhoidibus, matricis ulceribus, rupturis, &c. *Pharm. Bat.*

Antequam *C. Bauhinus* pinacem suam ediderat duos tantum novi Botanices scriptores qui *Momordica* nomen meminerunt : Post eum *Schroderus*, *Chabraeus*, *D. Hermannus*, *D. Volckamerus* & *D. Tournefortius* ejus mentionem fecerunt, nemo tamen eorum eo nomine *Balsaminam* *marem* intelligit, sed omnes hanc plantam ; neque quisquam Botanices Autor aut auditus mihi aut cognitus eam unquam ita appellat, neque vires ab ipso *D. Bates* Balsamo *Momordicæ* attributæ hujus virtutibus disconveniunt.

SE.

SECTIO XV.

De Herbis Bacciferis.

I. De Chamamoro.

NOta hujus, flos pentapetalos, fructus è pluribus acinis ardè stipatis, mora rubi emulantibus, compositus. R. Meth. A. p. 72.

A. 1. Chamamorus Offic. Ger. Vaccinia nubis ejusd. Anglica Park. Cambro Britannica sive Lancastrense Vaccinium nubis ejusd. Chamærubus folio Ribes Anglica C. B. Rubo Idæo minori affinis Chamemorus J. B. Chab. Rubus Alpinus humilis Anglicus, Vaccinia nubis (i. e.) Wolsen. Beeren. Kreh. Beeren. vulgò dictus P. Al. An Chamamorus Norwagicus Park. Norwagicus Clusii J. B. Chamærubus folio Ribes C. B. Norwegische Brom. Beer. In summis Angliæ Alpibus reperitur. Julio & Augusto fructum maturum edit. Usu. Fructus. Vires. In scorbuto multum laudat Hoierus.

A. 2. Chamærubus Offic. Saxatilis C. B. Rubus saxatilis Ger. Alpinus saxatilis Park. Tricoccus ejusd. Alpinus humilis J. B. Chab. Alpinus humilis Gesneri El. Bot. Stein. Beeren. Brom. Beer. Montium altiorum incolæ est. Junio floret. Usu. Baccæ. Vires. Cum Rubo Idæo viribus convenit.

II. De *Smilace aspera*.

Pag. 240. pro 2da Specie adde:

2. **S**milax aspera Offic. Ger. J. B. Chab. Aspera fructu rubro Park. Aspera fructu rubente C. B. Scharffe oder stechende Winde. In hortis colitur. Æstate floret. Ufu. Folia, viticuli, baccæ. Vires. Noxios humores per sudorem & transpirationem evacuat, cutis vitia expurgat, venena arcet, articulorum dolores sedat. Succedaneum est Sarsaparillæ.

Pag. 242. lin. ult. adde:

IX. De *Monophyllo*.

Cujus notæ flosculi tetrapetali stellati, spicatum digesti, foli è terra exorta (duo enim, vel tria in caule sunt) singularia, baccæ rubræ, ut in Lilio convallium. R. Meth. A. p. 73.

Monophyllon Offic. Ger. five Unifolium Park. Unifolium, five Ophrys unifolia J. B. Chab. Liliun convallium minus C. B. Smilax unifolia humillima El. Bot. Einblatt. In sylvis & dumetis. Maio & Junio floret. Ufu. Flos. Vires. Cum Lilio convallium viribus convenit.

Pag. 243. lin. ult. subjunge:

XII. De *Ipecacuanha*.

Flores & baccæ sunt racemosæ, unde ab Herba Paris differt.

Ipecacuanha Offic. Pomet. Pis. Aët. Philos. Lond.

Lond. N. 238. Ipecacuanha *Marl. ob.* Hipocacuanha *Bagl. Prax.* Ipecacoanna *Brasilienfis Marg.* Igpecaya sive Pygaya *Laet. Purch. Pilg. Vol. 4.* Herba Paris *Brasiliana polycoccus R. H. p. 669.* Periclymeno parvum *Brasilianum Alexipharmacum P. Al.* Periclymeno accedens planta *Brasiliana*, flosculis congestis albis *H. Ox.* *Brasilianische Einbeer.* Ipecacuanha. Ex *Brasilia* exportatur. *Ufu.* Radix parvatenuis, nodosa, foris fusca, intus fere buxei coloris, sapore amaricante. *Vires.* In fluore albo multum valet. Specificum est, ac fermè infallibile remedium in fluxibus *Dysentericis*, aliis Hemorrhagiis sanguineis, colliquationibus humorum, &c. *Baglio.* Infusa vel in pulvere sumpta per vomitum & secessum purgat, & non solum in *Dysenteria* sed etiam in affectibus ventriculi datur cum successu.

XIII. De Solano.

Pag. 244. pro 3a & 4ta Speciebus Solani subjunge:

3. **A** Momum *Plinii Offic. Ger. Plinii vulgò Herm. Cat.* Solanum fruticosum bacciferum *C. B.* Fruticosum *Americanum*, dictum Amomum *Plinii Park.* Strychnodendros. *J. B.* Appollinaris Solani species ex Appennino; Strychnodendros: Solanum arborescens *Chab. Baumichter. Staudichter Nachtschaten.* In insula Madera sponte oritur. Julio & Augusto floret.

15

4. Bat-

4. Battata Virginiana Offic. *Ger. Park.* I pas Americanum *J.B. Americanum*, Pycnomum Opanank Insulae Virginiae radix; *Chab.* Solanum tuberosum esculentum *B. Virginiansche* Potatoes. *Erd-Aepffel.* Virginia sponte oritur, apud nos in hortis colitur. Junio & Julio floret. *Usu.* Radix In Culinis, in Officinis nunquam. *Vi.* Cum Battata Hispanica viribus convenit creditur.

XIV. De Lycopersico.

A Solano fructu in plures cellulas divisus fert. Floris figurâ convenit. *R. Meth.* P. 74.

Pag. 244. lin. 27. subjunge:

XV. De Melongena.

A Solano differt quod fructus ejus solidus sit carnosus & sine cavitate, cum Solano mollis sit, cavus succulentus. *R. Meth. A.*

Mala insana Offic. *Ger.* Insana Syriaca *Pan.* Malum insanum folio non spinoso *Munt.* Solanum pomiferum fructu oblongo *C. B.* Pomiferum fructu rotundo *J. B.* Melonger fructu oblongo *El. Bot.* Arabum, Melanzan Solanum pomiferum *Chab.* Belingela *Pis.* Lysitanis Melongela Latinis: Tongu Angoleis sibus, Macumba Congensibus *Mareg.* Melanzan *Aepffel.* *Doll-Aepffel.* In hortis apud nos colitur, Aestate floret. *Usu.* Fructus.

Pag

Pag. 245. lin. 11. subjunge:

XVII. De Bella Donna.

Flores habet campaniformes, concavos & tubulosos, margine in quinque segmenta acuta diviso; fructus major, in duas cellas divisus, malignus & venenatus. R. Meth. A. 74.

A. Solanum lethale Offic. Ger. Park. Melanocerasus C. B. Manicum Chab. Manicum mulis seu Bella donna J. B. Furiosum, luridè purpureo flore calathoides, melanocerasus. P. Al. Cosmeticum Hofman. Solano congener flore campanulato vulgatius, latioribus foliis H. Ox. Bella donna Clusii El. Bot. Donna, majoribus foliis & floribus T. Inst. Wald Nachtschatten. Tödliche Nachtschatten Doss. Burkh. In locis ruderatis & ad semitas. Junio & Julio floret, usu. Folia. Vires. Recentia mammis imposita, earum duritias & tumores emolliunt, discutiunt & sanant etiam cancrasas R. H. Intus sumpta maligna est & lethalis planta.

XVIII. De Halicacabo.

Pag. 245. lin. 23. subjunge:

Morbo articulari efficacius esse creditur.
2. Solanum somniferum Offic. Ger. Park. Somniferum verticillatum C. B. Chab. Somniferum antiquorum Alp. ex. Verticillatum J. B. Verticillatum angustiore folio flore ochroleuco Ban. Cat. Vesicarium verticillatum fructu erecto minore H. Ox. Alkekengi Mexicanum Herm. Fructu parvo verticillato El. Bot.

Bot. Peevetti *H. M.* Schlafmachender Nachschatten. Nachtbeer. In hortis Botanicorum Julio floret. *Ufu.* Radix, Fructus. *Vires.* Radix vim habet somniferam, Opio tamen mitiorem. Fructus, urinam vehementer ciens unde Hydropicis exhibetur. Decoctus dentium doloribus auxiliatur. Radicis succum cum melle oculorum hebetudines tollit. *Diosc.*

XIX. De Asparago.

Pag. 246. lin. 5. subjunge:

Asparagus sylvestris *Diosc.* Sylvestris mollis & tenuissimo folio *D. Jons.* Pratensis *J. B.* Sylvestris tenuissimo folio *C. B.* Wilder Spargen. Circa Monspelim observatur. Soli transplantatione à sativo differt.

2. Asparagus petræa, & Corruda *Offic.* Petræa sive Corruda *Ger.* Foliis acutis *C. B.* Acuto folio petræus *Jons.* *D.* Sylvestris foliis acutis *Park.* Corruda *J. B.* Sive Asparagus sylvestris *Chab.* Stein Spargen. Dorn Spargen. Ad sepes & in dumetis Italiæ, &c. frequens. Augusto floret. *Ufu.* Turiones, Radix. *Vires.* Cum Sativo viribus convenit, cujus vice eo utuntur Monspelienses Pharmacopæi.

XX. De Oxycocco.

Note hujus folia Serpylli, viticulae tennes supinae, flosculi tetrapetaloides, bacca sublonga, locus palustris. *R. Meth. A. p. 75.*

1. Oxycoccus *Offic.* sive Vaccinia palustris *J. B. Chab.* Oxycoccum *Cordi Volck.* Vaccinia

ca palustris Ger. Park. Vitis Idæa palustris
B. Moos Beer. Viehbesinge. In palu-
is locisque putridis. Jnnio floret. *Ufu.* Fru-
us. *Vires.* Fluxus alvi vomitumque sistit,
im sedat, ventriculum corroborat, æstum
brilem compescit, pesti resistit.

2. Uva Gruina *Offic.* Vitis Idæa palustris
irginiana fructu major R. H. p. 685. Idæa
lustris Americana, oblongis splendentibus
liis fructu grandiore, rubro, pluribus in-
s acinis referto P. P. Tab. 320. f. 6. Cranich-
Beer. Ex Nova Anglia transportatur. *Ufu.*
acca. *Vires.* Ad Scorbutum præstare cre-
tur. In culinis nostris etiam reperitur.

SECTIO XVI.

De Herbis Multifiliis seu Corniculatis.

II. De Telephio.

Pag. 248. pro 2da Specie Telphii adde:

A. Rhodia radix *Offic. Ger. Park. C. B.*
J. B. Chab. Telephium radice
Rosam spirante, majus *Herm. Cat.*
Luteum minus, radice Rosam re-
olente *H. Ox.* Anacamperos, radice Rosam
spirante *El. Bot.* Radice Rosam spiran-
major *T. Inst. Rosen; Burz.* Rhodiesera
Burz. In montosis reperitur. Vere floret.
Ufu. Radix tuberosa fragilis. foris fusca, in-
is albida, odore & sapore roseo. *Vires.* Cal-
facit

facit & siccatur, Cephalica est. *Uſus*. præcipue in dolore capitis.

III. De Cepæa.

Notæ sunt Folia succulenta Portulacæ similia. Flores stellati in Caulibus à medio summum tenus.

Cepæa Offic. Ger. C. B. J. B. Chab. Matthioli Park. Sedum Cepæa dictum Herm. Cat. annum album, oblongo Portulacæ minoris folio H. Ox. Cepeen Kraut. Uſer Burſel. In hortis ſeritur. Æſtate floret. *Uſu*. Herba. *Vires*. Folia in vino pota Urinæ ſtillicidio, & veſicæ ſcabiæ laborantibus opitulantur. *Dioſcoridis*.

Pag. 248. Ad vires Illecebræ adde:

Acris eſt planta ac vehementer excalefaciens. Intriſecus ſuccus aliquo liquore extractus vomitum movet, craſſos, pituitoſosque ac bilioſos humores potenter educit, unde in febribus quartanis mirè confert. Inter antiſcorbutica recenſetur. Extrinſecus rubificat, veſicas excitat, ac tandem exulcerat. *Dioſc.*

Pag. ead. Ad vires Umbil. Veneris adde:

Leviter aſtringere, refrigerare, reſpercutere & abſtergere aſſerit *Gal.* Succus inflammationibus, ignibus ſacris, ſtrumis & perionibus illitu auxiliatur; ſtomachi ardorem mitigat, &c. Folia cum radice comola calculoſis proſunt & Urinam cient. *Dioſcorid.*

VI. De

VI. De Pæonia.

Pag. 249. pro 4ta Pæoniæ Specie adde:

Pæonia flore albicante *Offic.* flore pleno albicante *Park. Parad.* flore ex albido pleno major & minor *C. B.* foemina polyanthos flore albo *Ger.* foemina polyanthos *Chab.* bo flore pleno, sive polyanthos alba foemina *J. B.* Pœonien Weiblein mit weissen Blumen. In hortis reperitur. Maio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum priore viribus conuenit.

VII. De Helleboro nigro.

Pag. 250. lin. 14. subjunge:

In passione Hysterica, & affectione Hypochondriaca remedium specificum & efficacissimum æstimatur. *Purcel.*

A. 2. Helleborastrum *Offic.* *Ger.* Helleboraster minor flore viridante *Park.* Helleborus niger orientalis flore viridi *C. B.* niger sylvestris ramosus, latiore folio deciduo *H. Ox.* Elleborus niger vulgaris flore viridi vel herbaceo, radice diuturna *J. B. Chab.* Wädersfuß. Schwarze Nieswurz. Christwurz. In locis montosis. Martio & Aprili floret. *Ufu.* Radix, folia. *Vires.* Folia aduersus variolas aliosque morbos contagiosos (in cerevisia pota) mirè commendat *D. Johnson.* Radix easdem facultates cum genuino habet. Purgat inferiorem ventrem, pituitam & flavam bilem ducens *J. B.* Hippitriaci & Pecuarii in lue jumentorum

torum huic plurimum confidunt ; scilicet bo-
um palearia, equorum cutem infra cervi-
cem, pecudum aures stylo pertundunt, dein
fibras radicum hujus per vulnus transfadigunt,
unde Pflöckwurzel dicuntur.

A. 3. Consiligo *Offic.* Helleborastrum *Pharm.*
Bat. Helleboraster maximus *Ger.* maximus si-
ve Consiligo *Park.* Helleborus niger foetidus
C. B. niger ramosus angustifolius semper vi-
rens elatior *H. Ox.* Elleborus niger sylve-
stris adulterinus etiam hyeme virens *J. B.*
Chab. Schmalblätterigte, Niesewurzel. In
sylvosis sed rarius. Februario & Martio flo-
ret. *Usu.* Folia. *Kires.* Pulvis foliorum exsic-
catorum pauca quantitate verminantibus
pueris exhibetur, optimumque & certissi-
mum remedium vulgò æstimatur. Adno-
tat autem bene *Tragus* internis corporis par-
tibus adhiberi non debere, sed ab illo ca-
vendum tanquam a pestilentissima herba.

VIII. De Fraxinella.

Pag. 250. lin. ult. subjunge :

Duas Tragii species *Dioscorides* memorat,
verum adeò obscure de iis scripsit ; ut
non leves controversiæ inter Botanicos de
earum prima indè exortæ sint, varias plan-
tas eo nomine appellantes. *Gesnerus* Polygo-
num bacciferum pro eo habet, *Dodonaus* in
Historia Gallica, Atriplicem olidam quam Tra-
gium Germanicum vocat; *Pona* & *Bellus* An-
drosemum foetidum, Tragium Creticum
Bel-

Bellonio dictum, *Lobelius* Tragium *Dioscoridis* Fraxinellam nostram esse arbitratur, in cujus opinionem & ipse propendeo, quod nulla alia ex prædictis planta, *Lentisco semine folio & ramis similis, singulis tamen minoribus*, dici potest.

Alterum *Dioscoridis* Tragium *Rauwolfius* Stœchadis speciem fuisse credidit, ut suo loco ostendi.

2. Anisum Indicum *Offic.* Indicum stellatum *Ger. emac.* peregrinum *C. B.* exoticum *Philippinarum Insularum Park.* Zingi fructus stellatus sive Anisum Indicum *J. B. Chab.* Fœniculum Sinense *Fr. Redi Exper. Nat.* Cardamomum Siberiense *Patavinorum Hort. Bosian.* Euonymo adfinis *Philippinarum Insularum*, Anisum spirans, nuculas in capsulis stelliformiter congestis, proferens *P. Al. Indianischer Anieß/* à similitudine seminum Anisi quoad odorem, & *Etern-Anieß/* à figura capsulæ seminum stellam referente. Ex India Orientali ad nos transportatur. *Usu.* Theculæ, quæ fusci coloris sunt, singulæ singula semina coloris fusci splendentis, Lenticulæ circiter magnitudine continent.

IX. De Abutilo.

Foliis mollibus Althææ, floribus è foliorum alis exeuntibus Alceæ thecis bivalvibus cum solitariis in singulis seminibus ab aliis hujus generis differt. R. Meth. A. p. 77.

Abutilon *Offic.* Dodonæi *El. Bot.* Althæa lutea *Ger.* Theophrasti flore luteo *C. B.* Theophrasti flore luteo quibusdam Abutilon *J. B.*

K

Chab.

Chab. lutea sive *Abutilon* *Avicennæ* putatum *Park.* *Alcea Indica*, *Abutilon* dicta major, pericarpio membranaceo, orbiculari, compresso, vertice corniculis extus coronato, intus in decem aut duodecim loculamenta diviso *P. Al.* *Jbisch* mit gelben Blumen/*Althe.* In hortis feritur. Julio floret. *Ussu.* Folia, Semen. *Vires.* Folia externè ulcera mundant. Semen urinam provocat, calculum expellit.

X. De *Caltha Palustri.*

Notæ sunt flos *Ranunculi*, sed nudus absque perianthio, siliquæ radiatim dispositæ, folia integra subrotunda. *R. Meth. A.* p. 78.

A. Chamæleuce *Offic.* *Caltha palustris* *J. B.* *Chab.* *palustris* major *Ger.* *palustris* vulgaris simplex *Park.* *palustris* flore simplici *C. B.* *Pseudo-Helleborus ranunculoides pratensis rotundifolius simplex H. Ox.* *Populago* *El. Bot.* *Rüh-Blume*/*Gold-Wiesen-Blume.* In aquosis. Majo floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Lumborum doloribus propitia est. *Diosc.*

XIV. De *Aconito.*

Pag. 252. post lin. 9 pro 1. & 2. Speciebus *Aconiti*, adde:

1. **N**apellus *Offic.* verus cœruleus *Ger.* verus flore cœruleo *Park.* *Aconitum cœruleum* seu *Napellus primus C. B.* magnum *Napellus Chab.* magnum purpureo flore, vulgò *Napellus J. B.* *Münchs-Kappen* / *Narreu-Kap.*

Rappen / blau Eisen-Hütlein. In hortis reperitur. Julio floret. *Vires.* Facultate est hominibus aliisque animalibus exitiali & perniciofa R. H.

2. Aconitum Ponticum *Offic.* luteum Ponticum *Ger.* Iycoctonum *Chab.* Iycoctonum luteum C. B. luteum Ponticum serotinum flore albo *Park.* folio Platani, flore luteo pallescente J. B. *Wolffsmurh* mit weißlichten Blumen. In hortis colitur. Julio floret. *Vires.* Maligna est planta.

Hoc est Aconitum alterum *Dioscoridis*, Iycoctonum & Cynoctonum dictum: cujus unum tres faciat species, hoc ad tertium reuertur quam Ponticum vocari ait: *Foliaque habere Platani, sed longiora, nigriora, & crebriore disjuncta: caulem filicis pediculo similem, nudum, cuticuli altitudine: Semen verò in siliquis oblongis recondere, ac radicibus tandem esse in Squilla marinae modum nigrescentibus.* Chab.

SECTIO XVII.

De Herbis flore Monopetalo vasculiferis.

II. De Nicotiana.

Pag. 251. pro 2da Specie Nicotianæ adde:

HYOSCYAMUS luteus *Offic.* Ger. Petum Anglicanum *Pharmacol. Bat.* Tobacco Anglicum *Park.* Nicotiana minor

K 2

C. B.

C. B. Priapeia, quibusdam Nicotiana minor
 J. B. Chab. Englisch Taback. In hortis feritur.
 Julio & Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.*
 Cum Hyoscyamo viribus convenit.

Hæc planta pro Mandragora & Nicotiana
 Mulierculis Botanopolis Londinensibus non
 rarò venditur.

III. De Gentiana.

Pag. 255. pro 2da, 3tia & quarta specie
 Gentianæ adde:

2. **G**entianella verna *Offic.* verna major *Ger.*
emac. Alpina verna major *Park.* Alpina
 angustifolia magno flore C. B. Alpina magno
 flore P. Al. Gentiana Alpina magno flore J. B.
 Alpina flore magno cœruleo, Violæ Mariana
 Chab. Quinta sive Gentianella verna major
 Clusii H. Ox. Alpina pumila angustifolia ma
 gno flore El. Bot. Berg. Gentianel mit Glocken
 Blumen. Summis Alpium jugis sponte repe
 ritur, in hortis autem frequens nutritur. A
 prili & Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Ama
 rissimus est totius plantæ Sapor, ideoque je
 cinoris vitiis, nempe regio morbo & obstru
 ctionibus, auxiliatur. J. B.

A. 3. Pneumonanthæ *Offic.* Ger. Gentianell
 autumnalis Pneumonanthæ dicta *Park.* Gen
 tiana palustris angustifolia autumnalis major
ejusd. Gentiana species, Calatina quibusdam
 radice perpetua sive palustris J. B. Species pa
 lustris Calathiana viola quibusdam Chab. Sur
 ge

gen: Blumen. In ericetis humidioribus reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Efficax à recentioribus adversus pestilentes morbos habetur, & ad virulentorum animalium morsus & ictus. Alii præclaras ei vires in sanandis pulmonum affectionibus ac hepatis adscribunt *J. B.* Gentianæ viribus convenit multò tamen imbecillior est.

A. 4. Gentianella autumnalis *Offic.* fugax minor *Ger.* autumnalis Centauræ minoris foliis *Park.* fugax quarta Clusii flore dilute purpurascens & cœruleo elegantissimo *J. B.* fugax Clusii *Chab.* Gentiana brevi folio *C. B.* Kleiner Himmels-Stengel. In montosis cretaceis & pascuis siccioribus. Septembri floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Iisdem facultatibus cum majore Gentiana pollere creditur.

Hæc planta præstantissimum est stomachicum, & è gratissimis herbis amaris, Centaurium minus longè superans, cujus loco in frequenti nunc dierum usu esse incipit apud ingeniosos Medicos & Pharmacopœos *Londonenses.*

IV. De Convolvulo.

Pag. ead. pro prima & 2da Speciebus Convolvuli adde:

1. **A.** Smilax lævis *Offic.* lævis, Convolvulus major *Chab.* lævis sive lenis major albus *C. B.* *Park.* vulgaris major albus seu flore majore albo *H. Ox.* major flore albo *P. B.* Grosse weisse Binde/Zaun-Glocken. Ad sepes &

K 3

in

in hortis. Æstare floret. *Ufu.* Radix. *Vires.*
Expurgat humores biliosos acres & serosos.

A. 2. Helxine cissampelos *Offic.* cissampelos multis sive Convolvulus minor. J. B. Convolvulus minor arvensis. C. B. minor albus vulgaris *Park.* minor purpureus *ejusd.* vulgaris flore minore purpureo *H. Ox.* minor. Salsione veterum, Helxine cissampelos *Chab.* Smilax lævis minor *Ger.* Kleine Winde / Kornwinde. In arvis. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Foliorum succus potu dejicit alvum. *Diosc.*

Ingeniosus & eruditus vir D. *Tournefortius* *El. Bot.* p. 109. Jalapam Convolvuli radicem non esse ait, sed cujusdam Mirabilis Peruvianæ speciei quam *Jalapam Officinarum fructu rugoso* vocat, cujus notitiam à *P. Plumier* habuit.

Pag. 257. pro 6ta Specie Convolvuli
adde:

8. **B**atatas *Offic.* C. B. J. B. planta peregrina Indica Camotes, Amotes & Aies etiam dicta Clusii *Chab.* Battatas Occidentalis Indiæ & Inhame Orientalis Lusitanorum *Park.* Convolvulus Indicus Batatas dictus *R. H.* Indicus radice tuberosa eduli, cortice rubro Batatas dictus *P. B. P.* Indicus Orientalis Inhamæ seu Batanas. Sifarum Peruvianorum seu Battata Hispanorum *H. Ox.* radice tuberosa esculenta, Spinachiae folio, flore albo, fundo purpureo, semine post singulos flores singulo *Cat.*
Jamaic.

Jamaic. Sifarum Peruvianum sive Battatas Hispanorum *Ger. emac.* Jetica vulgò Batata *Pis. Brasiliensibus Marg.* Kappa kelengu *H. M.* Spanische Potatoës. Peruvianische Zucker-Rüben. Utriusque Indiæ multis in locis sponte oritur. *Usu.* Radix. *Vires.* Temperata est, & cocta vel assa ventrem emollit, estur aut cruda, aut cocta in deliciis ob saporis gratiam æstimatur.

V. De Cneoro.

Caule non scandente à Convolvulo differt.

A. Cneoron album & Dorycnium *Offic.* album foliis Oleæ argenteo molli *C. B. Jonsf. D.* album foliis argenteis *Ger. emac.* album Dalechampii aliis Dorycnium *Chab.* Dorycnium Imperati *J. B.* Creticum Alpinum *Park.* Convolvulus major rectus Creticus argenteus *H. Ox.* argenteus umbellatus erectus *El. Bot. T. Inst. Stein-Röflein.* In Candia reperitur. Julio floret. De viribus & usu nil invenio apud Authores.

VI. De Campanula.

Note sunt, flos campanulatus in quinque plurimum laciniis ad margines sectus summo fructui insidens, vasculum seminale in terna loculamenta divisum, succo lacteo scatere. *R. Meth. A.* p. 82.

A. 1. Campanula *Offic.* radice esculenta flore cœruleo *Herm. Cat.* Rapunculus *Chab.* esculentus *G. B.* esculentus vulgaris *Park.* vulgaris

ris campanulatus J. B. Rapuntium parvum
Ger. Kleine Rapunzel. In aggeribus fossarum
 Julio floret. *Ufu.* Radix in culinis, Semina in
 Officinis. *Vires.* Semen oculorum fluxiones
 cohibet. Succus aurium dolores sedat. *Diosc.*

A. 2. Trachelium *Offic.* majus *Ger.* majus
 flore purpureo *Park.* majus live Cervicaria
P. B. Campanula, Cervicaria *Chab.* vulgarior
 foliis Urticæ major & asperior *C. B.* major &
 asperior folio Urticæ *J. B.* Hals-Kraut / Hals-
 Wurzel. In sylvosis & ad sepes. Julio floret.
Ufu. Folia. *Vires.* Ad anginas commendatur,
 etiamque in tumoribus & inflammationibus
 oris. &c.

3. Medium *Offic.* Dioscoridis Rauwolfio *J.*
B. Chab. Viola mariana peregrina *Park.* maria-
 na laciniatis foliis peregrina *C. B.* Campanu-
 la foliis profunde incis, fructu duro *T. Corol.*
Syrische Milch: Glöcklein mit zerkerbten Blät-
tern. In Syria & Græcia reperitur. *Ufu.* Ra-
 dix, Semen. *Vires.* Radix menses sistit, Se-
 men menstrua pellit. *Diosc.*

Hanc cum Rauwolfio Dioscoridis potius Me-
 dium habendum esse existimo, quàm Violam
 Marianam quam *Matthiolus* pro eo exhibet
 quod melius convenit cum brevi illius de-
 scriptione à Dioscoride tradita, lib. 4. cap. 18. in
 his verbis: *Medion in saxis, & opacis nascitur*
folia habet Iridis: caulem tricubitalem, & in e
florem grandem, purpureum, rotundum: semine Cui
ci minuto: radicem dodrantalem, crassitudine baculi
gustu acerbo.

VII. D

VII. De Viola Mariana.

A Campanula differt fructu in quinque cellas diviso & floris marginibus minus profunde sectis. R. Meth. A.

Viola Mariana Offic. Ger. Mariana flore purpureo Park. Mariana Dodonæi quibusdam Medium J. B. Chab. Campanula hortensis folio & flore oblongo C. B. Coventry-Glöcklein / Purpurrothe Misch-Glöcklein. In sylvis & montosis, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. Ufu. Radix in Officinis rarò, in culinis autem inter olera. Vires. Refrigerat, siccatur, parum astringit.

Pag. 258. post lin. 29. adde:

IX. De Pinguicula.

NOta sunt cauliculi nudi, unicum in summitate florem violam referentem calcari donatum gestantis, vasculum seminale bivalva subrotundum, folia humi strata, pallida, humore pingui madentia. R. Meth. A. p. 90.

A. Pinguicula Offic. Gesneri J. B. Gesneri-Cuculata Historiæ Lugdunensis Chab. seu, Sanicula Eboracensis Ger. Park. Sanicula montana flore calcari donato C. B. Viola palustris Pinguicula vel ἰβυργον, dodecatheon Plin. H. Ox. Butter-Wurz. Schmer-Wurz. Berg-Sanikel. In montosis humidis. Majo floret.

K 5

Ufu.

Ufu. Herba. *Vires.* Vulneraria est planta, & ad ramices puerorum eximia. Syrupum ex ea factum purgat pituitam satis strenuè.

Pag. 259. lin. 14. subjunge:

Oculorum fluxionibus & inflammationibus auxiliatur, foliis cum polenta tritis & impositis. Eadem cocta sorbitionis usu dysenteriam sistit. *Diosc.*

XI. De Antirrhino.

*N*ota sunt flos rictum exprimens, clausus nonnullis dictus, labio superiore bifido, inferiore tripartito, calcari carens. Vasculum seminale in bina loculamenta divisum vituli caput & naves referens, è tribus foraminibus semina fundens. R. Meth. A. pag. 90.

A. Artirrhinum *Offic.* minus *Ger.* sylvestre Medium *Park.* arvense majus C. B. arvense minus *H. Ox.* angustifolium sylvestre *J. B.* angustifolium flore rubro *Herm. Cat.* angustifolium quibusdam minus aliis *Chab. Ralsb. Maul. Klein Drant.* In arvis arenosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* In suffusionibus oculorum, & in passione Hysterica à quibusdam commendatur.

XII. De Aristolochia.

Pag. 260. lin. 12. subjunge:

4. *P*istolochia *Offic.* *Ger.* vulgatio *Park.* Aristolochia Pistolochia dicta C. B. polyrrhizos

zos J. B. Chab. Osterlucen mit viel dünnen langes Wurzel. In Italia, Gallia & Hispania sponte oritur. Æstate floret. Ufu. Radix. Vires. Cum reliquis viribus convenit.

Pag. 262. lin. 10. subjunge:

XVI. De Aleætorolopho.

NOte flores galeati & labiati, labello tripartito: florum calices ampli, & vesicularum instar inflati, vascula seminalia occultantes bicapsularia compressa aut subrotunda, tum in summo, tum in lateribus in duo foliola se aperientia, seminibus sæta oblongis vel compressis. R. Meth. A. p. 91.

A. 1. Aleætorolophus, Crista galli Ger. Chab. galli fœmina J. B. Pedicularis sive Crista galli lutea Park. pratensis lutea vel Crista galli C. B. Gelb Läuse-Kraut/Rödel-Kraut. In pascuis. Junio floret. Ufu. Herba. Vires. In tussi & caligine oculorum commendatur. Park.

A. 2. Pedicularis Offic. Ger. pratensis purpurea C. B. purpurea palustris seu pratensis vulgaris humilior H. Ox. pratensis rubra vulgaris Park. quibusdam Crista galli flore rubro J. B. Chab. Rödel / Braun-Rödel / Läuse-Kraut. In pratis & pascuis humidioribus. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Frigida & sicca est, undè ad fistulas & sinuosa ulcera utilis. Sanguinis profluvium & menses sistit. Virofam facultatem habet, unde internos ejus usus condemnat J. B.

Pag.

XVIII. De Melampyro.

NOte floris labium superius arcuatum seu fornicatum & incisum, inferius integrum, sibi mutuo conjuncta: folium breve laciniatum & canaliculatum, pericarpium sinu suo excipiens bivalve, quod à cuspide ad basin in duas carinas aperitur, &c. Semina triticeis similia. R. Meth. A. p. 91.

1. Triticum vaccinum Offic. Melampyrum five Triticum vaccinum Chab. multis five Triticum vaccinum J. B. purpureum Ger. purpurascente coma C. B. Cratægonum purpureum Park. Rüh-Weizen. Inter segetes passim. Junio floret. Usu. Semen. Vires. In medicina nondum quod sciamus usum obtinuit cum J. Bauhino consentimus, gratus autem pastus est bobus & vaccis saginandis.

A. 2. Cratægonum Offic. album Ger. vulgare Park. Melampyrum luteum latifolium C. B. album. Triticum Vaccinum quorundam P. B. sylvaticum flore luteo, five Satureia lutea sylvestris J. B. Gelber Rühweizen / wilder Rühweizen / Wald-Hirse. In sylvis & in dumetis. Junio & Julio floret. Usu. Semen. Vires. Venerem stimulat. Lob.

XIX. De Polygala.

NOte sunt flos ima parte clausus, summa expansus & in duo labia divisus, superiore bifido, inferiorio-

seriore plerumque fimbriato; vascula seminalia thlaspeos, compressa, didyma. Fructus floris calice obtegatur, è quinque foliis composito, quorum tria parva, duo grandia, velut alæ fructum amplectentia. R. Meth. A.

A. Polygala Offic. Ger. vulgaris C. B. vulgaris Officinarum Volck. minor Park. tetrapetala, filiculosa bicapsularis, longo & angusto folio, minor H. Ox. Polygalon multis J. B. Chab. Flos Ambarvalis vulgo Herm. Cat. Milch-Burk / kleine Creutz-Blümlein. In pascuis siccioribus frequentissima, Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Ex amarore calidam & siccam esse probant; folia in vino cocta bilem per alvum dejiciunt. Gesn.

Hæc est Polygala Officinarum Angliæ & Botanicorum plerorumque modernorum; verum plantam illam esse quam hoc nomine tradit Dioscorides neque descriptio, neque vires ut credamus permittunt, cum nec folia Lentis habeat, nec facultatem augendi lac, quorum utrumque Polygalæ attribuitur.

SE-

SECTIO XVIII.

De

Herbis floribus tetrapetalis.

*De Plantis flore uniformi tetrapetalo
siliquosis.*

Pag. 265. pro Cap. I. adde post lin. 12.

I. De Leucoio.

*C*ujus nota, siliqua oblonga, compressa, bivalves, membranâ intergerinâ in duo loculamenta, duas seminum compressorum; aliâ foliaceâ cinctorum series continentia, divisa, flores majusculi odorati. R. Meth. A. p. 94.

Leucoium album Offic. Ger. simplex fativum Park. incanum majus C. B. hyemale & diu durans album J. B. Chab. Weisse Walde Nägelein/ Schnee-Tröpflein. In hortis colitur. Æstate floret. Usu. Flores. Vires. Ulcera oris & rimas sedis sanant, contra vulvæ inflammationes valent. Diosc.

Pag. 304. lin. 30. adde :

IV. De Viola Lunaria.

*S*iliquâ latâ brevi à Leucoio distinguitur cum quo seminis figura compressâ convenit. R. Meth. A. p. 95.

1. Bul.

1. *Bulbonach Offic.* Bulbonac vulgatissime *P. B.* Viola lunaria sive Bulbonach *Ger. Park.* lunaris vulgaris *ejusd. Parad.* lunaria major siliqua rotunda *C. B.* Lunaria major siliqua rotundiore *J. B.* Leucoium lunatum seu lunarium latifolium majus annum, siliquâ rotundâ, flore violaceo seu subcœruleo *H. Ox.* lunatum &c. flore purpureo *Herm. Cat.* Frembd Mond-Kraut / Mondveiel. In montanis sylvis crescit, apud nos autem in hortis colitur. Æstate floret. *Ussu.* Radix, Folia, Semina. *Vires.* Radix abstergit, mediocriter calfacit & urinam cit, ut Rapunculus, folia calido, acrique & amaro gustu sunt: Pulvis seminis amarissimi cum aqua appropriata exhibetur in Epilepsia. *Cam. Schwenckfeld.*

2. *Viola lunaria Offic.* Lunaris longioribus siliquis *Ger.* lunaris altera sive peregrina *Park. Parad.* lunaria major siliquâ oblongâ *C. B.* Lunaria major *Chab.* major siliquâ longiore *J. B.* Leucoium majus perenne siliquâ lunatâ longâ coronatâ *H. Ox.* Mondveiel mit lãnglichten Schoten. In montibus Saleva, &c. provenit. Majo floret. *Ussu.* Folia. *Vires.* Quidam in Helvetia chirurgus ex contusis foliis & Sanicula parabat unguentum vulnerarium non contemnendum. *Cam.*

V. De Hesperide.

A Leucoio differt tum siliquis, quæ non ut in Leucoiis compressæ sunt, sed tumidæ & subrotundæ;

de; tum seminibus, quæ teretiuscula & oblonga. R. Meth. A. p. 95.

Hesperis *Offic.* hortensis C. B. flore purpureo albo & vario *Chab.* sive Viola matronalis *Park. Thead. & Parad.* Hesperides flore purpureo albo & vario J. B. Viola matronalis purpurea *Ger.* matronalis. vulgò *Herm. Cat.* Matronen-Viole/ Viole mit Purpur-Blumen. In hortis colitur. Aprili, Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba, Semina. *Vires.* Tussi convulsis & difficulter spirantibus mederi tradit *Clus.* Urinas insuper & sudores propellere, incidere, abstergere & digere J. B. Erucae ut sapore ita facultate proxima videtur, *Dod.*

VI. De Alliaria.

*S*eminibus oblongis teretiusculis cum Hesperide convenit, floribus parvis, foliis subrotundis, odor *Allii* ab eadem differt. R. Meth. A. p. 95.

A. Alliaria *Offic. Ger. C. B. J. B. Park.* Hesperis Allium redolens *H. Ox. El. Bot. Herm. Cat.* Knoblauch-Kraut. In sepibus. Vere floret *Ufu.* Herba. *Vires.* Aperit, incidit, tenuium est partium. Interne urinam ciet, venenum expellit, tussim veterem sanat, dolores colicos sedat. Externe putredini resistit, unde gangrænam ulceraque putrida atque maligna sanat.

VII. L

VII. De Brassica.

Pag. 266. pro 2da, 3tia, 4ta & 5ta Speciebus
Brassicæ, adde:

2. **B**raffica capitata rubra *Offic. Ger. Park. parad. C. B. J. B. Kother Kopff-Kohl.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Decoctum hujus saccharo tantillo temperatum, potum horis medicinalibus egregium est ad promovendum materiæ purulentæ in Empyema per urinas effluxum. *Etmullerus.*

3. Caulis rubra *Offic. Brassica rubra Ger. C. B. rubra vulgaris J. B. Chab. sativa rubra, aperta levis H. Ox. Kother oder brauner Kohl.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Decoctum cum Saccharo sumptum in Asthma celebratur à Riverio.

4. Brassica Sabauda *Offic. Ger. Park. alba capite oblongo non penitus clausa C. B. Italica tenerrima glomerosa, flore albo J. B. Chab. Savoyen-Kohl.* In hortis nostris colitur in culinarum usu.

5. Brassica florida *Offic. Ger. Park. cauliflora C. B. multiflora J. B. Chab. Caulis florida Park. parad. Blumen-Kohl / Käse-Kohl.* In hortis etiam colitur. *Æstate floret, Usu.* In culinis nostris non raro invenitur.

L

VIII.

VIII. De Turritidi.

Foliis imis hispidis, quæ caules vestiant glabris, glaucis; siliquis teretibus, erectis, cauli approximantibus & ferè parallelis ab aliis hujus generis distinguitur. R. Meth. A. p. 95.

A. Turritis Offic. Ger. vulgator J. B. Chab. Park. Lobelio El. Bot. Brassica sylvestris hispida, non ramosa C. B. sylvestris sive Brassicæ affinis Turritis dicta P. Al. sylvestris foliis integris per terram stratis, & in caulibus hispidis H. Ox. Leucoium flore albo, siliquis uno versu dispositis & reflexis ejusd. Thurm. Genff. wilder Kohl mit scharffen Blättern. In aggeribus arenosis. Junio floret. Usu. Herba. Vires. Succus in ulcera oris à quibusdam commendatur, Lumbricos necat.

IX. De Rapo.

Pag. 266. lin. 28. pro 2da Specie Rapæ, adde:

2. A. Rapa sylvestris Offic. C. B. Rapum sylvestre Ger. Herm. Cat. Chab. sylvestre non bulbosum Park. sylvestre Matthioli J. B. Wilde Rüben. In arvis Æstate floret. Usu. Radix. Vires. Additur in medicamenta quibus ad detergendam cutem in facie, totoque corpore utimur. Diosc.

X. De Napo.

Pag. 267. post lin. 7. subjunge:

2. A. Napus sylvestris Offic. C. B. J. B. Chab. Napus Bunias Fuchsio P. B. Bunias syl.

sylvestris Lobelio *Ger. emac.* sive Napus sylvestris *Park.* Rüben/Steck-Rüben. Inter segetes & in aggeribus fossarum. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit, quibus acrior est.

Ex hujus semine tuso & presso Oleum Rüben-Dehl nostratibus dictum cum eruditissimo amico & vicino nostro elici censemus.

3. Pseudo bunium *Offic.* Napus sylvestris Cretica *C. B. Park.* Candische wilde Rüben. In Insula Creta reperitur. *Ufu.* Herba. *Vires.* Tormina atque stranguriam laterumque dolores sanat: strumas discutit cum sale & vino illita. *Diosc.*

Utrum Napi dulcis an sylvestris semina in compositione Theriacæ Venetianæ usurpari debeant, inter eruditos magna est controversia. In Officinis nostris prioris semina præscribuntur, Græcis scil. secutis, nam *Dioscorides* sylvestris alicujus speciei non meminit: Et *Andromachus* senior qui dulcis semen Napi præscribit: *Matthiolus* etiam *Epist. lib.* quinto ad *Balthaserum* domestici Napi semen præstantius contra venena quam sylvestrem affirmat. *Andromachus* filius enumerans simplicia medicamentum hoc ingredientia, sylvestrem speciem commendat, quod semina ejus acriora sint, proinde & efficaciora esse creduntur. Verum *Galenus lib. 1. de Antidotis* ab utroque dissentit, & Pseudo-bunii semina in Pharmaci illius compositione utenda præscribit.

XI. De Synapi.

Pag. 267. post lin. 26. adde:

2. **A.** Rapiſtrum Offic. *Chab.* arborum *Ger.* *Park.* flore luteo *C.B.* *J. B.* Sinapi arvenſe præcox, ſemine nigro *H. Ox.* *Wilde Kobl/Triller/Heidderich.* Inter ſegetes frequenter reperitur. Ætate floret. *Uſu.* Semen. *Vires.* Reſiccantem autem ac extergentem, nonnihilque digerentem facultatem obtinet, urinam provocat. *J. B.*

XII. De Raphano.

Pag. 268. pro 2da Specie Raphani,
adde:

2. **A.** Armoracia Offic. *Schrod.* Raphanum ſylveſtris *Ger.* Rapiſtrum album articulatum *Park.* flore albo ſiliquâ articulatâ *C.B.* flore albo *Mer. Pin.* flore albo *Erucæ folio P. B.* flore albo ſtriato, Sinapi album agreſte *Trago J. B.* flore albo ſtriato *Chab.* Raphanum ſtrum flore albo ſtriato ſiliquâ articulatâ ſtriata minore *H. Ox.* *Wilde Merrettich/Heidenreich.* Inter ſegetes. Junio floret. *Uſu.* Radix. *Vires.* Calfacit & ſiccit, mucilaginem tartaream incidit, attenuat, reſolvit, viſcera aperit, diuretica, lithontriptica & antiſcorbutica eſt. *Schrod.*

XIII

XIII. De Eruca.

Pag. 268. lin. 28. pro 2da Specie Erucae
subjunge:

2. **A.** Eruca sylvestris *Offic. Ger. sylvestris*
vulgatior *Park. sylvestris major lutea*,
caule aspero *C. B. sylvestris major vulgatio*
foetens *H. Ox. tenuifolia perennis flore luteo*
J. B. Chab. Wilde Naucke. In muris. Junio flo-
ret. Ufu. Semen. Vires. Urinam vehemen-
tius pellit & multo sativa acrior est. Diosc.

XIV. De Sinapistro.

Pag. 269. pro 2da Specie Sinapistri,
adde:

2. **A.** Barbarea *Offic. Ger. J. B. Chab. flore sim-*
plici Park. Eruca lutea latifolia, sive
Barbarea C. B. latifolia lutea seu Barbarea ma-
ior & minor H. Ox. Nasturtium hybernum
quorundam P. B. Sisymbrium Erucae folio,
flore luteo El. Bot. Winterfresse / St. Barbere
Kraut. In muris, aggeribus, & juxta rivulos.
Majo & Junio floret. Ufu. Herba, Semen,
Vires. Calida & acris est, urinam ciet, & cum
Nasturtio viribus convenit; commendatur
in Scorbuto, Succus in unguentis sordida &
impura ulcera siccant. Semen acre est, diu-
reticum & lithontripticum.

XV. De Eryfimo.

Pag. eadem pro prima Specie Eryfimi,
adde:

1. **A.** Camelina *Offic. Ger.* five Myagrum alterum amarum *Park.* Myagrum filiquâ longâ *C. B.* Myagro affinis planta filiquis longis *J. B.* affinis planta filiquis longis & floribus parvis luteis *Chab.* Erysimum Galeni & Theophrasto *R. H. p. 811.* Eruca sylvestris latifolia, folio integro, flore luteo minore *H. Ox.* Turritis Leucoii folio *El. Bot.* *Theriacals Wurmsaamen/ grosse wilde Kresse.* In locis putridis nonnunquam reperitur. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Lumbricos necat & arcet, ventriculum roborat, venenum expellit, Paralyticos & Epilepticos juvat, ulcera oris sanat.

XVI. De Raphanistro.

Pag. 270. post lin. ult. pro 2da Specie
Raphanistri, adde:

2. **A.** Raphanus aquaticus *Offic. Ger. Park.* aquaticus foliis in profundas laciniâ divisus *C. B.* aquaticus Tabernamontani *J. B.* aquaticus Tabernamontani flore luteo *Chab.* Armoracia foliis laciniatis *Volck.* Sisymbrium aquaticum foliis in profundas laciniâ divisus filiquâ breviori *El. Bot.* *Wasser-Kettich.* In fossis palustribus. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore à quibusdam viribus convenire creditur.

De

De Tetrapetalis filiculosis seu capsulatis.

XVIII. De Myagro.

NOTæ sunt capsulæ tumidiore, flores lutei, semina subrotunda. R. Meth. A. p. 97.

A. Myagrum Offic. Ger. Chab. fativum C. B. Park. dictum Camelina J. B. majus fativum H. Ox. Sesamum Tragi & Officinarum Volck. Alysson segetum foliis auriculatis acutis El. Bot. T. Inst. Lein oder Flachs-Dotter. Inter segetes Lini invenitur frequens. Usu. Semen. Vires. Contusum igne torrent, perunctisque virgis ad lucernarum lamina utuntur. Hoc pingui, scabritias corporis lævigari, atque expoliri constat. Diosc. Emplastica vim obtinet. Galen.

XIX. De Draba.

NOTÆ genericæ sunt capsulæ tumide & subrotunda, flores albi. R. H. p. 821.

Draba Offic. Dioscoridis Ger. vulgaris Park. umbellata, vel Draba major capitulis donata C. B. sive Arabis Chab. multis flore albo J. B. filiculosa repens major, foliis magis incanis spanospermis vulgaris H. Ox. Lepidium humile incanum arvense El. Bot. T. Inst. Arabischer Senff / oder Türckische Kresse. In hortis colitur. Junio floret. Usu. Herba, Semen. Vires. Cum Ptisana coquitur herba in Capado-

padocia maximè. Semen aridum pro Pipere obsoniis admiscetur. *Diosc.*

XXIV. De Thlaspi.

Pag. 273, prima & tertia Speciebus Thlaspi adde :

1. **A**lyssum *Offic.* incanum Serpylli folio minus *El. Bot. T. Inst.* Thlaspi Alysson dictum campestre minus *C. B.* Græcum *Ger.* arvense minus luteum *Park.* minus quibusdam, aliis Alysson minus *J. B. Klein Schildbesem Kraut.* In glareosis. Aprili & Majo floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Decoctum singultus sine Febri potu discutit, cum melle trita vitia cutis in facie & lentigines emendat. Contusa in edulio rabiei canis mederi putatur *Diosc.*

Alyssi nomine plurimæ donantur plantæ tum à veteribus tum à recentioribus. Descriptione *Dioscoridis* plantam hic propositam Alyssum esse existimo, ut ex descriptione subnexa persuasus sum, non speciem illam Leucoii cui *Dodonæus* & *Lobelius* id nomen attribuent.

Alysson *exiguus frutex est, unicaulis, subasper, rotundis foliis : fructu duplicium scutorum effigie, in quo est semen latum. In montibus & asperis locis emicat.*

Alyssum *Galen*i in capite de Marrubio cujus species est, superius exhibui. Alysson *Plinii* ab utroque differt, ut quod ad stellatarum tribum pertinet, & Mollugo appellamus, quantum ea descriptione ejus colligere licet.

A. 3.

A. 3. *Thlaspi Chab. minus* Offic. vulgatissimum Ger. vulgatus J. B. *Vaccariæ folio* Park. arvense, *Vaccariæ incano folio* majus C. B. *Breuer Bauren-Senff / Bauren-Kresse*. In arvis inter segetes. Junio floret. *Ufu*. Semen. *Vires*. Cum præcedente viribus convenit.

XXV. De Bursa pastoris.

*C*ujus nota, capsulae Bursæ seu trianguli isoscelis (ut loquitur D. Tournefortius) figurâ, sapor fatuus. R. Meth. A. p. 99.

Pag. 273. post lin. ult. adde:

XXVI. De Brassica marina.

*F*oliis carnosissimis cæsiis cum Brassica convenit, floribus albis, capsulis subrotundis monospermis in acumen exeuntibus ab eadem differt. R. Meth. A. p. 99.

A. Brassica sylvestris Offic. maritima C. B. marina Anglica Ger. marina monospermos Park. monospermos Anglica J. B. *Chab. maritima* major repens, multiflora alba monospermos H. Ox. *Crambe maritima*, Brassicæ folio *El. Bot. T. Inst. Englisch-Kohl / See-Kohl*. In arenosis maris littoribus. Julio floret. *Ufu*. Folia. *Vires*. Vulnere illitu conglutinat, & inflammationes tumoresque discutit. *Diosc.*

Tres Brassicarum species à Dioscoride memorantur, sativa, sylvestris & marina. Quarum duæ à nobis jamjam editæ sunt, nimirum Brassica sativa p. 297. & marina in capite

L 5

de

de Convolvulo p. 286. Brassica sylvestris quid sit restat ut inquiremus. Descriptio ejus apud *Dioscoridem* adeò brevis est & succincta, ut dissensionem aliquam inter Botánicos pepererit, varias plantas pro ea sumentes, inter quas quam hîc exhibeo, *Dioscoridiana*, hirsutiae excepta quam *Dioscorides* plantæ à se traditæ attribuit, in nostra autem desideratur, notis omnibus convenit.

Pag. 274. lin. 10. subjunge:

XXVIII. De *Ambrosia campestri*.

Foliis & odore Nasturtii cum ea convenit, quamvis siliquis hispidis seu verrucosis ab eodem differat. Siliquæ compressæ in duas cellulas dividuntur, quarum singulæ singula semina continent. R. Meth. A. p. 98.

A. *Ambrosia campestris* *Offic.* *campestris repens* C. B. *Coronopus Ruellii* *Ger. recta* vel *repens Ruellii* *Park.* *Ruellii* seu *Nasturtium verrucosum* J. B. *Nasturtium verrucosum* *Chab.* *verrucosum capsulâ bivalvi asperâ seu hirsutâ* *H. Ox.* *sylvestre capsulis cristatis* *El. Bot. T. Inst.* *supinum capsulis verrucosis* *R. Meth. A.* *Nasturtio affinis monospermos capsulâ verrucosâ* *P. Al.* *Schweine Kresse / wilde Kresse.* In uliginosis. Junio floret. *Usu.* *Herba.* *Vires.* Cum *Nasturtio* viribus ut facie convenire creditur.

De

De Herbis flore tetrapetalo anomalis.

II. De Papavere.

Pag. 277. pro 4. 5. & 7ma speciebus Papaveris adde:

4. **A.** Argemone *Offic.* capitulo longiore glabro *H. Ox. Mor. Prelud. R. H. p. 856.* Papaver laciniato folio, capitulo longiore glabro *R. F. & Synop. erraticum*, capite longissimo glabro *El. Bot. T. Inst.* Argemone dictum capitulo longiore glabro *Herm. Catal. Langköpffichter Mohn/ Wilder Mohn.* In aggeribus fossarum. Junio floret. *Usu.* Folia, Succus. *Vires.* Folia illitu inflammationes compescunt. Succus Argema & nubeculas expurgat. *Diosc.*

Planta quam hîc pro Argemone exhibeo, proximè accedit, si non prorsus eadem sit cum *Dioscoridea*, cujus descriptionem subjungo. *Argemone in totum sylvestri Papaveri similis est. Folia habet Anemones, divisa: Florem puniceum, caput in cauliculo papaveris rhœadis, oblongius, & summis partibus latum: radicem rotundam: succum croci colore, acrem dimittit.*

A. 5. Papaver corniculatum *Offic. Chab.* corniculatum luteum *C. B.* corniculatum luteum maritimum *J. B. Park.* cornutum flore luteo *Ger.* Glaucium flore luteo *El. Bot. T. Inst.* Gehörnter Mohn mit gelben Blumen. In arenosis maritimis. Junio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit.

7. Glau-

7. Glaucium *Offic.* Argemone *Mexicana* *El.* Bot. *T. Inst.* Papaver spinosum *Ger. emac.* C. B. J. B. spinosum campestre *Chab.* spinosum Americanum *Park.* spinosum luteum, foliis venis albis notatis *H. Ox.* Chicallotl *Hern.* Stachlichter Mohn/ purgierende Distel. In hortis Botanicorum colitur. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Succus Glaucium dictus. *Vires.* Ad oculorum medicamenta, utpote cum inter initia refrigeret. *Diosc.*

Quin etiam Glaucium succus est à *Dioscoride* memoratus, verum è quam planta emanat vel exprimitur, inter Botanicos controversitur. Ego ad hanc plantam præ aliis cum *C. Bauhino* referendum puto, *Dioscoridis* descriptione, quam hinc subjungo, ut ita opinor inductus. Glaucium succus est herbae, quæ ad Hierapolim Syriæ nascitur, foliis fere corniculati Papaveris, pinguioribus tamen, in terram sparsis, odoris tetri, gustus amari: tota croceo succo madet. Folia in olla fictili, semifrigidis clibanis calfaciunt indigenæ, usque dum flaccescant: deinde contusis succum exprimunt.

III. De Onagra.

Notæ sunt siliquæ flores antevertentes, quæ per maturitatem quadrifariam partitæ & dehiscentes quatuor seminum series ostendunt. Flores summis siliquis insident, & integri unâ cum calicibus decidunt; siliquæ lanigeræ sunt. *R. Synop.* 181.

A. Onagra *Offic.* Chamænerion *Ger.* latifolium vulgare *El.* Bot. *T. Inst.* flore Delphinii *Park.*

Park. *Lyfimachia Chamænerion dicta latifolia C. B. speciosa, quibusdam Onagra dicta Chab. speciosa, quibusdam Onagra dicta siliquosa J. B. Grosse Weiderich-Röflein / Milch-Kraut.* In montibus. Julio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Feros mitigat, & cicures facit; illitu quoque maligna ulcera mulcet. *Diosc.*

Onagra frutex est, ait Dioscorides, arboris specie, admodum magnus; folia habens Amygdalæ similia, sed latiora & Lili foliis magis accedentia: flores Rosarum specie, magnos: radicem albam, longam, quæ siccata odorem vini reddit.

IV. De Tithymalo.

Pag. 277. lin. ult. ad vires *Esulæ majoris*,
adde:

ERadicibus, herbis & lacteo succo, unguentum efficacissimum adversus scabiem capitis contagiosam confici potest; estque hoc singulare quoddam unguentum. *H. Ox.*

Pag. 278. ad vires *Cataputiæ minoris*, adde:

Grana 12. vel 14. tusa vinoque pota totum corpus commovent; alvum purgant; pituitam & bilem ducunt; vomitiones potenter provocant; phlegma, choleram & melancholiam adducunt. *Trag.*

Pag. 279. lin. 8. subjunge:

6. *Tithymalus characias Offic. characias Monspeliensium Ger. Park. characias rubens peregrinus C. B. amygdaloides seu characias J. B. Chab. Esula characias rubens Rivin.*

Wolffs

Wolffs-Milch mit schmalen Mandel-Blättern. In Saxosis Gallia & Italia nascitur. Martio floret. *Ufu.* Radix, folia, semina, & succus. *Vires.* Radices, folia & semina acrem & urentem facultatem obtinent. Succus alvum purgat vehementius. *Diosc.*

7. Tithymalus myrtites *Offic.* myrsinites sive myrtites *Chab.* myrsinites *J. B. Park.* myrsinites latifolius *C. B. Ger.* Esula foliis myrti *Rivin.* Myrten Wolffs-Milch. in Calabria & Sicilia provenit. Æstate floret. *Ufu.* Radix, folia, semen, succus. *Vires.* Consimilem antedicto sortiuntur facultatem. *Diosc.*

A. 8. Tithymalus paralius *Offic. J. B. Ger. Chab.* paralius sive maritimus *Park.* maritimus *C. B.* Esula marina Linariae folio *Rivin.* Meer Wolffs-Milch. In arenosis maritimis. Junio floret. *Ufu.* Tota planta. *Vires.* Similes ad usus reconditur.

9. Tithymalus cyparissias *Offic. C. B. Ger. J. B.* cyparissias vulgaris *Park.* Esula Officinarum *Volck.* Cypressen Wolffs-Milch. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. Æstate floret. *Ufu.* Succus. *Vires.* Eadem cum superioribus.

10. Tithymalus dendroides *Offic. J. B.* arboreus *Park.* myrtifolius arboreus *C. B.* myrsinites arboreus *Ger.* Esula caule crasso *Rivin.* Baum Wolffs-Milch. In montosis Neapolitanis, &c. *Ufu.* Folia, semina, succus. *Vires.* Ejusdem effectus cum superioribus habent. *Diosc.*

ii. Ti-

11. Tithymalus platyphyllos *Offic. Ger. latifolius Hispanicus C. B. Park. Breitblättrichte Wolffs-Milch.* In Hispania reperitur. Æstate floret. *Usu.* Radix, succus, folia. *Vires.* Reliqua genera, quæ superscribuntur, idem efficiunt. Pisces necat, tufus & aquæ inspersus. *Diosc.*

12. Pityusa *Offic. Tithymalus foliis brevibus aculeatis C. B. cyparissias vulgaris Park. quoad icon. Wolffs-Milch mit scharffgespizten Blättern.* In Italia provenit. *Usu.* Radix. *Vires.* Purgat per sedem.

A. 13. Peplus *Offic. sive Esula rotunda C. B. Ger. J. B. Chab. Esula rotunda sive Peplus Park. folio rotundo Rivin. Tithymalus parvus annuus foliis subrotundis non crenatis Peplus dictus R. Synop. rotundis foliis non crenatis Herm. Cat. annuus erectus foliis non crenatis H. Ox. Wolffs-Milch mit runden Blättern.* In hortis. Junio floret. *Usu.* Herba, fructus. *Vires.* Bilis, ac pituita detrahatur in hydromelite potu. Obsoniis inspersa conturbat alvum. *Diosc.*

A. 14. Peplis *Offic. Ger. Park. J. B. maritima folio obtuso C. B. Tithymalus maritimus supinus annuus Peplis dictus R. Synop. maritimus purpureo-colore, procumbens, Peplis dictus P. Al. maritimus folio aurito obtuso EL Bot. maritimus, folio obtuso, aurito, rubro perinde ac caule T. Inst. sive Peplis maritima folio obtuso H. Ox. Purpur-rothe See-Wolffs-Milch.* In littoribus maris arenosis. Æstate floret. *Usu.* Herba, *Vires.* Eisdem cum reliquis habet.

15. Cha-

15. Chamæsyce Offic. Ger. Park. C. B. J. B. Dioscoridis & Plinii Chab. Tithymalus exiguus procumbens Chamæsyce dictus Herm. Cat. minimus ruber rotundifolius procumbens H. Ox. exiguus glaber, Nummulariæ folio El. Bot. T. Inst. Esula minima Chamæsyce dicta Volck. Kleineste Wolffs-Milch. In agris & vineis Italiae, &c. reperitur. Æstate floret. Usu. Herba. Vires. Alvum resolvit, Succus simili effectu prodest. Illitus contra Scorpionis ictus auxiliatur. Diosc.

16. Apios Offic. J. B. vera Ger. sive Ischas Chab. sive Tithymalus tuberosus Park. Tithymalus tuberosus pyriformi radice C. B. Wolffs-Milch mit rundknollichter Wurzel. In Creta Insula. Usu. Radix. Vires. Purgationes movet. Diosc. NB. Tollunt humores & verrucas omnis generis.

17. Hippophaes & Hippophæstum Offic. Park. Anguillariæ & Dodonæi sive Spina purgatrix J. B. Chab. quibusdam ἀνθη καὶ γαρνὴ i. e. Spina purgatrix C. B. Rhamnus Catharticus Oleæ folio ejusd. Tithymalus maritimus spinosus ejusd. spinosus Wheler. itin. p. 307. maritimus Creticus spinosus Park. Stech-Dorn. Stachelichte Wolffs-Milch. In Morea oritur. Usu. Succus. Vires. Purgat per deorsum pituitosos humores.

Ἰπποφάες à Dioscoride sic describitur, Frutex est densus, surculosus, foliis longis oleaginis proximis, angustioribus, mollioribus, inter quæ spinæ candicantes, sicæ, angulosæ, floribus hederæ corymbos referentibus
race.

racematim coherentibus, sed minoribus mollibusque
& ex albedo partim rubentibus: radice crassa, molli,
lacteï succi plena, amara. Ἱπποφάιστον autem ab
eodem autore his verbis: Id quod Hippophæstum
appellant, nascitur eisdem locis quibus Hippophaes,
estque Spinæ fulloniæ genus, humilis herba, sine cau-
liculo, sine flore, &c. unde clarè apparet unam
& eandem specie plantam esse, posteriorem
duntaxat juvenem antequam excaulescat.
Quanam autem planta sit non levis est con-
troversia, nec facilè dirimenda. Columna
Carduum stellatum eo nomine appellat, du-
bitat etiam annon *Rhamnus Salicis folio*, &c. C.
B. ità denominari debeat. C. Bauhinus Hippo-
phaes *Anguillarii* ab Hippophae *Dioscoridis* se-
parat, priorem ad *Rhamnum* referendam
censens, quàm rectè nollem determinare,
nec tamen earum quamlibet genuinam esse
existimo, quia nullius radices lacteum suc-
cum præbent. Scribit *Matthiolus Hieronymum*
Amatheim Opitergensensem Medicum plantam
ad se attulisse, Venetiis ad eum à Joanne Ba-
ptista Zopisso Papiensi Medico missam, quæ
non modo notis omnibus *Dioscoridis* Hippo-
phæstum referebat: sed etiam viribus, ut se
experimento comperisse testatus est. Quod
Matthiolus de ea invenienda non prorsus de-
sperare fecit. *Parkinsonus* Tithymali speciem
esse opinatur, à quo cur dissentiam rationem
non video, atque idcirco non tantum in eo
capite collocavi, sed & synonyma collegi &
contuli.

Pap. 280. lin. 2. subjunge:

In Præludiis Botanicis viri ingeniosi D. *Caspari Commelini* pag. 17. me reprehensum invenio, quod in *C. de Euphorbio* tres specie distinctas plantas pro unius & ejusdem Synonymis posuerim, nimirum *Schadida Calli H. M.* *Euphorbium Dod.* & *Tithymalum Africanum spinosum*, &c. P. P. *Tab. 231. Fig. 1.* Ut ergo me vindicem, & reprehensioni huic minimè obnoxium ostendam, Primò observandum est, *Euphorbium Dodonæi* inter reliqua synonyma à me non recenseri: nec enim in ea tum opinione fui, uti nec adhuc sum, eam veram *Euphorbii* plantam esse; aliter enim non omissem reliqua *Dodonæana* plantæ synonyma, quæ apud utrumque *Baubinum*, *Gerardum*, *Parkinsonum*, aliosque habentur. Veruntamen minimè dubicans, quin nuperus eruditus vir & insignis Botanicus *Paulus Hermannus*, qui diu in *India orientali* vixerat, & in multis simplicibus pharmacis invenientis felix admodum fuerat, *Euphorbii* veri plantam probe perspectam haberet, non admodum scrupulosus fui, synonymum reliquis annumerare quod ille fidenter *Euphorbio* *Officinarum* attribuit, nulla interposita differentia inter *Euphorbium Dodonæi Lob.* & suum. Cur autem D. *Commelinus Hermannus* synonyma omitteret, quæ ego adhibui, *Dodonæi* afferet quod ego non dedi, capere nequeo, nisi ut communis Patriæ causa *Hermannum* non aperte sed per latera mea feriret.

Quod

Quod ad D. *Plukenetii* nomen attinet dubitanter illud proposui; unde quivis primo aspectu facile posset discernere; mihi de eo non satisfactum esse; *Plukenetium* duntaxat secutus sum; qui annon Planta à se delineata cum *Hermanniano* Euphorbio eadem esset quæsit.

VI. De Ruta.

Pag. 280. pro 2da Specie Rutæ, addé:

RUTA montana *Offic. Ger. sylvestris* major C. B. *Park. J. B. sylvestris* seu Ruta sylvestris major *Chab. Wilde Raute*. In montosis. Julio floret. *Usu. Herba. Vires.* Cum priori viribus convenire creditur, quæ aerior est.

VII. De Plantagine.

Pag. 281. ad vires Plantaginis angustifoliæ, adde:

Pulvis foliorum ad 3i data in Conservo Rosarum rubratum ad tertianas valde commendatur. *Boyleus.*

Pag. ead. lin. 26. subjunge:

Hanc plantam pro Stella terræ *Act. Philo- soph. Londinen. n. 187. p. 298.* memorata ad Hydrophobiam canum curandam utile habeo; ob hæc rationes: 1. Quod Herba ipsa stellam magis refert quam *Sesamoides Salamanticum*, quod ibidem pro eâ accipitur. 2. Locis nonnullis, necnon à scriptoribus quibusdam ita appellatur. 3. Plantagines in genere

M 2

omnes

omnes & in specie hæc herba à medicis contra morsum canis rabidi commendatur.

4. *Holostium Offic.* vel *Holestium Chap.* *Salmanticum Ger. Park.* hirsutum albicans majus C. B. *Plantagini simile J. B.* *Plantago mollis sive Holostium hirsutum albicans majus H. Ox.* montana *Holostium dicta tomentosa P. Al.* angustifolia albida *Dodonæi El. Bot.* *Spanische Wegerich/Wegebreit.* In arenosis. Aprili & Majo floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Vulneraria est planta. *Ussus* ejus præcipue ad rupta.

IX. De Coride.

Cujus notæ, flos monopetalos, personatus, posterius tubulatus, antèrius velut flabelliformis, fructus ferè globosus, in multas partes dehiscens, seminibus sætis subrotundis, & in ipso calice reconditis. *R. Meth. A. p. 90.*

Symphytum petræum Offic. petræum foliis *Thymi C. B.* *Coris cœrulea maritima ejusd.* cœrulea *Monspeliaca Ger.* *Monspeliensium Park.* *Monspessulana purpurea J. B. Chab.* *Stein-Günfel. Stein-Wallwurz.* In maritimis. Majo floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Siccatur, astringit, conglutinat. Vulneraria est planta.

Symphyti petræi nomine permultæ donantur plantæ, viz. Prunella, Sanicula, Virga aurea, Coris Monspessulana, Hyssopum vulgare, Polium vulgare montanum, Trachelii & Consolidæ species aliquæ, &c. A Dioscoride

scoride autem sic describitur. Ramulos habet Origano similes, capitulis & foliis veluti Thymus: totum verò lignosum odoratum & gustu dulce est, salivamque ciens. Radice nititur longâ, subfulvâ; digitali, crassitudine.

Prædicta descriptione diligenter perpenſa, Autores illos rectè sentire mihi met persuadere non possum, qui stirpem illam vel cum *Thalio Caryophyllum saxatilem* esse volunt, vel cum *Lobelio Prunellæ* speciem, vel cum *Tabernamontano Virgæ aureæ*.

SECTIO XIX.

De Herbis flore papilionaceo seu Leguminosis.

De Leguminosis scandentibus.

I. De Phaseolo.

Pag. 285. pro 2da Specie Phaseoli adde:

2. **P**haseolus Offic. vulgaris Italicus humilis, seu minor albus cum orbita nigricante *J. B.* erectus *Park.* peregrinus fructu minore albo *Ger. emac.* minor, fructu albo, umbilico maculâ nigrâ notato, vel fructu renali parvo albo, umbilico circa hilum maculâ nigrâ insignito *H. Ox.* minor siliquâ sursum rigente, *El. Bot.* minor siliquâ sursum rigente, fructu albo *T.*

M 3

Inst.

Inst. Smilax filiquâ sursum rigente, vel Phaseolus parvus Italicus C. B. Kleine Italienische Bohne. Türkische oder Französische Bohnen. In hortis feritur. Julio floret. *Uss.* Siliqua. *Vires.* Virides cibo alvum emolliunt, ad vomitiones idonei. *Diosc.*

Hanc *Dioscoridis* Phaseolum esse cum *Matthiolo* concludo.

3. Soia *Offic.* Phaseolus Japonicus ex quo Japonensium Soia, qui intinctus species est, conficitur *Herm.* Species Phaseoli parvi albi, è Japonia allata, è qua conficiunt condimentum *Ketchup* dictum, duum generum, liquidum nimirum & solidum.

Hujus notitiam debemus Botanico erudito D. Paulo Hermanno nuper defuncto, qui eam doctissimo amico nostro D. *Guilielmo Sherrard*, L.L.D. communicavit, sub titulo superscripto, unde nos habuimus.

II. De Abro.

Foliis, alatis à Phaseolo, differt.

1. **A** Brus *Offic. Alp. Egypt.* Aracus Indicus sive Africanus *Park.* Phaseolus glycyrrhizites folio alato, Piso coccineo, atrâ maculâ notato *Cat. Jamaic.* alatus major, fructu coccineo, maculâ nigrâ notato *Comel. in not.* Indicus ruber *Bontio R. H.* secundus ruber, qui Abrus Prospero Alpino dicitur *Bont.* ruber Abrus vocatus *Alp.* Indicus minor semine coccineo nigrâ maculâ notato *H. Ox.* arborescens alatus & volubilis major Orientalis

his fructu coccineo hilo nigro notato P.P.T.
 214. f. 5. Pisum Indicum minus coccineum
 C.B. Americanum coccineum aliis Abrus J.
 B. Americanum coccineum vel nigrum A-
 brus quibusdam Chab. Glycyrrhiza Indica
 vulgò, Herm. Cat. Indica filiquis & seminibus
 Pisi coccineis, hilo nigro notatis P.B.P.
 Konni H. M. T. 8. Indianische rothe Erbe
 sen. Ex utraque India ad nos ad-
 fertur. Ufu. Semina. In Officinis nostris
 duæ ejus Species habentur, una magnitudi-
 ne Pisi majoris ex cinereo nigricantis; alte-
 ra Vicia vulgari paulò major; ambæ coloris
 sunt coccinei, hilo nigro. Vires. Hæ valde
 commendantur adversus ophthalmiam seu
 inflammationem oculorum, ad fluxus humo-
 rum à capite exsicandos, ad nervos opti-
 cos roborandos, spiritus animales recrean-
 dos, cerebri caliginosos vapores discutiendos,
 & visum acuendum. Minores in frequenti
 nunc dierum usu sunt ad peritrachelia pro
 pueris.

Pag. 285, lin. ult. subjunge:

IV. De Lathyro.

NOta, Caules membranulis secundum longitudi-
 nem extantibus aucti, compressi & angulosi;
 folia ex unica tantum pinnarum media costæ nexa-
 rum conjugatione composita; filiquis brevioribus, la-
 tioribus, duabus aversa parte membranulis, secun-
 dum longitudinem excurrentibus alatis, seminibus an-
 gulosis. R. Meth. A. p. 103.

M 4

A. L.

A. Lathyrus Offic. latifolius C. B. Narbonensis Rivin. major latifolius Ger. emac. major perennis Park. major latifolia flore majore purpureo speciosior J. B. major latifolia, flore majore purpureo speciosior Narbonensis Chab. Clymenum Dioscoridis quibusdam. Rothe Wicken. In sylvis & dumetis. Æstate floret. Ufu, Succus ex toto cum radice exprimitur. Vires Ad Sanguinis rejectiones, in potu efficax est: cœliacos, rubraque fœminarum profluvia, refrigerando infrænât: Sanguinem naribus erumpentem suppressit. Folia & siliquæ recentibus trita vulneribus imposita ea ad cicatricem perducunt. Dioscorides.

V. De Aphaca.

Foliis integris triangulis, ex adverso binis, & capreolis è foliorum alis exeuntibus à Piso & Lathyro plurimum differt. R. Meth. A. p. 103.

A. Aphaca Offic. Ger. Park. El. Bot. Lathyrus luteus annuus foliis Convolvuli minoris H. Ox. Vicia lutea foliis Convolvuli minoris C. B. quæ Pirine Anguillaræ, latâ siliquâ flore luteo J. B. Chab. Gelbe Wicken. Inter fegetes. Junio florent. Ufu, Semina. Vires, Astringendi vim habent: quare torrefacta stomachi alvique fluxiones sistunt. Diosc.

VI.

VI. De Vicia.

Pag. 286. lin. 8. subjunge :

Mediocria, nigricantia, parum compressa.
Vires. Excalfaciunt & siccant, munda-
 dant, abstergunt & astringunt. Cum Aphaca
 viribus non differt herba. *Matth.*

A. 2. Aracus, & Vicia sylvestris *Offic.* sive
 Cracca major *Park.* Vicia sylvestris *Offic.* sive
 Cracca major *Ger.* semine rotundo nigro C.
 B. sepium folio rotundiore acuto *eiusd. item,*
 vulgaris acutior folio, semine parvo nigro
eiusd. vulgaris sylvestris semine parvo & ni-
 gro frugum J. B. vulgaris sylvestris frugum:
 semine parvo & nigro, Cracca quibusdam
Chab. sylvestris semine nigro & variegato,
 folio acutior *H. Ox.* Wilde Wicken. In se-
 pibus & aggeribus, itemque inter segetes.
 Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum priore viri-
 bus convenire creditur.

Pag. eadem. lin. 15. subjunge:

Compressa, flavicantia. *Vires.* Oculorum
 aciem obtundit, ægre concoquitur, stoma-
 cho incommoda est eumque & intestina in-
 flat, alvum sistit, ad nervosa & pulmonem, &
 caput incommoda est. *Diosc.*

M 5

De

De Herbis flore papilionaceo non
scandentibus siliquis simplici-
bus erectis.

VIII. De Lupino.

Pag. 287. pro 2da Specie Lupini adde:

2. **L**upinus sylvestris *Offic.* sylvestris flor
cœruleo *C. B.* flore cœruleo *Ger.* co
ruleus minor *Park.* sylvestris, purpureo flo
re, semine rotundo vario *J. B. Chab.* sylve
stris angustifolius *H. Ox.* Wilde Bohnen
Feig Bohnen. In hortis apud nos seritu
Julio floret. *Ufu.* Semina, compressa, vari
gata, rotunda, plana. *Vires.* Cum prior
viribus convenit.

Pag. 288. post. lin. 21. insere:

XII. De Onobrychide.

Notæ sunt, flores spicati spicis densis longissimis
pediculis e foliorum sinubus egressis, insident
bus; siliquæ chinatæ sive aculeatæ, monospermæ *R*
Meth A. p. 150.

A. Onobrychis Offic. vulgaris Park. foliis Vi
ciæ fructu echinato major *C. B.* major sili
culis echinatis cristatis in spicâ digestis *H*
Ox. sive Caput Gallinaceum *Ger.* Polygalor
Gesneri *J. B. Gesneri,* Onobrychis quibus
dam *Chab. Hahnen-Kopff. Hahnen-Kämpf*
ten. In cretaceis & in pratis. Junio & Ju
lio

lio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Suapte vi, si trita illinatur, tubercula dissipat: cum vino pota strangurias sanat: illita ex oleo sudores movet. *Diosc.*

Quamvis planta quam hic pro *Dioscoridis* *Onobrychide* cum *Clusio*, *Thalio*, &c. exhibeo, *Gesnero* *Glaux* dicatur, *Lobelio* *Caput Gallinaeum*, *Cesalpino* *Lupinus*, *Dodoneo* *Vicia*, *Lugdunensi* *Polygala*, descriptio tamen ejus à *Dioscoride* tradita his verbis: *Folia habet Lentis fere longiora, caulem dodrantalem, florem puniceum, radicem parvam: & à Plinio, Folia lentis paulo longiora; florem rubentem; radicem exiguum & gracilem: quamvis utraque brevis sit, melius tamen convenit huic plantæ, quam Campanulæ arvensi ad quam eam refert C. Baubinus in Pinace p. 215. Verum non satis constat quæ herba sit: quidam enim Rutæ sylvestri, alius Galegæ, alius Hedyfaro, alii aliis plantis Onobrychidis tribuunt nomen. Et præterea Onobrychidem & Onopordon unam herbam esse putat Cornarius.*

De Herbis flore papilionaceo, non scandentibus filiquis propendentibus.

Pag. 289. lin. 4. subjunge:

XV. De Orobo.

*C*ilius notæ, folia è pluribus pinnarum mediæ consistæ in caudam quandam procurrenti adnexarum,

rum, conjugationibus composita; siliqua tennes & teretiuscula; semina ferè ovata. R. Meth. A. p. 140.

A. Astragalus sylvaticus Offic. Ger. sylvaticus foliis oblongis glabris C. B. Astragaloides sive Astragalus sylvaticus Chab. sive Astragalo magno Fuchsi vel Chamæbalano leguminosæ affinis planta J. B. Orobus sylvaticus nostras, siliquis propendentibus, tuberosa radice H. Ox. sylvaticus foliis oblongis glabris El. Bot. Lathyrus sylvestris lignosior Park. Wilde Züser Erbsen. Heides Erbsen. In sylvis & dumetis. Aprili floret. Ussu. Radix. Vires. Hujus tuberibus utuntur Scoti montani ad eisdem affectus quibus Glycyrrhiza convenit; ad quam sapore accedunt. R. Synop.

XVI. De Securidaca.

Cujus note, Flores velut umbellatim dispositi in summo pediculo; siliqua longa, angusta recta, compressa, orâ utrinque elatâ & internodiis quadratis composita, quorum unumquodque semen etiam quadratum includit. R. Meth. A. p. 105.

Securidaca Offic. Chab. Rivin. lutea major C. B. flore luteo siliquâ latâ oblongâ J. B. vera plurimis flosculis luteis corymbi modo dispositis, siliquis latis compressis inter granum & granum junctis, seminibus quadratis H. Ox. Hedysarum majus Ger. majus sive Securidaca major vera. Vogel Bicken. Inter segetes calidarum regionum reperitur, apud

apud nos in hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Stomacho utile in potu. Additur in antidota. Ante coitum subditum, concipiendi spem adimit. *Diosc.*

Securidaca à *Dioscoride* sic describitur: *Fru-*
tex est foliis ciceris: semen rufum in siliquis fert,
corniculorum modo aduncis, quod ancipitem securim
emulatur: amarum gustu. Nascitur in segetibus &
bordeis. Nullius plantæ semen scribit *Clusius*
aptius veterum *Securim* refert quam hujus,
cujus opinioni subscribo.

XVII. De Anthyllide Leguminosa.

Nota, silicule calicibus in vesiculas membrana-
ceas intumescens occultata. R. Meth.
A. p. 105.

A. 1. Anthyllis leguminosa *Offic.* Ger. le-
guminosa vulgaris *Park.* leguminosa, Loto
affinis, *Vulneraria pratensis H. Ox.* Loto af-
finis. *Vulneraria pratensis C. B.* *Vulneraria*
rustica J. B. rustica *Anthyllis magna,* An-
thyllis leguminosa *Chab.* Gelber Hasen-Slee.
Wund-Kraut. In pascuis cretaceis. Junio
floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Herba est Trau-
matica.

2. Anthyllis prior *Offic.* leguminosa ma-
rina, Batica vel Cretica sive Auricula mu-
ris *Camerarii Park.* falcata Cretica *ejusd.* Lo-
to affinis siliquis hirsutis circinatis C. B. affi-
nis siliquis hirsutis circinatis C. *Baubini, H. Ox.*
affinis *Anthyllis falcata Cretica Parkinsono*
ejusd. *Trifolium falcatum Alp. exot.* Auricula
muris

muris Camerarii J. B. Chab. Medicago Cretica Vulnerariæ facie El. Bot. Vulnerariæ facie Hispanica ejusd. Gefrümter Klee. Meer Anthyllis. In Creta, Sicilia, &c. ad marilittus. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires Urinæ difficultati renibusque plurimum prodest, vulvæ pituitas emollit, cum rosaceo & lacte imposita vulneribus medetur. Diosc.

De Herbis flore papilionaceo non scandentibus, quarum siliquæ per maturitatem articulatim rumpuntur.

XVIII. De Indico sive Indigo.

Pag. 290. lin. ult. adde :

Astragalus parvus est à terra frutex; foliis Graminis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnata appendices firmas habet, nigras, præduras; velut cornua inter se implicatas, gustu adstringentes. Nasctur in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. Polygala vera Offic. major Massiliotica C. B. Valentina marina Park. Colutea caule Genistæ fungoso J. B. Chab. Astragalus Matthioli Ger. emac. Coronilla caule Genistæ fungosa El. Bot. Milchkraut. In hortis colitur. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Potus lactis abundantiam facit. Diosc.

Polygala Græcis tam vulgaris erat plantæ & probè cognita; ut Dioscorides brevem ad-

mo-

modum ejus descriptionem dederit, unde inter Botanicos multæ de eo exortæ sunt controversiæ, quorum sententias hîc non recensabo. Quam hic exhibeo verum & genuinum *Dioscoridis* Polygala esse videtur, quoniam ut *Matthiolus* rectè observat, cum descriptione istius plantæ convenit, *Cacteolarium*, à quo eam accepit, lac nutricibus augere se sæpius expertum esse illum certiore fecit, quæ hujus plantæ propria facultas est.

XIX. De Ornithopodio.

Siliquis articulatis recurvis, duabus tribusve simul nascentibus, & avicula pedes referentibus ab aliis differt. R. Meth. A. p. 106.

A. 1. Ornithopodium Offic. radice nodosa Park. majus & minus ejusd. majus & minus Ger. tuberculis nodosa C. B. majus & minus ejusd. tuberosum Dalechampii J. B. flore flavescente ejusd. tuberosum Dalechampii flore ex albo rubescente Chab. Avis pes ejusd. Vogel: Vofte. Vogel: Fuß. In arenosis & glareosis. Æstate. Ufu. Herba. Vires floret Calculos renum, ac vesicæ frangit & expellit. Herniæ auxiliatur.

2. Scorpioides Offic. Rivin. Matthioli Ger. Matthioli sive Portulacæ folio Park. Portulacæ folio, corniculis longioribus tenuioribus ac articulatis H. Ox. pinguifolium triphyllon corniculis articulatis intortis P. Al. Portulacæ folio C. B. Telephium Dioscoridis seu Scorpioides ob siliquarum similitudinem ejusd.

insd. Telephium Scorpioides J. B. *Chab.* Ornithopodium Portulacæ folio *El. Bot. T. Insd.* Scorpion oder Raupen-Kraut. In hortis nostris colitur. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Excalfacit & siccat *Galen.* Illita Scorpionum ictibus præsentaneo est auxilio. *Diosc.*

Herbæ flore Papilionaceo, siliquis geminatis, duplicem seriem continentibus.

XX. De Tragacantha.

Pag. 201. lin. 20. subjunge:

2. **P**oterium *Offic.* Spina hirci minor *Ger.* Tragacantha altera seu minor, Poterion fortè Dioscoridis *Park.* altera Poterium fortè Clusio J. B. *Chab.* Granatensis foliis incanis deciduis flore albo *H. Ox.* Tragacanthæ affinis lanuginosa sive Poterium. C. B. Schmall Boeks-Dorn. Granatensi regno nascitur. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Tusæ præcis nervis & vulneribus glutinandis illinuntur. Decoctum quoque ejus nervorum affectibus prodest. *Diosc.*

XXI. De Astragalo.

Astragala, qua cum siliquâ duplici intus alveolo secundum longitudinem divisâ convenit, costâ mediâ cui foliola annectuntur in folium desinente differt. Adde semina Sesamacea dicta, quod ossicula sesamoidea referant. R. Meth. A. p. 106.

I. A.

1. *Astragalus* Offic. Dioscoridis quibusdam
J. B. Chab. Dioscoridis vulgò Christianæ radix
Rauwolf. An *Astragalus Syriacus* *Ger. Park. J. B.*
Chab. *Syriacus hirsutus C. B. argenteus Wheel.*
Itin. Dioscoridis Milchwiefe / Erdmoren. In
 Syria crescit. Æstate floret. *Usu.* Radix. *Vi-*
res. Alvum sistit in vino pota, urinam mo-
vet: vetustis ulceribus sicca efficaciter in-
spergitur: Sanguinem supprimit. *Diosc.*

Adeò brevis est & imperfecta quam tradit
Dioscoridis *Astragali* descriptio, ut quam plan-
 tam intelligat ad hunc usque diem dubium
 maneat; nonnullis uni, aliis alteri generi id
 nomen attribuentibus. Quicquid alii opinen-
 tur, ego ad plantam hanc *Rauwolfianam* po-
 tius quam ad aliam quamlibet referendam
 censeo, & ut Lector judicet, *Dioscoridis* de-
 scriptionem subjungo:

Astragalus parvus est à terra frutex, foliis &
ramis Ciceri similis: flore purpureo, parvo; radice
rotunda, Raphani modo grandi, quæ adnatas appen-
dices firmas habet, nigras, præduras, veluti cornua
inter se implicatas, gustu adstringentes. Nasquitur
in ventosis, opacis & in nivalibus.

2. Radix dulcis Offic. *Glycyrrhiza echinata*
Park. echinata Dioscoridis *Ger.* capite echina-
 to *C. B.* echinata Dioscoridis non repens *J. B.*
 spuria echinata *Volck.* Scythica, *Glycyrrhiza,*
Liquiritia Chab. Pseudo-glycyrrhiza *Rivin.*
Onobrychis flore cœruleo, siliculis hirsutis
 seu asperis, ad imum Platani pilulæ modo
 junctis *H. Ox.* Stachlichte Leckritze / falsch Eisz-
 N Holz.

Sols. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Glycyrrhiza viribus convenit. Pulvis pterygiis commodissime inspergitur. *Diosc.*

Hæc est *Dioscoridis* Glycyrrhiza, cujus loco filiquosæ species in *Officinis* nostris usurpatur.

A. 3. *Glaux* *Offic.* *Dioscoridis* *Ger.* *Hispanica* *J. B.* *Chab. Rivin.* *Hispanica* *Clusii* *Park.* *montana* *purpurea* *nostras* *R. H. & Synop.* *Astragalus* *montanus* *purpureus* *Anglicus* *T. Inst.* *supinus* *filiquis* *villosis* *glomeratis* *El. Bot.* *Hispanicus* *filiquâ* *epiglottidi* *simili* *flore* *purpureo* *major* *Tornefortii* *Herm. Cat.* *Ciceri* *sylvestri* *minori* *affinis* *si non idem* *C. B.* *Dioscoridis* *Milch; Burg;* *Fœnum* *græcum,* *Mutter-Kraut.* In montosis & campestribus cretaeis. Junio floret. *Ufu.* *Herba.* *Vires.* Coquitur cum hordeacea ad renovandum extincti lactis ubertatem. *Diosc.*

Glaux *Dioscoridis* quænam planta sit à Botanicis etiam controvertitur; *Anguillarius,* *Parkinsonus* & *Alpinus* Lotum esse volunt. *Gesnerus* (ut antea dixi) *Onobrychidem,* *Turnerus* plantam sequentem; *Dodonæus,* *Cordeus* & *C. Bauhinus* Plantæ marinæ cujusdam parvæ speciem; *Lobelius,* *Gerardus* & *Clusius* stirpem quam hic exhibeo. A *Dioscoride* sic describitur: *Glaux* *Cytiso,* aut *lenticulæ foliis* *similis,* *quæ* *supernè* *virent* *aversaq;* *candidiora* *spectantur:* *ramuli* *à* *terra* *exiliunt* *quini* *senive* *tenues* *ab* *radice:* *dodrantem* *alti:* *flores* *violæ* *albæ,* *purpurei* *exeunt,* *minores* *tamen.*

A. 4.

A. 4. Glaux vulgaris *Offic.* vulgaris leguminosa seu Glycyrrhiza sylvestris *Park.* Glycyrrhiza sylvestris floribus luteo-pallescentibus C. B. sylvestris quorundam, Fœnum Græcum sylvestre aliis *Chab.* Astragalus luteus perennis procumbens vulgaris seu sylvestris *H. Ox. El. Bot.* Astragalus Glaux leguminosa dictus *Volck.* Fœnum Græcum sylvestre, seu Glycyrrhiza sylvestris quibusdam *J. B.* Hedyсарum Glycyrrhizatum *Ger. Seckrihen Wicke wild* Fœnum græcum. In dumetis & agrorum marginibus. Julio floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit.

5. Cicer sylvestre *Offic. Ger.* sylvestre majus *Park.* sylvestre foliis oblongis hispidis majus C. B. sylvestre multiflorum *J. B.* sylvestre multiflorum, radice crassa, & folliculis brevibus ventricosus hirsutis *Chab.* Astragalus luteus perennis siliqua gemellâ rotundâ, vesicam referente *H. Ox. El. Bot.* Glaux altera perennis, folliculis turgidis *R. H. p. 935. Wilde Richern / wilde Ziser Erbsen.* In agris & incultis Italiæ, &c. sponte nascitur. Æstate floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Calfacit & siccit, abstergit, aperit, cum Cicere viribus convenit.

Herbæ flore Papilionaceo non scandentes trifoliæ.

XXII. De Trifolio.

Pap. 291. post lin. ult. pro prima Specie Trifolii, adde:

1. **T**Rifolium bituminosum *Offic. Ger. Ri-*
N 2
vin.

vin. bitumen redolens C. B. bituminosum seu Trifolium coeruleum, aut violaceum bitumen redolens H. Ox. Asphaltites sive bituminosum Park. Asphaltites sive bituminosum odoratum & non odoratum J. B. Asphaltites sive bituminosum, Oxitryphyllum & Menianthes dictum Chab. Stinfender Klee. In hortis colitur. Augusto floret. *Ufu.* Radix, Folia, Semen. *Vires.* Semen & folia in aqua pota Pleuriticis, urinæ difficultati, Comitialibus, Hydropibus, foeminisque affectibus auxiliantur, menses cient. Serpentium ictus sanant. Radix Alexipharmaca est Diosc.

A. 2. Trifolium purpureum Offic. Phæum fuscum luxurians quaternis, quinis & senifoliis H. Ox. Trifoliis affine Quadrifolium phæum Lobelii J. B. Chab. Lotus quadrifolius Ger. Quadrifolium hortense album C. B. fuscum Park. Purpur-Burk/ Purpur-Gras/ vierblätterichter Klee. In pratis reperitur, undè in hortis summo studio colitur. Æstate floret *Ufu.* Herba. *Vires.* Succus humores pituitosos ex intestinis expellit. Oris & gutturi ulcera sanat, morbillos & variolas arcet: pro præsentaneo remedio purpureæ puerorum febris æstimatur.

XXIII. De Meliloto.

Pag. 293. pro 3tia Specie Meliloti adde:

3. **M**elilotus verus Offic. Italica Park. Italica sive Patayina Ger, Italica folliculis ro-

tua

tundis C. B. magno semine rotundo, rugoso
 J. B. magno semine rotundo, rugoso, folli-
 culis melini Meliloti vulgaris Chab. lutea, se-
 minis pericarpio magno rugoso, rotundo, al-
 bo H. Ox. Italiänische Melilote, Stein-Klee.
 In Italia nascitur, apud nos tantum in hortis
 feritur. Julio floret. *Usu.* Herba, flores. *Vi-
 res.* Cum Meliloto vulgari viribus convenit,

Pag. 293. lin. ult. subjunge :

XXVI. De Medica.

Siliquâ in cochleæ formam contorta ab aliis Trifo-
 liis distinguitur. R. Meth. A. p. 108.

Medica Offic. Chab. sativa, siliquâ contortâ
 magis tortili H. Ox. major erectior, floribus
 purpurascens J. B. Falcata sativa floribus
 purpurascens Volck. Trifolium Burgundi-
 cum Ger. siliqua cornutâ sive Medica C. B. Fœ-
 num Burgundiacum vulgò Herm. Cat. Burgun-
 diacum sive Medica legitima Park. Medicke
 Heu/ Burgundisch Heu/ gehörnter Klee. Seritur
 in agris. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.*
 Viride, quibus refrigeratione opus est, illitu
 suffragatur. Diosc.

XXVII. De Loto.

A Reliquis leguminibus trifoliatis distinguitur, quod
 præter folia terna in extremo pediculo, bina ha-
 beat ad ejus exortum cauli adnata, ut quodammo-
 do pentaphyllos dici possit. R. Meth.

Trifolium Hæmorrhoidale Offic. rectum al-

N 3

bum

bum hirsutum valdè J. B. Chab. Lotus hæmorrhoidalis major sive Trifolium hæmorrhoidale majus Park. pentaphyllos siliquosus villosus C. B. incana sive Oxytriphylum Scribonii Largi Ger. Πολυκέρατος frutescens incana alba, siliquis curtis crassioribus & brevioribus erectis H. Ox. Gùlden-Alder-Klee / Tackenklee. In Sicilia, Gallia, &c. sponte reperitur Æstate floret. *Ufu.* Semen, *Vires.* In hæmorrhoidibus commendat *Riverius.*

SECTIO XX.

De Herbis Pentapetalis vasculiferis.

Herbæ pentapetalæ foliis in caule ex adverso binis.

I. De Caryophyllo.

Pag. 298. lin. 13. subjunge:

2. **C**aryophyllus flore simplici *Offic.* hortensis simplex flore majore C. B. simplex major Ger. Betonica coronaria sive Caryophyllus flore simplici sativus J. B. Einfache Garten-Nägelein / Garten-Nelken. In hortis à satione seminis oritur. Julio floret. *Ufu.* Flos. *Vires.* Cum priore viribus convenit sed minor æstimatur.

3. Caryophyllus sylvestris *Offic.* sylvestris vulgaris latifolius C. B. Betonica coronaria sive Caryophyllus sylvestris vulgarissimus J. B.

J. B. coronaria vulgarissima *Chab.* Armeria alba *Ger.* an Armerius latifolius flore rubro saturo holoserico *Park. parad.* Wilde Nägelein. In pascuis & incultis. Julio floret. *Ufu.* Succus. *Vires.* Cum aqua Ononidis & florum Lili convallium calculum atterit & comitialibus prodest J. B.

4. Caryophyllus barbatus *Offic.* hortensis barbatus latifolius C. B. barbatus hortensis simplex latifolius H. Ox. Betonica coronaria latifolia petræa flore punctulis albis notato J. B. Armeria rubra latifolia *Ger.* Armerius latifolius simplex, flore rubro *Park. parad.* Gasse Wilhelms-Feld-Nägelein / bärtigte Donner-Nägelein. In hortis colitur. Julio floret. *Ufu.* Hujus usum introduximus Montbelgardi ad panni sc. lanei maculas tollendas, si (cujuscunque generis is fuerit) hujus herba fricetur, deinde limpida aqua abluatur J. B.

II. De Lychnide.

Pag. 299, lin. 18. subjunge:

3. **L**ychnis Coronaria *Offic.* *Chab.* coronaria vulgo J. B. coronaria Dioscoridis sativa C. B. coronaria vulgaris *Park.* coronaria rubra *Ger.* coronaria sativa flore rubro H. Ox. Rosen-Lychnis / Spiel-Spelten. In hortis colitur. Junio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Bilem per alvum trahit, ictis à Scorpione subvenit. *Diosc.*

A. 4. Lychnis sylvestris *Offic.* sylvestris rubello flore *Ger.* sylvestris flore rubro *Park.* syl

vestris five aquatica purpurea simplex C. B. sylvestris minus hirsuta, flore rubello simplici H. Ox. Ocymoides purpureum multis J. B. Rothe wilde Eychniß / rothe wilde Mergen-Rölein. Ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 5. Ocymoides *Offic.* Chab. album multis J. B. sylvestris flore albo Ger. Park. P. B. sylvestris alba simplex C. B. sylvestris hirsuta perennis alba simplex H. Ox. Ocymastrum vulg. Herm. Cat. Weiße wilde Eychniß / weisser Wiedestoff. Inter segetes & ad sepes. Æstate floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Siccatur, tenuiumque est partium Galen. Viperarum cæterorumque serpentium moribus medetur. Ischiadicos juvat. *Diosc.*

A. 6. Nigellastrum *Offic.* Lychnis segetum major C. B. hirsuta segetum major H. Ox. Lychnoides segetum five Nigellastrum Park. Nigella Brunfelsii & Officinarum Volck. Pseudo-melanthium Ger. J. B. Chab. Raden / Rorn Nagelein. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum & siccum est, in pecto cum melle subditum menses evocat Hippocrat.

7. Vaccaria *Offic.* Ger. J. B. Chab. Lychnis segetum rubra foliis Perfoliatæ C. B. segetum Vaccaria rubra dicta Park. segetum Vaccaria dicta H. Ox. Ruh-Basilien / Ruh-Kraut / Eydn weich. Inter segetes. Junio & Julio floret. *Ufu.* Semen. *Vires.* Calidum est & siccum: urinam provocat.

8. Mu.

8. *Muscipula* *Offic.* viscaria sive *Lychnidis* species J. B. *Chab.* *Lychnis viscaria* sive *Muscipula* *Ger.* viscosa rubra altera sylvestris C.B. sylvestris rubra minor *Park.* viscosa rubra multis foliis angustis parvis cingentibus genicula superiora H. Ox. *Kleb-Lychniß / rothe wilde Mergen-Rößlein.* Inter segetes sponte nascitur. Junio & Julio floret. *Ussu.* Semen. *Vires.* Cum prioribus viribus convenire creditur.

9. *Saxifraga antiquorum* *Offic.* antiquorum quibusdam J. B. antiquorum quibusdam, *Gypsophyton*, & *Symphytum petraeum* *Chab.* magna *Matthioli* *Ger.* major *Italorum* *Matthioli* *Park.* *Caryophyllus Saxifragus* C. B. *Lychnis minor Saxifraga* P. Al. *Grosser Steinschreck* des *Matthioli*. In summitate montis Lupi. Junio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Mirificè tota planta calculos comminuit & expellit. *Matth.*

Dioscorides de *Saxifraga* sua tradit, Quod frutex surculosus sit, in petraeis & asperis locis nascens, *Epithymo* similis. Quæ descriptio adeò brevis est, ut multas inter Autores excitaverit controversias, multæque stirpium diversæ omninò species vel pro ea habeantur, vel eo nomine appellentur. In *Officinis nostris Anglicanis* duo plantarum genera *Saxifragæ* nomine insigniuntur proque ea usurpantur, quarum utrunque priore volumine tradidi pag. 211. & 339. Verum earum neutrum cum *Dioscoridis* descriptione convenit, quamvis

N 5

eæ.

eædem vires illis ab Autoribus tribuantur. Hoc in loco inquirendum restat quænam planta Saxifraga Antiquorum fuerit. *Matthiolus* & *Lugdunensis* Autor Satureiæ speciem esse volunt; quæ à *C. Baubino* eandem esse censetur cum Thymbra S. Juliani *Lobeliana*. *Parkinsonus* Saxifragam veram *Matthioli* & Thymbram S. Juliani *Lobelii* unam & eandem plantam nullatenus probat, ideoque *C. Baubinum* reprehendit quod utrumque Satureiæ suæ spicatæ Synonymam facit, & affirmat plantam illam quam ipse vidit & gustavit, minimè vel odore vel gustu cum Satureia vel Thymo convenire; sed Thymo suo inodoro Prod. p. 108. eandem esse imaginatur. *Dodoneus* & *Gerardus* Serpyllum vulgare *Dioscoridis* Saxifragam esse judicant. At nec huic opinioni consentire potest *Parkinsonus*, nec sanè immeritò iudicio nostro prædictas opiniones rejecisset, ni ipse interim plantæ *Matthiolanæ* nimis pertinaciter adhæsisset, cum potiori ratione aliam ejusdem Autoris ad *Dioscorideam* potiùs accedit, quam nos idcirco pro ea habemus; de cujus admirandis viribus in calculo comminuendo & expellendo non tantùm experienciâ propriâ comprobatis, sed etiam *Calceolarij* Pharmacopœi *Veronensis* (qui eam sibi primo communicavit) testimonio confirmatis, ad *Matthiolum* ipsum Lectorem remitto.

III. De

III. De Cisto.

Pag. 300. lin. 10. subjunge:

2. **C**istus mas *Offic.* Cistus *Chab.* mas folio rotundo hirsutissimo *C. B. Jons. D.* mas major folio rotundiore *J. B.* mas folio subrotundo *Park.* Cistus *Männlein/ Cistus-Rösflein.* In Italia & Hispania sponte oritur, apud nos tantum in hortis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Folia, Flos. *Vires.* Vim habet adstringentem, prosunt Dysentericis & Diarrhœis, Ulceribus oris, veteribus ambustisque sanant. Flores magis sunt efficaces. *Galen.*

3. Cistus Hypocistidem ferens *Offic.* mas vulgaris *Park.* mas cum Hypocistide *Ger.* mas folio oblongo incano *C. B. Jons. D.* mas IV. folio oblongo albido *J. B.* mas IV. *Monspeliacus* folio oblongo albido *Chab.* Cistus mit Hypocist. In saxosis collibus & sylvis reperitur. Æstate floret. *Usu.* Hypocistis. Vide *Pharmacologiam nost. pag. 370.*

4. Cistus foemina *Offic. Ger.* foemina vulgaris *Park.* foemina folio *Salviæ C. B. Jons. D.* foemina *Monspeliانا* flore albo *J. B. Chab.* Cistus *Weiblein mit Salbeyen Blättern.* In hortis colitur, Æstate floret. *Usu.* Folio, Flos. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Cistus à *Dioscoride* sic describitur: *Frutex est in petrosis locis nascens, multis ramis præditus, foliosus, non altus. Folia rotunda, acerba, hirsuta. Flores velut Mali Punicæ sed in foemina albi.*

IV. De

IV. De Helianthemo.

*H*ujus notæ, Calices ad modum floris expansi, triphylli capsula trigona, in tres carinas debiscen-
tes. R. Meth. A. p. 109.

A. Panax Chironium & Helianthemum
Offic. Chironium Matthioli Jons. D. Chamæci-
stus vulgaris flore luteo ejusd. & C. B. P. B.
Helianthemum vulgare Park. Anglicum lu-
teum Ger. luteum Germanicum ejusd. vulga-
re flore luteo J. B. Chab. Cistus humilis sive
Chamæcistus vulgaris flore luteo Herm. Cat.
humilis vulgaris flore luteo P. Al. Volck. Ney-
den-Jsop / Sonnen- oder Guldene-Günsel. In
montosis siccioribus & cretaceis. Junio & Ju-
lio floret. *Ufu.* Radix, Herba. *Vires.* Pota-
radix Serpentum venenis resistit. Illita coma
eadem præstat. *Diosc.*

V. De Hyperico.

[Pag. 300. pro 2. 3 & 4. Speciebus Hyperici
adde:

2. *A.* Ascyrum Offic. Ger. vulgare Park. Hy-
pericum Ascyron dictum Chab. Ascy-
ron dictum caule quadrangulo J. B. seu An-
drosæmum Ascyrum dictum, caule quadrangu-
lo H. Ox. Androsæmum hirsutum C. B. Hart-
Hau/Hart-Heu. In locis aquosis oritur. Julio
& Augusto floret. *Ufu.* Herba, Flos, Semen.
Vires. Herba & Flores ejusdem cum Hype-
rico usus sunt Lobel. Semen ad Ischiadicos
efficax est, biliosa per alvum purgat, *Diosc.*

3. Co-

3. *Coris Offic. lutea* C. B. Matthioli *Park.*
Ger. legitima Cretica Belli ejusd. Hypericoides
Coris quorundam & Coris legitima Cretica
J. B. Chab. Hypericum seu *Coris legitima Eri-*
cæ similis H. Ox. saxatile tenuissimo & glau-
 co folio *El. Bot. Urecht Johannis-Kraut / Erd-*
Rieffer. Insulæ Cretæ indigena est. Majo
 floret. *Usu.* Semen. *Vires.* Urinas mensesque
 ciet: est & auxilio ex vino potum à Phalan-
 gio demorsis, Ischiadicis & Ophisthotonicis.
Diosc.

A. 4. *Androsæmum Offic. vulgare Park.*
 maximum frutescens C. B. Hypericum maxi-
 mum *Androsæmum vulgare dictum R. Synop.*
 seu *Androsæmum maximum* (quasi frute-
 scens) bacciferum *H. Ox.* Siciliana aliis Cici-
 liana vel *Androsæmum J. B.* aliis Ciciliana,
 vel *Androsæmum,* tota bona quibusdam *Chab.*
Clymnum Itatorum Ger. Groß Beeren tragend
Johannis-Kraut. In dumetis & sepibus. Ju-
 lio & Augusto floret. *Usu.* Folia, Flos, Se-
 men. *Vires.* Cum Hyperico viribus convenit.

VIII. De Alsine.

Pag. 302. pro 2. 3. & 4. Speciebus Alfinis,
 adde:

2. A. *Gramen Leucanthemon Offic. Ger.*
Park. Fuchsi sive leucanthemon J. B.
Chab. Caryophyllus arvensis glaber flore ma-
jore C. B. Lychnis arvensis glabra, flore ma-
jore H. Ox. Alsine pratensis gramineo folio
ampliore El. Bot. T. Inst. holostea glabra folio
 gra-

gramineo flore majori *Volck.* Blumen-Gras.
In sylvis, dumetis & sepibus passim. Vere
flore. *Ufu.* Herba. *Vires.* Refrigerandi &
siccandi vi pollet. In inflammationibus ocu-
lorum prodest.

3. *Paronychia* *Offic.* Alfine-folia incana *J. B.*
Chab. Anthyllis maritima Alfines folio *C. B.*
maritima incana *Park.* marina incana alfine-
folia *Ger.* Polygonum maritimum folio Alfi-
nes *H. Ox.* Alfine maritima Centumgrana
Cæsalpino dicta *P. Al.* See-Wege-Gras. In
maritimis & vineis. Æstate flore. *Ufu.* Her-
ba. *Vires.* Illita Paronychiis atque favis re-
medio est. *Diosc.*

Herbæ flore Pentapetalo, foliis
in caule, alterno aut nullo
ordine positis.

IX. De Portulaca.

Pag. 302. lin. 26. subjunge:

2. **P**ortulaca sylvestris *Offic.* *Ger.* *Park.* angu-
sti-folia sive sylvestris *C. B.* sylvestris mi-
nor sive spontanea *J. B.* *Chab.* Wilde Portulac.
In vervactis & ad vias frequens. *Ufu.* Herba.
Vires. Cum priore viribus convenit.

X. De Sedo.

Pag. 303. pro 2da Specie Sedi, adde:

2. **A.** *Paronychia* rutaceo folio *Offic.* *Ger.*
foliis incisiss *Park.* *Tridactylus* *Chab.*
Tri-

Tridactylites tectorum flore albo J. B. Sedum tridactylites tectorum C. B. spurium tridactylites tectorum Volck. Alline tridactylites Herm. Cat. Saxifraga verna annua humilior El. Bot. Rothstein / Vogel-Kraut. In muris & tectis. Majo floret. Ufu. Herba. Vires. Ad Scrophulas valdè commendatur.

XI. De Cotyledone.

Pag. ead. lin. 21. adde:

2. **U**Mbilicus Veneris alter Offic. Veneris minor Ger. emac. Cotyledon altera Matthioli Park. parad. altera versicoloribus floribus ejusd. Theat. media foliis oblongis serratis C. B. Sanicula aizoides foliis oblongis serratis Herm. Cat. Sedum serratum J. B. Chab. Saxifraga Sedi folio angustiore serrato El. Bot. Klein Nabel-Kraut / Frauen-Nabel. In montibus Germaniæ. Æstate floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Sempervivo viribus convenit.

Pag. 304. lin. 7. adde:

XIII. De Gramine Parnassi.

Note sunt, Pericarpium conoides è tribus carinīs compositum; flos in uno cauliculo unicus, speciosus, albus, duum generum staminibus; folia parva hederacea. R. Meth. A. p. III.

A. Gramen Parnassi Offic. Ger. Parnassi vulgare Park. Parnassi, flore albo simplici C. B. Parnassi Dodonæo, quibusdam Hepaticus flos J. B. Chab. Cistus humilis Herm. Cat. humilis palu-

palustris, Hædere folio, Perfoliata nostras *P.*
Al. Pyrola rotundifolia palustris nostras, flore unico ampliore *H. Ox.* Parnassia palustris & vulgaris *El. Bot.* Parnasser-Gras/Leber-Blumen. In palustribus putridis gaudet. Augusto floret. *Usu.* Radix, Herba, Semen. *Vires.* Succus foliorum & decoctum radice probatissimum sunt oculorum medicamentum. Semen vehementius urinam impellit: alvum vomitionesque sistit. *Diosc.*

Hepar roborat & obstructionibus liberat *Chab.*

Pag. 304. post lin. 29. adde:

XV. De Reseda.

Nota sunt, flos hexapetalos, è foliis valdè irregularibus compositus; siliqua oblonga triangulari perpetuò hians, sex seminum ordines continens. F. Meth. A. p. 112.

A. 1. Reseda *Offic.* Plinii Ger. vulgaris C. 1. lutea J. B. Plinii quibusdam *Chab.* minor seu vulgaris *Park.* Reseda / Raucken / Streichkraut. In arvis cretaceis reperitur. Junio & Julio floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Sedat dolores, inflammationes discutit.

2. Phyteuma *Offic.* J. B. Monspeliensium *Chab.* Reseda Phyteuma dicta *Herm. Cat.* minor vulgaris *El. Bot. T. Inst.* Resedæ affinis Phyteuma dicta C. B. affinis Phyteuma Monspeliensium dicta *Park.* Valeriana septima Ge. Kleine Reseda / Klein Streichkraut. Circa Monspelim provenit. Æstate floret. *Usu.* Herba. *Vires.*

ires. Quam ad amatoria convenire, nonnulli scriptum reliquerunt. Diosc.

Quamvis *Dioscorides*, ut adnotavi, plantæ quædam nullam descriptionem dederit, eoque inter Botanicos non leves dissensiones de ea causavit: in descriptione tamen huius plantæ folia *Struthio* similia ei attribuit, inde etiam non leviolem in diversas sententias abundi Autoribus occasionem dedit. *Matthiolus* Campanulam hanc esse vult, *Casalpinus* Ranunculum; *Columna* vel *Scabiosam* vel *Valerianam*; *Honorius Bellus* *Antirrhini* specimen, Alii *Luteolam*, nos vero cum *J. Bauhino* ad hanc plantam potius referendam censuimus.

XVI. De Luteola.

Reseda differt capsulâ brevi, in tres carinas antequam semen maturescat debiscente, quarum unaqueque duos seminum ordines continet, ut in Viola. ex carinæ initio conjunguntur, & vasculum efficiunt usum. R. Meth. A.

A. Struthium Offic. Luteola Ger. herba Salicis folio C. B. Cretica ejusd. vulgaris Park. vulguris Cretica ejusd. Lutea Plinii quibusdam J. B. Chab. Reseda tinctorum Salicis folio Luteola dicta Herm. Cat. Järber. Graß. In muris locis ruderatis, Æstate floret. usu. Herbar. Ad usum Tinctorum seritur, colore teo tingit. Vires. Nonnulli contusum vulnibus imponunt R. H. quidam ad Morbum regium commendant. Pro Glasto à Mulierculis

O

culis

culis Botanopolis Londinensibus frequens venditur.

Quamvis Struthium veteribus Græcis adeò probè cognitum fuerit, ut *Dioscorides* descriptione non indigere putaverit, Posteris tamen temporibus eruditorum ingenia non parum torfit. *Cordus* pro imperatoria eam habuit. Nonnulli, ut observavit *C. Baubinus*, pro Valeriana rubra; *Fuchsius*, *Lonicerus* & *Thalius* pro Saponaria. Quorum omnium opiniones rejicit idem *C. Baubinus*, ut & quandam *Lychnidis* speciem pro ea ad se miscam. *Lacuna* & *Gesnerus* Luteolam vulgarem Struthium esse existimant: quibus adversatur *Matthiolus* Pseudo-struthium eam herbam appellans. *Honorius Bellus* in 2da sua ad *Clusium* Epistola Luteolam Struthium esse statuit, cum quo & ego consentio, atque existimo à vulgari Luteola separandum non esse, ideòque utrumque conjunxi.

XVIII. De Geranio.

Pap. 305. pro 4. 5 & 6. Speciebus Geranii,
adde:

4. **G**eranium tuberosum Offic. Ger. J.B. Chab. tuberosum majus C. B. tuberosum vel bulbosum Park. Storch Schnabel mit runder knolliger Wurzel. In curiosorum hortis colitur. Junio & Julio floret. Ussu. Radix. Vires. In vino pota vulvæ inflammationes discutit *Diosc.*

A. 5. Geranium sanguineum Offic. Ger. sanguineum

guineum magno flore C. B. sanguineum sive Hæmatodes, crassa radice, J. B. sanguineum sive Hæmatodes, crassa radice flore purpureo Chab. Hæmatodes Park. Blut-Wurzel. In ericetis & dumetis præsertim montosis. Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Quocunque modo fere exhibita, sanguinem undecunque manantem mirum in modum compescit. *Trag.*

A. 6. Geranium batrachoides *Offic. Ger.* batrachoides flore cœruleo Park. batrachoides album, & ex albo cum cœruleo colore varium J. B. Chab. batrachoides, Gratia Dei Germanorum Lobelio C. B. Blauer und Weisser Storch-Schnabel. In pratis & pascuis humidioribus Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Pulvis siccatur vulnere impositus, non modò Sanguinis fluxum statim sistit, sed mirè & subito consolidat. *Stockerus.*

XX. De Nigella.

Pag. 307. pro 2da Specie Nigellæ, adde:

2. **M**Elanthium *Offic. sylvestre Ger. sylvestre sive arvense J. B. Chab. Nigella arvensis Park. arvensis cornuta C. B. Fenchels Blumen. Wilder schwarzer Kummel.* Inter segetes reperitur. Junio floret. *Ufu.* Semina, *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XXI. De Lino.

Pag. 308. pro 2da Specie Lini, adde:

2. **A**. Linum catharticum *Offic. sylvestre catharticum Ger. emac. pratense flosculis*

lis exiguis C. B. minimum flosculis albis, Al-
sine verna glabra quorundam *Chab.* Chama-
linum Clusii flore albo, sive Linum sylvestre
catharticum *Park.* Alsine verna glabra floscu-
lis albis, vel potius Linum minimum *J. B.*
Purgierend. Flachs. Klein Lein-Kraut. In pa-
scuis siccioribus, montosis & cretaceis, Ju-
nio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Ca-
thartica vi prædita est. Tertianas curat.

Pag. 308. lin. 20. post verbum *censetur*, adde:
Nullibi nisi in *China* sponte provenire *Garcias,*
Acosta & *Linschotianus* rectè consentiunt; un-
de vel in navibus ad nos adfertur, vel per
Tartariam camelis ad *Alepum*, vel aliâ viâ ad
Moscoviam.

Pag. 308. lin. ult. junge:

Radix hæc *Dioscoridi* & *Galeno* ignota fuit,
unde malè quidam *Rhaphonticum* eorum cum
nostro *Rhabarbaro* confundunt: Nam *Rhæ-*
um Dioscoridis non habet vim purgatricem,
& notis veri *Rhabarbari* caret. *Rhabarbarum*
enim substantiâ compactum est, ponderosum
& aridum, sapore amarum, odore acri, co-
lore exterius rufescente, intus ex ruffo fla-
vescente [cum venis aliquot intensioribus]
ac maceratum vel manducatum tingens cro-
ceo colore. *Rhaponticum* non est compactum
sed rarum, non ponderosum sed leve, non
odoratum similiter *Rhabarbaro*, *J. le Brun*.

Ab *Abrahamo Muntingio* accuratè describi-
tur, ergo non bene affirmat *Ammanus* *Rha-*
bar

barbarum verum nemini descriptum unquam esse.

Herbæ Pentapetaloides vasculiferæ.

XXIII. De Paralyfi.

Pag. 309. post lin. ult. adde:

3. **A.** Herba Petri *Offic.* Primula pratensis inodora lutea *Ger.* veris caulifera pallido flore inodoro aut vix odoro *J. B.* veris caulifera, flore simplici pallido vel luteo inodoro *Chab.* veris sive Verbasculum pratense vel sylvaticum inodorum *Herm. Cat. Volck.* Paralyfis altera odorata flore pallido polianthos *Park. parad.* Verbasculum pratense aut sylvaticum inodorum *C. B. Grosse Schlüssel-Blumen. Himmel-Schlüssel. St. Peter Schlüssel.* In sylvis & dumetis. Vere floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* In Anasarca in Vino albo per noctem infusum commendat *Stockerus.*

XXIV. De Auricula Ursi.

A Primula differt foliis levioribus & densioribus, floris calice brevioris ut florum tubi ferè nudi appareant, foliorum quorundam rudimentis in caulis vertice, è quibus florum pediculi exeunt. *R. Meth.* *A. p. 83.*

Auricula Ursi *Offic.* flore purpureo *Ger.* *El. Bot.* flore carneo *Park.* flore rubente *Chab.* sive Primula veris Alpina flore rubente *J. B.*

Sanicula Alpina purpurea C. B. Rothe Bär. Dehrlein. Bär. Sanickel. Berg. Schlüssel. Blumen. In Alpibus & montosis oritur. Vere floret. *Usu.* Herba. *Vires.* Herba Traumatica æstimatur. Cum *Sanicula* viribus convenire creditur.

XXV. De *Androsace*.

Note sunt vascula rotunda; calices magnos, quinquefidus, expansos, flosculis in umbellam sparsos parvos pentapetaloides; folia parva, nervosa, Plantaginea, crenata. R. Meth. A. p. 84.

Androsaces Offic. Chab. annua spuria Ger. *Androsace* Matthioli altera J. B. altera major Matthioli Park. vulgaris latifolia annua El. Bot. T. Inst. *Auriculæ ursi* affinis, *Androsace* dicta major Herm. Cat. *Saniculæ* affinis planta, *Androsace* dicta major H. Ox. *Alfine* affinis, *Androsace* dicta major C. B. Sommer. Nabel-Kraut. Manns-Harnisch. In arenosis nascitur. Aprili floret. *Usu.* Herba *Vires.* Copiosam hydropicis urinam ciet, in vino posita; podagricis utiliter illinitur. Diosc.

XXVI. De *Apocyno*.

Cujus note siliquæ ad singulos flores gemine univalves, univalves, ab interiori latere per longitudinem debiscentes, Sin his semina cum propendente lanugine imbricum modo stylo nutritivo incumbentia; Succum lacteum fundere; folia in caulis bina adversa. R. Meth. A. p. 78.

Apo

Apocynon *Offic.* folio subrotundo C.B. latifolium non repens *Park.* folio rotundiore flore ex albo pallescente J. B. *Chab.* erectum fruticosum folio subrotundo glauco *Parad. Bat.* Periploca latifolia *Ger.* Hunds-Röl. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. Autumno floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum adipe in panis cocta; canes, lupos, vulpes, &c, enecat in cibo data. *Diosc.*

XXX. De Verbasco.

Pap. 3 11. pro. 2. & 3. Speciebus Verbasci, adde:

2. **A.** Verbascum nigrum *Offic.* *Ger.* nigrum vulgare *Park.* nigrum flore ex luteo purpurascente C. B. nigrum flore parvo apicibus purpureis J. B. *Chab.* Schwärzlich Woll-Kraut. Königs-Kerze. In aggeribus fossarum. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Radix, Folia, Flores. *Vires.* Radix astringit, in alvi profluvio prodest, [Folia & Flores] cum prioribus viribus convenit. *Diosc.*

A. 3. Verbascum album *Offic.* mas foliis longioribus *Park.* flore albo parvo J. B. *Chab.* lychnitis Matthioli *Ger.* lychnitis flore albo parvo C. B. Woll-Kraut mit weissen Blumen. Secus vias variis in locis reperitur. Augusto floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum reliquis viribus convenit,

XXXI. *De Blattaria.*

FLorum situs in spicis rarior; & foliorum color viridior, capsula figurâ Sphærica à Verbasco differt. R. Meth. A. p. 85.

Blattaria Offic. lutea J. B. vulgaris lutea Chab. flore luteo Ger. lutea folio oblongo laciniato C. B. lutea minor seu vulgaris Park. annua ramosa, floribus luteis staminibus purpureis H. Ox. Schaben, oder Motten-Kraut. In lutosi aggeribus. Julio floret. Ufu. Herba. Vires. Cum Verbasco viribus convenire creditur.

Pag. 313. lin. ult. adde :

XXXVI. *De Valeriana Græca.*

FOliis longis pinnatis Viciæ ferè in modum, floribus amplis, deorsum nutantibus, vasculis seminalibus turbinatis, intra loculamenta divisus per maturitatem in summitate debiscentibus, semina parva, oblonga, nigricantia continentibus, ab aliis hujus generis differt. R. Meth. A. p. 86.

A. Polemonium Offic. vulgare cœruleum El. Bot. T. Inst. Valeriana Græca Ger. Park. Græca violacea Mor. Umb. Græca quorundam Chab. Græca quorundam flore cœruleo & albo J. B. cœrulea C. B. Spuria Violaceo flore Volck. Vulneraria alata Blattariæ flore cœruleo H. Ox. Greichischer Baldrian. Jacobs. Leiter. In sylvis. Æstate floret. Ufu. Radix, Herba. Vires. Radix ex vino bibitur contra
ve.

venenatas bestias ac dysenteriam : ac ex aqua adversus urinæ difficultatem & ischiadem : ex aceto drachmæ pondere lienosis. Dentium quoque dolores mitigat commaducata *Dioscorid.* Herba Vulneraria est insignis.

Hæc etiam planta ab antiquis ita imperfectè describitur, ut quænam sit adhuc in tenebris lateat ; nonnulli enim Valerianæ, alii *Lychnidis* speciem eam facient. Ego peritissimum illum Botanicum D. *Josephum Pitton-Tournefort*, M. D. præ aliis sequi prætulerim, qui huic plantæ hoc nomen attribuit, & *Dioscoridis* descriptionem subnectere :

Polemonia ramis exilibus, utrinque pinnatis: foliis paulò quàm Rutæ majoribus, ac longioribus, Calamintæ aut Sanguinariæ proximis quibus in summis velut corymbi dependent nigro semine, &c.

XXXVII. De Nymphæa.

Pag. 314. lîn. 17. adde :

3. **A.** Morsus Ranæ *Offic. Ger. Nymphæa alba minima C. B. alba minima sive Morsus Ranæ J. B. Frosch-Biß.* In aquis pigrioribus & cœnosis. Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum Nymphæa alba viribus pollet.

XXXVIII. De Faba Ægyptiaca.

Hujus notæ, Folia & flores Nymphææ, fructus fungosus & rugosus globum dimidium cui summa pars præcisa est referens, pluribus ad viginti quatuor

O s

tuor

tuor^{us} usque loculis distinctus, quorum unusquisque fructum glandi similem continet. R. Meth. A. p. 128.

Faba Ægyptia Offic. Bod. à Stapel. Ægyptia Dioscoridis & Theophrasti cujus radix Colocassia dicebatur. Park. Ægyptia legitima Dioscoridis Camel. Syllab. sive Cyanus Ægyptia J. B. Fructus valdè elegans, Faba fortè Ægyptia Dioscoridis ejusd. & Chab. Faba Ægyptia Colocassia ejusd. Fabæ Ægyptiæ affinis Ger. Ægyptiacæ Dioscoridis affinis C. B. Colocassia sive Eaba Ægyptia veterum ejusd. Nymphæa Indica flore purpureo Bont. Indica maxima P. B. P. Indica Faba Ægyptia dicta flore incarnato Nelumbo Zeilonensium Parad. Bat. glandifera Indiæ paludibus gaudens, foliis umbilicatis amplis, pediculis spinosis, flore roseo purpureo & flore albo P. Al. Madaraspatana Nasturtii Indici scutato folio solidiori venis atris, pediculo spinulis asperato P. P. Tab. 207. fig. 5. Tab. 122. fig. 1. flore suave purpurascente Japonica Breyn. P. 2. Nymphæa affinis glandifera Ægyptiaca flore pleno pulchro purpureo H. Ox. affinis Malabarica, flore amplo rosaceo, albicante colore Commel. in not. affinis Malabarica, folio & flore amplo, colore candido ejusd. Tamara H. M. Bem-Tamara ejusd. Nelumbo T. Inst. Lien Sinarum Ogilo Chin. Egyptische Bohnen. Colocasia. In Ægypto crescit. Usu. Radix. Vires. Adstringendi facultatem obtinet, & Stomacho utilem: Dysentericis cœliacisque prodest. Dioscorides.

SE-

SECTIO XXI.

De Herbis Radicibus bulbofis.

1. De Lilio.

Pag. 316. pro 2da Specie Lili addē:

2. **H**emerocallis Offic. Liliū aureum
 Ger. Park. purpuro-croceum ma-
 jus C. B. rubens croceum majus
 J. B. rubens vel croceum majus,
 Hemerocallis Chab. Rothe Gold- oder Feuer-
 Lilien. In hortis colitur. Junio & Julio flo-
 ret. Ufu. Radix, Folia. Vires. Radix pota aut
 cum melle & lana in peffo appofita, aquam
 educit & fanguinem. Folia trita mamma-
 rum inflammationes à partu contractas, ocu-
 lorūque collectiones mitigant. Radix &
 Folia igne ambuftis utiliffime illinuntur. Dio-
 scorides.

Pag. 316. poft lin. 18. adde :

III. De Cepaſtro.

Foliis fiſtuſiſis graveolentibus cum Cepa convenit,
 radicibus proliferis & caulibus non ventricofiſis
 ab ea differt.

A. 1. Allium ſylveſtre Offic. Ger. emac. Park.
 ſylveſtre tenuifolium Dodonæi Volck. cam-
 peſtre juncifolium capitatum purpurafceus
 majus C. B. Sphærocephalum purpureum ſyl-
 ve-

vestre J. B. Chab. Cepas juncifolia minor purpurascens T. Inst. Feld-Lauch. Hunds- & Knoblauch. In arvis. Usu. Radix. Vires. Cum Allio sativo viribus convenit.

2. Cepas ascalonica Offic. ascalonica Matthioli El. Bot. T. Inst. H. Ox. ascalonica sive fistilis J. B. Chab. sterilis C. B. ascalonica sive ascalonitides Park. ascalonitides Ger. emac. Eschlauch. Winter-Zwiebeln. In hortis culinarum usui colitur. Usu. Radix. Vires. Excalfacit & siccatur, incidit, aperit, provocat, dejicit, cibi appetentiam facit, vermes intestinorum necat. Matth.

3. Schoenoprasum Offic. Ger. Park. Porrum sectivum juncifolium C. B. sectivum & Schoenoprasum quorundam J. B. Chab. Cepas sectilis juncifolia perennis H. Ox. El. Bot. Schnittlauch. Bingenlauch. Hollauch. In hortis etiam reperitur. Usu. Folia. Vires. Cum Cepis viribus convenit. In culinis pro olere crudo usurpantur.

IV. De Allio.

Pag. 317. lin. 11. subjunge: '

2. **O**phioscorodon Offic. Ger. Scorodoprasum alterum bulboso & convoluto capite Park. Allii genus Ophioscorodon Chab. genus Ophioscorodon dictum quibusdam J. B. Allium sativum alterum sive allioprassum caulibus summo circumvoluto C. B. Schlangen Knoblauch. Siegwurz/ Allermanns Harnisch Männlein. Rockumbol. In hortis colitur.

tur. Julio floret. *Ufu.* Radix, Nuclei. *Vires.* Cum præcedente viribus convenit, mitior tamen est.

V. De Moly.

2. **M**Oly *Offic.* Dioscorideum *Ger. Park.* Dioscoridis parvum quibusdam J. B. Dioscoridis parvum quibusdam flore candido *Chab.* angustifolium umbellatum C. B. *Œ*schmalblättrig Moly. In hortis colitur. Aprili floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ad vulvæ apertiones, si trita cum Irino unguento in pello subjiciatur. *Diosc.*

3. Moly Theophrasti *Offic.* Theophrasti sive Homeri *Park.* Theophrasti magnum J. B. Theophrasti magnum, floribus albis stellatis *Chab.* Homericum *Ger.* latifolium liliflorum C. B. Ornithogalum Indicum latifolium floriferum Sphæricum colore colossino aut albo *H. Ox.* Moly mit Lilien-Blumen. In hortis curiosorum non in frequens nascitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum præcedente viribus convenire creditur.

VI. De Porro.

Pag. 137. pro 2. & 3. Speciebus Porri adde:

2. **A**mpeloprasum *Offic.* Porrum vitigineum *Ger. El. Bot.* sylvestre vinearum C. B. Allium sylvestre amphicarpon, foliis porraceis, floribus & nucleis purpureis *R. Synop. Edit. 2. p. 230. Weinberg: Knoblauch.* In montibus *Westmorlandicis* observavit D. *Lamson.* Junio floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Stomacho magis quam Porrum adversatur; plus autem excal-

excalfacit, urinam & menses vehementius ciet. Idem contra serpentium morsus convenit. *Diosc.*

Ampeloprassi nomine quam plantam intelligant Rei Botanicæ Autores, ab optimis & nuperrimis scriptoribus plurimum dubitatur, aliis alio illud referentibus, in quam incertitudinem inducti sunt ex eo quod *Dioscorides* illud non descripserit. Quatuor apud *C. Bauhinum* Herbarum Species invenio, quibus hoc nomen ab aliis & aliis Botanicis tribuitur, è quibus hanc quæ plura habet suffragia elegi.

A. 3. Scorodoprassum *Offic. Chab. Park.* primum *Clusii Ger. emac.* dictum *J. B. Allium Sphæriceo* capite folio latiore sive Scorodoprassum alterum *C. B.* maximum multis Porraceis foliis latioribus sphæriceo capite ex floribus albis conflato *H. Ox. montanum* majus Anglicum *Newtonii R. H. p. 1125.* Holmense sphæriceo capite *R. Synop. Edit. 2. p. 229.* Uefer oder Ueber Knoblauch. Wilderlauch. In *Insula Holms* dicta copiose provenit. Junio floret. *Usu.* Folia *Vires.* Allii & Porri qualitatum particeps: Unde promiscuas sibi vires ex utroque vendicavit.

VII. De Narcisso.

Cujus notæ, Flos è vaginâ membranaceâ oritur summo fructui insidens, in sex lacinias totidem petala imitantes divisus, calice medium occupante; nunc longiore, nunc brevior. *R. Meth. A. p. 116.*

A. T.

A. 1. Narcissus Offic. medio-luteus Ger. medio-luteus vulgaris Park. pallidus circulo luteo C. B. medio-luteus cum aliquot floribus J. B. Chab. Gelbe Narcissen. Jonquillen. Mergens-Blumen. In pascuis & aggeribus. Aprilis floret. Usu. Radix. Vires. Cocta sive estur sive bibitur vomitoria est: ambustis igni prodest, præcisos nervos glutinat: luxatis malleolis, diuturnisque articulorum doloribus subvenit. Vitia cutis in facie, vitiliginisque emaculat. Ulcerum sordes expurgat: abscessus rumpit: infixæ corpori extrahit. Dioscorid.

A. 2. Pseudonarcissus Offic. Anglicus Ger. Anglicus vulgaris Park. Narcissus sylvestris pallidus calice luteo C. B. Bulbocodium Chab. vulgare J. B. Wilde bleiche gelbe Hornungs-Blumen. Circa margines agrorum. Martio floret. Usu. Radix. Vires. Cum priore viribus convenit.

VIII. De Tulipa.

Cujus notæ, Radix bulbosa tunicata; flores amplè hexapetali, nudi, in singulis caulibus naturæ singuli, erecti; caules foliis aliquot cincti. Stylus in fructum abit oblongum triangulum, in tria loculamenta binis singula seminum Liliaceorum sibi invicem superincumbentium ordinibus repleta; quo cum Lilio convenit. R. Meth. A. p. 119.

Tulipa Offic. præcox lutea C. B. tota lutea Ger. præcox flava J. B. Chab. Gelbe Tulipe. In hortis reperitur. Vere floret, Usu. Radix.

dix. *Vires.* Eisdem viribus cum Battatis & Pastinacis latifoliis à quibusdam prædita affirmatur.

IX. De Ornithogalo.

NOte, staminula florum lata spicata, quorum tria acuminata, tria bifida seu sinuata sunt. Stamina hæc capitulum seu stylum includunt arctè coeuntia, etiam explicatis foliis exterioribus. Florum petala aversâ parte lineis virentibus plerumque notata. R. Meth. A. p. 119.

A. Ornithogalon Offic. Chab. vulgare Ger. Park. vulgare & verius J. B. umbellatum medium angustifolium C. B. umbellatum minus candidum vulgare H. Ox. Stern aus Bethlehem. Vogel-Milch. Weisse Feld-Zwiebel.

In hortis colitur. Majo floret. Ufu. Radix. Semen. *Vires.* Radix cruda & cocta manditur. [Semen] coquitur cum pane ut Melanthium. Diosc.

X. De Hyacintho.

Pag. 317. pro secunda specie Hyacinthi adde:

Bulbus Vomitorius Offic. Muscari Clusii Ger. obsoletiore flore Clusio T. Inst. majus obsoleto flore El. Bot. Hyacinthus racemosus moschatus C. B. racemosus seu botryoides major, seu Muscari majus obsoleto albo flore H. Ox. botryoides major moschatus sive Muscari flore cinericeo Park. parad. odoratissimus dictus Tibcadi & Muscari J. B. odoratissimus, Dipeadi & Muscari dictus Chab. Muscus Hyacinth. Wohlriechender Traus

Trauben-Hyacinth. In vicinis Constantinopolitani hortis. Aprili floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Ea mansa vel decoctum potum Vesicæ malis medetur. Vomitiones movet, *Diosc.*

Pag. 318. post lin. 12. adde :

XII. De Sisyrinchio.

NOS à flore distinximus, cujus folia illa quæ sursum reflectuntur in Iride [bulbosa] bifida sunt, in Sisyrinchio integra. R. Meth. A. p. 117.

Sisyrinchium *Offic.* Theophrasti Columnæ R. H. p. 1167. minus angustifolium C. B. H. Ox. Crocus Italicus parvo flore radice rostrata *El. Bot.* Bulbocodium Crocifolium flore parvo violaceo *T. Coroll.* Spanisch Nuß / Klein Sisyrinchium. In Cirinola succrevit. *Ufu.* Radix.

XIII. De Gladiolo.

Folia Gladii laminam referunt. Floris structura peculiaris est; inferius enim tubulosus, superne in duo velut labia expanditur, quorum superius simplex est & in alveum inflexum, inferius in quinque partes divisum. Radix duplici tubere constat, altero alteri superincumbente R. Meth. A.

Gladiolus *Offic.* Narbonensis Park. Italicus Ger. floribus ex uno versu dispositis major C. B. H. Ox. sive Xiphion J. B. Chab. Korn Flag. Schwertel. In hortis nostris colitur. Junio

P

nio

nio floret: *Ufu*. Radix. *Vires*. Attrahendi, discutiendi, & nimirum siccandi vim habet. *Galen*.

XIV. De Colchico.

*F*oliis latis, vasculis seminalibus majoribus à Croco differt; Flores nudi, à radice statim orti, absque pediculis herbaceis, Liliaceis similes. R. Meth. A. p. 116.

A. 1. Colchicum Offic. *Chab*. J. B. commune C. B. purpureum & Anglicum album *Ger. Park*. *Wiesen-Saffran / Wiesen-Zeitlosen / Nactete Huren*. In pratis solo pingui occurrit. Autumno floret. *Ufu*. Radix. *Vires*. Comesta fungorum more, strangulando enecat. *Diosc*.

2. Ephemerum Offic. *Tödliche Wiesen-Zeitlosen*. In sylvis & opacis, & à *Dioscoride* sic breviter describitur: *Folia habet Lilii, sed tenuiora: caulem parvum: florem candidum, amarum, semen molle: radicem unam, digitali crassitudine, longam adstringentem, odoratam. Vires. Hujus radix dentibus præcipua, si decocto ejus colluantur. Folia in vino cocta discutiunt tumores & tubercula, quæ nihil adhuc humidi contraxerunt. Diosc*.

Per Ephemerum plantam deleteriam tantum intellexisse videtur *Theophrastus*, ut rectè observat *Chabræus*. *Dioscorides* autem nullum Ephemerum vim lethalem assignat. *Plinius* non tantum non exitiosam sed salutiferam esse affirmat, unde ab eruditis valde ambigitur de hac planta, nec adhuc quo referenda sit inter eos

eos convenit. C. Baubinus sub hoc nomine duas proponit plantas; & *Columna Digitalis* quandam speciem pro ea habet: Mauritani & eos secuti superioris ætatis Medicii Ephemerum cum *Hermodactylis* confuderunt.

Pag. 318. lin. ult. subjunge:

XVI. De Dente Canino.

Note, flos in uno caule unicus, hexapetalos, deorsum natans, petalis reflexis; fructus in terna loculamenta divisus, quorum singula seminibus oblongis repleta. Adde radicem carnosam dentis canini quodammodo figurâ. R. Meth. A. p. 119.

Dens caninus *Offic.* Ger. caninus flore purpurascente & flore rubro *Park. parad.* Dens Canis latiore rotundioreque folio C. B. flore purpurascente *H. Ox. Satyrion*, quorundam *Erythronium bifolium*, flore unico radiato purpureo *J. B. Satyrium Erythronium* quorundam; Dentalis species aliis *Chab. Breitblätteriger Hundszahn mit Purpur-Blumen. Roth Stendel-Wurz/ Schoß-Wurz.* Ad quorundam montium radices reperitur. Aprili floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Dolores colicos mitigat, epilepticos pueros juvat, ventris tineas juvat; Venerem stimulat, Corpus nutrit.

A nonnullis *Satyrium erythronium Dioscoridis* creditur, sed erroneè *Parkinsoni* iudicio, qui *Tulipam* pro ea habet.

P 2

SE-

SECTIO XXII.

De Herbis bulbosis affinibus.

I. De Iride.

Pag. 322. pro 5. Specie Iridis, adde:

5. **C**hamæiris Offic. tenuifolia Ger. Tabernamontani H. Ox. angustifolia major & minor Park. parad. Iris humilis, feu Chamæiris angustifolia graminea Herm. Cat. angustifolia prunum redolens major & minor C. B. graminea, cui quotannis pereunt folia J. B. graminea cui quotannis pereunt folia, flore variegato Chab. *Gras-blätteriger Schwertel/ kleine wilde Iris.* In hortis colitur. Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vi-res.* Cum primo viribus convenire dicitur.

Pag. eadem post lin. 21. adde:

III. De Liliastro.

Cujus notæ, Flos exactè Liliaceus; fructus oblongus, ab apice in tres partes debiscens, & in tria loculamenta, seminibus angulosis repleta divisus; radices parvis Napis similes, fibris aliquot adnatis. R. Meth. A. p. 118.

Phalangium Offic. Antiquorum Ger. *emac.* magno flore C. B. flore Lili J. B. Allobrogicum Park. Allobrogicum magno flore Lili H. Ox. Asphodelus Allobrogicus magno flore Lili

Lilii Herm. Cat. Liliastrum Alpinum minus *El. Bot. T. Inst.* Spinnen-Kraut / Erd-Spinnenkraut / Graß-Lilien. In hortis apud nos colitur. Junio floret. *Usu.* Folia, Flos, Semen. *Vires.* Cum vino pota auxiliantur contra Scorpionum Phalangiorumque ictus: Tormina quoque discutunt. *Diosc.*

IV. De Aloë.

Pag. 322. lin. 25. dele Aloe vulgaris & quæ sequuntur ad verbum *Vires* in lin. 24. cujus in loco adde:

1. **A**loë *Offic. J. B. Chab.* vulgaris *C. B. H. Ox.* vera vulgaris *Munt.* vulgaris sive Sempervivum marinum *Ger. Park.* Caraginata Brasilensibus *Marg.* tertia *Pison.* Kadanaku vel Catevala *H. M.* Gemeine Aloë. Utriusque Indiæ incola est. *Usu.* Folia. Succus inspissatus Aloe Barbadenſis *Offic.* vocatur, aliquando niger lucidus, aliquando hepatis fere colore, odore gravi, sapore amaricantissimo. Ex Insula Barbados in Cucurbitis magnis adfertur. *Vires.* Folia ad ambusta commendantur. Succus inspissatus cum Aloë Succotrina viribus convenit.

2. Aloë Guineensis Caballina vulgari similis, sed tota maculata *Commel. Prælod. Bot.* Roß-Aloe. *Usu.* Succus inspissatus quibus pars impurior arenosa, sordibus conspurcata, & idcirco nigricans Aloë Caballina dicitur. Pars purior colorem hepatis referens Aloë Hepatica vocatur.

Caballinam hanc vocat prædictus Autor, quia fractis foliis Succus Aloën Caballinam redolet.

3. Aloë Succotrina *Offic.* Succotrina angustifolia spinosa, flore purpureo *Breyn.* P. 2. Indiæ Orientalis ferrata, sive Succotrina vera, floribus phœniceis *Hort. Beaum.* Americana ferrata, floribus coccineis P. B. P. An Aloë Americana Anonæ foliis, floribus suaverubentibus, ex codice Beningiano P. P. *Tab.* 240. fig. 4.² Succotrin-Aloë, Aloë aus der Insel Zuccotra. In Insula Succotora in India Orientali reperitur. *Ufu.* Succus inspissatus ex nigro splendentis colore, sed quando teritur croceus; odoris non ingrati: cujus colligendi modum hodiernum D. Raio communicavit D. Josua Palmer M. D. è dictatis D. P. Hermannii his verbis:

Ex foliis à radice avulsis manu vel instrumento leviter compressis succus destillat in vas recipiens. Subsistere debent partes crassæ per noctem, aliæ vero supernatant. Postero die in aliud vas infundunt & insolant, ut concreascet & exsiccet, in quo tempore fulvum acquirit colorem.

Ex Insula Succotora in coriis bestiarum ad nos transportatur: & à Caballina puritate sola differre à quibusdam creditur.

Pag. 323, lin. 19. subjunge:

De variis Aloes speciebus & plantis è quibus omnes effluunt aut eliciuntur, liceat mihi hoc in loco dubia mea aperire. Cum
Phar-

Pharmacologiam meam conscriberem, quanta esset differentia, odoris respectu, inter *Succotrinam*, *Caballinam* & *Barbadensem Aloën*, observans, suspicionem mihi injecit, non ex puritate tantum inter se differre, ut vulgò opinantur; quamvis quòd ab eodem loco adveherentur, priores duas præcipuè puritate tantum differre, ut dixi, quemvis facile persuadere posset; ingens tamen differentia, quam, odoris respectu, inter *Barbadensem* & *Succotrinam* intercedere animadverti, suspicionem mihi movit, *Barbadensem* ab eadem cum *Succotrina* planta non elici, ideoque de ea in specie quæsivi, an ab eadem planta esset necne? Unde ab eruditissimo & ingeniosissimo Viro D. *Hans Sloane* M. D. ex propria observatione cum in Insula illa esset, certior factus sum, *Barbadensem Aloën* Aloes vulgaris C. B. succum esse, non Aloës Americanæ *Dod.* ut antea suspicabar. Ab aliis etiam admonitus *Succotrinam Aloën* ejusdem originis esse, ut videre possis in *Historia Plantar. D. Raii*, (ex dictatis D. *Hermanni*) p. 1196. unde eas hoc modo disposui in *Pharmacologia*.

At neque solus sum in hac suspitione, cum ingeniosissimus Botanicus D. *Commelinus* in *Præ-ludiis suis Botanicis*, p. 46. conciliare non potest differentiam odoris inter *Aloën Caballinam* & *Succotrinam*, quæ tanta est ut frequentibus lotionibus aliisque modis *Caballina* à vehementi ingrato suo odore liberari nequeat, cum identitate speciei. Unde rectè affirmat, ex

diversis Aloës speciebus succo amaro præditis, elici posse succum vulgari similem, & earundem virium: cujus verba hic transcribo: *Etiam si variae Aloes species existunt, quæ succum fundunt amarum, harum tamen unica est, quæ Aloes vulgaris à C. Bauhino, Dioscoridis à Fabio Colomna, Arabica Socotrina Officinarum à Morifono vocatur, & ab omnibus Botanicis veram Aloem fundens planta existimatur, cujus succus concretus in Officinis Pharmaceuticis Græco Latinoque Aloes nomine innotescit. Hic succus triplex est, vel Aloe Succotrina (quæ & Lucida dicitur) Hepatica vel Caballina vocatur, quæ sola duntaxat puritate impuritatemve, ut plurimorum est opinio, differunt; omnium purissima est Succotrina, quod nec ego inficior, sed aliquam tamen dubitandi ansam geminæ aliæ Aloes species statim indigitatæ exhibent, ut Aloe Succotrina angustifolia spinosa flore purpureo Breynii, & Aloe Guineensis Caballinae vulgari similis, sed tota maculata; dum prioris succus recens saporis odorique Aloes Succotrinæ, alterius autem Aloes Caballinae respondet; adde denique Aloem Caballinam Officinarum à fœtore illo ingrato, quem spirat, nullo artificio aut lotione liberari posse, quod factu, meo judicio, non esset difficile, si sola impuritate à Succotrina differret: nullus tamen etiam dubito, quin ex variis Aloes speciebus, succum amarum continentibus, succus Aloes vulgaris succo similis, & quoad vires respondens, colligi possit.*

Cumque verisimile sit, Succotrinam Aloem à D. Breynii planta profluere; Caballinam & Hepaticam pati

patiam à Commeliniana, & Barbadosensem à Vulgari Aloe, ut antea dixi; omnes de novo inserui.

V. De Yucca.

AB aliis differt, foliis quodammodo gramineis, acutis & pungentibus, floribus deorsum nutantibus plurimis in eodem caule; pediculis longis. R. Meth. A. p. 193.

Yucca Offic. sive Yucca Peruviana Ger. foliis Aloes C. B. H. Ox. sive Jucca Park. parad. Ind. dianisch Brod / Jucca. In America sponte oritur, apud nos autem in hortis. Usu. Radix. Vires. De usu ejus in Medicina nil invenio.

VI. De Cannacoro.

CUI flores oblongi, in spicam congesti, è sex vel septem petalis linguæformibus, & trifoliato quasi calice constructi, insidentes pericarpio trigono echinato, in tres cellulas semina rotunda continentes distincto; folia lata, radix tuberosa, nodosa. R. Meth. A. p. 117.

Sagittaria alexipharmaca Offic. Canna Indica radice alba alexipharmaca Cat. Jammaic. Indica angustifolia, pediculis longis ad imum folium, nodo singulari geniculatis P. Al. Arundo Indica angustifolia, flore rutilo, pediculis donata H. Ox. Agutiguepo-obi Brasiliensibus Marg. Acutiguepo-obi Pison. Radix quædam in Malaca, quæ adversus vulnera Sagittis toxico illitis facta, præsentaneum remedium est Garcies, C. B. Malaca quædam

toxicis Sagittis resistens *J. B. Pfeil-Kraut*
Spieß-Kraut. In hortis Jamaicae seritur. *Ufu*
 Radix superius rotunda, subruffa, inferius fi-
 brata. *Vires*. Alexipharmaca est insignis; ad-
 versus vulnera toxicis Sagittis facta lauda-
 tur.

VIII. De Galanga.

Pag. 331. post lin. 10. adde:

13. **C**assumuniar *Offic.* aliàs *Rysagon Peach.*
Obs. *Casumunar Marl.* *Risagon Mus. Reg.*
Soc. An *Zerumbeth*, seu *Zingiber rubrum*,
sylvestre, *Ternatense Camel. Sylab.*? *Casumu-*
nar / Runder Zittwer / Block-Zittwer. Ex India
 Orientali ad nos transportatur. *Ufu*. Radix,
 quæ tuberosa est, ad pollicem aut amplius
 crassa, in taleolas transversas secta, superfi-
 cie circulis (ut in *Galanga*) quasi geniculis
 notata, fusca, intus flavescens, saporis ama-
 ricantis aromatici, odoris fragrantis. *Vires*.
 Moderatè calfacit & astringit: Partium est
 tenuium: Nervos roborat: Spiritus anima-
 les & vitales reficit, ventriculum confortat,
 flatus expellit. In *Apoplexia*, motibus con-
 vulsivis, *Paralyfi*, *Tremore*, *Hysterica passio-*
ne, *Hypochondriacis affectibus*, *Vertigine*,
 & intestinorum *Torminibus* curandis *Medi-*
camentum est præstantissimum. *D. Peachy*
M. D. pro *Corticis Peruviani correctorio* eam
 commendat. Qui de viribus ejus plura sci-
 re desiderant, *D. Peachy* & *D. Marlow* *Obs-*
ervationes consulant.

IX. De

IX. De Aro.

Pag. 332. post lin. 10. adde :

2. **D**Racunculus major *Offic.* bistorto folio
C. B. major Matthioli *Ger.* Arum caule-
scens Rumicis agrestis foliis sibi invicem im-
plicatis Virginianum *P. P. Tab.* 271. *fig.* 1. ma-
jor caulescens Lapathi foliis *H. Ox.* Drachen-
oder Mattern-Wurk / Schlangen-Kraut. In Vir-
ginia sponte oritur. *Usu.* Radix. *Vires.* Cal-
facit & siccatur, prodest contra Orthopnœas,
rupta, convulsa, tussim & destillationes;
Diosc.

X. De Arisaro.

AB Aro differt floris formâ, qui tubus est ima par-
te clausus, summa apertus, & in caputii modum
incurvatus. *R. Meth. A.* p. 75.

Arisarum *Offic.* angustifolium Dioscoridis
fortè C. B. angustifolium *Ger.* J. B. Chab. lon-
gifolium *Park.* Arum humile angustifolium
pistillo longissimo, tenui, inflexo, mucrona-
to *Herm. Cat.* Scorzonæræ folio *El. Bot.* Münch-
Rappe / Klein Aron mit schmalen Blättern. In
Italia ac Dalmatia reperitur. *Usu.* Radix. *Vi-
res.* Illitu nomas sistit, *Diosc.* Calfacit, siccatur,
incidit, aperit, abstergit, digerit. *Galen.*

XI. De Satyrio.

Pag. 333. lin. 2. subjunge;

DUÆ Satyrii species à Dioscoride memoran-
tur, quarum priorem his verbis describit.
Saty-

Satyrion aliqui *Trifolium* vocant, quoniam tria fert folia, ad terram infracta, Rumici aut Lilio similia, minora tamen, ac rubra: caulem cubitalem nudum: florem Lili effigie, candidum: radicem bulbosam, mali magnitudine, fulvam, intus ut ovum candidam, gustanti dulcem, & ori non ingratam. Alteram in hunc modum. Est & alterum *Satyrion* *Erythronium*, sive *Erythraicon*, i. e. rubrum, semine lini, majore, duro, levi, splendente: quod fertur non secus atque *scincus* libidinem excitare. Cortice radice gracili, rufo, intus autem albo, includitur, sapore dulci, non ingrato ori. Ab ejus temporibus non levis controversia de hac stirpe, inter eruditos Medicos & Botanicos, exorta est; alii uni, aliis alteri plantæ id nomen accommodantibus; verum plerique ex *Orchidum* familia eas esse volunt, cui opinioni *Officina* nostræ consentiunt; atque idcirco in priore meo libro radices hæc, quæ nunc pro *Satyrio* usurpantur, eodem nomine insignivi; quamvis eodem tempore non eram nescius nonnullos Authores id nominis *Orchidi* palmatæ, alios *Cynosorchidi* attribuerent. Nunc ergo mutatâ sententiâ, quænam *Dioscoridis* *Satyria* sint, mihi optimè demonstratum videtur à *Parkinsono*, aliisque; qui pro *Tulipis* ea habuere, ut quæ superius recitatis descriptionibus omnium optimè convenit.

3. *Cynosorchis* *Offic.* major *Ger.* prior J. B. latifolia hiantæ cuculo major C. B. prior *Dodonæi* flore copioso, dilutè purpureo *Chab.*
Orchis

Orchis major latifolia *Park.* latifolia hiantes
 cuculo major *El. Bot. T. Inst.* Hunds-Hoden.
 Stendelwurk/Männlein. In locis herbidis cir-
 ca Basiliam. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum præce-
 dentibus viribus convenit.

4. Serapias *Offic.* sive Salep *Marl. Obs.* Sa-
 lep/ Berghändlens-Wurk. In Turcia reper-
 tur. *Ufu.* Radix oblonga, alba pellucida, pau-
 lum compressa, & nonnihil corrugata. Sa-
 pore gummi Tragacanthæ referens, odoris
 nullius ex Turcia ad nos importatur. *Vires.*
 Analepticum insigne habetur, Sterilitati opi-
 tulatur, Venerem stimulat, abortivum
 impedit, partum faciliat, Chocolatæ modo
 præparata est.

Quamvis formam externam, si spectes, ex
 Orchidum tribu meritò censerì posset, cujus-
 nam tamen plantæ radix sit inter eruditos
 adhuc ambigitur.

A. 5. Tragorchis *Offic.* maximus *Ger.* ma-
 xima *Park.* Orchis sive Tragorchis maxima
Mer. Pin. Saurodes sive Tragorchis maximus
P. B. barbata, odore hirci, brevior longio-
 reque folio *C. B.* barbata, foetida *J. B.* Orchis,
 Cynosorchis, Satyrium *Chab. Boeck-Höddlein/
 Boeck-Külseken/ Geilwurk.* Solo pinguißimo
 nascitur. Majo & Junio floret. *Ufu.* Radix.
Vires. Cum Satyrio viribus convenit.

A. 6. Triorchis *Offic.* *Ger.* alba odorata ma-
 jor & minor *Park.* vel Tetrorchis alba, odo-
 rata major *C. B.* alba odorata minor *Ejusd.* Or-
 chis spiralis alba odorata minor *J. B. Chab.*
 seu

seu Testiculus odoratus *Mer. P.* spiralis autumnalis *P. B.* flore albo odorato *Ejusd.* Großwolvriechend Knaben-Kraut. In pascuis siccioribus. Autumno floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

A. 7. Orchis palmata *Offic.* palmata pratensis latifolia longis calcaribus *C. B.* palmata major mas sive Palma Christi mas *Park.* palmata pratensis major, sive Palma Christi mas *Gerardi P. B.* sive Palma Christi mas *Mer. Pin.* Palma Christi mas *Ger.* Palmata non maculata *J. B.* Satyrium Regium palmata *Chab.* Königlich Stendelwurz-Männlein / Wasserhändleins-Wurzel. In pratis humidis & palustribus. Majo floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum reliquis viribus convenire videtur.

XII. De Orobanche.

Cujus flores figurâ ad Orchin accedunt, ut & dispositione in spicam, verum ab Orchidis floribus in eo differunt, quod unico petalo constant. Fructus etiam, semina minutissima continens, bivalvis est. Folia è radice nulla exeunt, quæque in caule sunt rudimenta tantum foliorum esse videntur. *R. Meth. A. p. 92.*

A. Orobanche *Offic. Chab.* flore majore *J. B.* major garyophyllum olens *C. B.* sive Rapum Genistæ *Ger. Park.* Sonnen-Wurzel / Sommer-Wurzel / Löwen-Schwanz. In glareosis & aridis locis. Junio & Julio floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Herba siccata & in pulverem trita præfens est ad Coli dolores remedium. Condi-

ta

ta aut ejus Syrupus ad Splenicos & Hypochondriacos affectus usus est eximii. Extrinsecus ad tumores duros & schirrosos molliendos exhibetur. D. Bowle.

XIII. De Squamata.

Cujus nota, Radices squamose, flores in perianthio quadrifido maximam partem latitantes, galea rubra, barba tripartita lactea: semen rotundum, satis magnum, & per maturitatem nigrum. R. Meth. A. p. 92.

A. Squamaria & Squamata Offic. Volck. Orobanche radice dentata major C. B. radice dentata, sive Dentaria major Matthioli Park. Dentaria major Matthioli Ger. Anablatum Cordi sive Aphyllon J. B. Cordi sive Aphyllum ad Orobanchen accedens Chab. Zahnkraut / Schuppenkreuz oder Streubelwurz / Ohnblat. In umbrosis sepium aggeribus. Aprilis floret. Ufu. Herba. Vires. Consolidat, glutinat, in Herniis & vulneribus, variisque affectibus à fluxionibus ortis prodest.

Pag. 333. post lin. 14. adde:

XV. De Bifolio.

Cujus nota, Radices fibrosæ, folia nervosa & fere Plantaginea, bina in caule opposita, flores Orchididis, calcari carentes. R. Meth. A. p. 121.

A. Bifolium Offic. sylvestre vulgare Park. majus vulgare H. Ox. majus seu Ophrys major quibusdam J. B. Ophrys Chab. bifolia C. B. Ger.

Ger. Orchis bifolia herbaceo flore major *Herm.*
Cat. Zwenblat/wilder Durchwachs. In sylvis &
 dumetis. Majo & Junio floret. *Ufu.* Herba.
Vires. Adstringit & glutinat, præcipue ad
 hernias & vulnera conglutinanda commen-
 datur.

XVI. De Helleborine.

Cujus nota, Folia nervosa, radices fibrosæ, flores
 hexapetali Orchidis similes, calcari carentes. *R.*
Meth. A. p. 121.

A. Helleborine *Offic.* *Ger.* latifolia montana
C. B. Elleborine *Dodonæi* *J. B.* *Chab.* flore vi-
 ridante *Park.* Breit-blätterig wild Niesß-Kraut/
 Niesß-Burg. In sylvis cæduis, lucis & opacis.
 Majo floret. *Ufu.* Herba. *Vires.* Cum Helle-
 boro albo à quibusdam viribus convenire cre-
 datur, sed in *Officinis* nostris raro aut nun-
 quam reperitur.

SECTIO XXIII.

De

Herbis graminifoliis, non culmi-
 feris, flore stamineo.

I. De Cypero.

Pag. 335. pro 3. & 4ta Specie Cyperi, adde :

3. **T**Rasi *Offic.* *J. B.* Malinathalle Theo-
 phraستي *Chab.* Cyperus esculentus
R. H. p. 1301. rotundus esculentus
 angu

angustifolius C. B. esculentus sive Trasi Italorum *Ger. emac.* dulcis rotundus esculentus Trasi dulce vocatus *Park.* *Güsser wilder Galsgan.* In Italia & alibi nascitur. *Usu.* Radix, *Vires.* Cum prioribus viribus convenit.

4. Papyrus *Offic.* Nilotica J. B. *Ger.* Nilotica Alpina, *Berd* Ægyptiis dicta: *Biblos* Syriaca quorundam *Chab.* Nilotica sive Ægyptiaca C. B. Antiquorum Nilotica *Park.* Cyperus Niloticus vel Syriacus maximus papyraceus *H. Ox.* *Egyptisch Pappier* dicitur. In Ægypto & Syria nascitur. *Usu.* Caules. *Vires.* Ad laxandas fistulas utilis est. Aqua ex scapis recentibus destillata ad oculorum suffusiones, caligines atque obscuritates proficua est.

Ex Papyro olim chartæ fiebant ad scribendi usum, conficiendi modum vide apud *Plinium*, l. 13. cap. 11, 12. Chartæ ex Papyro in desuetudinem obierunt; novo chartarum artificio, Anno 1470, invento, conficiendi cuius modum videlicet apud clarissimum *Raum*, p. 1302. Antè chartarum usum in Palmarum foliis primo scriptitatum, ut rectè observat *Plinius*, deinde in quorundam arborum libris. Et adhuc hodie ex Palma *Lantor* dicta Indos suam chartam parare ad scriptionem scribit *Linschotanus*. *Lerius* in Provincia Mangi arborem esse scribit *Cal* nomine, folio grandè quod chartæ usum præbeat in tota India. *Petrus Martyr* Chaldæos, literarum primos repertoires; in arboris *Copeia* dictæ foliis primo scriptitasse refert. *M. Fumée* præter arbo-

Q rem

rem *Copei*, esse aliam Guajabara dictam, in cuius foliis stylo vel aciculâ scriptitant Indi. Præter supradictas, varias arbores meminit *C. Bauhinus* in *Pinæe*, p. 19. quæ pro papyro usurpantur. *Attalus* (uti creditur) *Pergamenus*, animalium coria arefacta huic usui adaptanda invenit.

II. De Junco.

Pag. 336. lin. 17. subjunge:

A. 2. *Oxyſchœnos* *Offic.* *Juncus acutus capitulis Sorigi* *C. B.* *pungens sive Juncus acutus capitulis Sorigi* *J. B. Chab. maritimus capitulis Sorigi* *Park.* *Stechend groſſe See Winſen.* In maritimis. *Uſu.* *Integra Herba, Semen.*

A. 3. *Holoſchœnos* *Offic.* *Juncus aquaticus maximus* *Ger.* *lævis maximus* *Park. maximus sive Scirpus* *C. B. maximus holoſchœnos* *J. B. Chab. Scirpus altissimus* *El. Bot. Groſſe & Winſen.* *Bull. Winſen.* In fluminibus & piscinis majoribus. *Uſu.* *Integra planta, Vires. Semen utriusque toſtum ſiſtit alvum, rubra ſcemenarumque profluvia: Urinam ciet: Somnum conciliat. Planta tenera, convenienter illinitur adverſus Phalangiorum morſus* *Dioſc.*

Pag. 337. poſt lin. 3. adde:

IV. De Sparganio.

Pilulis ſuis echinatis ſphericis *Platani pilulas emulantibus*, à reliquis ſui generis abundè diſtinguitur. *R. Synop. p. 277.*

A.

A. Sparganium *Offic. Chab.* ramosum *Ger.*
 C. B. *Park.* quibusdam J. B. Butomos dissecta
 paniculâ vulgò Platanaria, quia pilulas ha-
 bet Platani pilulis similes *Bod. in Theob.* Niede-
 Graß. Schwertel Nied. Igels Knospen. Ad
 fluviorum ripas, inque palustribus frequens.
 Junio floret. *Usu.* Radix. *Vires.* Contra Ser-
 pentis venena cum vino datur. *Diosc.*

V. De Typha.

NOta est florum effigies turbinata & in clavem
 composita. *R. Synop.* p. 278.

A. Typha *Offic. Ger.* palustris major C. B. J.
 B. palustris seu major *Chab.* palustris maxi-
 mus *Park.* Narren Kolben. Wasser Kolben/
 Ragen Schwang. In stagnis & ad rivulorum
 ripas. *Usu.* Flos. *Vires.* Hujus herbæ flos
 fuillo adipe eloto exceptus ambustis mede-
 tur.

VI. De Acoro.

Pag. 338, *lin.* 3. subjunge:

2. **A**Corus Asiaticus *Offic.* verus sive Cala-
 mus aromaticus, Asiaticus, radice te-
 nuiore *Herm. Cat.* Asiaticus radice tenuiore
 Hermannii *H. Ox.* Brasiliensis aromaticus mi-
 nor, Capitatinga, aliis Jacareatinga Pisonis
ejusd. verus Asiaticus radice tenuiore, vel
 Calamus aromaticus Garziæ *P. Al.* Calamus
 aromaticus *Harz.* aromaticus orientalis folio
 & radice tenuiore *At. Philos Lond.* n. 274. p.
 943. Capicatinga, aliis Jacareatinga Acori

Q 2

spe-

species Pis. Va-embu H. M. Wahrer Calamus. Alfer: Wurk. Utriusque Indiæ incola est. Ufu. Radix. Vires. Cum priore viribus convenit.

SECTIO XXIV.

De Herbis Culmiferis.

III. De Zea.

Pag. 339. post lin. 20. adde:

AD præparationes hujus grani referendi videntur *Vermicelli* Genoæ facti ita dicti à similitudine cum parvis *Vermicellis* filamentosis: Duum sunt generum, albi & lutei, inque Nobilium & Generosorum culinis in jusculis & brodiis usurpantur, & analeptici habentur.

Pag. ead. post lin. 31. adde:

Tritici species est, glumis adeò arctè granis adherentibus, ut eas trititando non deponat. R. Meth. A. p. 125.

Pag. 340. lin. 5. verbo [rarius] junge:

Vires. Plus quam *Hordeum* alit, ori grata. *Panis recens* suavis est, & concoctu facilis. *Halica*, ex *Zea* præparata, in aceto cocta lepras tollit; unguum scabrities extricat; incipientibus *Ægilopiis* medetur. Decoctum *Dysentericis* prodest. *Diosc.*

2. *Briza* Offic. monococco Ger, *Zea* Briza dicta

dicta, seu Monococcus Germanica C. B. monococcus, sive simplex sive Briza Park. monococcus Briza quibusdam J. B. simplex & monococcus Briza Chab. St. Peters Korn. Spelt. Einforn. In Germania seritur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

Ex Zeæ & Brizæ farina fit puls quem Crimnon Græci vocitant. Abundè alit, sed agrè conficitur: alvum vehementius adstringit. *Dioscorides.*

3. Olyra Offic. Park. Triticum Amylæum Ger. Zea Amylea sive Olyra C. B. Theat. verna J. B. Deutscher Reiß. Himmel Korn. In Germania seritur. Tarde metitur. *Ufu.* Semen in culinis Germanicis. *Vires.* Cum Zea viribus pollet, sed minus aliquanto nutrit.

Fit quoque ex Olyra Crimnon.

IV. De Hordeo.

Pag. 340 pro 2da Specie Hordei, adde:

2. **Z**eo-pyrum Offic. seu Tritico-speltum C. B. Theat. sive Tritico-speltum Lobelii Park. Hordeum nudum Ger. nudum sive Gymnocrithon J. B. nudum sive Gymnocrithon Zeæ species & Zeopyrum quorundam Chab.. Triticum æstivum spicâ Hordei polystichii H. Ox. Nackte Gersten. Weizen Spelt. In Germania seritur. *Ufu.* Semen. *Vires.* Refrigerat, ut Hordeum, sitim sedat.

Spica habet ore & e squamis compactili ab aliis di-
gnoscitur. R. Meth. A. p. 126.

Phalaris Offic. Ger. J. B. Chab. vulgaris Park.
major semine albo C. B. Canarien Grass. Ca-
narien Saamen. In Hispania & Gallia Nar-
bonensi sponte oritur. *Usu*. Herba, Semen.
Vires. Semen & Herbæ succum pota ad vesi-
cæ dolores & cruciatus commendant veteres.
R. H. p. 1248.

Pag. 342. post lin. 10. adde:

X. De Sorgo.

Culmi altitudine & crassitie grani figurâ ad Mi-
lium accedentis, magnitudine, jubâ erectâ à
Milio aliisque frumentis panicutatis differt. R.
Meth. A.

Sorghum Offic. Ger. Sorghì J. B. Milium
Indicum Chab. Milium Arundinaceum sive
Indicum semine subrotundo C. B. Theat. A-
rundinaceum subrotundo semine, Sorgho
nominatum *erasd.* Pin. Melica sive Sorghum
Park. Sorg Saamen. Indianischer Hirse.
In Italia feritur. *Usu*. Culmorum medulla, flos.
Vires. Medulla contra Strumas, Flores ad Dy-
senteriam & Fluorem muliebrem commendat
Matth.

XI. De Lacryma Jobi.

Paniculâ e glumis acerosis, nullum post se granum
relinquentibus, compositâ, seminibus perforatis,
ma-

maximis, politi levoris, & invictæ duritiei, à glutinis separatis seu remotis, culmis arundinaceis. ab aliis culmiferis facile distinguitur. R. Meth. A. p. 126.

Lacryma Jobi Offic. Ger. Park. Job Clusii El. Bot. Jobi vel Mariæ Chab. Jobi multis, sive Milium Arundinaceum J. B. Milium arundinaceum, semine Lithospermi facie, maximo, durissimo Herm. Cat. Lithospermum arundinaceum fortè Dioscoridis & Plinii C. B. Siobs: Qhränen. In hortis colitur. Ufu. Semen. Vires. Ad Calculum renum & vesicæ commendat Lob.

XII. De Avena.

Pag. 342. post lin. 20. subjunge:

A Mylum ex hujus semine paratum apud Wallos in cibis æstimatur, & *Llummery* dicitur.

A. 2. Ægilops Offic. bromoides Ger. bromoides Belgarum Park. quibusdam aristis recurvis sive Avena pilosa J. B. Festuca utriculis lanugine flavescentibus C. B. Avena pilosa: Ægilops aristis recurvis quorundam Chab sylvestris pilosa aristis recurvis H. Ox. Haber Twalch. Wilder oder tauber Haber. Inter segetes frequens. Ufu. Semen, Vires. Cum priore convenit viribus.

XIII. De Festuca.

G Ramen est paniculatum locustis squamosis & aristatis.

Q 4

A. I.

A. 1. *Bromus Offic. sterilis Ger. herba sive Avena sterilis Park. Ægilops Chab. Matthiolo fortè J. B. Festuca avenacea sterilis elatior. C. B. Gauch: Haber. Taub: Haber. Ad sepes & in agrorum marginibus. Majo mense. U. su. Herba. Vires. Exiccatoriam vim habet, gravem oris halitum emendat. Dioscorid.*

2. *Festuca Offic. Italica Ger. altera capitulis duris C. B. sive Ægilops Narbonensis Park. sive Ægilops altera capitulis duris C. B. Theat. Gramen sive Festuca altera capitulis duris Bot. Monsp. Gersten: Zwalch. Italianisch: Zwalch. In Italia, Gallia Narbonensi, &c. vulgatissima. U. su. Semen. Vires. Exsiccat adstringendo citra calefactionem multam.*

XIV. De Lilio.

Pag. ead. lin. ult. subjunge:

A. 2. *Phœnix Offic. Lolio similis J. B. Lolium rubrum Ger. rubrum sive Phœnix Park. Gramen loliaceum angustiore folio & spica C. B. Mäuse Gerste. Mäuse Korn. Ad vias & in pascuis. U. su. Herba. Vires. Siccatur & adstringit, alvum mensesque sistit, urinam infranat. Locis nonnullis pro jumentorum pabulo feritur.*

XV. De Alopecuro.

A *Spica molli sericeâ, caudam vulpinam referente, dicta sunt hæc gramina. R. Meth, Grain. p. 173.*

Alopecuros Offic. Ger. genuina Park. Gramen

men Alopecuros spica brevis J. B. Chab. Alopecuroides spica rotundiore C. B. Alopecurus spica rotundiore ejusd. Theat. Boßenstert. Fuchs & Schwank. In Gallia & Italia reperitur. Ufu. Herba.

Pag. 343. post lin. II. adde :

XVII. De Gramine Dactyloide.

A Spicis velut in digitos explicatis, non tantum nomen accipit, sed à reliquis distinguitur.

I. Gramen Mannæ Offic. mannæ esculentum Ger. dactylon esculentum C. B. Ischæmon lativum sive Gramen Mannæ esculentum Park. Graminis genus, dens caninus tertius, Gramen mannæ Chab. genus Dens caninus tertius, sive Gramen primum vel Galli crus J. B. Manna Gras. Schwaden Gras. Himmelshau. In Germania, Polonia, &c. seritur. Ufu. Semina, quæ parva sunt, oblonga, pellucida, coloris albi, saporis exigui, decorticata esse videntur instar Oryzæ. Vires. Oryzæ qualitates habet, mediocriter ventrem adstringit, mammarum durities solvit; in cibis mediocriter alit. Matth. Admirandarum virium esse dicuntur ad Rachitidem puerorum persanandam. Vide D. Marlow observationes de seminibus Russicis.

Cujusnam autem plantæ semina sint inter eruditos hujus seculi non convenit, nonnullis Palmæ cujusdam Sago cognatæ picem granulatam esse existimantibus, aliis Graminis Mannæ semina; cum quibus & ego con-

Q5

sen-

sentio, atque idcirco ea sic collocavi & denominavi : qua in sententia valdè confirmatus non ita pridem fui ab ingeniosissimo viro D. Joanne Philippo Breynio M.D. cui in peregrinatione sua *Anglicana* cum *Brantria* me benevolè inviseret, ea ostendi.

A. 2. Gramen dactylon *Offic.* dactylon folio arundinaceo majus; aculeatum forte *Plinio* C. B. dactylon folio arundinaceo majus *Ejusd. Theat.* dactylon radice repente five *Officinarum* T. *Inst.* dactyloides radice repente *Ger.* repens cum paniculis graminis *Mannæ* J. B. repens cum paniculis graminis *Mannæ*; Gramen dactyloides multis *Chab.* canarium *Ischæmi* paniculis *Park.* *Hahnen-Fuß* *Gras.* In arvis & vinetis, locisque arenosis. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Gramine Canino viribus pollet.

XVIII. De Arundine.

Pag. eadem pro 2. 3. 4. & 5ta speciebus
Arundinis adde :

2. **A** Rundo scriptoria *Offic.* *Ger.* J. B. scriptoria atro rubens C. B. Harundo minor five Elegia *Park.* *Schreib-Rohr.* In locis humidis *Græciæ*, *Italiæ*, &c. *Ufu.* Calamus.

3. Arundo donax *Offic.* *Park* Cypria *Ger.* sativa C. B. maxima & hortensis J. B. *Chab.* *Groß Rohr.* *Cyperisch Rohr.* In Italia, Hispania, &c. *Ufu.* Radix. *Vires.* Cum Arundine vallatoria viribus convenit, *Diosc.*

4. A-

4. *Arundo Tabaxifera* *Offic.* Mambu *Pison.* Indica maxima arborea cortice spinoso *Hermannii Syen. in not.* arborescens *Tabaxifera C. B. Theat.* arbor in qua humor lacteus gignitur, qui *Tabaxir Avicennæ & Arabibus* dicitur *Ejusd. Pin.* arborea Mambu vel Bambu dicta *P. Al.* Canna ingens Mambu vel Bambu dicta *Park.* *Tabaxir* *Garciaë & Acoftæ Chab.* Bambu & Bamboës *Nienhov. Leg. Illy H. M.* *Bambus Rohr.* In Malabar crescit. *Ufu.* *Tabaxir.* *Vires.* Propter vim insignem medicamentosam magni fit, & ab Arabibus, &c. avidè coëmitur.

A. 5. *Gramen Arundinaceum* *Offic.* arundinaceum paniculâ spadiceâ molli majus *C. B.* tomentosum arundinaceum *Ger.* spicâ candidâ & serici modo lucens *J. B.* plumosum *Lobellii,* spicâ candidâ & serici modo lucens *Chab.* *Calamogrostis* sive *Gramen tomentosum Park.* *Arundo sylvatica* elatior paniculâ molli & serici modo lucenti *H. Ox. Niede Grass.* In sylvis humidis, *Ufu.* *Radix.* *Vires.* Cum Arundine convenit.

XIX. De Calamo Saccharifera.

Pag. 344. lin. 12. adde:

2. *Arundo sacra* atro rubens *Offic.* sacra maxima atro rubens *C. B.* nastos sive sacra crassa & major *J. B.* nastos sive sacra, crassa & major: *calamus Toxicus Theophrasti Chab.* sacra decima *Park. icon. Niet. Spanisch-Rohr.* Ex India & Syria adfertur.

3. A-

3. Arundo farcta flava *Offic. C. B.* farcta *Ger.* farcta nona *Park. icon.* nastos sive farcta, seu toxica, & gracilis plicatilis *J. B.* nastos, seu farcta, sive toxica gracilis & plicatilis *Indica Chab. Pfeil-Rohr.* Ex Syria adfertur.

4. Arundo farcta Indica *Offic.* farcta Indiae Orientalis Sanguinem Draconis manans *H. Ox. Drachen-Blut Rohr.* In India Orientali crescit. *Usu.* Succus è fructu Drachen-Blut in granis dicta.

Modus rubram materiam colligendi est, fructum in aqua calida macerare, donec materia illa rubra in fundo vasis subsideat: unde aqua aut evaporata aut effusa concretis ex fundo vasis colligitur. Hæc rubra materia ea est ex qua fit *Vernix* qua Cistæ & Pyxides *Chinenses* obduci solent *H. Ox.*

5. Calamus odoratus *Offic.* aromaticus *Chab.* aromaticus Syriacus *C. B.* aromaticus verus quibusdam *J. B.* aromaticus Matthioli *Park.* Arundo Syriaca aromatica foliis ex adverso sitis *H. Ox.* Calamus odoratus *Camel. Syllab. Aromatisch Rohr/Calmus.* In India oritur. In Officinis nostris Anglicanis nunquam occurrat.

SE-

SECTIO XXV.

De Herbis Anomalis seu incertæ
Sedis.

I. De Tribulo aquatico.

Pag. 344. lin. ult. verbo. Nuces adde :

Herba. *Vires.* Nuces dum recentes calculis juvant. Herba refrigerat & inspissat, inflammationes sedat, ulcera oris & gingivas sanat.

II. De Stratiote.

Nilo innatat Aizoi arborecentis foliis, pro radice tenuissima fibrarum filamenta in aquas demittens; Flores nulli vel nondum observati. R. Meth. A. p. 129.

Stratiotes Offic. Ægyptia J. B. Ægyptia Dioscoridis *Velling.* Ægyptia, Stratiotes Antiquorum *Chab.* aquatica vera Dioscoridis & Ægyptiaca *Park.* Lenticula palustris Ægyptiaca, sive Stratiotes aquatica foliis Sedo majore latioribus C. B. *Wasser See Grün / Aegyptische Wasser Linse.* In Nilo oritur. *Usu.* Folia *Vires.* Refrigerat Sanguinem sistit, inflammationes sedat.

III. De Acantho.

Acanthus sylvestris Offic. *Park.* sylvestris aculeatus *Ger.* aculeatus C. B. sylvestris sive Branca Urina spinosa *Chab.* Carduus acan-

canthus sive Branca Ursina spinosa J. B. *Bil.*
 de Bären Klau. In hortis Botanicis colitur.
 Julio floret. *Ussu.* Herba. *Vires.* Cum priore vi-
 ribus convenit.

IV. De Leontopetalo.

HUc radix tuberosa ; flores Ranunculi , stellati,
 pentapetali R. Meth. A. p. 129.

1. Leontopetalon *Offic. Ger. C. B. Chab.* quo-
 rundam J. B. foliis costæ ramosæ innascenti-
 bus T. Coroll. Löwentap. Schwarze Niebe.
 In Apulia nascitur, Serius floret. *Ussu.* Radix.
Vires. Serpantium ictibus auxiliatur *Diosc.* Di-
 gerendi facultatem & exiccandi, excalfacien-
 dique possidet. *Galen.*

2. Crysgonum *Offic. Ger. Park.* Dioscoridis
 quibusdam J. B. *Chab.* Leontopetalo affinis fo-
 liis Quernis C. B. Leontopetalo foliis costæ
 simplici innascentibus T. Coroll. Roth: Niebe.
 In Syria oritur. *Ussu.* Radix. *Vires.* Cum priore
 convenit.

Pag. 345. lin. ult. subjunge :

VI. De Persicaria siliquosa.

Caulis flavicans pellucidus , folia Mercurialis ;
 Flores flavi penduli calcari donati. Siliquæ bre-
 ves per maturitatem dissilientes & semina projici-
 entes.

A. Persicaria siliquosa *Offic. Ger. Balsamina*
 lutea sive Noli me tangere C. B. Herba im-
 patiens seu Noli me tangere , flores petalo
 luteo H. Ox. Noli me tangere J. B. *Chab.* Mer-
 curialis sylvestris, Noli me tangere dicta; si-

ve

ve *Perficaria siliquosa* Park. Wild Balsam-
Kraut. Spring Saamen-Kraut. In hortis
reperitur. *Uss.* Herba. *Vires.* Vi diuretica in-
signi pollet, ut Diabetem inducat. Faculta-
te fertur perniciosa & deleteria. *Dod.*

VII. De *Hypecoo*.

Cujus nota folia tenuiter dissecta: Siliquæ longæ
planæ articulatae, in singulis internodiis singula
semina longiuscula continentes. R. Meth. A. p. 129.

1. *Hypecoon* Offic. C. B. Chab. siliquosum
J. B. siliquis erectis articulatis incurvis *H. Ox.*
legitimum Clusii Park. *Cuminum cornicula-*
tum sive *Hypecoon* Clusii Ger. Horn- Küm-
mel. In Gallia Narbonensi sponte oritur.
Majo floret. *Uss.* Herba. Succus. *Vires.* Natura
eadem quæ *Papaveris* succo *Diosc.* Ejus succus
instar *Opii* somnum inducit. D. Herm.

2. *Cuminum siliquosum* Offic. Ger. *Hypecoi*
altera species C. B. *Hypecoum* alterum Park.
Hypecoon siliquis propendentibus non arti-
culatis bivalvibus incurvis *H. Ox.* Scho-
tichter wilder Kummel. In Hispania reperitur.
Majo floret. *Uss.* Herba. *Vires.* Cum priore vi-
ribus convenit.

VIII. De *Epimedio*.

Cujus nota sunt, Cauliculi in ternos ramulos, ramu-
li in ternos pediculos folia sustinentes, *Hedera-*
ceorum ferè figurâ, divisi; flores tetrapetali gemi-
nati aut potius octopetali; siliquæ bivalves, tenues;
semina compressa rotunda. R. Meth. A. p. 129.

Epimedium Offic. Ger. C. B. Park. *Dodonæi*
El,

El. Bot. quorundam *J. B.* quorundam floribus purpureis cum apicibus luteis *Chab. Bischoffs Hut.* In Hortis apud nos reperitur. *Ufu.* Radix, Folia, *Vires.* Utraque conceptum adimit.

XI. De Tribulo terrestri

Folia huic Lenticula aut Ciceris; flores pentapetali; fructus muricati, è quinque velut triangularibus partibus compositi, quarum cuspides in centro concurrunt, reliqui anguli in longam & acutam spinam exeunt. *R. Meth. A. p. 130.*

Tribulus terrestris *Offic. Ger. Park. J. B. Chab.* terrestris Ciceris folio, seminum integumento aculeato *C. B. Burzel Dorn.* In Italia reperitur. Julio floret. *Ufu.* Herba, semen. *Vires.* Refrigerat, inspissat, inflammationes juvat, ulcera oris putredinesque gingivarum sanat. Semen contra venena commendatur; ictos à Serpentibus recreat.

CLAS-

CLASSIS TERTIA.
SEU
'DENDROLOGIA.'

SECTIO PRIMA.

De

Arboribus caudice simplici
non ramofo.

I. De Palma.

Pag. 346. post. lineam 26. adde :

PALMA oleosa *Offic.* coccifera ex Guinea C. B. Guinea J. B. foliorum pediculis, fructu pruniformi luteo oleoso *Cat. Jamaic.* Nucifera Guineensibus incolis Palma Adyl *Jons. D.* Arbor Manicongo, Sambaancie Palma *Chab.* Nucula Indica altera *Park.* An Nucula *Ger. emac.* Palmz oder Oehlbaum. In Guinea spontanea crescit. *Ufu.* Oleum seu potius Unguentum crassum Aurantii coloris, odore suavi, ex hoc fructu confectum ad hunc modum: Nempe carni è nucleis avulsæ, adjiciunt aquæ ferventis bonam partem; deinde jubent ut pulpa in lebetè diu agitetur commisceaturque exactè super ignem, deinde remotum ab igne lebe-

R

tem

tem tamdiu stare sinunt, donec amurca omnis in fundum subsiderit; tandem oleum aquæ supernatans cochleari excipiunt: quo exhausto aqua fervente iterum effusâ operationem repetunt. Eligenda est recens non rancidum, coloris Aurantii, odoris suavis, consistentiæ Butyri. *Vires.* Extrinsecus Anodynum est, Nervos confortat, dolores Podagricos mitigat, lassitudines juvat, contractiones relaxat.

3. Coccus *Offic. Nieremberg.* Palma Indica Nucifera Coccus dicta *R. H. 1356.* nucifera Indica major *Jons. D.* ducifera Americana major prima Cocoeire seu Coqueire *Ejusa.* Indica coccifera angulosa *C. B.* nucifera arbor *J. B.* coccifera, seu Nux Indica, Indis *Lubi Camel. Syllab.* Indica nucifera *Chab.* major coccifera *H. Beaum.* sive Nux Indica vulgaris ferens coccos *Park.* Nux Indica & Cocci vocata arbor *Hern.* Indica *Chab.* Indica arbor *Ger.* Indica vulgaris *Pis. Mant.* Indica Coquo Lusitanis dicta *Bont. in Garc.* Inaja Guacuiba vulgè Coccoos *Pis.* Inaja-gacuiba cujus fructus Inaja-guaca *Marg.* Tenga *H. M.* Coco oder Cofus *Nuss-Baum.* Utriusque Indiæ alumna est *Usu.* Fructus medulla, liquor arboris Suri dictus, liquor nucleo contentus. *Vires.* Liqueorem seu Vinum Suri Phthisicis mirè conferre aiunt, & valdè opportunum esse urinæ renumque vitiis laborantibus. E nucleis contusis atque expressis lac extorquetur citra ignis operam, lumbricis enecandis utilissimum.

mum. Liquor nucleo contentus siti febribusque extinguendis caloriq̃ue contemperando idoneus est. *R. H.*

4. Coccus de Maldiva *Offic. Park.* de Maldiva sive Nux Indica ad venena celebrata *Chab.* Palma coccifera figura Ovali *C. B.* Nux Indica ad venena celebris sive Coccus de Maldiva *C. B.* Tavaricare quibusdam *R. H.* sive Nux Maldivensium *Pis. Mant.* Maldivische Coccus *Mus.* In India Orientali reperitur. *Usu.* Fructus magnus figura ovali, cortice nigro, medulla candida, porosa, sapore excellenti. *Vires.* Laudatur adversus venena, ad Colic dolores, Paralyfin, Epilepsiam, aliosque nervorum affectus. Specificam qualitatem promovendi partum difficilem habet.

5. Ebenus Æthiopica *Offic.* Palma Haira *Park.* Americana spinosa *C. B.* tota spinosa major, fructu pruniformi *C. Jamaic.* Brasiliensis sexta *Airi Pis.* Portoricensis spinosissima vinfefa *Hort. Beaum.* Palmæ facie Haira *J. B.* Ebenus *Chab.* Haira sive Ayri *Jons. D.* Eben-Holz *Eben-Baum.* In America frequens reperitur. *Usu.* Lignum nigrum densissimum. *Vires.* De viribus Ebeni vide pag. 435. Pharmacologiæ nostræ.

In priore meo libro duas Ebeni species memini, quarum hodie usus est inter mechanicos. Verum an utervis earum vera & genuina Antiquorum Ebenus sit, adhuc controvertitur. *Dioscorides* duas describit species. Prima ex Æthiopia defertur nigra, nullos

R. 2

ba.

habens venarum discursus, factitii cornus levore: cum frangitur densa apparet, mordens gustu, atque astringens, &c. Altera ex India lineis candidis & fulvis intercurrentibus, eademque maculis prædita: cæterum prior bonitate antecedit. Plinius in ejus descriptione inquit: Rara est arbor, quam nullam aliam nisi Palmarum generis decuit. Unde concludo Plantam quam hîc exhibeo Ebenum Æthiopicam esse, & illam Helbigii Indicam.

Ex quo hæc scripsi, veram Ebenum Indicam à D. Camello descriptam inveni: quam cum Baccifera sit arbor in tribu illa inveniet Lector.

Pag. 349. lin. 15. subjunge:

Fructus hujus arboris insignis etiam usus est; à D. Marloe Nux Malabarensis dictus Nuce Moschata cui aliàs valdè similis, major est, etiam compressus cum umbilico in medio, altera extremitate rotunda. *Vires.* Admirandarum virium est in Scrophulis curandis. Sanguinem corrigit, Humores noxios alterat; Hepar & Lienem emendat, facultatem digestivam restituit: totumque corporis habitum in meliorem mutat.

NB. Fructus immaturus vertiginem inducit, non secus ac si sumpto vino quis ebrietatem contraxerit.

7. Sagou Offic. Palma prunifera Japonica *Herm. Cat.* Japonica spinosis pediculis Polypodii folio *P. B. P.* Indica caudice in annulos protuberantes distinctio, fructu Bruniformi

R. H.

R. H. 1360. vinifera Belgarum *Breyn*, Prod. 1. farinifera Japonica Sateefou Japonensis *Ejusd.* P. 2. Palmam referens arbor farinifera C. B. Arbor farinifera *Park.* Todda-panna, seu Montta-panna H. M. *Sagou-Baum / Indianisch Brod.* In India Orientali multis in locis nascitur. *Ufu.* Fæces medullæ hujus arboris faciliè solubiles Cari confecta quoad magnitudine referentes, sapore aquoso, colore ex fusco albicante, odoris nullius. Hoc autem modo conficitur *Sagou.* Arbore decisa & in taleas fissâ medulla ruspando eximitur, quæ in mortario grandi pistillo ligneo strenuè contunditur; deinde aquâ probè commixtâ, per pannum percolatur, in alveum satis capacem, in quem substantia medullæ defluit. Levioribus duntaxat furfuribus & quisquiliis in panno remanentibus, quæ ut inutiles abjiciuntur: Quod in alveum decidit subsidere permittitur, quod brevi fit: Dein aqua è sæcibus elutriatâ, ex iisdem efformantur placentulæ, è quibus in clibano coctis Panis efficitur satis probus, ab Indigenis in inopia Orizæ esitatus; vel eadem granulata & exsiccata in Europæas regiones transportantur. *Vires.* A nonnullis valdè nutritiva & analeptica habetur, omnisque generis fluxiones sistere dicitur.

Utrum *Sagou* sit medulla trunci aut gemmæ alicujus Palmæ seu Gummi arboris non amplius quæstio est, medullam esse omnibus consentientibus; verum cujus generis Pal-

R 3

mæ

mæ nondum extra controversiam est, inter Botánicos apprimè gnaros, aliis aliam & aliam arborem esse opinantibus. C. *Baubinus* medullam gemmæ seu capitis Palmæ Regalis dictæ Barbadenfis seu Jamaicensis *Rohlbäum*. dictæ referendis facit. Quod *Clusius* & omnes nostri nuperi peregrinatores negant, medullam trunci esse uno ore affirmantes. Neque hîc cessat controversia; siquidem *Robertus Knox* naucerus, qui per multos annos in *Ceylona* Insula captivus detinebatur, medullam *Codda Panna* H. M. Talipot *Singalensibus* dictæ esse asserit. In cujus sententiam initio inclinabat eruditissimus vir D. *Johannes Raius*. Verum *Horti Malabarici* autoribus medullam *Todde Panna* esse ex qua *Sagou* conficitur affirmantibus; *Pisone* etiam & *Margravio* duas arborum species in *Brasilia* nascentes, & utraque Palmas describentibus, quarum Medulla ad Panem conficiendum ab indigenis usitata erat; obvium est conjicere plures *Palmarum* species *Sagou* præbere. Sed vera & genuina species è medulla *Todde Panna* conficitur ut D. *Raius* à D. *Tancredo Robinson* M. D. certior factus est, qui ejus iconem inter alia rariora ad *Societatem Regiam Londinensem* ex *India Orientali* transmissam in ejusdem Societatis Muséo, & nos etiam vidimus.

8. *Chamærhypes Offic.* *Chamærepis Theoph.* Palma minor C. B. humilis seu *Chamærhypes*, sive Palma humilis Hispanica spinosa & non spinosa J. B. *Chab.* folio plicatili seu flabelliformi

formi humilis R. H. p. 1369. humilis sive Chamærrhiphes vel Palmites Park. Palmites sive Chamærrhiphes Ger. Niedriger Palm-Baum/ Kleiner Palm-Baum. In Hispania, Lusitania & Italia crescit. Ufu. Bacca. Vires. Contra omnes fluxiones vi sua adstringenti commendantur. Folia ad Sportulas, Tegetes & Scopas parandas incisa sunt.

9. Palma Sanguis Draconis fundens altera Offic. foliis & caudice undique spinis longis acutissimis nigris armata D. Scherard. Ein ander Drachen-Blut-Baum. In Amboyna ori-tur. Ufu. Resina è fructu exstillans.

Ex quo librum priorem in lucem emisi, li-teris aliquot ab ingeniosissimo illo Botanico D. Guilielmo Scherard. LL. D. nunc Consule Societatis Mercatorum Turcicorum Smyr-nensium certior factus sum, tres dari species arborum quæ Sanguinem Draconis præbent. 1. Illam Clusii à me jam editam p. 463. libri supradicti quæ propriè Palma est, & huic Ca-piti inferi debet. 2. Quam hic exhibeo, cu-jus fructus, *Fructui squamosa Clusii Exot. lib. 2. cap. 3.* similis est, Nucis Myristicæ circiter magnitudine, squamis tectus, inter quas & corticem continetur nucleus parvus, qui concusso fructu crepitat. 3. Draco arbor, &c. *Hort. Amstel.* quam inter arbores siliquosas disposui. *Pomet.* etiam in *Histoire de Drogues* pag. 259. tres Sanguinis Draconis species enu-merat, quarum primam Indicam vocat, est-que *Clusiana*: 2dam, Canariensem appellat,

R 4

cujus

cujus duas icones exhibet diversarum arborum, quarum prima siliquosa est foliorum angustiorum, quæ fortè tertia est D. Scherard. 2da foliis latioribus depingit, fructu Alkekengi referente. 3tiam *Pometus* falsam vocat & ex Hollandia allatam ait. Quin & *Camellus* S.J. duas Sanguinis Draconis species memorat, quarum primam *Sanguinis Draconis Officinarum* vocat, qui idem est cum *Clusiano*, cujus gummi *Camellus* sic describit, *Pulverisatus coloris est vilioris Laccæ aut Boli ordinariæ*. Unde eum Sanguinem nostrum Draconis in massis seu glebis esse existimo. Secundum *Sanguinis Draconis Pictorum Cinnabarin Dioscorides* denominat, qui est *Sanguis noster Draconis in guttis* seu *guttatus*; verum cujus arboris succus sit non dicit, dubitat tamen an non producat à quadam Arbore Peruviana à *Monarde* descripta. Fortasse idem fuerit cum gummi quod à ligno Nephritico defluere dicit. Alia fortasse præter has Sanguinis Draconis species est cujus notitiam à D. *Hyde* habuit ingeniosus Botanicus D. *Jacobus Bobart*, à Canna seu Arundine hausti, quam in Capite Arundinum in hoc libro disposui. Verùm an differat à *Scherardina* 2da non ausim determinare: Quamvis enim in notis nonnullis descriptiones conveniunt, tamen adeò breves sunt, ut de illis certò judicare aut definire non possimus.

Hujus fructum à D. *Scherardo* ex Hollandia, cum in itinere esset versus Smyrnam accepi
&

& fragmenta quædam ipsius gummi, admodum puri & cum purissimo Sanguine Draconis in guttis colore convenientis.

II. De Musa.

1. **M**usa *Offic.* Serapionis *Ger.* arbor *J. B.* *Park.* caudice viridi, fructu longiore, falcato, anguloso *Cat. Jamaic.* aut Amhusa Arabibus, & Persis Daracht *Chab.* Muza ex flore Sinensi *Jons. D. icon.* Palma humilis longis latisque foliis *C. B.* Ficus Indica fructu racemoso foliis oblongis *ejusd.* Indica racemosa foliis & fructu amplissimis, Musa Arabibus dicta *P. Alm.* exotica cruciata *Sterb. Cit. cult.* Ficoides sive Ficus Indica longissimo latissimoque folio, Musa Serapionis dicta *H. Beaum.* seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, fructu longissimo, Musa Serapionis dicta *Herm. Cat. Bala H. M.* Bananiera *Pis. Marog.* Plantain-Baum/Musa-Baum. Utriusque Indiæ incola est. *Usu.* Fructus. *Vires.* Multum nutrit, Urinam cit, Venerem stimulat.

2. Banana *Offic.* Musa, caudice maculato fructu recto, rotundo brevior odorato *Cat. Jamaic.* Ficoides seu Ficus Indica longissimo latissimoque folio, caule maculato, fructu minore *H. Beaum. Senioriæ Jons. D. Pacoeira Pis. Marog.* Bonana-Baum. In America colitur. *Usu.* Fructus. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

R 5

SE-

SECTIO SECUNDA.

Arbores fructu à flore remoto
Glandiferæ.

Pag. 352. post lin. 13. adde :

III. De Fago.

Notæ sunt, nux duplex triquetra eidem tegumento inclusa, aspero, hirsuto, quadripartito, R. Meth. A. p. 140.

A. Fagus Offic. C. B. Ger. Park. Chab. Fagus Latinorum, Oxya Græcorum J. B. Büchel Buch-Baum / Büchen-Holz. In meridionalibus Angliæ frequens. Autumno fructum fert. *Usu.* Folia. *Vires.* Tusa & imposita calidis tumoribus prosunt easque discutiant, & torpentia membra corroborant. Esitata labiorum, gingivarumque vitiis mirificè opiculantur. *Matth.*

V. De Quercu.

Pag. 353. post lin. 8. adde :

2. **P**Hagus & Esculus Offic. vel Esculus J. B. Chab. sive Esculus Park. Quercus parva sive Phagus Græcorum & Esculus Plinii C. B. Eßbare oder süsse Eichel. In Græcia & Dalmatia reperitur. *Usu.* Cortex, Folia, Glandes, Caliculæ. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Cerrus & Ægilops Offic. Cerrus, Corris, Ægilops Idæorum, Aspris Macedonum, & Far-

Farnia Italorum *Chab.* Cerrus *Ægilops Aspris*
Theophrasti putata *J. B.* Cerris majore glande
Ger. *Ægylops* sive Cerrus mas majore glande
Park. Quercus calyce echinato glande majore
C. B. *Cer-Eichel* / bittere *Eiche*. In Italia nascitur.
Ufu. Radix, Folia, Cortex, Glandes.
Vires. Radix Scorpionibus adversatur, Folia,
 Cortex & Glandes fluxiones sistunt.

4. Robur *Offic.* tertia Clusii *J. B.* sive Gallia
 major altera *Ger. emac.* sive Quercus cum
 gallis *Chab.* cum galla majore rugosa *Park.*
 Quercus gallam exiguae nucis magnitudine
 ferens *C. B.* *Groß Gall-Äpfel-Baum* / *Hag-*
Eiche. In Istria & Pannonia crescit. *Ufu.* Gallæ
 seu tubercula excrementitia, nidus cujusdam
 Insecti rotundi.

VI. De Ilice.

Cujus Notæ, Folia dentata aut aculeata, perpetua.
R. Meth. A. p. 140.

Pag. 353. post lin. ult. adde:

2. *Smilax arborea* *Offic.* *Arcadum glandifera*
 major *Park.* glandifera arbor *Chab.* *Dale-*
champii J. B. *Ilex arboræa ejusd. & Chab.* major
 glandifera *Ger.* major aculeata & non aculeata
Park. oblongo serrato folio *C. B.* folio
 rotundiore molli modiceque sinuato, sive
Smilax Theophrasti ejusd. *Grosse Scharlach-*
Eiche / *Stech-Eiche* / *Stein-Palme*. In Italia &
 Gallia Narbonensi frequens occurrit. *Ufu.*
 Cortex, Folia, Glans. *Vires.* Vehementius
 astringit *Ilex* quàm *Quercus*.

3. *Phel-*

3. Phellodrys *Offic.* Chab. alba latifolia & angustifolia *Park.* candicans latifolia, mollior aculeata & candicans angustifolia serrata C. B. Nigra Dalechampii J. B. Lorbeer-Eiche/Corck-Eiche. In Dalmatia & Græcia reperitur. *Usu.* Folia, Cortex, Glans, *Vires.* Cum Quercu viribus convenit.

Arbores fructu à flore remoto Coniferæ.

VIII. De Abiete.

Pag. 356. lin. 5. subjunge:

AB ingenioso amico meo D. Davide Krieg, M. D. certior factus sum solam differentiam inter Resinam & Picem Burgundicam esse in coctione Picis Burgundicæ, ex ahenò exemptæ cum primum bullire incipit, atque idcirco mollior est, & coloris magis brunnei. Hoc observavit in Saxonia solo suo natali.

IX. De Pinu.

Pag. 357. post lin. 10. adde:

3. **P**laus maritima *Offic.* sylvestris montana *Ger.* maritima major *ejusd.* & C. B. maritima Theophrasti Lobelio J. B. Chab. sylvestris maritima, conis firmiter ramis adhærentibus *ejusd.* & J. B. Meer-Fichten. In Gallia Narbonensi oritur. *Usu.* Cortex, Folia, Resina. *Vires.* Cum præcedentibus viribus convenit,

Pag.

Pag. 359. post. lin. 16. adde:

XIV. De Arbore Vitæ.

Nota sunt Folia squamatis incumbencia, ramuli compressi, conuli oblongi è squamis compositi. R. Meth. A. p. 138.

Arbor vitæ *Offic. Ger. Park. vitæ sive Paradisiaca Chab. vitæ sive Paradisiaca vulgò dicta, odorata ad Sabinam accedens J. B. Thuya Theophrasti C. B. Baum des Lebens. Americæ incola est, apud nos autem in hortis curiosorum reperitur. Usu. Folia. Vires. Digerit & abstergit, partium est tenuium.*

XV. De Alno.

Arbor est Julifera, fructu squamoso conoide, folio Coryli. R. Meth. A. p. 138.

A. Alnus *Offic. Ger. Chab. vulgaris J. B. Park. rotundifolia glutinosa viridis C. B. Erlen oder Elsen-Baum/ Eller-Baum. In aquosis gaudet. Usu. Cortex, Folia. Vires. Cortex siccat & astringit. Folia viridia imposita tumores discutunt & inflammationes restinguunt, Traumatica sunt internè sumpta.*

Arbo-

Arbores flore à fructu remoto
Bacciferae.

XVII. De Junipero.

Pag. 360. lin. ult. subjunge:

2. **J**uniperus major *Offic.* major baccâ coeruleâ *C. B.* maxima *Ger.* maxima *Illyrica Park. J. B. Chab.* Wachholder-Baum / Krammet-Baum. In Græcia provenit. *Usu.* Lignum, Bacca. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

XVIII. De Oxicedro.

Notæ sunt Folia Cupressina; terna in unoquoque acino officula dura. *R. Meth. A. p. 141.*

1. **O**xycedrus *Offic.* Lycia *Ger.* Cedrus folio Cupressi major, fructu flavescente *C. B.* folio Cupressi media majoribus baccis, & folio Cupressi minor *ejusd.* Lycia retusa *Bellonio dicta J. B. sive Oxycedrus Lycia Chab. Phœnicea folio Cupressi Park.* Juniperus folio Cupressi major fructu flavescente *Herm. Cat. major Dioscoridis Clusio P. Al.* folio Cupressi media majoribus baccis teretifolia *ejusd.* Ceder-Baum aus Phœnicia. Ceder-Baum mit grossen Beeren. In Hortis Botanicorum reperitur. *Usu.* Lignum, Bacca. *Vires.* Cum Junipero ut in externa facie, ita in viribus convenit.

In

In priori meo libro Olibanum exhibui inter minùs cognita, & varias Autorum de Arbore Thurifera opiniones recensui. Post evulgatum illud Opusculum, Autorem quendam vidi qui diserte affirmat, Arborem hanc in *Carolina* gummi præbere adeò simile vero Olibano ut cum casu quodam miscuisset particulas gummi à se ibi collectas, cum Olibano ab *Europa* allato, tantùm fuisse eorum similitudinem observavit, ut particulas earum à se mutuo separare non potuerit, undè concludit hanc Arborem esse quæ Olibanum producit.

2. Sabina baccifera Offic. Ger. Park. J. B. baccifera major Park. folio Cupressi C. B. folio Cupressi altera ejusd. Cedrus baccifera fructu minore cœruleo R. H. Juniperus Alpina, Sabinam referens P. Al. Beeren-tragend Sages Baum / Seewen-Baum. In hortis curiosorum nonnunquam colitur. Usu. Folia. Vires. Cum Sabina viribus convenire creditur.

XIX. De Taxo.

Note sunt, Folia molliora, saturo virore prædita, pectinatim circa ramulos disposita; Bacce unicuique intus granum continentes. R. Meth. A. p. 141.

A. Taxus Offic. Ger. C. B. J. B. Park. Chab. Eiben oder Iben-Baum / Taxus-Baum. In montosis sylvis & sepibus. Quæ de facultate venenosa & lethifera hujus arboris apud veteres habentur, an vera sint necne contraria

ria recentiorum experimenta dubium faciunt.
R. Synop. vid. ejusd. Hist. p. 1416.

Arbores flore à fructu remoto Lanigeræ.

XX. De Populo.

Pag. 361. post. lin. 14. adde:

2. **A.** Populus alba *Offic. Ger. Park. Chab.* alba folio majore *Jons. D.* alba λεύκη *J. B.* alba (quæ λεύκη ab albedine dicitur) majoribus foliis *C. B.* Weiß Pappel-Baum/weiß Pappel-Weiden. In aquosis gaudet. *Ufu.* Cortex. *Vires.* In dolore Ischiadico, intus & extra, in Stranguria, & in ambustis adhibetur. *R. Synop.*

A. 3. Populus tremula *Offic. C. B.* tremula sive Libyca *Jons. D.* Libyca *Ger. Park.* Libyca *Plinii, κερκις Theophrasti J. B.* Libyca *Cercis Theophrasti Chab.* Lybischer Pappel-Baum/Zitter-Pappeln / Aspen oder Espen. In sylvis & locis uliginosis. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum Populo nigro viribus convenire creditur.

XXI. De Salice.

Pag. eadem lin. ult. adde:

A. 2. Salix rubens *Offic. vulgaris rubens C. B.* angustifolia purpurea seu nigra *Park.* rubra minimè fragilis folio longo angusto *J. B. Jons. D. Chab.* folio utrinque glauco, viminibus rubris *C. C. Cat. Angl.* Rost Weiden-Baum. In aquosis gaudet. *Ufu.* Folia, Cortex. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

A. 3.

A. 3. *Salix helice* *Offic.* helice *Theophrasti* *Park.* rosea *ejusd.* rosea *Anglica* *Ger.* humilis capitulo squamoso *C. B.* tenuior, folio minore utrinque glabro fragilis *J. B. Jons. D. Chab.* humilior foliis angustis subcœruleis ex adverso binis *R. H. R. Synop.* Gelbe Baun Weiden. Kleine Weiden. Juxta torrentes crescit.

A. 4. *Salix nigra* *Offic.* folio *Amygdalino* utrinque virente aurito *C. B. Jons. D.* Spontanea *Amygdalino* folio fragilis auriculata *J. B. Chab.* viminalis nigra *Park.* folio splendente auriculato flexilis *C. C. Cat. Angl. R. H. R. Synop.* Glänzende Weiden. Glas Weiden. In *Salicetis* reperitur.

Arbores flore à fructu remoto Vasculiferæ.

XXII. De *Ostry.*

NOtæ cuius sunt, Putamen fructus alatum seu ligulâ foliaceâ auctum; folia *Ulmi* aut *Fagi.* *R. Meth.* p. 140.

A. *Ostry* *Offic.* sive *Ostrya* *Park.* *Ostrya* *Ulmo* similis, fructu in umboilicis foliaceis *C. B. Jons. D.* *Fagus* sepium *Chab.* sepium vulgò, *Ostry* *Theophrasti* *J. B.* *Carpinus* *Matthioli* *Herm. Cat.* *Betulus* sive *Carpinus* *Ger.* *Aceri* cognata foliis oblongis rugosis serratis, ad *Ulmum* accedentibus, vasculis disjunctis, membranis foliaceis, seminibus ipsis appositis pluribus confertis *P. Al. Heck. oder Hage. Büchen. Stein. Büchen.* In sylvis & sepibus.

S

De

SECTION III.

De Arboribus flore fructuque ag-
gregato.

1. De Ficu.

Pag. 362. post lin. 28. adde :

2. **C**Aprificus *Offic. Ger. Park. J. B. Ficus sylvestris Dioscoridi C. B. sylvestris, sive Caprificus Jons. D. Wilder Feigen Baum. In Græcia aliifque calidis locis reperitur. Ufu, Fructus, Vires. Cum Sativa viribus convenit.*

3. Ficus Indica *Offic. J. B. Indica Orientalis Jons. D. Indica, Arbor radicum Indiæ Chab. Indica arcuata Park. Indica foliis Mali Cotonæi similibus, fructu ficubus simili, ex Goa C. B. Arbor ex Goa sive Indica Ger. Katou-Alou H. M. Indianischer Feigen-Baum. In India Orientali oritur. Ufu, Fructus. Vires, Cum Sativa viribus pollet.*

4. Sycomorus *Offic. J. B. Ger. Chab. Ægyptia Jons. D. sive Ficus Ægyptia Park. Ficus folio Mori Fructum in caudice ferens C. B. Ægyptischer Feigenbaum. Maulber Feigen / Adams Feigen. In Ægypto & alibi reperitur. Ufu, Fructus, Lacryma. Vires. Fructus refrigerat; & humectat, ventriculum laxat, & sub-*

subvertit ; tumores duros sanat. Lacryma pesti
& venenis adversatur.

5. Ficus Cypria *Offic. J. B.* folio Sycomori,
fructum non in caudice gerens *C. B.* sylve-
stris Cretica folio non diviso leviter crenato
T. Coroll. Sycomorus Cypria *Chab. Jons. D.* al-
tera sive Ficus Cypria *Park.* Cyperischer Feis-
genbaum. In Insula Cypro nascitur. *Ufu.* Fru-
ctus. *Vires.* Cum priore convenit.

Pag. 366. lin. 3. subjunge:

V. De Alypo.

Alypum *Offic.* montis Ceti *Ger.* Monspe-
liensium sive Herba terribilis *Park.* Mon-
speliensium sive frutex terribilis *J. B.* Fru-
tex terribilis. Empetrum, Alypum mon-
speliensium *Chab.* Thymelæa foliis acutis ca-
pitulo Succisæ *C. B. Jons. D.* Scabiosa frute-
scens Myrtifolia, flore cœruleo villosa *P. Al.*
Globularia fruticosa Myrtifolio tridentato *El.*
Bot. Zungen-blät. Kellers Hals mit spizigen Blät-
tern. In monte Ceti oritur. *Ufu.* Folia. *Vi-*
res. Vim cathartica vehementem obtinet,
nec minus violenter purgat bilem, pituitam
& aquas quam Tithymalus *J. B.*

SECTIO IV.

De Arboribus fructu umbilicato.

De Pomiferis umbilicatis.

IV. De Sorbo.

Pag. 369. post lin. 18. adde:

A. 2. *Ornus Offic.* sive *Fraxinus sylvestris* *Park.* *Sorbus aucuparia* *J. B.* *aucuparia*, *Ornus aucuparia* *Chab.* *sylvestris* sive *Fraxinus bubula* *Ger.* *sylvestris foliis domesticæ* similis *C. B.* *sylvestris pinnatis angustioribus foliis*, undique glabris fructu parvo miniato *P. Al.* *Ebereschen Baum.* *Vogelbeerbaum.* In montosis & uliginosis oritur. Maio floret. Septembri fructum maturat. *Usu.* Fructus. Liquor è vulnere exstillans. *Vires.* Fructus *Hydragogum* egregium præbet, in *Scorbuto* sanandò aptum, *D. Needham.* Liquor assiduè potus ad *Scorbuticos* & *spleneticos* affectus à nonnullis commendatur. *R. H.*

V. De Mespilo.

Pag. 370. post lin. 6. adde:

A. 2. *Aria Offic.* *Theophrasti* *Ger.* *Sorbus Alpina* *J. B.* *Chab.* *sylvestris* *Aria* *Theophrasti dicta* *Park.* *Mespilus Alni lanato folio*

lio major *Herm. Cat.* Alni folio subtus inca-
no Aria Theophrasti dicta *R. Synop.* Alni ef-
figie, lanato folio, major *C. B.* Meelbeer-
Baum. Wild Sperber-Baum. In monti-
bus sylvosis & petrosis. Aprili floret. *Ufu.*
Fructus. *Vires.* Tusses Jujubarum instar le-
nit, & sputum promovet.

3. Diospyrus *Offic. J. B.* Mespilus Alni lana-
to folio minor *Herm. Cat.* folio rotundiore,
fructu nigro subdulci *El. Bot.* Alni effigie la-
nato folio minor *C. B. Jons. D.* Pyrus cervina
Italica *R. H. p. 1461.* Vaccinia alba *Ger.* Vitis
Idæa tertia *Clusii Park.* Weisse Heidel-Beer.
In Alpibus & montosis. Majo floret. *Ufu.* Fru-
ctus. *Vires.* Cum præcedente viribus con-
venit.

4. Pyracantha *Offic. Park.* quibusdam *J. B.*
seu Oxyacantha quibusdam *Chab.* Oxyacan-
tha Theophrasti *Ger.* Dioscoridis sive Spina
acuta Pyrifolio *C. B.* Mespilus Pyrifolia *Jons. D.*
Spinosa Pyrifolia *Herm. Cat.* aculeata Py-
rifolia *El. Bot.* Weiß Dorn. Hagedorn. In
hortis colitur. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Cum Spina
alba viribus convenit.

VI. De Cratego.

Foliis laciniatis, floribus eosque sequentibus fru-
tibus umbellatim congestis, ossiculis intus duris
à reliquis differt.

A. 1. Sorbus torminalis *Offic. Ger.* tormina-
lis seu vulgaris *Park.* torminalis & Crategus
Theophrasti *J. B.* torminalis *Plinii* Crategus

Theophrasti *Chab.* Mespilus Apii folio sylvestris non spinosa, seu Sorbus torminalis *C.B.* Apii folio sylvestris non spinosa, aliis Sorbus torminalis *Cratægus Theophrasti Jons. D.* *Wilder Sperber-Baum. Elgen-Baum.* In Sepibus. Majo flōret, Septembri fructum maturat. *Usu.* Fructus. *Vires.* Refrigerat & adstringit, fluxus alvi sistit.

2. Aronia *Offic.* Mespilus aronia *Ger.* aronia veterum *J. B. Chab.* aronia sive Neapolitana *Park.* Apii folio laciniato *C.B. Jons. D.* folio laciniato spinosa fructu majore esculento *R. H. p. 1458.* *Ularolen.* *Mispilen mit drey Steinen.* *Welcher Nesselbaum.* In hortis curiosorum aquæ nos colitur. Majo flōret, *Usu.* Fructus. *Vires.* Moderatè alvum constringit.

VIII. De Arbore Febrifuga Peruviana.

Pag. 373. lin. 3. subjunge:

Peruviani Corticis usus in Officinis probè cognitus est. Verum cujusnam arboris sit, eruditis nondum satisfactum est. • In priori meo libro varias de ea opiniones, quæ mihi tum occurrebant exhibui. Post opusculum illud editum, in *Itinerario Waseri* qui professione Chirurgus erat, invenio sequentem de eo narrationem.

Aricæ (inquit Autor iste) in Peruvia magnam

gnam hujus Corticis quantitatem vidî, & ab Hispano quodam edoctus sum corticem fuisse arboris *Mangles* aquarum dulcium quæ in lacu magno regionis istius nascebatur.

Verum Historia seu Relatio hæc multum superatur ab alia in *Actis Philosophicis Londinensibus* N. 290. tradita à D. *Guilielmo Oliver*, M.D. ab ingenioso Pharmacopœo *Gadibus* in *Hispania* degente, qui in *Peruvia* diu vixerat, eumque corticem sæpius collegerat, accepta: quam quoniam Arboris descriptionem continet, Latinam facere & huc transferre non gravabor.

Cortex Peruvianus ab arbore desumitur Pruni circiter magnitudine, foliis hederaceis, sed paulo minoribus, semper virentibus. Autumno colligitur, & cortex circumcirca delibratur tam trunci quam ramorum, qui quatuor mensium spatio iterum succrescit Suberini in modum. Fructum fert Castaneæ non absimilem (excepta exteriori testa seu tegmine) qui propriè appellatur *China-China*, & ab indigenis pluris æstimatur quàm Cortex à trunco aut ramis detractus.

IX. De Opuntia.

NOte sunt, Fructus carnosus, pulpâ humidâ, multa semina includens. Verum ab aliis quibuscunque plantis abundè destinguitur ex modo nascendis folio enim plantatur, & ex meris foliis, aliis ex aliis enascentibus, constat. Flos etiam & fructus è folio emergit. R. Meth, A, p. 144.

S 4

I, O.

1. Opuntia *Offic.* vulgò Herbariorum *J. B.* Ficus Indica *Ger.* Indica major *Park.* Indica folio spinoso fructu majore *C. B.* Indica Tuna dicta, sive Opuntia sola hirsutie pungens *P. Al.* Tuna Indorum *Jons. D.* Stadlichte *Indi-* dianische Feigen. In utraque India nascitur. *Ufu.* Fructus, folia, *Vires.* Refrigerant & humectant, Febres ardentes extinguunt, sitim sedant.

2. Cochinillifera *Offic.* Ficus Indica major laevis sive non spinosa, Vermiculos quos Cochinilla vocant proferens *P. P. Tab. 281. Fig. 2.* Arbor Cochenille *Duret.* Nochezno- patli seu Nopalnocheztli in quo Coccus Indicus nascitur *Hern.* Nepalnocheteli seu No- chetzli Nopalli *Jons. D.* An Opuntia maxi- ma, folio oblongo rotundo majore, spinu- lis obtusis mollibus & innocentibus obrito, flore striis rubris variegato *Cat Jamaic.* Cochi- nillen Baum. In America reperitur. *Ufu.* Vermiculi; de quibus vide *Pharmacologiam no-* stram, p. 491. & *Act. Philosoph. Lond.* N. 193. & N. 292.

Bacciferæ Umbilicatæ.

X. De Loto arbore.

ACeraso differt foliis *Urticæ* quodammodo similibus, fructibus in singulis foliorum alis singulis, cum in Ceraso plures ex eodem nodulo seu gemma erum- pant, carne paucâ; ossiculo velut quadripartito. *R.* *Meth. A.* p. 150.

Lo7

Lotus arbor Offic. Ger. Park. Lotus fructu
Cerasi C. B. arbor fructu Cerasi J. B. Chab.
domestica Jons. D. Lotus Baum. Nessel-
Baum. In Italia & Francia reperitur. Ufu.
Fructus. Vires. Adstringit & alvum sistit, matu-
rus minus. Decoctum Dysentericis Fœminis-
que profluvio laborantibus confert.

Pag. 374. lin. ult. subjunge:

XV. De Vaccinio.

Frutice parvo, flore urceolum referente, fructu
humido parvo, non racematim nascente, innotescit. R. Meth. A. p. 145.

I. Vitis Idæa Offic. foliis carnosiss & velut punctatis Jons. D. Idæa foliis carnosiss & velut punctatis, sive Idæa radix Dioscoridis C. B. Radix Idæa putata, & Uva Ursi J. B. Chab. Vaccinia Ursi sive Uva Ursi apud Clusium Ger. emac. Uva Ursi Galeni Clusio Park. Spanische Staudel-Beer. Heidel-Beer. In Italia, &c. reperitur. Majo floret. Ufu. Fructus. Vires. Alvum menselque & omnem abundantiam Sanguinis sistit. Diosc.

A. 2. Myrtillus Offic. Volck. Vitis Idæa foliis oblongis crenatis, fructu nigricante C. B. Idæa fructu nigro J. B. Vaccinia Pannonica sive Vitis Idæa Ger. nigra Pannonica Park. rubra foliis Myrtinis crispis Mer. Pin. rubra foliis Myrtinis crispis D. Merret R. H. Synop. Cat. Plant. Angl. Schwarze Heidel-Beer. Dick-Beer. In saxosis. Majo floret. Ufu.

Baccæ. *Vires.* Frigidæ sunt, & cum manifesta adstrictione resiccant. Ventriculo æstuantanti conveniunt, sitim sedant, febrium calores mitigant, alvum reprimunt, vomitum sistunt, adversus choleram morbum præsent. *Dod.*

Pag. 376. post lin. 21. adde :

XVII. De Osyride.

Notæ sunt, Folia Linariæ, flores Ribis, fructus si-
ve bacca rotunda, cum unico intus officulo. R.
Meth. A. p. 147.

Osyris Offic. Plinio R. H. p. 1489. frutescens baccifera C. B. Cassia poetica Lobelii Ger. poetica Mœnspeiensium Park. lignea Mœnspeiensium J. B. Cassien. *Poeten. Rosmary.* In Italia & Gallia Narbonensi oritur. Majo floret. *Usu.* Totus frutex. *Vires.* Adstringentem facultatem obtinet.

Pag. 379. post lin. 17. adde :

XX. De Lauro Tino.

Notæ sunt, Flos monopetalos quinquepartitus; fructus Olive figurâ, magis acuminatâ, monospermus, cortice parvi carnosio; semen pellicula cartilagineâ tectum. R. Meth. A.

Laurus Tinus Offic. Ger. Tinus, Laurus sylvestris Chab. Tinus Lusitanica cœruleâ baccâ Park. Sylvestris Corni fœminæ foliis subhirsutis C. B. Lauri Tini sylvestris primum genus J. B. Tinus prior Clusii El. Bot. *Portugallischer wilder Lorbeer-Baum.* Lusitaniæ incolæ

cola est. Julio & Augusto floret. *Ufu.* Baccæ. *Vires.* Intro assumptæ purgant deorsum non levi totius corporis perturbatione. *Park.* Mezerionis aut Laureolæ baccæ os & fauces inflammant.

SECTIO VI.

De Arboribus Pruniferis.

Pag. 397. lin. 14. subjunge:

VIII. De Nuce Virginiana.

Foliis Laurinis seu glabris & splendentibus; fructu parvo turbinato, pulpam paucam continente, à reliquis Pruniferis differt.

Nux Virginiana *Offic.* Prunifera vel Nucifera seu Nuciprunifera arbor Americana præcella, angustis Lauri foliis, latè virentibus, Mastichen odoratam fundens *P. P. Tab. 217. fig. 5. Cat. Jamaic. R. D. p. 44. Virginianische Nuß.* In Insula Barbados reperitur. *Ufu.* Ossiculum nuclei Avellanæ magnitudine circiter & figurâ est, glabrum colore fusco cum hilo prope alterum extremum, durum ossiculum continens nucleo intus albo globulari, sapore amariuscule, eoque & odore aromatico. *Vires.* Obstructiones hepatis potenter reserat, totâque Sanguinis massam depurat, & Scorbuticum malumque habitum corporis emendat, volatilibus illis salibus vitalem hunc liquorem imprægnando, quæ e-
um

um evanidum & languescens ad puriorem & spirituosorem statum restituit, adeoque à fixatione eum præservat. Cutem etiam à maculis aliisque impuritatibus liberat. *Marl. ob.*

Paradoxum alicui fortasse videre possit, quòd ego fructum hunc pro *Marlovii* Nuce Virginiana exhiberem, cum rusticus ille medicus, qui primus virium ejus descriptionem ad *D. D. Croon* transmisit, disertè affirmet eum fructum esse *Locus* arboris, quæ *Gummi Animæ* præbet: De quo *Gummi* superius tractavi in Libro meo priore p. 458. Cui respondeo, cum *D. Marlow* primus fuerit, qui observationem hanc publicaverit, concedendum est, verisimillimum esse illum quid nomine illo intelligeret, omnium optimè novisse; ideoque, cum fructum illum hoc titulo propriâ ipsius *D. Marlow* manu subscriptum apud *D. Finch* invenerim, non veritus sum eum absque omni scrupulo hic collocare. Præterea addi potest, quòd cum hæc etiam arbor gummi præbeat *Animæ* non absimilem, occasionem errandi medico prædicto potuerit subministrare.

X. De *Myrobalanis*.

Pag. 400. lin. II. verbo [angulosum] junge:
Faba Bengalenis *Offic. R. D. p. 134.* Bengalishe Bohne dicta, excrescentiarumgosa, rotunda, compressa, cava, umbilici in modum, magna, foris fusca, intus nigricans;

cans, saporis styptici & astringentis, odoris nullius. *Vires.* Astringit fortiter, & ad omnes hæmorrhagias, præsertim ad hæmoptysin sistendam, summè utilis, Sanguinem modicè incrassans, venarum & arteriarum oscula obdurans, & rupturas consolidans, humores acres & erodentes mitigans & contemperans, *Marloe.*

D. *Marloe* prædictus primus erat, quod sciam, qui exoticum hoc medicamentum, ejusque usum Orbi literato publicavit sub ænigmatico nomine *Fabæ Bengalensis*. Unde nonnulli *fructum ex Bengala, Sc. Clusii exot. lib. 2. cap. 14.* esse opinati sunt. Alii Myrobalani quandam speciem, alii denique florem Myrobalani Citrini, quia per sæpe inter fructus illos invenitur. Mihi excresecientia quædam esse videtur ex punctura insecti cujusdam excitata; aut magis propriè fructus Myrobalani citrini ipse vulneratus, qui venenati hujusmodi ictûs occasione monstruosam hanc formam assumit. Ipse Prunos sæpiissimè observavi hujusmodi ictu ab insecto quodam inflicto formam naturalem amisisse, & cavos intus fieri absque ullo officulo.

XI. De *Jujuba*.

Pag. 401. post lin. 29. addè:

2. **O** Enoplia *Offic.* spinosa & non spinosa *Ger. emac. C. B.* spinosa & non spinosa, sive Napeca, sive Zizyphus alba *Park.* sive Nabca, Paliurus Africana *Chab.* Nabca folio Rhamni

ni vel Jujubæ J. B. Grosse Jujuben. Weisse Brustbeer. In Ægypto, Creta & alibi incolata est. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Fructus immaturus astringit, stomachi alvique relaxationem firmat. Succus maturarum purgabilem è ventriculo.

XIV. De Olea.

Pag. 404. post lin. ult. adde :

2. **O**leaster *Offic.* sive Olea sylvestris *Park.* J. B. Chab. Olea sylvestris *Ger.* sylvestris sive Oleaster *Jons.* D. sylvestris folio duro, subtus incano C. B. Wilder Oehlbaum. Oliven Baum. In Italia, Hispania, aliisque locis spontanea oritur. *Ufu.* Folia. *Vires.* Cum Oliva sativa viribus convenire creditur.

Pag. ead. lin. 24. subjunge :

XV. De Saponaria Arbore.

Notæ sunt ; Flos rosaceus ; fructus sphericus nucleulâ foetus pariter sphericâ, nucleum condente ejusdem formæ. R. Meth. A. p. 151.

Arbor saponaria *Offic.* saponaria Americana R. H. p. 1548. prunifera, racemosa, folio alato, costâ mediâ membranulis utrinque extantibus donatâ, fructu saponario *Cat. Jamaic.* seu Nuciprunifera fructu saponario, orbiculato, monococco, nigro, Americana P. P. Tab. 217. fig. 7. Quity Pison. Brasiliensibus Marog. saponariæ sphærulæ Chab. sphærulæ

culæ arboris Filicifoliæ J. B. Nuculæ saporariæ non edules C. B. Arbor Mistecæ provinciae fructu avellanæ simili *Laet. Jons. D.* Baccæ Bermudenses *Marl. Obs.* *Seiffen-Beerem.* In insula Jamaica & alibi Indiæ occidentalis oritur. Octobri fructus maturefcit. *Ufu.* Fructus cum jam siccus sphaericus, coloris est rubentis, Galla minor, hilo amplo, sapore amaro, odore nullo; unicum rotundum nigrum officulum continens. *Vires.* Multum commendantur adversus chlorosin. *Marl. Obs.* Baccæ ad chlorosin singulare & specificum medicamentum sunt, post chalybeata incassum usurpata, morbum illum debellantes & sanantes. Spiritus, tinctura, aut extractum exhibenda sunt potius quam baccæ crudæ R. D. p. 134.

Europæus horum usus in medicina à D. *Marloe* orbi literato primùm communicatus est, per modum Epistolæ à medico quodam rustico ad egregium Virum D. *Boyle* scriptæ. Verùm cum nomen hoc adeo ænigmaticum esset, ut difficulter conjici posset quid essent: & duo ex Amicis meis, quos super hac re consului, de iis diversum sentirent, uno Palmæ cujusdam semina esse opinante; altero hujus arboris fructus, in cujus opinione confirmatus fui à prædicto D. *Finch*, qui me eorum nonnullis, è cistula propriâ D. *Marloe* manu *Bermudes Beerem* inscripta desumptas donavit,

XVI.

XVI. De Pado.

NOtæ sunt; folia ad Salicis latifoliae potius quam ad Cerasi folia accedunt; fructus racemosi Cerasi similes; ossiculum tamen oblongum, scabrum; secus quam in Cerasis. R. Meth. A. p. 150.

A. 1. Padus Offic. Cerasus avium nigra & racemosa Ger. racemosa fructu non eduli C. B. racemosa sylvestris Jons. D. racemosa quibusdam, aliis Padus J. B. Chab. avium racemosa Park. Schwarze Vogel-Kirschen. In montosis & Alpinis nascitur. Usu. Fructus. Vires. Ad Epilepsias puerorum appensus collo commendatur.

2. Mahaleb Offic. Macaleb Gesneri Ger. Machaleb Germanicum Park. Cerasus sylvestris amara, Mahaleb putata J. B. sylvestris amara; Arabum Mahaleb putata Chab. Ceraso affinis C. B. Jons. D. Stein Kirschen. In petrosis montibus oritur. Usu. Nuclei. Vires. Calfaciunt; emolliunt. Matth.

XVII. De Lauro-ceraso.

FRuctu racemoso; ossiculo longiore, tenuiore, à Ceraso foliis amplis, crassis, semper virentibus, ab eadem & aliis differt. R. Meth. A.

Lauro-cerasus Offic. Ger. J. B. Clusii El. Bot. Cerasus folio Laurino C. B. Cerasus Trapezuntina, sive Lauro-cerasus Park. Lauro-cerasus, Laurus Trapezuntina Chab. Lauriers Kirschen. In hortis nostris frequentissima. Majo

Majo floret. *Usu.* Baccæ. *Vires.* Ad Scorbutum à nonnullis commendantur.

XVIII. De Persea.

Fructu pyriformi, racematim cohærente, nucleum cordis effigie continente, foliis Lauri similibus à reliquis differt.

Persea *Offic.* C. B. J. B. *Jons. D.* arbor Ger. arbor Clusii *Park.* Laurus Indica *Aldin.* Prunifera arbor, fructu maximo pyriformi, viridi, pericarpio esculento butyraceo, nucleum unicum maximum, nullo ossiculo tectum cingente *Cat. Jamaic.* Ahvacaquanhiti seu arbor querciformis butyraceo fructu *Hern. Jons. D.* Pyrosimilis fructus in Nova Hispania nucleo magno C. B. Pyrifacie Aguacat J. B. Nicaraguæ pomum nuce rotunda *eiusd.* pomum *Chab.* Mala Americana pyri facie C. B. Persier-Baum/ Spanische Beer. Insulæ Jamaicæ indigena est. *Usu.* Folia, Fructus. *Vires.* Fructus Stomacho est utilis, Folia arida pulverisata illitu sanguinis eruptiones sistunt. *Diosc.*

XIX. De Manga.

Notæ sunt, folia bina, terna, aut quaterna eodem pediculo, flos racematim, fructus magnus reniformis.

Manga *Offic.* Indica fructu magno reniformi *R. H. p.* 1550. Mangas *Park.* sive Amba J. B. Amygdalam referens fructus hirsutus *Eiusd.* Mangas & Amba Linschotani *Chab.* domesti-

T

ca

ca P. Al. Persicæ similis putamine villosa C. B. Mango, Amba, & Ambe Camel. Syllog. Arbor mangifera Bont. Jons. D. Conchifolia India orientalis comantibus floribus & fere corymbosis P. P. Tab. 142. fig. 1. Mao sive Mau H. M. Mango-Baum. In India orientali oritur. Ulu. Fructus muriâ conditus: Officula. Vires. Fructus conditus frigidus & humidus est. Officulis assatis alvi profluvia sisti ajunt.

SECTIO VII.

De

Arboribus Bacciferis.

Arbores & Frutices Bacciferae, fructu monopolyreno.

Pag. 410. adde:

I. De Zizypha.

NOTÆ sunt, folia longa, mollia, alternatim posita, flos monopetalos, tubulatus, in sex partes dissectus; fructus oblongus, olivæ-formis.

Zizypha Offic. Cappadocica Ger. Cappadocica, quibusdam Olea Bohemica J. B. Chab. Olea sylvestris folio molli incano C. B. Oleaster Cappadocicus Park. Elæagnus orientalis angustifolius, fructu parvo olivæformi, subdulci T. Coroll. Wilde Zujuber / wilde Brust-Beerkin. In Bohemia, Hispania, &c. reperitur.

sur. Æstate floret. Ufu. De usu & viribus nil invenio.

II. De Arbuto.

Flore urceolari insignis; fructu carnosō, eduli, in quinque loculamenta partito, seminibus aliquot adnascentibus onusta, à reliquis differt. R. Meth. A. p. 155.

A. 1. Arbutus Offic. Ger. Park. Arbutus Comarus Theophrasti J. B. Chab. folio ferrato C. B. Jonsf. D. Unedo Plinii vulgò Herm. Cat. P. Al. Erdbeer-Baum. In sylvis & dumetis calidioribus. Ufu. Fructus. Vires. Acerbus est & austerus.

2. Adrachne Offic. Park. Theophrasti Ger. J. B. Theophrasti Arbutō seu Comaro proximè accedens Chab: Arbutus folio non ferrato C. B. Jonsf. D. Dioscoridis vera Comara dicta Wheel Itin. Niedriger Erdbeer-Baum. In Græcia oritur. Ufu. Fructus. Vires. Cum priore viribus convenit.

D. Georgius Wheeler hanc arborem Dioscoridis Arbutum esse credit, contra opinionem Matthioli qui primam speciem eam esse affirmat.

Pag. 415. post lin. 7. adde:

VIII. De Phillyrea.

Flore quādrupartito, fructu & semine spherico, foliis in caule binis oppositis, ab Alaterno distinguitur, quam Botanici & Hortulani nostrates cum eā

T a

con-

confundentes, utramque indiscriminatim Phillyream denominarunt. R. Meth. A. p. 152.

Phillyrea *Offic.* folio Ligustri C. B. *Jons. D.* latiusculo folio J. B. *Chab.* latiore folio Ger. latifolia foliis ferè non serratis Park. *Phillyree Stein-Linde.* In hortis colitur. *Usu.* Folia. *Vires.* Siccant & adstringunt, ad oris ulcera maxime commendantur.

X. De Thymelæa.

Pag. 415. post lin. 21. adde:

Nota sunt, flores monopetali quadripartiti; fructus carnosus semen continentes unicum, oblongum rotundumve, tunica cartilaginea tectum, R. Meth. A. p. 152.

Pag. 416. post lin. 7. adde:

3. Cneoron niger *Offic.* Matthioli Ger. *emac.* Matthioli suffrutex J. B. *Chab.* Thymelæa minor sive Cneoron Matthioli Park. Alpina Linifolia humilior flore purpureo odoratissimo *El. Bot.* foliis acutis, floribus odoratis, purpureis, Cneoron Matthiolo dicta *Herm. Cat.* Thymelææ affinis facie externâ C. B. *Jons. D.* *Stein-Rößlein.* In montosis provenit. Aprili floret. *Usu.* Cortex. *Vires.* Cum Chamælæa viribus convenire creditur.

4. Empetrum *Offic.* Thymelæa foliis Kali lanuginosis salis C. B. Sanamunda secunda Clusii Ger. *emac.* J. B. *Chab.* altera Clusii Park. Sanamunda/ Kellers-Hals mit wölschten Kali-Blättern. In maritimis Bæticæ sponte oritur.
Februa-

Februario floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Drachma pondere cum decocto Cicerum sumpta mirificè purgat. *R. H. p.* 1589.

5. Sanamunda *Offic.* prima Clusii *Ger. emac.* Thymelæa foliis candicantibus, Serici instar mollibus *C. B.* Tartonraire Massiliensium *Park.* Massiliensium, Sanamunda prima Clusii *J. B.* *Chab.* Sanamunda mit weichen Blättern. In Gallo - provincia sponte provenit. *Ufu.* Folia. *Vires.* Vi caustica prædita sunt.

XI. De Viburno.

NOte, vimina lenta, lanuginosa; folia subrotunda, proni facie incana; flores in umbellis, baccæ per maturitatem nigra compressæ, ovales ferè; semina ejusdem figuræ, valde compressa, canaliculata & fere ossæ. *R. Meth. A. p.* 147.

A. Viburnum *Offic.* *Park.* vulgò *C. B.* Matthioli *El. Bot.* Lantana sive Viburnum *Ger.* vulgò aliis Viburnum *J. B.* *Chab.* Kleiner Mähls Baum / Schling Baum. In sepibus non infrequens. Æstate floret. Septembri maturefcunt acini. *Ufu.* Folia, Baccæ. *Vires.* Siccant & adstringunt, unde ad tonsillarum & gutturis inflammationes, columellæ procidentiam, dentes vacillantes, alvi fluxiones commendantur, *Matth.*

XIII. De Rhamno.

Frutice est spinoso, fructu minore, pulpâ humidâ unicum intus semen claudente. R. Meth. A. p. 152.

1. Rhamnus albus *Offic.* spinis oblongis, flore candicante *C. B. Jons. D.* primus *Clusii Ger.* secundus *Monspeliensium* sive primus *Clusii Park.* cortice albo *Monspeliensis J. B. Chab.* Stechdorn mit weissen Blumen. *Hispaniæ, Lusitaniæ, &c.* incola est. Majo floret, Autumno fructus maturat. *Ufu. Folia. Vires.* Igni sacro & serpentibus ulceribus efficaciter illinuntur. *Diosc.*

2. Rhamnus niger *Offic.* niger *Theophrasti Park.* tertius *Clusii Ger. Chab. J. B.* tertius flore herbareo baccis nigris *C. B.* flore herbarceo, baccis nigris *Jons. D.* Schwarzer Stechdorn. In hortis nonnunquam reperitur. Majo floret. *Ufu. Fructus. Vires.* Decoctum membra relaxata & dissoluta atque podagræ dolores juvat.

A. 3. Oleaster Germanicus *Offic.* Rhamnus secundus *Clusii Ger.* primus *Dioscoridis Lobelio* sive litoralis *Park.* Salicis folio angusto, fructu flavescente *C. B. Jons. D.* sive Oleaster Germanicus *J. B. Chab.* Rhamnoides fructifera foliis Salicis, baccis leviter flavescentibus *T. Coroll.* Deutscher Stechdorn / Weiden-Dorn. In maritimis arenosis. Junio floret, Septembri

De Arboribus.

bri fructum maturat. *Ufu.* Baccæ. *Vires.*
Rob acidum est, commendaturque ad Dy-
senteriam.

XIV. De Ebena Indico.

EBenus *Offic.* C. B. J. B. *Chab.* Ebenum sive
Lignum Indicum *Camel. Syll.* Eben-Baum/
Eben-Holz. Ex India orientali adfertur. *Ufu.*
Lignum.

Arborem hanc cum *P. Camello* verum Anti-
quorum Ebenum Indicum esse existimo, est-
que arbor baccifera foliis Juglandinis simili-
bus quoad magnitudinem; atque idcirco
quod de ea scripsi pag. 392. libri mei prioris
huc transferendum est.

Huic subjungit *Camellus* sex alias arbores
quas omnes pro variis Ebeni speciebus ha-
bet: quarum primam in Capite Palmarum
jam dedi; ideoque illuc Lectorem meum
ablego.

Pag. 420. post lin. 19. adde:

XVIII. De Fagara.

Fagara *Offic.* Ger. major J. B. *Chab.* seu Cayu-
tana Luzonis *Camel. Syllab.* Fagara Cocculo
Indo similis Fructus *Park.* Cubebis affinis Fa-
gara major C. B. Rubus exoticus *ejusd.* Rubi
facie senticosa planta *Lobelio J. B. Park. Chab.*
In Philippinis Insulis reperitur. *Ufu.* Baccæ.
harum cortex exterior, tener, subniger, sa-
poris aromatici & acriusculi, hæ maturæ rum-

puntur, & granum nigrum splendidum, sat solidum, saporis & odoris expers exhibent. *Vires.* Calfaciunt & siccant, stomachi ac Hepatis frigiditati utiles, concoctionem juvant, & alvum adstringunt. *Avicen.*

Arbores & Frutices bacciferæ fructu tripyreno.

Pag. 423. post lin. 2. adde:

XXII. De Alaterno.

Nota sunt; Foliis in ramis & surculis alterno ordine sitis, baccis tricoccis, à Phillyrea differt.
R. Meth. A. p. 154.

1. Alaternus Offic. J. B. Chab. Spina Burgi Monspeliensium *Ejisd.* Alaternus major & minor Park. Plinii, & humilior Ger. sive Phillyca elatior & humilior C. Baubini P. Al. Phillyca elatior & humilior C. B. Jons. D. Hoher Alatern-Baum. In hortis colitur. *Ussu.* Fructus. *Vires.* Moderatè alvum constipat.

2. Celastrus Offic. Theophrasti C. B. Park. Jons. D. Ger. *emac.* Alaternus latifolia, Celastrus dicta Herm. Cat. Alatern Baum mit breiten Blättern. In hortis curiosorum nonnunquam reperitur. De viribus & usu nil invenio apud Autores.

3. Cassina Offic. C. B. Cassine vera Floridanorum, Arbuscula baccifera Alaterni ferme facie, foliis alternatim sitis, tetrapyrene Pl. Mant. Cassie: Strauch / Cassie-Baumlein. In Caro-

Carolina oritur. *Ufu.* Folia unciam circiter longa sunt, semiunciam lata, figurâ folia Senæ repræsentantia, colore quando exiccata sunt nigricante, cum splendore supernè, sub-
tus viridiora, odore nullo, sapore paulum aromatico. *Vires.* In Variolis optimum medicamentum habetur, fermentationem Sanguinis nimis violentam cohibens, nec tamen facultatem expulsiuam penitus ligans. Expectorationem promouet, & pulmones tutatur. Caput denique & guttur ne invadant variolæ impedit. D. Marloe.

4. Perygua *Offic. Marl. Obs.*

In *Ufu* sunt, Fragmenta foliorum exiccatorum, festucarum & pulvis, unde allata disce-
re nequeo. *Vires.* Purgat interdum, aliàs vomitum excitat, nonnunquam insensibilem perspirationem promouet, prout natura inclinât. Specificum præstantissimum habetur in Diabete, cujus effectus in morbo illo curando plura exempla profert D. Marloe.

Cujusnam plantæ Perigua fragmenta sit, quæstio est non facilè determinanda: neque eruditorum in re Botanicâ opiniones facile possunt conciliari. Sunt qui pro Alaterni Specie eam habent, quorum autoritate permotus eam hoc in loco disposui. Alii quæ-
runt an sit Peragu *H. M. T. 2. p. 41.* Mihi verisimillimum videtur plantam eam esse cujus meminit *Du Biscay* in Navigatione sua sursum in *Rio de la Plata* sub titulo *Herbæ de Paraguay*, quâ indigenæ adversus vapores minerales &

T 5

noxios

noxios utuntur: quæque iisdem inservit pr
medicamento ad vomitum excitandum.

XXIII. De Sambuco.

Pag. 424. post lin. ult. adde:

3. **S**ambucus montana *Offic.* racemosa ru
bra C. B. *Park. Jonsf. D.* racemosa *Chab.* ra
cemosa acinis rubris J. B. racemosa vel Cer
vina *Ger.* Bald- oder Berg-Holder / Hirsch-Ho
der / Berg-Elhorn. In hortis colitur. *Ufu.* Fo
lia. *Vires.* Frigida & Soporifera est, & cum
Bella donna viribus convenit.

Arbores & frutices Bacciferæ
fructu tetrapyreno.

XXV. De Thea.

Pag. 428. lin. 2. subjunge:

IN Anglia tres species *Theæ* in usu sunt. Qua
rum Prima *Bohe* dicitur, est folium parvum
ad nigredinem vergens, quod aquam ple
rumque cui incoquitur brunneo aut rubento
colore tingit, & sapore *Sennæ* infusum refert.

Secunda *Thea viridis* est, nonnullis *Singla*
dicta. Hæc duorum generum est. Alterum
folio oblongo & angusto, alterum minore
utrumque æque bonum, & colore cœruleo
viridi; commanducatum crispum admodum
videtur, & aquam colore pallidè viridi in
ficit.

Ter

Tertia Imperialis Thea dicitur. Folio est amplo laxo, cum reliquæ duæ folio sunt convolutæ: optima visui viridis est, in ore crispa, & odore jucunda.

Omnes hæ Theæ Species à China adferuntur uniusque & ejusdem arboris folia esse existimantur; differre tantum tempore colligendi, & præparandi, seu ut vocant curandi modo. *Vires.* Omne genus Thearum vires jam tradidi. Bohe duntaxat Sanativa & Balsamica habetur, naturæ languentis restauratrix, & adversus Phthisin & Tabem prophylactica.

Pag. 430. post lin. 6. adde:

XXIX. De Lycio.

FRutex est baccifer spinosus, à Rhamno, ut videtur, distinguendus spinis minoribus & brevioribus, quæ longiores validioresq; in Rhamno. Addi etiam potest Folia esse minora in Lycio. R. Meth. A. p. 195.

Lycium Offic. Buxi foliis Jons. D. C. B. facie pruni-sylvestris sive Italicum ejusd. Italicum J. B. Chab. Park. vulgatus ejusd. Italicum Jons. D. Bot. à Stapel. Buxi foliis rotundioribus Syriacum vel Persicum Breyn. 2. Prod. Hispanicum Ger. Rhamnus Hispanicus Buxi folio minor El. Bot. Italiánischer Bux-Dorn. In Hispania aliisque locis calidioribus oritur. Usu. Rob ex foliis & ramis, cujus parandi modus à Dioscoride sic describitur. Rami cum radiculis

culis tusi, & antè per multos dies macerati coquuntur, tum abjectis lignis itidem liquor coquitur, donec mellis crassitudo fiat. Adulteratur id Lycium adjecta decoctioni amurca, aut Absinthii succo aut felle bubulo. Simili modo fit Lycium Semine expresso & insolato. Optimum quod uri potest, restinctumque rubentem spumam ostendit, glebis intrinsecus nigris, intus cum fregeris rufis, odore minimè viroso, cum amaritudine astringens, crocino colore. *Vires.* Adstringit, caliginem oculorum discutit: genarum Scabiem, pruritus, veteresque fluxiones sanat: facit ad purulentas aures, exulceratas gingivas, tonsillas, labiorum fissuras, sedis rimas, attritusque illitum: cœliacis dysentericis potum inditumque convenit: datur sanguinem excreantibus & tussi ex aqua: contra rabiosi canis morsus in catapotio devoratur, aut in aqua bibitur: flavos facit pilos, reduviis, ulceribus quæ serpunt, aut putrescunt, medetur: foëminarum profluvia appositum sistit: rabiosorum icibus ex melle potum, aut vice catapotii auxiliatur. *Diosc.*

Duæ Lycii species à *Dioscoride* memorantur. Alter à planta in *Græcia* nascente, quam hic exhibeo, Lycium simpliciter dicta: altera à planta Indica de qua in Capite de *Acacia* agam quæ nomine *Cate* innotescit.

Pag.

Pag. 431. lin. ult. subjunge:

Frutices Bacciferae fructu
polypyreno.

XXXII. De Rubo.

Pag. 432. lin. ult. subjunge:

3. **A.** Chamæbatos *Offic.* Chamærubus sive Humirubus *Park.* spinosus fructu cæruleo *Jonsf. D.* Rubus minor fructu cæruleo *J. B. Chab.* repens fructu cæsius *C. B. Ger. emac. Kraz Beer / Chau Beer.* Inter segetes reperitur. Majo floret. Autumno fructum maturat. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Cum primo viribus convenit.

XXXIII. De Uva marina.

Nota sunt Ramuli & surculi Equiseti æmuli, aphylli, Fructus ad nodos Rubi fructibus similes. R. Meth. A. p. 195.

Tragos *Offic.* sive Uva marina major *J. B. Chab.* Uva marina major *Ger.* Polygonum bacciferum maritimum majus *C. B.* bacciferum sive Uva marina major *Park.* Ephedra maritima major *El. Bot. Meer-Trauben.* In Sicilia aliisque locis maritimis oritur. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Ex vino poti cœliacis & foeminis fluxione laborantibus auxiliantur. *Diosc.*

SE.

SECTIO OCTAVA.

De

Arboribus Pomiferis.

V. De Nuce Vomica.

Pag. 442. post lin. 8. adde:

3. **F**ABA Sti. Ignatii *Offic.* Nux petita seu Faba Sancti Ignatii *Att. Philos. Lond. No. 249.* Igasur, seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli *Ejusd. No. 250.* seu Nux Vomica legitima Serapionis Camelli, Faba Sancti Ignatii vulgo *R. H.* Cucurbitifera Malabathri foliis scandens Catolonga & Contara Philippinis Orientalibus dicta, cujus Nuclei Pepitas de Bysayas aut Catbalogan & Fabæ Sancti Ignatii ab Hispanis Igasur & Mañanaog i. e. Victoriosi, Insulanis nuncupati *Pl. Mant. St. Ignatius-Bohne.* Ex India Orientali transportatur. *Usu.* Semina oblonga, avellanæ Nuci cum putamine pares, aut etiam paulò majores, nodosa, durissima, diaphana & quasi cornea substantia, saporis intensius amari, coloris autem inter album & glaucum. *Vires.* Veneno resistit, febres quartanas curat, urinam & menses provocat; vertiginem inducit & vomitionis ciet,

SE-

SECTIO NONA.

De

Arboribus fructu per maturitatem sicco.

I. De Staphyloandro.

NOTÆ sunt Flores racemosi, pentapetali; fructus vesicula in duos aut tres loculos divisa, nuces continentes calvaria figurâ. R. Meth. p. 157.

A. Staphyloandron Offic. J. B. Chab. sylvestre & vulgare Herm. Cat. Matthioli El. Bot. Nux velicaria Ger. Park. Pistachia sylvestris C. B. Deutsche Pimpernisse. In sepibus nonnunquam reperitur. Majo floret. Autumno nucleos maturat. Ufu. Nuclei. Vires. Cum Pistachia viribus à quibusdam convenire creditur.

Pag. 445. post. lin. ult. adde:

VI. De Cotino.

NOTÆ sunt, Semina compressa rubentia, lenticularis equalia, obiter disposita in cymis tenuissimorum, sed rigidorum filamentorum, latè diffusis, pilis plumatim obsitis quæ ad summos ramulos oriuntur. R. Meth. A. p. 158.

Cotinus Offic. Matthioli C. B. coriaria Plinii Jons. D. coriaria Dodonæi El. Bot. Cocci-
gria Cotinus coriaria nonnullis putata Chab.
sive

sive Cotinus putata J. B. Coggygia Theophrasti vel Cotinus coriaria Plinii Ger. sive Cotinus coriaria Park. Färber-Baum / Färber-Laub. In Italia reperitur. Majo floret. Augusto fructus maturefcit. *Ufu.* Fructus. *Vires.* Siccat & adstringit, insigniter faucium & genitalium ulcera sanat, fluxus alvi menses que sistit.

Pag. 447. post lin. 10. adde:

LX. De Spiræa.

NOTÆ sunt, Flos pentapetalos; fructus è pluribus filiquis seu vaginis compositus, quarum unaquæque semina aliquot compressa continet. R. Meth. A. p. 158.

Spiræa Offic. Jons. D. Theophrasti Clusio Ger. emac. Theophrasti fortè Clusio J. B. Park Chab. Salicis folio El. Bot. Frutex spicatus foliis Salignis ferratis C. B. Spiræa. In hortocolitur. Julio floret. Augusto Semen maturat. *Ufu.* Semen. *Vires.* Astringentem facultatem habet.

Pag. 448. post lin. 22. adde:

XI. De Acere.

Cujus notæ, Folia laciniata aut angulosa; semina bina juncta, vasculis duris, membranis extantibus alatis inclusa. R. Meth. A. p. 157.

A. 1. Acer majus Offic. Ger. majus, multis falsò Platanus J. B. majus, quibusdam Platanus dictum Chab. majus latifolium, Sycomorus

rus falso dictum *Park.* montanum candidum
C. B. montanum candidum, aliis *Platanus*
Jons. D. Groß Ahorn Baum. *Massholder.*
Baum. *Lein-Baum.* In Cœmeteriis & am-
bulacris. Majo floret. Fructus maturescit
Septembri. *Ufu.* Succus ex vulnerato arbo-
re. *Vires.* Ad Scorbutum utilis esse cre-
ditur.

Ex hujus Succo Saccharum præparant Ca-
nadenſes: vide *At. Philos. Lond. No. 171, p. 988.*

A. 2. *Acer minus* *Offic. Ger. emac.* minus
sive vulgare *Park.* campestre & minus C. B.
campestre, aliis *Opulus campestris* veterum
Jons. D. *Acer Chab.* vulgare minori folio J. B.
Klein Ahorn-Baum. In sepibus frequens.
Majo floret. *Ufu.* Radix. *Vires.* Contusa è
vino jecinoris doloribus utilissime imponitur.
Plin.

3. *Acer montanum* *Offic. Park.* montanum
flavum sive crispum C. B. *Jons. D.* montanum
Orientalis Platani foliis atro-virentibus P.P.
Tab. 252, fig. 1. *Berg Ahorn-Baum.* In mon-
tosis.

XIII. De Ulmo.

Pag. 451. pro 2da & 3a Speciebus Ulmi
adde:

2. A. *Ulmus montana* *Offic. C. B.* montana,
aliis *latifolia* *Jons. D.* latiore folio *Park.*
folio latissimo scabro *Ger. emac.* *Berg Ulm*
Baum. *Berg Rüster.* In sepibus frequens.
U *Ufu.*

Ufu. Cortex. *Vires.* Cum priore viribus convenit.

3. Macer *Diosc. Theoph. veterum C. B. Græcorum Park. Jons. D. Dioscoridis & Græcorum J. B. Chab.* Ulmo affinis, vasculis membranaceis & semine intus incluso composito *R. H. p. 1779. Griechisch Macerbaum.* Ex Barbaria advehitur *Ufu.* Cortex flavescens, crassus, gustu perquam adstringens. *Vires.* Contra cruentas excreationes, Dysenterias & alvi fluxiones bibitur. *Diosc.*

Pag. eadem lin. ult. adde:

XV. De Platano.

NOta sunt Fructus in pilulas sphericas conglobati, multa semina continentes. *R. Meth. A. p. 140.*

Platanus *Offic. C. B. J. B. Ger. Chab. vulgaris Jons. D. Orientalis vera Park. pilulis majoribus Herm. Cat. Orientalis pilulis amplissimis P. Al. Frembd Uhorn. Orientalischer Uhorn oder Wald-Eschern-Baum.* In Creta oritur. *Ufu.* Folia, Cortex, Pilulæ. *Vires.* Tenerrima folia in vino decocta & illita, oculorum fluxiones sistunt, tumores & inflammationes levant. Decoctus cortex in aceto, dentes in dolore colluit. Virides pilulæ in vino potæ serpentium moribus auxiliantur. *Diosc.*

XVI. De Elæagno.

A. Elæagnus *Offic. Gale Frutex odoratus Septentrionalium, Elæagnus Cordo, Chama-*

malæagnus Dodonæo J. B. Chab. Myrtus
 Brabantica sive Elæagnus Cordi Ger. Rhus
 Myrtifolia Belgica C.B. sylvestris, sive Myr-
 tus Brabantica vel Anglica Park. Brabantia
 scher oder Englischer Myrten Baum. Locis
 paludosis gaudet. *Ufu.* Folia. *Vires.* Siccatur
 & discutitur; Lumbricos necat.

XVII. De Paliuro.

NOte sunt, Spina longæ acutissima; fructus petasoides, pulpâ intus fungosâ ossiculum durum continens trispermum, hoc est, tribus conceptaculis cum singulis in unoquoque seminibus donatum. R. Meth. A. p. 158.

Paliurus Offic. Ger. Chab. Dodonæi Herm. Cat. El. Bot. sive Rhamnus tertius Dioscoridis Park. Jujubinis foliis fructu petasoide P. Al. Rhamnus folio subrotundo, fructu compresso C. B. Jons. D. Christi Dorn. Italiæ, &c, incolâ est. Majo & Junio floret; Autumno fructum maturat. *Ufu.* Folia, Radix, Baccæ. *Vires.* Radix & folia astringunt, ventrem fluentem cohibent, digerunt & Phytmata curant. Fructus incidendi vim obtinet, calculos vesicæ comminuit & pectoris pulmonisque excretionibus auxiliatur. R. H. p. 1709.

U 2

SE-

SECTIO X.

De Arboribus & Fruticibus filiquosis.

Arbores & Frutices flore uniformi.

Pag. 445. lin. 8. subjunge,

II. De *Acacia gloriosa*.

NOta sunt, Folia pinnata, filiqua lata echinata, fructus rotundus durus.

Bonduch *Offic.* Indorum *Jons.* D. cinerea foliis longioribus *Art. Philosoph.* Lonnd n. 267. Arbor exotica spinosa foliis Lentisci C. B. spinosa Indica muricatis filiquis *Park.* Lobus echinatus *Ger. emac.* echinatus fructu castoreo foliis longioribus *P. B. P.* alius exoticius hirsutus cum pisco duro cinerei coloris *Chab.* *Ἐχινώδης* cum pisco duro cinerei coloris *J. B.* *Acacia gloriosa* Lentisci foliis spinosa, flore spicato luteo, filiqua magna muricata *P. P.* *Tab. 2. fig. 2.* *Caretti H. M. Tom. 2.* Inimboia Brasiliensibus *Marog.* Brasilianorum frutex spinosus spicatus, platylobis echinoidibus, glycyrrhizæ foliis *Breyn. Prod. 1.* Inimboia sive sylva de praya Lusitanis *Pison.* Moluccische Nüsse oder Bejaar Nüsse. Utriusque Indici alumna est. *Ufu.* Fabæ rotundæ, cinerei coloris.

coloris, intus albæ saporis impenſe amari, odoris nullius. *Vires.* Hernioſis tumoribus conducunt, flatus diſſipant dolorem colicum ſedant, ſtomachum debilem confortant, menſes movent, in calculo profunt. *Vid. Morlow. Obſervat.*

Pag. 457. poſt lin. 3. adde:

V. De Angſana.

Angſana Offic. Draco arbor Indica ſiliquoſa Populi folio, Angſana vel Angſava Javanica *Commel. Hort. Amſt. R. D. p. 113.* In India Orientali oritur. *Uſu.* Lachrymæ. *Vires.* Virtutibus aſtringentibus pollet, & in aſfectibus aphthoſis præ cæteris remediis conducit.

Gummi hujus arboris ab eruditiffimo & ingenioſiſſimo D. *Commelino* in Pharmacopolarum Officinis nomine Sanguinis Draconis in guttis divenditum eſſe dicitur: unde non poſſum non obſervare (præter ea quæ jam ſcripſi in Capite de Palmis) quòd Botanices Autores quænam arbor ſit, valdè incerti ſint, & magna obſcuritate ac confuſione laborent, aut diverſas arbores eſſe quæ hoc gummi producant.

Pag. 460. poſt lin. 17. adde:

IX. De Nerio.

Notæ ſunt, Flos ſpecioſus, ſiliqua & ſemen *Apo-*
cyni, lanugine ſeu pappæ adherente alatum. *R.*
Meth. A. p. 160. 196.

U 3

Nc.

Nerium Offic. five Rhododendron Chab. *ve* Oleander Ger. five Rhododendron flore rubro & albo J. B. floribus rubescentibus & floribus albis C. B. Jons. D. Oleander five Laurus Rosea Park. vulgò Herm, Cat. Oleander, Lorbeer Rosen. Unholden Kraut. In hortis colitur. Julio floret. *Ussu*. Folia. *Vires*. Extrinsecus vim digerendi habent. Intra corpus assumpta perniciofa & venenosa esse scribit Galen,

Arbores & Frutices filiquosæ floribus difformibus seu Papilionaceis.

XII. De Arbore Judæ.

NOte sunt, Folia circinata ferè rotunditatis Asari sed majora, alternatim in ramulis nascentia; floris structuræ peculiaris, folia etenim lateraliter Alæ dicta, folium superius seu vexillum superant, præter aliorum hujus generis normam, præterea folium inferius è duobus foliis seu majoris partibus penitus separatis componitur; Siliquæ longæ, compressæ, membranaceæ. R. Meth. A. p. 162.

1. Cercis Offic. prior Theophrasti quibusdam, aliis Colytea Theophrasti R. H. Arbor Judæ Ger. Park. Judaica Chab. Judaica arbor J. B. siliqua sylvestris rotundifolia C. B. sylvestris vulgaris Jons. D. spuria rotundifolia sylvestris Volck. Siliquastrum El. Bot. *Guedas*

das Baum. In hortis colitur. Æstate florens.

2. Acacalis Offic. quorundam, sive Kesmesan foliis Ceratiæ J. B. Dioscoridis C. B. Siliquæ sylvestri similis ejusd. Jons. D. — Wilde Schoten. Acacalis. Circa Constantinopolin reperitur. Usu. Semen. Vires. Tam vulgare Constantinopoli ad oculorum morbos est remedium, ut tritum sit proverbium; Si dolent oculi habes Chesmesen R. H.

XIII. De Spartio.

Altitudine suâ & viminibus junceis à Genistellâ differt. R. Meth. A. p. 162.

Spartium Offic. Chab. arborescens semibus lenti similibus C. B. Jons. D. Spartum Hispanicum frutex vulgare Park. Genista Hispanica Ger. juncea J. B. Hispanica, floribus luteis amplis, seminibus lenti similibus Herm. Cat. Spanische Psriemen. In Italia, Hispania, &c. nascitur. Junio & Julio floret. Usu. Vimina, flores, semina. Vires. Cum Genista vulgare viribus convenit, quâ tamen efficacior est.

XIV. De Scorpio.

Note sunt, tota ex aculeis densissimis ferè componitur; folia enim post exortum brevi decidunt. R. Meth. A. p. 162.

A. 1. Scorpius Offic. Genista spinosa vulgaris Ger. emac. spinosa major longioribus aculeis C. B. Jons. D. spinosa major vulgaris seu

Scorpius Theophrasti quam Gaza Nepam transtulit *Park.* Genistellæ spinosæ affinis, Nepa quibusdam *J. B.* spinosæ affinis Nepa & Scorpius quibusdam *Chab.* Genista-Spartium majus longioribus aculeis *El. Bot. Gespel-Dorn. Scorpions-Kraut.* Ericetis & inculcis nascitur, Vere floret. *Usu.* Tota planta, *Vires.* Cum Genista viribus convenit.

A. 2. Nepa *Offic.* Genista aculeata minor sive Nepa Theophrasti *Ger.* spinosa minor *Park.* spinosa major brevibus aculeis *C. B. Jons. D.* Genista-Spartium majus brevioribus aculeis *El. Bot. Klein Gespel-Dorn. Scorpions-Kraut. Psriemen-Kraut.* Cum priore convenit. Autumno floret. *Usu.* Tota planta, *Vires.* Cum priore viribus etiam convenit.

Pag. 461. post lin. 14. adde :

XVI. De Anagyride.

NOtae sunt, odor foetidus, flores è foliorum sinubus bini, terni aut quaterni simul exeuntes, figurâ, observante *D. Tournefortio*, peculiari, siquidem folium superius multo brevius est reliquis. *R. Meth. A. p. 163.*

Anagyris *Offic. Chab.* foetida *C. B. Ger. Park. Jons. D.* vera foetida *J. B.* Stinckendt Bohnen-Baum. Bohnen-Klee. In Italia provenit. Majo & Junio floret. *Usu.* Folia, Semen. *Vires.* Tenera Folia trita tumores illitu reprimunt: si partus hæreat & secundæ mensesque morentur; drachmæ pondere bibuntur

tur in passo: sic & suspiriosis dantur, & contra capitis dolores in vino: Radicis cortex concoquendis, discutiendisque adhibetur. Semen commanducatum vomitiones vehementer ciet. *Diosc.*

XVI. De Laburno.

Cujus nota, statura & magnitudo insignis; Flores plures simul velut in racemo dependentes. R. Meth. A. p. 163.

Laburnum *Offic. Chab.* arbor trifolia Anagyridi similis *J. B.* Anagyris *Ger.* non foetida sive Laburnum majus *Park.* non foetida major vel Alpina *C. B.* foetens major vel Alpina *Jons. D.* Cytisus Alpinus latifolius flore racemoso pendulo *El. Bot.* Kleiner Bohnenbaum ohn Gestand. In montibus provenit. Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia. Semen. *Vi-res.* Purgat per inferiora & superiora vehementius.

XVII. De Cytiso.

Statura eà humilior quam præcedens, & magnitudo minor, siliqua compressa. R. Meth. A. p. 163.

1. Cytisus *Offic.* incanus filiquis falcatis *C. B.* *Jons. D.* septimus cornutus *Ger.* Aliquâ incurvâ folio candicante *J. B.* filiquâ incurvâ *Chab.* Medica frutescens incana, seu Trifolium frutescens incanum filiquâ falcatâ planâ, folio candicante *P. Al.* Medicago trifolia frutescens incana *El. Bot. T. inst.* Falcata incana *Rivin.*

U

Ge

Gehörreter Weiß-Klee, Grau- & Staudichter Weiß-Klee mit Sichel-Formigen Schoten. In hortis colitur. Æstate floret. *Ufu.* Folia. *Vires.* Refrigerant: tumores discutunt: decoctum potu urinam ciet. *Diosc.* Ex hujus ligno Turcæ ensium manubria conficiunt. *Volck.*

Quamvis Veteres unicam tantum Cytisi speciem descripserunt idque imperfectè; Recentiores tamen plurimas invenerunt plantas quibus id nomen attribuunt. Quocirca stirps quam hic propono æquo jure Cytisi *Dioscoridis* nomen sibi vindicare potest quàm alia quævis, imò potiori, cum *Volckamerus* lignum ejus hodiè in usu esse apud Turcas affirmet (ut supra scripsi) adeoque si illarum regionum nativum non est, tamen ibi probe cognitum sit.

2. Pseudo-cytisus *Offic.* hirsutus. *Ger.* Cytisus hirsutus *J. B.* quartus Hispanicus *Clusii Chab.* Hispanicus arboreus *Park.* foliis sub-ruffa lanugine hirsutis *C. B.* Staudichter Weiß-Klee mit rauhen Blättern. In Italia & Sicilia invenitur. *Ufu.* Folia.

3. Acacia altera *Offic.* altera trifolia *Ger.* altera *C. B.* secunda seu altera *Dioscoridis Park.* Asphalatus secunda trifolia, quæ Acacia secunda *Matthiolo* trifolia *J. B.* secunda trifolia, Acacia secunda quorundam *Chab.* Cytisus spinosus *Herm. Cat.* spinosus Acacia dictus *R. H.* Cytiso-spartium aculeatum Acacia trifolia dictum *P. Al.* Einander Egyptischer Schoten-Dorn. In Sicilia, Italia, &c. reperitur.

ritur. *Ufu.* Succus. *Vires.* Astringit, sed viribus inferior [est quàm vera Acacia] & ocularibus medicamentis utilis. *Diosc.*

Pag. eadem post lin. ult. adde:

XIX. De Colutea.

Silicis vesica in modum turgidis & velut inflatis ab aliis distinguitur. R. Meth. A. p. 163.

Colutea *Offic.* Ger. vesicaria C. B. J. B. *Jons.* D. Chab. vesicaria vulgaris Park. Falsche Senet Blätter. Welsche Linsen. Schaf-Linsen. In hortis colitur. Junio & Julio floret. *Ufu.* Folia, Semina. *Vires.* Purgant non solum per inferiora, sed & vomitiones movent.

XX. De Acacia.

Pag. 510. pro 2da Specie Acaciæ adde:

2. **L**ycium Indicum *Offic.* Indicum putatum *Garcia* Park. *Garcia* sive Cate J. B. Chab. foliis *Ericæ* C. B. *Ericæ* foliis, Cate *Garcia* *Jons.* D. Arbor spinosa in Java, unde Cate *eiusd.* spinosa, unde Cate sive Lycium exprimitur Bont. Indianischer Dorn. In India Orientali oritur. *Ufu.* Succus inspissatus Cate dictus. *Vires.* Dentes & gingivas corroborat & firmat.

Num Cate Bontii & Terra Japonica sive Catechu una & eadem res sint, dubium est non facile solubile inter eruditos hujus seculi. Ex proximitate nominum Cate & Catechu facile inducor ut credam eandem esse. Verum è contrario *Helbigius*, ut in superiore meo libro

bro p. 387. monui, diserte affirmat Catechu ab arbore illa defumi, cujus fructum Indigenæ cum calce & Betle foliis manducant, quam Bontius fidenter affirmat Arecæ seu Fau- fel fructum esse; tanto viro non possum non fidem adhibere; præsertim cum considero illum eo loci diu vixisse. Cùmque tanta ob- servetur varietas in colore & pondere Ter- ræ Japonicæ, quamvis sub eodem nomine o- mnes huc adferantur, non video cur di- versarum plantarum genimina esse non possint.

SECTIO XI.

De Partibus Stirpium minus co- gnitarum.

II. De Corticibus minus cognitis.

Pag. 470. post lin. 4. adde:

Pseudo-cassia Dioscoridis *Jons. D.* Ca- nella crassiore cortice vulgari *ejusd.* Pseudocassia sive Cinnamomum vul- gare, crassiore cortice *J. B. Chab.* Cin- namomum seu Cassia crassior, Pseudo-cassia *C. B. Wilder Cinnmet Baum. Caneel Baum.* Ex India Orientali transportatur.

III.

III. De Lignis minus cognitis.

De Agallocho seu Ligno Aloes.

Pag. 472. post. lin. 12. adde:

Reverendus Pater Camelli in Syllabo suo varia hujus ligni genera adnotavit, quæ ex Appendice eruditissimi viri Joannis Radii Dendrologiæ huc transcribam.

Lignum Aloës *Manilam Sinæ de Cauchinchina* defertur triplex.

1. Sokhio, quod caudicis pars extrema esse videtur, leve, coloris cinerei, ex nigro virgatum, amarum tantillum, odoratum modicè, non gummosum. 2. Thimbio, est Officinarum, subnigrum solidum & ponderosum, striis & venis intersectum, gummosum, amarum, valdè odoriferum, aquis innatans. *Hisp. Calamba.* 3. Gilam-hio, ex cinereo est pallescens, molle sed odoratum validè.

Aliud *Kalapà* dilatatum adservo, Thim-hio magis fuscum, & magis ponderosum, & aque fundum petens. Aliud præterea lignum *Sinæ* afferunt nigerrimum, odoris modici, quod *Vai-hio* vocant. Aliud verò rufescens, odoris præstantissimi, *Chitua* vocant.

His addi potest quod nuper à doctissimo viro D. Jacobo Cunningham ad ingeniosissimum D. Jacobum Petiver transmissum, & ab illo mihi communicatum est in his verbis.

De

De Ligno Calambac & Aloes.

Calambac verum cognoscitur ex ejus odore suavi, gustu amaricante & aromatico, & ex ejus mollitie instar Cerae vel Mastiches cum dentibus masticatur, & digitorum unguibus cedit. Bonitatis varii sunt gradus, unde ejus valor (in Regno Cochinchinensi sive Annamico, ubi praecipue si non solummodo provenit) à 10 ad 50 Tael & amplius ascendit pro una libra Anglica. Respectu coloris tria sunt genera, scil. Coloris varii seu nigro-purpurei instar capitis Anatis (sicut comparationem instituunt Annamici. 2°. Coloris maculati instar Tigris, 3°. Coloris flavi, velut luteum ovi. Quod sua sponte in terram decedit, id plerumque coloris est varii & melioris notæ. Calambac lingua Annamica vocatur Kenam, Mercatores Sinæ Tokienses Kelam pronunciant, vocabulum verò mon vel moe significat Lignum, unde fortè derivatur vox Calambac. Lignum Aloes in ejus decocto vel succo coctum pro Calambac vero à quibusdam venditur, sed diutius siccatum fragrantiam, mollitiem, &c. amittit.

Lignum Aloes seu Agallochum, quo propius ad Calambac accedit, eo melius, plerumque verò durius est, & cum masticatur, quasi pulvis in ore magis siccum est, nec adeò pingue, & omnibus aliis qualitatibus debilioribus dignoscitur. Ejus libra una valet ad 5 mas ad 6 Tael, Lignum Aloes Lusitanicè Pao Agula; Annamicè Keang i. e. odorum nominant. Sinæ linguâ Mandarinica hoc Tchih-hiang, i. e. odorum pavidum seu fundum petens,

tens, alterum Suk-hiang i. e. odorum pingue vocant.

Arbores Ligna hæc producentes diversi esse generis quidam asserunt, alii negant; qui asserunt, dicunt arborem bacciferam Do dictam (cujus specimen habetur in herbario tuo sicco) Lignum Aloes producere, quæ fortè est Arbor baccis rubris à Serapione memorata: alii dicunt ex variis arboribus fieri Lignum Aloes: ab omnibus autem conceditur Calambac fieri ex arbore cujus fructus (quem nunc mitto) ferè pyriformis, lanuginosus, magnitudine Myrobalani citrinæ, cortice crasso & lignoso vel fungoso, bifariam dehiscens, totidem semina (septo medio intercepta) turbinata cum appendicibus membranaceis continet calyci insidens quinquifido. Fructus pulverisatus ad ventris tormina insigne remedium.

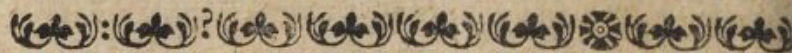
ZOOLO-



ZOOLOGIA.

CLASSIS PRIMA,

De Animalibus Exanguibus.



SECTIO I.

De Animalibus Exanguibus minoribus, seu, de Insectis,

Insecta Apoda:

Pag. 481. post lin. ult. adde:

III. De Limace.

A. i. Limax ruber Offic. Schrod. quartus subrufus, montanus List. Hist. Animal. Angl. App. subrufus Ejusd. H. Conch. magna Germanis à colore ruffa Aldrov. Jons. Grosse rothe Schnecke. In agris reperitur. Ufu. Liquor Limacum hoc in modo paratus. Rubri Limaces concisi misceantur cum pari pondere salis communis conjicianturque in manicam Hippocratis, ut
in

in cella defluant in liquorem. *Vires.* Dolentes partes podagricæ illinuntur, & verrucæ scalpello prius abraſæ faciliè averruncantur. *S. Cloſſ.* Ani procidentiam tollit. *Schrod.*

A. 2. *Limax ater* *Offic. Liſt. Geſn.* tertia tota nigra *Ald. Joſſ. Schwarze Schnecke. Vires.* Contuſa & applicata Ulcera mirificè leniunt. *Enzelius.*

Inſecta pedata non alata.

VII. De Araneo.

Pag. 483. poſt lin. 15. adde:

A. 2. *Araneus niger* *Offic. Liſt. H. Animal.* *Angl. Schwarze Spinne.* In ſylvis, dumetis & paſcuis non infrequens. *Vires.* Inter approbata remedia D. *Matthæi Liſter* Equitis aurati, proavi mei plurimum honorandi, illud invenio, quod ſine invidia communicandum putavi; nimirum aquam ſtillatitiam ex Araneis nigris optimè vulnera ſanare; idque fuiſſe ex ſecretis D. *Gualteri Raleigh*, fortiffimi viri. *Liſt. Hiſt. prædict.*

Pag. 484. poſt lin. 13. adde:

X. De Julo.

A. *Julus* *Offic. Mouff. Charlt. Ex. Aldrov. Joſſ. Mer. pin. Kleiner Bielfuß / Gally-Wurm.* Inſecta eſt terreſtris longa, ex annulis multis compacta, multis pedibus arcuatim repens, ſi tangitur in globum ſe complicans. In hortis reperitur. *Vires.* Ictericæ

X

tix

tiae & Urinae difficultati confert ex vino potus. *Gharlt.*

XI. De Scolopendra.

A. Scolopendra *Offic. Charlt. Ex. Mouff. Mer. pin. terrestris Aldrov. Jons. Bielsfuß/ Dhrwurm.* Vermiculus est longissimus, planus, gracilis, trium digitorum longitudine, coloris sublutei aut rufi, pedibus multis utrinque refertus, & antennis binis longiusculis, caudaque bifida ornatus. *Vires.* In vino cocta pro depilatoria à quibusdam æstimantur.

XII. De Scolopendra marina.

A. Scolopendra marina *Offic. Charlt. marina prima Rondel. Aldrov. Jons. marina rubicundior Mouff. Mer. pin. See. Bielsfuß.* In profundo maris invenitur *Gesn.* In Ostrearum areis *Mouffet.* *Vires.* In oleo decocta si illinatur, avellit capillos: sed contactu pruritus facit. *Diosc.*

Insecta Anelytra, seu pennis nudis & detectis.

Pag. 487. post lin. 3. adde:

XIV. De Vespa.

A. Vespa *Offic. Mer. pin. Aldrov. Charlt. Ex. Mouff. Jons. Eine Wespe. Usu Insectæ. Vires.* Obstructiones renum & vesicæ aperiunt, cal-

calculus frangunt, & à quibusdam cum Asellis æstimantur virtutibus convenire.

XV. De Crabrone.

A. Crabro Offic. Aldrov. Mer. pin. Jons. Mouff. Charlt. Ex. Eine Hörliß oder Hörnsen. Ufu. Favi. Vires. Adversus Scrofulas equis infunditur. Charlt.

XVI. De Formica.

Pag. 487. post lin. 14. adde:

A. 2. Formica major Offic. Aldrov. Herculanæa *ἡ πομπύμηνες* Charlt. Ex. alata *ἡ πομπύμηνες* Aristoteli ejusd. major Aristoteli *ἡ πομπύμηνες* Jons. Roß. Almeiß. Vires. Venerem excitat: oleum per infusionem Podagram & Paralyfin juvat.

In Capite de Gummi Laccæ, *Garcie* opinionem tradidi, nimirum formatum illud esse à magnis quibusdam formicis alatis: contrarias etiam opiniones retuli; ut easdem hic repetere non sit opus. Verum an Arbores istæ à Formicis prædictis terebrentur, an ab Indica quadam Formica tota specie diversa, non aulim determinare.

XXI. De Eruca.

Pag. 489. post lin. 23. adde:

Plinium Eruca à Dioscoride absque descriptione nominantur. Hæ à Matthiolo in Pinis Tridentinis frequenter inveniri traduntur:

tur: quæ, quantum ex ejus descriptione colligere licet, gregariæ sunt, Sepiariarum nonnullarum adinstar, quæ telâ amplâ universæ se includunt,

Insecta Coleoptera, seu Vagini-pennia.

XXII. *De Scarabæo.*

Pag. 490. post lin. 22. adde:

4. **B**uprestis *Offic. Aldrov. Jons. Mouffet. Charl.*
Ex. Ein Qualster/ grüner stinckender Käfer.
 Ex Cantharidum genere esse videtur; sed oblongiore corpore; elytrum exterius ex viridi flavescit, vel potius aurum imitatur. Longiora item crura habet, & crassicula. Oculi globosi, prominentes. Ex fronte juxta oculos, duo cornua oblonga articulata gerit. Caput parvum; Os patulum durum robustum, forcipatum, dentatum, quo crudeliter vulnerat & mordet. Venter non rotundus, sed in longum productus. *Vires.* Eroderere, ulcerare calorem elicere vim habent. *Diosc.*

Buprestis à *Dioscoride* memoratur his verbis: *Simili modo vocantur Buprestes genera quædam Cantharidum.* Quæ Descriptio adeo brevis est, ut magnas controversias excitaverit inter Auctores Zoologicos. Descriptio quam hic exhibeo à *D. Pennio* desumpta est, qui affirmat, quod circa Heydelbergam frequen-

quentes inveniantur ; suntque Capricorni species. *Plinius* Buprestes in Italia frequentes esse scribit, quas *Matthiolus* Scarabæi parvum genus esse ait: *Mouffetus* præter prædictam Bupestrin à *Pennio* descriptam , 3. aut 4. Scarabæorum species meminit, quas pro Buprestum generibus habet. Nonnulli Araneum parvum rubicundum pro Bupresti habent, sed præter rationem. Neque Gryllo - talpæ figura in Anglica editione *Dodonæi* absque censura transeunda est.

Pag. 491. lin. 6. post verbum *Offic.* adde:

Cochenille *Durat.* Coccinilla *Laet.* Cochinele, Coccus radicum *Grew. Mus. R. S.* Cochinille, sive Fici Indici grana *Park.* Ficus Indicæ grana *C. B.* Nepalnocheztli, seu Coccus Indicus in Tunis quibusdam nascens *Nieremb.* Scaraboolus hæmisphæricus Cochineelifer *Gaz. Pet. T. 3. fig. 5.* Cochineal *Act. Philos. Lond. n. 176. 193.*

Pag. 493. lin. 6. subjunge:

Quamvis Cochinilla Officinarum Scarabæi *Marien: Würmchen* nostratibus dicti species sit; non est tamen noster communis, ut *D. Salmonus* in *Dispensatorio* suo & *Seplasiario Londinensi* erroneè affirmavit. Nam quamvis 8. aut 10 species Scarabæi illius in Anglia viderim, nullus tamen ex eis compressus aut contusus delicatum illum Cochinillæ colorem præbuit.

X 3

In

In *Adis Philosoph. Londin. n. 292.* D. *Lewenboeck* microscopicas quasdam observationes dedit de *Cocconilla* ad probandum eam animale substantiam esse non fructum aut ex crescentiam alicujus Plantæ, ut *Mercator* quidam *Amsteredamensis* existimabat. Quod ad argumentum quo utitur ad opinionem suam confirmandam, nimirum quod Insecta hæc transmutationem non subeant, quia in ovis quæ ex eorum corporibus exemit, Animalculum sex pedibus præditum semper observaverit; cum ad contrarium probandum æquè inservire possit hoc argumentum; nam cum *Scarabæorum* genus ova ponit, quæ omnia in *Hexapoda* Animalcula abeunt, quæ in *Scarabæos* tandem mutantur. His addere liceat, quod ingeniosus ille *Rerum naturalium* exquisitor D. *Jac. Petiver* in *Gazophylacio* suo *Tab. 1. fig. 5.* *Cochiniliæ* in omnibus suis formis figuras exhibuit; scil. *Hexapodis, Aureliæ, & Scarabæi.*

Pag. 394. lin. 17. subjunge:

XXV. De *Blatta*.

A. *Blatta* *Offic. foetida* *Mouffet. Charlt. Ex. Aldrov. Jons. Insect. Mer. pin. Scarabæus* *im-*
pennis tardipes *Gazophylac. Nat. & Art. Tab. 24.*
fig. 7. Schabe / Motte / langsam kriechender
Burm. In cellis vinariis reperitur. *Vires.*
Cum oleo decocta aurium dolores instillatu
mitigant. *Diosc.*

SECTIO

SECTIO SECUNDA.

De Exanguibus majoribus.

Exanguia Mollia, sive Mollusca.

Pag. 496. lin. 18. subjunge:

II. De Lepore marino.

Lepus Marinus. Offic. Charlt. Ex. marinus primus Aldrov. Jons. See: Hase. Maris incola est, Loligini parvæ similis est describente Dioscoride. *Vires.* Per sese tritus, aut cum Urtica marina illitus capillos evellit. *Diosc.*

APPENDIX.

Zoophyta Exanguia Mollia.

Zoophyta sunt, quæ nec animalium, nec plantarum, sed tertiam ex utroque naturam habent, & ut Aristoteles loquitur, τὰ ἐναρμφομένη ζῶντα φυτόν & ζῶον, quæ ambigunt inter plantam & animal, quæ Plantanimalia dici possunt. C. B. Pin.

III. De Pulmone marino.

A. Pulmo marinus Offic. Aldrov. C. B. Jons. See: Lunge. Mari innatat. Colore est crysalli in modum pellucido, cum cœruleo misto, substantia tam fragili, ut vix è mari integer eximi queat. *Vires.* Podagras per-

X 4

niq.

nionesque emendat Pulmo marinus recens
tritus & illitus. *Diosc.*

IV. De Urtica marina.

*Urtica dicta, quod admota contrectantis manum
pungat. Plin.*

A. *Urtica marina Offic. Aldrov. Charlt. Ex.
Jons. marina 5. & 6. Rondeletii C. B. Urticæ vel
Pulmonis marini species Mer. Pin. See-Nessel.
Aquis innatat æstuque maris in litore sæpe
rejjicitur. Corpora sunt pellucida rotunda
compressa gelatinæ in modum cum venis ru-
bris intermixtis. Vires. Cum Lepore mari-
no viribus convenit.*

Exanguia Testacea.

Turbinata.

VIII. De Buccino.

Pag. 504. lin. 1. post verbum [ostendimus]
adde:

*Clonia Offic. est media pars circa quam testa
volumen claviculatim intorquet. Vires.
Cremata simili modo Purpuris Buccinisque
facultatem urendi consequuntur. Diosc.*

Bivalvia.

X. De Ostreo.

Pag. 505. lin. 29. post verbum [est] adde:

3. *FOetus, i. e. Vesicaria marina Offic. J. B.
Chab. Cat. Angl. Pila marina velut ex am-
pullis*

pullis constans ad spumæ similitudinem C. B. Ein See-Ball. Hæ æstu maris in litora sæpe reijciuntur. 4. *Testa petrificata*, i. e. Lapis Ostracites *Offic.* Ostracites *Laet. Boet.* maximus rugosus & asper *List. H. A. A. Plot. H. Ox. Tab. 4. fig. 19.* major crassiusculus, vulgari Ostreo non absimilis *Lud. Lithog.* Testæ similitudinem habet, crustosus & in laminas fissilis. In fodinis & glareosis reperitur.

Pag. 506. lin. 6. junge:

Ostracite utuntur mulieres pumicis loco ad pilos auferendos. Potus in vino menses fluentes sistit. A purgatione sumptus conceptionem prohibet. Ad nomas, & mammarum inflammationes imponitur utiliter. *Diosc.* Cum floribus Chamæmeli sumptus Lithontripticum insigne æstimatur.

Pag. 508. lin. 9. subjunge:

XV. De Pedunculo.

A. Pedunculus *Offic. Charlt. Ex.* vulgaris, albidus, rotundus, circiter 26. striis majusculis, & planioribus donatus *List. H. A. A.* capite minore, rotundiore, & magis æquali margine *List. H. C.* Concha striata prima *Al-drov. Eine Muschel.* Passim in littore arenoso magna copia reperiuntur. *Usu.* Caro in culinis, testa in Officinis. *Vires.* Caro gratissimi saporis est, tam cruda quam cocta. Ex testa usta & in cinerem redacta dentifricia optima conficiuntur.

X s

XVI.

XVI. De Tellina.

A. Tellina *Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. mari*
Italici Bonan. intus ex viola purpurascens
 in ambitu serrata *List. H. A. A.* subfusca angu-
 stior intus purpurascens *ejusd. H. C. Braun*
lichte kleine Schnecke. In mare capiuntur. *Vi-*
res. Recentes alvo utiles, sed maximè jus-
 earum. Salitæ uruntur, tritique in cinerem
 & cum cedria instillatæ, avulsos palpebra-
 rum pilos renasci non patiuntur. *Diosc.*

XVII. De Chama.

Chama *Offic. Charlt. Ex.* ab altero tantum la-
 tere ferè naturaliter hiantibus *List. H. C.*
 Chama, alio nomine Glycymerides magna,
 hoc est, Chama magna dulcis *Bonan. Chama*
Glycymeris Aldrov. Rondel. Jons. Grosse Muschel/
Bastart-Muschel. In mare Iberico reperitur.
Vires. Chamarum aliarumque conchularum
 in exigua aqua decoctarum jus, alvum ciet;
 id cum vino assumitur. *Diosc.*

XVIII. De Farragine.

A. Farrago *Offic. Aristot. Australis, Alcyoni-*
um secundum Dioscoridis C. B. Vesicaria
marina nigra, Farrago Aristotelis quorundam
J. B. Chab. Mytilorum aliorumve testaceorum
foetura nobis videtur.

Exan-

Exanguia Crustacea.

Pag. 508. post. lin. ult. adde:

XX. De *Astaco marino*.

A. *Astacus* Offic. *Aldrov.* marinus communis
Jons. marinus *Mer. Pin. Charlt. Ex.* See-
Krebs / Humber. in mari capiuntur. *Vires.*
Caro multum nutrit, undè in Phthisi com-
mendatur. Crusta seu Testa cremata in vino
pota Renes expurgat, & Calculos frangit.

XXI. De *Squilla*.

A. *Squilla* Offic. *Jons. Charlt. Ex.* parva *Mer. Pin.*
parva *Rondeletii Aldrov.* Garnat / Garnel /
fleine See-Krebs oder Krabbe. In mari capiun-
tur. *Vires.* Cum *Astaco* viribus convenit.

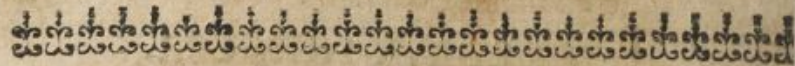
Pag. 509. lin. 2. deleatur verbum *marinus*
cujus loco lege *Pagurus*.

Pag. 509. lin. ult. junge:

XXIV. De *Echino Marino*.

A. *Echinus* marinus Offic. *Mer. Pin. Aldrov.*
Jons. Ein See-Igel / Hoche. In alto mari
capiuntur. *Vires.* Stomacho ventrique uti-
lis est: urinam cit. Hujus testa cruda inassa-
ta commodè medicamentis admiscetur, quæ
Pforas absterunt. Crematæ verò cinis sor-
dida ulcera expurgat, luxuriantem carnem
reprimit.

CLAS.



CLASSIS SECUNDA.

De

Animalibus Sanguineis.

SECTIO PRIMA.

De Piscibus.

*De Piscibus Anguilliformibus, seu
lævibus, lubricis.*

Pag. 512. post lin 12. adde:

I. De Lampetra.

Lampetra figura oris rotunda seu ovali, foramine in summo rostro, pinnarumque tum ventralium tum branchialium carentia ab aliis omnibus sui generis, hoc est longis & lubricis piscibus, facile distinguitur. R. Ichthy. p. 104.

A. Lampetra Offic. Rondel. Jons. major Aldrov. R. Ichthy. Salvian. Mustela sive Lampetra Bellonii Gesn. Eine Lamprete. In fluminibus majoribus, quæ è mari subeunt, frequens reperitur. Usu. Caro. Vires. Caro venerem stimulat, multum nutrit.

II. De

II. De Serpente marino.

Serpens marinus Offic. Aldrov. Gesn. Rondel.
 Bellon. Salv. Jons. Charlt. Ex. See: Schlange.
 In mari Mediterraneo reperitur. Usu. Caro.
 Vires. Cum radice Lilii Urinæ incontinen-
 tiam juvat. Plin.

Pag. eadem post lin. 2. adde:

IV. De Remora.

Remora Offic. Aldrov. Imperat. Charlt. Ex.
 Jons. Iperuquiba & Piraquiba Brasiliensibus
 Margg. Gaugendfisch / Schiffhalter / Schiffhem-
 mer. In alto mari reperitur. Vires. Venerem
 inhibet, Abortus prohibet, fœtumque ad ma-
 turitatem continere creditur. Aldrov.

Pag. 513. post lin. 3. adde:

VI. De Siluro.

Silurus Offic. Rondeletii Gesn. Glanis Aldrov.
 Salv. Wells / Weller / Scheid / Scheiden. In
 Danubio flumine, &c. reperitur. Usu. Caro.
 Vires. Recens in cibo nutrit & facilem præ-
 bet alvum, sale verò conditus, minimum
 suppeditat alimentum: arteriam expurgat &
 vocem expedit. Illita saliti caro aculeos &
 infixæ corpori spicula extrahit. Muria ejus
 incipientibus dysenteriis prodest, si in defi-
 dentium fœtus adjiciatur: fluxiones siquidem
 ad summa cutis elicit: ischiadicis infusu me-
 detur. Diosc.

Pag.

Pag. 515. lin. ult. subjunge:

De Piscibus corpore contractio-
re vel saltem non admodum
lubrico, qui pinnis ventralibus
carent.

VIII. De Hippocampo.

Hippocampus Offic. Rondel. Aldrov. Mouffet.
Jons. Charlt. Ex. See-Ross. In mari Medi-
terraneo capiuntur. *Vires*. Cremati cinis ex-
ceptus cum Liquida pice, Axungia, seu A-
maracino Unguento illitus, Alopecias replet.
Diosc. Remedium adversus Canis rabidi mor-
sum, *Ælian.*

IX. De Acu.

Acus *Aristot.* secunda species Rondel. secun-
da Species Rondeletii Gesn. Acus Aristo-
telis Aldrov. Jons. Typhle, sive Typhline An-
tiquorum Bellon. Horn-Fisch / Pfeffer-Fisch. In
mare Adriatico invenitur. *Vires*. Cinerem
in potu ad stillicidium urinæ commendat,
Galen.

Pisces non aculeati tribus in dor-
so pinnis donati.

Quamvis lapides seu officula Dentalio in
Officiis Pharmacopolarum similia in ca-
pitibus Asini Antiquorum dicti observentur,
ut,

ut & Afelli mollis; & ut opinor, in reliquis
hujus generis omnibus: verum tamen seu
genuinum ex Afello majore desumitur. Quo-
circa Synonyma omnia Prioris mei libri p. 656.
dele, & eorum vice substitue.

X. De Afello.

1. **A.** Afellus Offic. *Jons.* major *Charlt.* ex. ma-
jor. vulgaris *R. J&h.* Merlucius, Cabeliau
Mer. Pin. major vulgaris, Belgis Cabeliau.
Morhua vulgaris (maxima Afellorum
species) *Bellon.* Morhua vel Molva altera
Aldrov. Molva, vel Morhua altera minor
Rondel. Gesn. Frischer Cabeliau. Etocffisch.

A. 2. Oniscus Offic. Afellus mollis major,
seu albus *R. Ichth.* mollis *Jons. Tab. 2. Mer. Pin.*
An merlanus *Rondel. Wheitings. Kleine*
Rotscheer. In mari reperitur. *Usu.* Caro, Je-
cur. *Vires.* Caro omnes gentes & judicant, &
sentiunt esse saluberrimum. *Turn.* Jecur in
Phthisi commendatur.

Pag. 514. lin. 19. lege:

*Pisces non aculeati quibus unica in dorso pinna ma-
rini.*

Pisces non aculeati, quibus uni-
ca in dorso pinna, fluviatiles &
edentuli.

Pag.

XVIII. De Leucisco.

A. Leuciscus Offic. Bellon Jons. Charlt. ex Aldrov. Mer. Pin. secundus Rondel. Leucisci secunda species Rondeletii Gesn. Sicut nig. In fluviis reperitur. Usu. Caro in Culinis. Pinguedo & Fel in Officinis. Vires. Caro mollis suavisque est. Pinguedo aurium doloribus succurrit, & cum Felle ejusdem permista oculorum caliginem abstergit. Rondel.

XIX. De Rutilo.

A. Rutilus Offic. R. Ict. sive Rubellus fluviatilis Gesn. fluviatilis Gesneri Jons. sive Rubellus fluviatilis Charlt. ex. sive Rubellus Mer. Pin. Phoxinus alter Rondel. Une Rossu Bellon. Roth. Federn. Möße. Roddow. In fluviis frequens est. Usu. Caro. Vires. Ad venerem excitandam à quibusdam æstimatur.

Pisces non aculeati quibus duæ in dorso pinnae eriguntur.

XX. De Genere Thunino.

Notæ sunt, præter pinnas insigniores pinnulae aliquot exiguae prope caudam summo dorso & in corpore innascentes. R. Ict. pag. 176.

A. 1. Thunnus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex Thynnus, seu Thunnus Bellon. Gesn. Orcynus Rondel. Ein Thunin oder Spansche Ma
cfrel

Macrel. In alto mari invenitur. *Vires.* Conditanei Thunni caro sumpta iis auxiliatur, quos vipera, nomine præter momorderit; sed oportet vinum quàm plurimum subinde cogantur haurire, ita ut vomitione reddatur. Contra Acrimonias esitatorum maxime valet; canum moribus utilissimè illinitur. *Diosc.*

A. 2. Scomber *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons.* Scombrus *R. Ichthy. icon.* Ein Makrel oder Macarel. Maris incola est. *Vires.* In Ictero commendatur. Jecur obstructions juvat. *Ælian.*

Pag. 520. post lin. 16. adde:

XXII. De Gobio.

A. Gobius niger *Offic. Bellon. Rondel. Jons.* niger Rondeleti *Aldrov. Gesn. marinus Charlt. ex. marinus fluviatili viridior, & maculis magis respersus Mer. Pin. Go vel Gobius marinus R. Ichthy. Icon.* Ein Meer Cob. See Quappe. See Altraup. In rupibus marinis capitur. *Vires.* Assus & sine sale mansus, Dysenterias, Lienterias & nimia egerendi desideria, quæ cum dolore fiunt, sanat. *Sim. Seth.* Illitus contra serpentium canumque morsus auxilio est. *Diosc.*

Y

Pi-

Pisces spinosi quibus pinnarum
dorsalium radii aliqui aculeati
sunt.

§ Pisces aculeati duabus in dorso
pinnis, anteriore autem spinis
radiata.

Pag. 521. post lin. 16. subjunge:

XXV. De *Milvo*.

Milvus Offic. Bellon. Salvian. Aldrov. Jons.
Charlt. ex. Milvago Plin. Hirundo Ron-
del. Gesn. Pirabebe prima Pison. ^{gen} Oppian.
Ein fliegend Roth-Fisch. In Oceano, & in mari
Mediterraneo plurimi habentur. Ufu. Fel.
Vires. Oculorum caliginem abstergit.

XXVI. De *Mullo*.

Mullus Offic. Bellon. minor Salv. barbatus
Rondel. barbatus Rondeletii Gesn. Aldrov.
barbatus minor Charlt. ex. Jons. Kleine Barbe
oder Barme. Roth-Bart. In mari Medi-
terraneo reperitur. Ufu. Caro. Vires. Mul-
lorum assiduo cibo aciem oculorum hebetari
constat. Is marini Draconis, Aranei & Scor-
pionis moribus medetur, si crudus atque
dissectus admoveatur, Diosc.

XXVII.

XXVII. De Uranoscopo.

URanoscopus Offic. Aldrov. Jons. Salv. seu Cœli spectator Charlt. ex. Callionymus vel Uranoscopus Rondel. vel Uranoscopus Ronleletii Gesn. ὑμερονόστρος Oppian. Ein Himmelsucker. Stern-Sucker. In mari Mediterraneo frequens capitur. Usu. Fel. Vires. Præiens ad Oculorum suffusiones remedium esse estimatur.

XXVIII. De Dracone Marino.

A. Draco marinus Offic. Bellon. Draco Jons. marinus & Trascina Salv. sive Araneus Plin. Rondel. Gesn. Araneus Charlt. ex. alter Aldrov. See-Drache. In Oceano nec non mari Mediterraneo capitur. Usu. Cineres recentes è capite. Ossa. Vires. Recentis è capite cinis, contra omnia venena prodesse, affirmat Rondel. Ossibus scarificatis gingivis dentium dolores sedari scribit Plin.

XXIX. De Umbra.

UMbra Offic. Salvo Rondel. Gesn. marina Aldrov. Chromis Bellon. Charlt. ex. Sciœna sive Umbra Jons. Schatten-Fisch. See-Brachsmen. Mager-Fisch. In mari Mediterraneo capitur. Usu. Ossa in capite reperta, Lapides Umbrarum Officinis dicti. Vires. Ad dolorem colicum commendantur. In Gallia aurifices argento inclusos vulgo divendere solent, ap-

pellantque *Pierres de Colique*, quasi lapides colicis utiles. Ajunt enim gestatos ac collo appensos, non solum colicos dolores abigere, sed etiam vetare, ne amplius redeat. *Bellon.*

XXX. De Coracino.

COracinus *Offic. Rondel. Aldrov. Charlt. ex. Jons.* Corvinus *Salv.* Corvo *R. Isth. icon. Nappen. Ein Rab.* Cum priore capitur. *Usu.* Ossa in capite reperta, Lapidēs Coracini *Officinis dicta.* *Vires.* Ad Nephriticum dolorem vel Colicum à vulgo æstimantur, ab aliis etiam ad morbum regium. *Rondel.*

Pisces aculeati unica in dorso pinna, radiis anterioribus spinosis posterioribus mollibus.

XXXI. De Melanuro.

Melanurus *Offic. Aldrov. Rondel. Bellon. Gesn. Salv. Charlt. ex. Jons. Schwarz. Schwanz. Kuhlbarsch. Ein Brandt. Fuchs.* In mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* Assus visum acuit, jus verò Colicos sanat, teste *Kiranide.*

XXXII. De Mæna.

Mæna *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Aldrov. Charlt. ex. Jons. Houting. Caccarell.* In mari Mediterraneo etiam reperitur. *Vires.* Ex capitibus cinis, si illinatur, callosas sedis rimas abo-

abolet. Ejus etiam garum oris putrilagines collutione sedat. *Diosc.*

XXXIII. De Smaride.

Smaris *Offic. Rondel. Bellon. Gesn. Jons. Charlt.*
ex. Weißer Houting. Weiß Cackarell.
 Maris Mediterranei incola est. *Vires.* Saliti caput exustum, excrecentes ulcerum oras pulvillosque reprimi, nomas cohibet, thymos clavosque absument. Caro non secus ac sal-famentum prodest à Scorpione percussis, aut à cane demorsis. *Diosc.*

XXXIV. De Turdo.

A. Turdus *Offic. Charlt. ex. secundus Aldrov. Jons.* vulgatissimus *R. Itā.* primus *Rondel.* Eine Meer-Drossel oder See-Pfau. In Oceano etiamque mari Mediterraneo reperitur. *Vires.* In Epilepsia & Pleuritide commendat *Trallian.*

A. 2. Merula *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Turneri Mer. Pin.* Turdus niger *R. Itā.* Roch-Fisch. Meer-Schley. In Oceano reperitur. *Vires.* In curatione Epilepsiae & dysenteriae hepaticae ex intemperie frigida exhiberi jubet *Trallian.* In distemperantia hepatis & in febricitantibus commendat *Plin.*

XXXV. De Julide.

Julis *Offic. Salv. Rondel. Aldrov. Gesn. Bellon. Jons. Charlt. ex. Regenbogen-Fisch. Jünckerlein. Dor-*
 Y 3 fella.

fella. Circa Genuam frequens est. *Vires.* Ju-
alvum emollit, & urinas ciet. *Plin.*

XXXVI. De Scorpio Marino.

Scorpius marinus *Offic.* Scorpius *Aldrov.*
Jons. *Salv.* major *Rondel.* *Gesn.* Scorpio
Charlt. ex. Großer Scorp-Fisch. In mar-
Mediterraneo reperitur. *Usu.* Fel. *Vires.* Ad
suffusiones oculorum, albuginem & hebetudi-
nes convenit. *Diosc.*

XXXVII. De Aspredine.

A. Cernua *Offic.* fluviatilis *Bellon.* *Gesn.*
Charlt. ex. Aspredo Caii; Aurata fluvi-
atilis *Trag.* Perca fluviatilis minor *Aldrov.* *Jons.*
fluviatilis minor Aurata *Tragi* *Gesn.* Kulpars
Kaulparß, In rivulis majoribus Angliæ. *Usu.*
Officula in capite reperta. *Vires.* Adversus
calculos renum, & quæ in costis alibi
sentiuntur dolores pungentes commenda-
Gesn.

Pisces Cartilaginei.

Bag. 521. lin. ult. subjunge:

§ De Cartilagineis planis.

XXXVIII. De Pastinaca marina.

A. Pastinaca *Salv.* marina *Offic.* *Charlt. ex.*
marina lævis *Bellon.* marina lævis *Bello-*
n.

nii *Aldrov. Jonsf. marina prima Rondel. Aquila*
piscis, seu Pastinaca marina Mer. Pin. Ein
Weilstert. Gist Roche/ Stachel-Roche. In
alto mari reperitur. Usu. Jecur, Aculeus qui
ejus cauda enatus. Vires. Jecur ad pruri-
tum conferre prædicant, in oleo decoctum
lichenas & lepras tollit. Wotton. Aculeus
adversus squamis reflectitur, dentium dolores
mitigat, nam eos frangit & evocat. Diosc.

XXXIX. De Raia.

A. Raia *Offic. clavata Aldrov. Rondel. Gesn.*
Mer. Pin. Charlt. ex. clavata prima Jonsf.
Ein Roche. In Oceano reperitur. Usu. Caro,
Jecur, Fel. Vires. Caro Venerem stimulat,
analeptica est. Jecur easdem vires obtinet
Fel oculorum caliginem abstergit, pruritum
sanat.

XL. De Squatina.

A. Squatina *Offic. Aldrov. Salv. Jonsf. Charlt. ex.*
Rondel. Gesn. Ein Engel-Fisch oder Meers-
Engel. In Oceano Brittanico & alibi capi-
tur. Usu. Ova, Coria, Cinis. Vires. Ova
exiccata ad sistenda alvi profluvia multum
conferre experientia compertum piscato-
rum, qui iis ad omnes alvi fluores utuntur.
Rondel. Ex cute optimum fit in psora & sca-
bie smegma, ejusdemque cinis contra alope-
ciam & ulcera capitis manantia prodest.
Aldrov.

XLI. *De Torpedine.*

TOrpedo Offic. R. *Ich. Aldrov. Salv. Rondel. Jons. Charlt. ex. Gesn.* Ein Zitterling. Schläfer oder Krampffisch. In mari mediterraneo reperitur. *Vires.* Diuturnis capitis doloribus admota, cruciatus vehementiam mulcet, eadem apposita everfam sedem prociduamque coercet. *Diosc.*

De Cartilagineis longis.

XLII. *De Cane Carcharia.*

A. Canis Carcharias Offic. *Charlt. ex. Gesn.* Carcharius, seu Lamia *Rondel.* Canis Aristoteli *Aldrov. Jons. Perck. Fisch. Grosser Hundt. Fisch.* Tum mari Mediterraneo, tum in Oceano reperitur. *Usu.* Dentes Serpentes, & dentes ejusdem petrifacti *Glossopetræ* Offic. dicti. *Vires.* Dentes adversus venena æstimantur: eos mulierculæ è collis puerorum suspendunt, quoniam dentitionem juvare vulgò creduntur, puerorumque arcere pavores. *Rondel.* *Glossopetræ* vim alexipharmacam obtinere à quibusdam creditur.

De Piscibus Cetaceis.

Pag. 523. lin. ult. subjunge:

XLV. *De Delphino.*

A. Delphinus Offic. *Aldrov. Rondel. Gesn. Charlt. ex. Jons.* Ein Delphin oder Meer-Schwein.

Schwein. In Oceano Britannico & alibi invenitur. *Ufu.* Jecur, Cinis, Venter, Adeps. *Vires.* Venter siccus & tritus in potu Spleneticos sanat. Jecur assum & in Cibo sumptum tertianam, quartanamque & omnem nocturnum typhum integrè sanare asserit *Kiranid.* Cinis inter medicamenta quæ Lichenas & Lepras tollunt, enumeratur à *Plinio.* Adeps medetur Hydropicis liquatus & cum vino potus. *Idem.*

XLVII. De Cete.

Pag. 524. dele vocem *Orca* omniâque synonyma in 2. 3. & 4ta lineis sequentibus, ut ad *Sperma Ceti* minimè pertinentia & sequentia adde:

1. **A.** *Cetus Offic. Clus. exot. Balæna R. Ich. icon. Tab. fig. 3. Jonsf. icon. Tab. 42 macrocephala bipennis Sib. Obs. Balænarum tertium genus Purchaf. Trompa Park.*

Præter prædictas duæ aliæ Cetorum species à *D. Sibbald. E. A.* recensentur in quorum capitibus *Sperma Ceti* invenitur.

Pag. 526. lin. 5. dele verbum *Cetus Offic.* & in ejus loco substitue *Balæna Offic.*

Alia præterea aliquot Piscium species à *D. Salmon* in *Pharmacopœia sua Londinensi* memorantur, ut v. g. *Cyprinus latus, Alausa minor, Alburnus Liparis Apue Corbitæ, Aquila marina, aurita, Conger, Clupea, Cuculus, Lavaretus, Lyra, Locha, Orbes, Passer & Rhombus:* quibus cum

Y 5

nullæ

nullæ vires medicæ attribuantur, sed usus duntaxat culinares, plura de iis dicere superfedeo nomina sola sufficere existimans.

SECTIO II.

De Avibus.

Aves aquaticæ fissipedes maximæ.

Pag. 529. post lin. 21. adde:

Aves aquaticæ fissipedes Piscivoræ.

Pag. 530. post. lin. 4. adde:

II. De Ardea.

2. **A**sterias Offic. Ardea stellaris R.
 Ornith. Gesn. Charlt. ex. Ardea
 asterias sive stellaris Aldrov. Jons.
 Taurus Plin. Butorius & Botaurus recentioribus: Ocnus Aristotel. Ein schöner blauer Reiger. Rohrdommel. Stern Reiger. Juncetis, arundinaceis, &c. latitat. Ufu. Cutis, Plumæ, Vires. Ustæ Hæmorrhagias sistunt.

Pag.

Pag. 530. post lin. 22. adde:

Aves aquaticæ limofugæ.

IV. De Scolopace.

A. Gallinago Offic. Scolopax R. Ornith. Charlt. ex. Scolopax sive Perdix Rustica Aldrov. Jons. Rusticula, vel Perdix rustica major Gesn. Rusticula major Mer. Pin. Eine Schnepff. Schnepff. Huhn. Holz. Schnepffe. In aquosis gaudet. Ufu. Cineres. Vires. Lithontriptici æstimantur.

V. De Pluviali.

G Lottis Offic. Baltn. Gesn. Limosa Venetorum ejusd. Pluvialis major Aldrov. major Aldrovando Jons. Charlt. ex. Ein groß Wasser. Huhn. In aquosis gaudet. Ufu. Fel. Vires. Oculorum morbis medetur. Gelatina carnis Analeptica æstimatur.

Aves aquaticæ fissipedes Insectivoræ.

VI. De Vanello.

A. Vanellus Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. Jons. Gesn. Capella sive Vanellus Aldrov. R. Ornith. Ein Gwiß. Riwiß. In aquosis etiam gaudet. Ufu. Cineres, Cor, Cutis. Vires. Cineres in vino poti colicos juvant, & in Cataplasmatibus forma applicata, Canis rabidi mor-

morsus sanant. Cor dolorem lumborum mitigat. Cutis in cephalalgia æstimatur.

Aves aquis innatantes fissipedes, quibus digiti nullis ad latera membranis augentur.

VII. De Gallinula.

Gallinularum notæ characteristica, quibus ab aliis avium generibus distinguuntur, sunt, Caput parvum, Corpus ferè aductum, gracile & ad latera compressum: Rostrum breve & modicè inflexum: Alæ breviusculæ, concavæ & Gallinaceis similes Cauda perbrevis: Crura longa: Digiti longissimi: Volatus breves. R. Ornith. p. 232.

A. Gallina aquatica Offic. Gallinula chloropus major. Aldrov. R. Ornith. Jons. chloropus Charlt. ex. Ein Wasser-Huhn. In piscinis juxta nobilium ædes plerunque victitat. Usu. Ventriculus, plumæ eorūque cineres. Vires. Ventriculus in Asthmate commendatur. Fumus plumarum contra Passionem Hystericam æstimatur. Cineres ejusdem ulcera vetera, & fistulas siccant.

Aves natatrices fissipedes digitis ad latera membranis auctis.

VIII. De Fulica.

A. Fulica Offic. Aldrov. Jons. Gesn. Cotta major, sive Calva Charlt. ex. Phalaris Kiranid.

nid. Mergus niger & Pullus aquaticus *Albert.*
mag. An Cotta, sive Cutta Anglorum *Aldrov.* *Jons.* Ein schwarzer Taucher. Rohr- Hän-
 lein. Locis palustribus & stagnantibus de-
 lectatur. *Ufu.* Caro, Cor. *Vires.* Cor in E-
 pilepsia commendatur. Caro contra ictus A-
 raneorum in usu est.

Aves palmipedes angustirostræ.

IX. De Mergo.

Rostris angustis, in extremo aduncis, serratis à
 reliquis Palmipedibus tetradaetylis digito posti-
 co soluto differt.

A. Mergus *Offic.* Merganser *Charlt. ex. Jons.*
Aldrov. Fœmina R. *Ornith.* mergus cirratus
 longiroster major *Aldrov.* *Harl. Bellon.* Ein
 langschnäblichter Taucher. Mergigel. In oris
 maritimis reperitur. *Ufu.* Jecur. *Vires.*
 Inveteratum autem sale mergi jecur ex hy-
 dromelite binis ligulis potum, secundas pel-
 lit *Diosc.* Id assatum cum oleo, & modico
 sale datum, mirificè conferre à rabido cane
 morbis asserit *Ætius.* Avis totum assum & in
 cibo sumptum elephantia & spleni medetur.
 Sanguis ejus antipharmacum est, & feris ve-
 nenatis resistit. Ova dysenteriam, & renes &
 stomachum sanant. *Kiranid.*

X. De Laro.

Larus palmipes est, Roistro oblongo, angusto, acuto,
 ac parumper in extremo recurvo; naribus ob-
 longis;

longis; alis longis & validis, cruribus breviusculis; pedibus parvis, &c. R. Ornith. p. 261.

A. Larus Offic. major *Aldrov. hybernus Baltn. major Aldrovandi R. Ornith. fuscus sive hybernus ejusd. Eine Neme. See Neme. Hohl's Brod. In rivulis salis gaudet. Ufu. Cerebrum, Cor, Ventriculus. Vires. Cerebrum siccatum Epilepsiam curat. Aurelian. Cor in partu difficili commendatur. Ventriculum & concoctionem juvat. Kiranid.*

Aves palmipedes cruribus brevioribus Latirostræ.

Pag. 532, lin. 10. adde:

XIII. De Vulpanfere.

A. Vulpanfer Offic. *Aldrov. Charlt. ex. sive Chenalopex Jons. Tadorna Bellon. Chenalopex, Vulpanfer Mer. Pin. Tadorna Bellonii Vulpanfer quibusdam R. Ornith. Eine Fuchs & Gans. Ein Summe. In maritimis observatur. Ufu. Adeps. Vires. Contra Herpetes & tumores faciei à quibusdam commendatur.*

Avi-

Aviculæ rostris longissimis seu Piscivoræ.

Pag. 533. post. lin. II, adde:

XVI. De Merope.

Merops Offic. Aldrov. Bellon. Jons. Charlt. ex.
live Apiaſter R. Ornith. Ein Bienen-Trag-
der Bienen-Fresser. In Creta & Italia frequens
reperitur. Uſu. Avis ipſa, Cor, Fel. Vires,
Merops & Cor ejus, Cardiacos, ictericos &
ſtomachicos juvant; Fel cum melle & ſucco
Rutæ oculorum ſuffuſionem ſanare tradit
Kinarid.

Aviculæ rostris tenuibus seu Inſectivoræ.

XVII. De Alauda.

Pag. 533. lin. 19. & 20. dele Aldrov. Geſn. vulga-
ris R. Ornith. pag. 149. cujus in loco
ſubſtitue:

Criſtata Geſn. Aldrov. criſtata, Viennæ Au-
ſtriæ viſa & deſcripta R. Ornith. p. 151. Geſ-
ſammte Lerche.

Pag. eadem Galeritæ viribus adde:

Hæc aſſa & in cibo ſumpta cæliacos adju-
vat. *Dioſc.*

XVIII.

XVIII. De Hirundine.

Pag. 534. lin. 16. subjunge :

2. **A.** Apos Offic. Aldrov. Jons. Gesn. major Turn. Charlt. ex. Hirundo apus R. Ornith. Mer. Pin. Spiren / Rhein-Schwalben / Mauer-Schwalbe. Æstate in Anglia venit. Usu. Avis ipsa. Vires. In vino sumpta tormina sanat. Plin.

3. Hirundo Indica Offic. maritima Aët. Philosoph. Lond. n. 285. pag. 1396. Sinensis nido eduli Bontii R. Ornith. p. 157. Hirundo Chinenfis Bont. pag. 66. An Hirundo exotica aquatica Jons. Mantiss. Indianische Wasser-Schwalbe. In maritimis Chinenfis. Usu. Nidus semi-hemisphæricæ figura, ovi Anserini magnitudine, pellucidus, substantiâ ichthyocollam referente. Vires. Venerem stimulat.

XIX. De Rubecula.

A. Rubecula Offic. Jons. Charlt. ex. Gesn. sive Erithacus Aldrov. R. Ornith. Ein Rothföhlchen / Rothbrüstlein. Usu. Avis ipsa. Vires. Venerem stimulare à quibusdam æstimatur.

XX. De Luscinia.

A. Luscinia Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. seu Philomela R. Ornith. seu Lusciniola Mer. Pin. Eine Nachtigall. Usu. Caro, Fel. Vires. Caro in Cachexia prodest, cerebrum confortat. Fel cum Melle illitum, visum perfectè acuit. Kiranid.

XXI.

XXI. De Ficedula.

A. Ficedula Offic. Charlt. Ex. Atricapilla Jonsf. five Ficedula Aldrov. R. Ornith. p. 162. Ein Schnepfflein/Wüstling. Usu. Avis ipsa. Vires. Ficedula in cibo aciei visui medicamentum præbet. Diosc.

Aviculæ magnis crassis & validis
rostris seu Phytivoræ.

Pag. 536. post lin. 3. adde:

XXV. De Rubicilla.

A. Rubicilla Offic. Charlt. Ex. Mer. Pin. seu Pyrrhula Aldrovandi R. Ornith. Pyrrhula seu Rubicilla Aldrov. Jonsf. Byrriola Scalig. Ein Blut-Finck. Usu. Caro. Vires. In Colicos affectus à quibusdam æstimatur.

Pag. eadem lin. 10. adde:

XXVII. De Carduele.

A. Carduelis Offic. R. Ornith. Aldrov. Gesn. Jonsf. Charlt. Ex. Aurivittis Turner. Chrysomitris & Avis Jovis quibusdam. Ein Stieglitz/Distel-Finck. Usu. Avis ipsa. Vires. Assa & in cibo sumpta, Iliacos & Colicos perfectè curat. Kiranid.

XXVIII. De Linaria.

A. Linaria Offic. Aldrov. Gesn. Jonsf. Mer. Pin. Charlt. Ex. vulgaris R. Ornith. p. 190. Ein
Z Pens

Henferling / Yferfen. *Ufu.* Caro. *Vires.* Analeptica à quibusdam æstimatur, Calculos & Renibus & Vesica expellit.

Aves rostro & unguibus minùs hamatis majores.

§. Aves majores rostris crassis, validis & longiusculis rectis.

Pag. 537. lin. 12. subjunge:

XXXI. De Monedula.

A. Monedula *Offic.* *Jons.* *Charlt.* *Ex.* Graculus vel Monedula *Turn.* *Mer.* *Pin.* Monedula sive Lupus *R.* *Ornith.* *Aldrov.* Eine Thale oder Dale / Thole. *Ufu.* Caro. *Vires.* Externe applicata tumores dissolvit, & Scrophulas juvat.

XXXIII. De Graculo.

Graculus *Offic.* *Charlt.* *Ex.* Argentoratensis *Aldrov.* *R.* *Ornith.* *Jons.* Eine wilde Thale / Håher. In agro Argentoratensi reperitur. *Vires.* Cum Monedula viribus convenit.

Aves

Aves majores rostris brevioribus
aut minoribus donatæ, seu
Granivoræ.

Gallinaceum Genus.

XXVI. De Gallo gallinaceo.

Pag. 539. lin. 7. post verbum *Ova* adde:

Lapis in ventriculo reperitur *Lapis Alectorius* in *Officinis* dictus: colore variat, interdum enim Chalcedonio & Crystallo obscuro similis est, interdum fuscum, vel cinereum colorem habet, interdum sanguineis venis distinguitur: raro, *Plinio* teste, fabe magnitudinem excedit.

Pag. 540. ad finem *Vires Galli gallinacei* adde:

Lapis Alectorius Venerem excitat ori inclusus, sitim ac cordis æstum sedat, mulieribus virorum gratiam conciliare, constantiam, ac eloquentiam gestatori tribuere, contraque quævis pericula tutum facere creditur, scribit *Boetius*; sed credat qui vult.

Pag. 541. post lin. 18. adde:

XXVIII. De Meleagride.

A. Meleagris *Offic.* Gallo pavo *Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. Ex. Mer. pin.* Gallo pavo sive Meleagris & Numidica avis *R. Ornith.* Gallus Indicus quibusdam, *Welsch* oder *Indianisch*

Quirckisch Huhn. *Vires*. Caro Analeptica æstimator, Veneremque excitans.

Pag. 542. post lin. 13. adde:

XXXI. De Attagene.

A. Attagen Offic. Aldrov. Jons. Ex. Bellon. Lagopus altera Plin. Attageni Aldrovandi seu Francolino Italorum similis si non eadem R. Ornith. Ein Hasel-Huhn / Bürck-Huhn. In altissimis montibus reperitur. *Usu*. Caro, Fel *Vires*. Conceditur purulentis à Tralliano, Nephriticis à Galeno. Cerebrum & genituram augeat. Avicen.

Pag. 543. lin. ult. subjunge:

XXXIII. De Turdis.

Note omnibus communes sunt, magnitudo inter Columbas & Alaudas media; Rostrum longitudinis & crassitie mediocris, deorsum modicè inflexum; Os intus flavum: Cauda longa; victus ex baccis & insectis promiscuus. R. Ornith. p. 137.

A. 1. Turdus Offic. Charlt. Ex. primus Aristot. vulgaris Mer. Pin. Viscivorus minor Bellon. simpliciter dictus Aldrov. Jons. simpliciter dictus sive Viscivorus minor R. Ornith. Ein Ziemer oder Krammetz-Vogel. *Vires*. Myrtorum baccis farti & assii ventris profluvio laborantibus exhibentur Plin. Bellon. Tempore pestis in aceto macerati laudantur Alexand. Bened. Pulverem adversus Napellum commendat Gainarius.

A. 2

A. 2. Merula *Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Mer. pin. Gesn. vulgare R. Ornith. Collyrion Turn. Eine Umsel / Merl. Ufu. Avis ipsa, Stercus. Vires. Avis inassata cum Myrti baccis dysentericis mederi scribit Plin. Fimus cum aceto mistus extirpat lentigines. Jons.*

A. 3. Sturnus *Offic. Aldrov. Jons. Gesn. Charlt. Ex. vulgaris Mer. Pin. Eine Staar / Sprehe. Circa Turres & altiora ædificiorum culmina. Ufu. Fimus. Vires. Cosmetica æstimatur, ad alphos, pannos, impetiginem & morpheam. Galen.*

4. Galgulus *Offic. Galbula Aldrovandi seu Picus nidum suspendens R. Ornith. Icterus Plin. Chloereus Aristot. Oriolus Albert. Picus nidum suspendens Aldrov. Jons. Ein Widwolt / Geelgorst / bey Salmon genandt Gelber Hemmerling. i. e. Emberica lutea. Vires. Ad morbum regium commendat. Plin.*

Aves rostro & unguibus aduncis seu Rapaces vel Carnivoræ.

Aves Rapaces diurnæ.

XXXIV. De Aquila.

Pag. 544. pro prima Specie Aquilæ adde:

1. A. Aquila *Offic. Mer. pin. fulva sive Aurea R. Ornith. Chrysaetos Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. Ex. Ein Adler / Guldene Adler. Ufu. Fel, Ster-*

Stercus. *Vires*. Fel destillatum cum oleo violaceo ad aurium dolorem & tinnitum; fimum ad abortum commendat. *Avicenn.*

Pag. 545. post lin. 9. adde :

XXXVI. De Buteone.

A. Buteo Offic. *Jons.* Charl. *Ex.* vulgaris *R.* Ornith. sive Triorchis *Aldrov.* *Mer.* Pin. Ein Bußfahn / Maßweyh / Ruttelweyh. *Usu.* Testiculi. *Vires.* Ex aqua fontis cum melle decocto ad Venerem commendantur. *Jons.*

Pag. 546. post lin. ult. adde:

XLI. De Ulula.

A. Ulula Offic. *Aldrov.* *Gesn.* *Jons.* Charl. *Ex.* Strix cinerea *R.* Ornith. Eine Eule / Graue Nacht-Eule. *Usu.* Fel, Adeps, Caro. *Vires.* Fel ejus prædicatur ad albugines, suffusiones & caligines. *Adeps* ad claritatem. *Caro* cocta in oleo cui liquato admiscetur butyrum ovillum, & mel ad sananda ulcera valet. *Plin.* In Arthritide à quibusdam æstimatur.

D. *Salmon* in Dispensatorio suo, Barnaclam, Corvum leguminalium, Erythropedem, Fodeam, Jyn-gem, Oriolum, Pelicanum, Picum marinum, Pluvialem, Psittacum, Puffinum, Querquedula, Rallam, Sneppam, Turdum exoticum, & Urogallum memorat, quorum cum vires nullas medicas à quoquam Autore traditas invenio, omisi, ut & Arquatum, Anatem fistularem, Colymbum, Coraciam, Embe-

Embericam albam, Fringillam, Phœnicopterum & Passerem Canariensem Seplasi ejus, cum varietatibus ejusdem generis, aliisque multis quæ ad Historiam Avium, potius pertinent, quàm ad Pharmacopœiam aut Pharmacologiam.

SECTIO TERTIA.

De Serpentino Genere.

Pag. 548. lin. 15. subjunge:

III. De Cæcilia.

A. Cæcilia *Offic.* *Jons.* Cæcilia, Typhlops *Aldrov. Gesn.* Cæcilia Typhlinus *Græcis R. Synop. A.* Typhlops Cæcilia *Mer. pin.* Eine Blindschleiche. *Vires.* In medicina adhibuit *Oswaldus.* Theriaca namque ex Cæciliis & Aqua Theriacali paratum pro sudorifero in Pestilentia exhibebat. *Gesn. Ep.*

IV. De Serpente Indico.

Serpens Indicus *Offic.* Indicus Coronatus, Diademate seu conspicillo insignitus. *R. Synop. A.* Cobras de Capello Lusitanis dictus *Garc. ab Hort.* Vipera Indica vittata gesticularis *Cat. Mus. Ind.* Vipera pileata quibusdam. *Ind. dianische Haupt-Schlange.* *Usu.* Lapis aut potius Os capitis, *Pedro del Cobra* dictus, figuræ

Z 4

ova-

ovalis, ex uno latere planus, ex altero gibbosus, coloris fusci & splendentis, poris aliquot interspersis. *Vires.* Omnis generis venena expellit, seu intus sumpta, seu exterius applicata: putrefactioni resistit; transpirationem insensibilem promovet, spiritus vitales excitat; Cor recreat, Sanguini fermentationem novam communicat, & Naturæ succurrit in omnibus morbis malignis. *Marl.*
Ob.

Quamvis Lapis hic à *Garcia*, *Redi* aliisque descriptus fuerit: Hujus tamen seculi Eruditi de eo differunt, duobus præcipuè in rebus.
 I. An sit res naturalis, an factitia? *Kircherus* in *China* sua *illustrata*, & *Thevenot* in *Relationibus diversorum insigniorum itinerum & navigariorum*, in capite serpentis magni Chinenfis inventos fuisse affirmant. *Clar. D. Boyl.* in capite Serpentis Africani. Econtra alii affirmant Res artificiales esse, ut *R. P. Boccone* in *Museo di Fisica*. *D. Mead M. D.* eos ossa calcinata, aliaque testacea fragmenta esse supponit. *Thevenotus jun.* cinerum radicum combustarum, & Terræ cujusdam propè *Diu* in *India* inventa.

Altera controversia est de eorum viribus. *P. Kircherus* varia experimenta tradit de earum effectu in extrahendo veneno à morfu viperæ, aliúsve Serpentis instillato. Idem confirmat clarissimus *Boyleus* experimento in Fele juvene facto, *Tractatus de medicinis specificis*. Item *D. Clayton* in *Narratione de Virginia*,
At.

Act. Philosoph. n. 210. scribit se præsentem fuisse cum prædictus D. *Boyl* idem experimentum tentavit in variis Pullis, qui omnes sanati sunt. D. *Havers* M. D. salutarem ejus effectum in cane vidisse ait. Quinetiam D. *Tyson* M. D. in *Anatomia Anguis crotalophori* historiam narrat à celebri quodam Medico *Londonensi* acceptam, qui quendam à Viperis commorsum sanavit. Idem præstitit D. *Baglivius* in quodam à Scorpione percusso. Quamvis tamen apud prædictos omnes experimenta prædicta optimum successum habuerunt, apud alios tamen D. *Redi* scil. & D. *Charas* quæ tentarunt, non eundem effectum sortita sunt.

Cum jam expediverim, & in epitomen contraxerim eruditorum utrinque opiniones; quid restat quam ut eas conciliare adnitar, quod ut efficaciam tantummodo observabo, me duas hujus generis lapidum species vidisse, quorum prior ossi similis erat, porosus, cum dentibus limæ in eo visibilibus. Alter corpore compactiore, polito, quam factitiam esse credo, & prioris simulatricem, undè conjicio experimenta quæ non successerunt ab artificialibus hisce lapidibus facta esse, non à veris.

De Serpentibus.

Alas Sauva lege *Ajas Sauva*: Serpens est maximus veneno carens, quandoque diametri orgyialis, longitudinis triorgyialis.

Z 5

Pue-

Pueros, Apros, & Damulas integras ingurgitat, ut in illo qui An. 98. Binnanii interfectus fuit, vidimus.

Halas Bitin, species est *Sauræ* minoris circumferentiæ, longitudinis majoris. Qui hoc 1700. An. Loogii interfectus è D. *Jacobo Petiver* misi, & cujus pellem byrsodepsicè curatam, aut subactam longitudinis fuit quinque orgyiarum, & dimidiæ; crassitudinis femoralis. Fel ex eo siccum pependit ℥iii, 3i. Lapidem quem in capite tenui teliculo tectum, gerere ferunt, vocant *Carbunculum*, quem vidi apud D. *Franciscum de Somonte*: diaphanus erat ut CrySTALLUS, orbicularis, luce carens, magnitudinis Nucis Juglandinæ; quem *J. Alzina* asservabat rotundo-planus erat, magnitudinis Ovi columbini, coloris flavi, quasi auri, pellucidus, sed noctu non relucens. Alium, Manilæ habuisse N. N. Vir fide dignissimus, asseveravit quatuordecim millibus Imperialium appretiatum. Alium, inventum fuisse Guiguanii tanti fulgoris, ut ad ejus lucem litteras legerint, & scripserint, ni fallor refert *J. Ignatius Alzina* in *M. S. H. Ex MSS. Cl. Camelli*.

Lapis Colubrinus quondam magni æstimatus, nunc & Manilæ vili divenditur pretio: Non ex Colubro ut vulgus sibi persuadet, sed factitius ex Cornu Cervi in olla oblutata ad nigredinem usto, effictus, & ut niteat politus. Hunc Mauritanii adulteratum vocant, verum ex nescio quâ, terræ sigillatæ simili argil-

argilla confici referunt. Verus Serpentum moribus impositus medetur: in Febri Petechiali, si plures imponantur, auxilio sunt: Anno 1681. Branæ triennem puerulum qui Arsenicum lacte dilutum hauserat, hujuscemodi lapidis iteratâ applicatione tantum, à præsentis liberavi mortis periculo. An virtus hujus lapidis adscribenda sali in C. C. non probè usto, remanenti? An poris quibus scatet, attrahat ut Cucurbitulæ? Ex MSS. ejusd.

Alius magnitudinis Avellanæ redemptus fuit à Nigritis qui noctu Lampadis ad instar lucem spargebat, ità ut ad ejus lucem legere & scribere potuerit.

Sauvæ pinguedinis circiter Hæx redemi ab Indo Anno 1694. uno ex Serpente exemptas. Carne vescuntur Indi.

V. De Sepe.

SEps Offic. Jons. Charlt. Ex. five Lacerta Chalcidica Columnæ Aldrov. R. Synop. A. Eine Rupffer: Eider / Seps. Liburni in litore maris arenoso invenit D. Raim. Vires. In vino pota morsus suos sanat. Diosc.

VI. De Crocodilo.

CROCODILUS Offic. Jons. Aldrov. Charlt. Ex. Lacertus omnium maximus, Crocodilus dictus R. Synop. A. Ein Crocodill / Allegarde. In Nilo, Gange aliisque fluviis majoribus invenitur. Usu. Sanguis, Pinguedo, Vires. Sanguis

guis visui claritatem conciliat. Pinguedo vulneribus & carcinomati prodest. *Jonsf.*

Pag. 549. post lin. 22. adde:

IX. De Chamæleonte.

Chamæleon *Offic. Jonsf. Charlt. Ex. Chamæleo*
R. Synop. A. Eine Ratten-Eider. Usu. Fel,
Cor, Animal ipse. Vires. Fel Hypochymata
tollit, Marcell. Cor contra quartanam com-
mendat Plin. Contra epilepsiam & podagram
laudat Trallian.

Pag. ead. post lin. ult. adde:

XI. De Salamandra aquatica.

A. Lacertus aquatilis *Offic. Schrod. aquaticus*
niger Mer. pin. Salamandra aquatica R.
Synop. A. Jonsf. Charlt. Ex. Cordulus Bellon.
Scincus aquæ quibusdam. Wasser-Molch/ Was-
ser-Eider. In piscinis & aquis stagnantibus.
Vires. Pulvis ad facilem evulsionem dentium
commendatur. Schrod.

SE-

SECTIO IV.

De

Quadrupedibus.

*Quadrupeda Bisculca.**VIII. Caprinum genus.*

Pag. 563. post lin. 13. adde :

2. **I**BEX Offic. Aldrov. Jons. Charlt. Ex. Ein Steinbock / Eibisch / Weiß. Summarum alpium incola est. *Usu.* Sanguis, Fimus. *Vires.* Sanguinem in vino sumptum ad calculum commendat *Gesn.* Fimus in Ischiadicis & Arthriticis laudat *Marcel.* Coagulum easdem cum leporino vires habet. *Seraph.*

Pag. 564. post lin. 9. adde :

4. **A**Ntilopus Offic. Gazella Africana R. *Synop.* A. Strepsiceros *Plin.* Capra strepsiceros *Aldrov. Jons. Charlt. Ex.* Eine Indianische Weiß / Antilope. Africae incola est. *Usu.* Ungula, Cornua. *Vires.* Antepileptica & Antihysterica æstimatur.

IX. De Cervino genere.

Pag. 566. post lin. 20. adde :

2. **R**Angifer Offic. Jons. Charlt. Ex. Cervus Rangifer R. *Synop.* A. Machils *Plin.* Taran-

randus Agricola. Eliot. Ein Reiner/Reiniger/Rennthier/Renneschier. In Lapponia invenitur. *Ufu.* Cornu, Ungula. *Vires.* In spasmodicis profunt. *Jons.*

Pag. 567. post. lin. 27. adde:

A. 6. Dama *Offic.* vulgaris *Mer. pin.* vulgo *R. Synop. A.* vulgaris sive Recentiorum *Gesn.* Cervus Platyceros, vel Platyceros simpliciter dictus *Plin.* Ein Dam-Hirsch/ Dam-Thier. In vivariis. *Ufu.* Cornua. *Vires.* Cum cornubus Cervi viribus convenit.

Lapides Bezoartici Mexicani eximantur ex Cervis, prouti & *Campetzani*, ubi Contrayerba abundat: *Peruviani* ex Vicunnis, *Quana-co* & *Alce* ubi pariter Contrayerva invenitur: *Persici*, seu *Indici Gorgondani* ex Cercopithecis, & *Capris*. *Ex Capris*, leves sunt, sine nitore friabiles, coloris in viridem tendentis, saporis amari, formæ ovalis, magnitudinis variæ, constantes ex laminulis, minus læves, aut politi. His mihi imposuerunt Anno 1697. eos pro Cercopithecorum divendentes. Emeram No. 144. pendentes omnes simul sexaginta & unam unciam, Unciam 14. Regalibus argenteis Hispanis, erant autem omnes integri, & ex his 12 Ovo Gallinaceo aut pares, aut majores: 30 columbino Ovo majores: 40 ovo columbino pares: 50 ovo columbino minores: 12 Nuce Avellanâ majores. *Ex Cercopithecis*, nitidè perpoliti sunt, magis compacti, lapidei, & ponderosi quàm
sint

sint Caprearum, constantes ex laminulis, subamari coloris, cinereè, vel viridiusculè, vel fuscè virentis, ex his dein emeram uncias 23. Unciam duobus Imperialibus, erant autem No. 33. Magnitudinis ovi Gallinacei 4: Ovo columbino majores 6: Ovo columbino pares 4: Oliva suppare 5: Oliva minores 11. Teretes pollicem crassi, biunciam, & sesquiunciam longi 3: Horum 3i Macai venditur Imp. Goæ tribus Imper. & dimidio. Meliapor 7 & 8 Imper. quorum 6 vel 7. unam pendent unciam: Fragmentorum verò uncia duobus Imp. De reliquo, pro magnitudine crescit æstimatio, & pretium.

Mexicani, & Luponici coloris sunt dilutè terrei, & saporis nullius, vix alicujus in medicina effectus boni: hos Officinæ Occidentales vocant. *Peruviani*, coloris sunt ex viridi nigricantis, & hos Orientales vocant.

Indi & Mauritanii Lapides Bezoarticos generari narrant ex repletionem, & pabuli indigestione: Et sanè factibile est, ut ex indigestione multum tenacis ac viscosæ procreetur mucilaginis, & superveniente sanguinis effervescentia, prædicta mucagoviolenter decocta, non solum magis ac magis glutinosa evadat, incrassetur, ac inspissetur, sed & accedente aliquo sale petrificante, & insolubilibus, ac indigestibilibus (ut sunt Fructuum ossicula, lapilli, lignorum fragmenta, argillacea terra, fibrosarum herbarum, radicum, corticum tormentum, implicata, impacta, ac super-

superinducta, in lapides usque indurefciendo abeat. Nec improbabile, tunc malè affecta animalia ex instinctu naturali, plantas depascere amaras, & una cum his Contrayervam, & similia alexipharmaca, ità ut ex horum succo, tenaci illæ viscositati commixto, lapidi Bezoartico color subviridis, sapor amaricans, & virtus Alexipharmaca. Hinc Lapides ii qui in animalibus tabe consumptis, aut ut ferunt repletione extinctis reperiuntur, plerumque majores, aut si parvi, numerosi sunt, nec non cæteris efficaciores censentur. Ita in Provincia *Sonora Mexici*, in Cervo emortuo *Lucas Valentinus* Lapidem invenit libras quinque pendentem; qui 500. Imp. æstimatus fuit.

In Jucatan, Hispanus in Cervo tabe consumpto invenit Sexaginta Lapides, ferè omnes æquales, magnitudinis Nucis Avellanæ. In Lapidibus confractis, Golgondanis, ex Capris, & Cercopithecis inveni: ex tomentolis filamentis compactum globulum, odoris suavis. Subruffum fibroso-tomentosum glomum, saporis aciduli. Pulveri compactas radicum fibrillas. Oblonga Lignorum, corticum, & fructuum, aut foliorum pediculorum frustella. Lapides nigros, ruffos, cinereos, duros, & friabiles. Terræ argillaceæ rubentis, & nativæ fragmina. Semen, ni fallor, Viticis. Semen trifore magnitudine Ciceris nucleo putrente, acidô. Nucleum osse Tamarindorum potiore. Os ferè

fermè unciale, nucleo Dactylorum simile, onifore, oleo scatens, in aliis pulveres varios.

Veleſius ab Arziniega, Bezohar vocat legitimos in animalium ventriculis (Hiſp. Tripon, Quaxo, & Buche) inventos. 2. Lachrymas Cervi. 3. Fictitios, quos needum vidi, præter Nicolaô-Manuchianos, formæ variæ, quos ex fragmentis componit, includendo integrum minorem, ſed facilè diſtinguuntur, quia non ſunt laminulati. Alios idem componit globoſos, ſigillatos, ex variis cordialibus, & Cordiales vocat. Alii deferuntur Goa ovales, Gaſpar-Antoniani, pariter ex variis rebus compilati. An Lapidēs de Goa Georgii Batei? Illi verò an ejuſdem Batæi Lapides Contrayervæ?

Quadrupeda quadriſulca.

Pag. 569. poſt lin. ult. adde:

XII. De Hippopotamo.

Hippopotamus Offic. Aldrov. Jonſ. Charlt. ex. Ein See-Pferd. Meer-Roß. Wall-Roß. Uſu. Teſtes, Dentes. Vires. Teſtes exiccati ac triti contra ſerpentium morſus bibuntur. Dioſc. Dentes in annulos tornati, plurimum valere creduntur adverſus ſpaſmum flatulentum Charlt.

A a

Qua-

Quadrupeda unguiculata pedi-
bus bifidis.

XV. De Camelo.

Camelus Offic. Aldrov. Jons. Charlt. ex. Ein
Cameel oder Dromedarius. In Asia & Af-
rica invenitur. *Ufu.* Sanguis, Fel, Fimus, U-
rina. *Vires.* Sanguis Dysenteriam juvat, con-
ceptionem auxiliatur, Epilepsiam curat. Fel
Ophthalmica est. Fimus in Apoplexia com-
mendatur. Urina ad dentes dealbandos &
purgandos vim habere creditur. *Plin.*

Quadrupeda unguiculata pedi-
bus multifidis.

Antropomorpha.

XVI. De Simia.

Simia Offic. R. Synop. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt.
ex. Ein Affe. *Ufu.* Cor. *Vires.* Assum
& cum melicrato coctum memoriam acuit.
Porta.

Pag. 573. post lin. 18. adde:

XIX. De Phoca.

A. Phoca Offic. Charlt. ex. seu Vitulus ma-
rinus R. Synop. A. Vitulus marinus Al-
drov. Jons. Ein Meer-Kalb. Meer-Schwein.
Ufu.

Ufu. Caro, Adeps. *Vires.* Carnem in Epilepsia & suffocatione Uteri commendat *Avicen.* Adipem ad morbos Mulierum laudat *Hippocrat.*

Quadrupeda vivipara pede multo, herbivora binis prælongis dentibus anterioribus in utraque maxilla.

Pag. 575. lin. 13. subjunge:

XXII. De *Hystrix*.

Hystrix *Offic.* *Charlt. ex. Aldrov. Gesn. Jons. R. Synop. A.* Ein Stachel-Schwein. *Ufu.* Animal ipsum. Lapis Pedro del Porco dictus. *Vires.* Animal iisdem affectibus conducere videtur ut Erinaceus. *Jons.*

Hystrix, Indis *Balatnamatinic.* Reperitur in Provincia *Caraga* magnitudinis Porcelli octimestris. Ex hac eximitur Lapis Porcinus, seu *Hystericus Malacensis*, *Hisp.* Piedra de Puerco Spin. *Ægagropilus* potius, quam Lapis dicendus; constat enim ex tomento, fibrillis, & materia friabili, subruffa, amari-cante, & de foris quibusdam in partibus, ceteaceis, & subnigris quasi unguibus co-operatus, ut in tribus quos vidi observavi. Nec laminulatus, aut tunicatus, neque ponderosus,

rosus, aut politus, ut Bezoar, sed levis, & asperiusculus ut Ægagropila.

Lapidem Hystericum Malacesem vidi dein alium, ponderis ℥v. emptum 150. Imper. appretiatum verò 500. Imper. orbicularis erat, læviusculus, coloris carneoli pallescentis, quasi pellucidus, substantiæ solubilis; ad tactum linguæ mox acriusculè & summè amaricans.

Hyæna Luzonis non odorata, seu Leytensium Sarimao. Animal est Putorio compar, & majus, sed dentibus instructum validissimis, longioribus, & aduncis: His & unguibus Apri, aut Damulæ dorso sese tenacissimè affigit, ibidémque pertinaciter persistit, donec usque Aper cursu lassatus, & doloris molestia defatigatus succumbat, & péreat, & tunc vorat ad saturitatem. Dentes Sarimao quandoque in Apri, aut Damulæ dorso defixi reperiuntur, scilicet cum fortuito casu Sarimao relictis dentibus excutitur. Hos Indi superstiosè æstimare solent.

Lac-vig, Boholanorum, speciem esse referunt Lupi ferocis, magnitudinis Vituli, hominibus seu animalibus infesti. An Coyote Mexicanorum?

Mustela Hisp. Comaderia. Germ. Wiesel.

Mustela syl. Viverra, seu Furunculus. Hisp. Huron. Germ. Hamster.

Putorius Hisp. Gardunna. Germ. Ziesel.

Mures quos in Insula Mindoro ex arborum computrescentibus foliis oriri ferunt, affirmant

mant qui curiosè investigavêre, non ex arborum foliis, sed ex Arundinis Vallatoriæ speciei, fructibus generari.

Pag. 577. post lin. ult. adde :

XXVI. De Glire.

GLis Offic. Bellon. Gesn. Jons. Aldrov. Charlt. ex Jons. Glis Gesneri & aliorum R. Synop. A. Nage. Ratte. Kellmauß. Ufu. Caro, Pinguedo, Excrementa, Cinis. Vires. Carnis esu Bulimo laborantes liberantur. Pinguedo ad conciliandum somnum plantis pedum injungitur. Excrementa in liquore aliquo posita calculos discutiunt : eadem cum aceto & rore marino Alopeciam sanant. Cinis combusti ad claritatem oculorum prodest. Plin.

Quadrupeda vivipara unguiculata multifida, carnivora, capite brevior, seu.

Genus Felinum.

Pag. 578. lin. 16. subjunge :

XXVIII. De Tigredine.

Tigris Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex R. Synop. A. Ein Tieger. Tieger. Thier. Ufu. Adeps. Vires. Cum Adipe canino viribus convenire creditur.

A a 3

Pag.

Pag. 584. lin. 10. subjunge:

Quadrupeda vivipara, pede unguiculato multifido, rostro productiore, carnivora, minor, seu

Genus Mustelinum, Vermine-umve.

HOC genus ab aliis Quadrupedum rapacium generibus differat: 1. Parvitate sua. 2. Corporis figura gracili, longa, capite parvo sublongo, pedibus brevibus. 3. Intestinorum brevitate & simplicitate. 4. Dentium numero. R. Synop. A. 195.

XXXVIII. De Mustela.

I. A. Mustela Offic. Charlt. ex. Mer. Pin. vulgaris R. Synop. A. Matth. Aldrov. Gesn. Ein Wiesel. Wieselchen. Ufu. Animal ambustum exenteratur, & inveteratum sale in umbra siccatum. Ventriculus. Vires Animal ut supra præparatum: Ea 3ii cum vino pota, adversus omnia serpentium venena præsentaneo est remedio: toxico simili modo sumpta, resistit. Ejus ventriculus Coriandro farctus, inveteratusque, percussis à Serpente & Comitialibus potu auxiliatur. Cremata in fictili podagricis confert; cinere ex aceto illito. Sanguine perunctæ strumæ juvan-

vantur : Comitibus etiam prodest. Dioscorides.

A. 2. Viverra Offic. Gesn. Charlt. ex. Mustela sylvestris ejusd. Jons. Aldrov. sylvestris Viverra dicta R. Synop. A. Ein Glesse. Usu. Caro. Fel. Vires. Ultraque in Epilepsia commendatur.

XXXIX. De Ichneumone.

IChneumon Offic. Aldrov. Gesn. Jons. R. Synop. A. Charlt. ex. Mus Pharaonis seu Ægypti Bellon. Indicus Ælian. Indianische oder Ægyptische Ratte. Usu. Fimus. Vires. Cum seminibus, Sinapi & Aceto Podagram juvat & Alopeciam curat.

Quadrupeda vivipara rostro productiore, dentibus pluribus, incerto numero.

Pag. 685, lin. ult. subjunge :

XLIII. De Vespertilione.

A. Vespertilio Offic. Aldrov. Gesn. Jons. Charlt. ex. R. Synop. A. Eine Fleder oder Speckmauß. Vesperi apparet Æstate ; Hyeme verò latet in cryptis, rupibus, &c. Usu. Caro, Sanguis. Vires. Caro præparata Scirrhus & Podagræ adhibetur. Sanguis in lopia conducit. Galen.

Benè observat eruditissimus ille vir D. J.

A a 4

Raius

Raius hoc Animal malè à nonnullis inter Aves accenferi, ob alas & volatum, cum nec pennatum sit, nec rostratum, nec oviparum.

Hic etiam omisi Bestias aliquas, à D. *Salmon* memoratas in duobus libris prædictis, e. g. *Bubalum*, *Martem* & *Putorium*; aliasque nonnullas quibus nullus quod sciam, Autor vires aliquas adscripsit; alias suspectas aut saltem controversas, ut *Gulonem*, *Hyenam* & *Satyrum*.

OMISSA.

Pag. 129. *Pharm.* lin. 16. adde:

IN superiore meo libro pro *Grana Tiglia Ricini* vulgaris semina descripsi, in quem errorem indè lapsus sum, quod in Officinis Pharmacopolarum nostratium titulo *Grana-dillorum Peruvianorum* ea divendita fuisse observaveram, cum ea ità descripsisse debuisssem, Fructus est oblongus, ovalis, glaber, Ricino vulgari minor & angustior, una parte gibbus, altera depressus colore fæco, saporis acris, exurentis, & nauseosi.

XXVIII. De Marrubio.

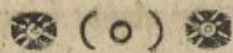
Pag. 122. Suppl. adde:

3. **A**lyssum Galeni *Offic. Ger.* Alyssum Galeni *Clusio Park.* Alysson verticillatum foliis profunde incis. C. B. Marrubium Alysson dictum *R. H. p.* 557. Marrubium Alysson dictum,

Etum, foliis profundè incisis *Herm. Cat.* Marrubium album foliis profundius incisis, flore cœruleo *H. Ox.* *Ulyffen.* Galeni *Dollwurz.* In hortis colitur. *Usu.* Herba. *Vires.* Cum Marrubio albo viribus convenire creditur.

FINIS.

Index



*Index omnium Simplicium Officinalium
quæ tum in Pharmacologia,
tum in hoc Supplemento conti-
nentur.*

*NB. Numerus absolutè positus Phar-
macologiam; litera S hoc Sup-
plementum notat.*

		Acacallis	S 311
A.		Acacia altera	S 314
		—Germanica	398
A	Bies foemina p.	Vera	462
	—mas	354 Acanthum	S 72
	Abrotanum foemi-	Acanthus	345
	na	165 —sylvestris	S 253
	—mas	168 Acanus	S 72
	Abrus	S 182 Acarna	S 72
	Absinthium Pont.	S 80 Accipiter	545
	—Romanum	167 Acer majus	S 304
	Santonium	S 81 —minus	S 305
	Seriphium	168 montanum	S 305
	Vulgare	167 Acetosa arvensis lan-	
	Abutilon	S 145 ceolata	132
			Rom.

I N D E X-

-Rom. rotundifol.	132	Ageratum	166
Vulgaris	<i>ibid.</i>	Agnus	560
Acetosella	312	Agnus Castus	381
Acetum	425	—Scythicus	S 48
Achates	S 32	Agresta	425
Achillea	S 79	Agrifolium	428
Achiotl	457	Agrimonia	175
Acicula	S 334	Alabastrites lapis	87
Acidulae	S 6	Alabastrum	<i>ib.</i>
Acinos	S 121	Alana terra	48
Acmella	S 79	Alaternus	S 296
Aconitum	S 252	Alauda	533 S 351
Acorus adulterin.	321	Album Canis	581
—Asiaticus	S 243	Album Græcum	581
Verus	337	Alcanna	421
Acus	S 334	Alcea	228 306
Adamas	S 35	Alcedo	533
Adarces	S 26	Alces	567
Adiantum Album	119	Alchimilla	138
—Aureum	113	Alcyonium durum	S 41
—Nigrum	121	—Stupposum	<i>ibid.</i>
Vulgare	119	Vermiculatum	<i>ibid.</i>
Adrachne	S 291	Vesicarium	S 330
Ægilops Arbor	S 266	Tubulosum	S 41
	267	Alectorius lapis	S 355
—Herba	S 247	Alectorolophus	S 155
Ærugo	78	Alga	S 38
Æs	<i>ibid.</i>	Alisma	S 65
Æs viride	<i>ibid.</i>	Alkekengi	245
Æthiopis	S 119	Alliaria	S 160
Ætites Cupis	89	Allium Hortense	317
Agallochum	470 S 317	—Sylvestre	S 219
Agaricum	109	Al-	

INDEX

Alnus	S 269	Amomum	190
Alnus nigra	422	— Plinii	S 137
Barbadensis	S 229	Vulgare	190
Aloe Caballina	ibid.	Amoris Poma	244
Hepatica	S 232	Ampelitis terra	54
Succotrina	S 230	Ampeloprasum	S 221
Vulgaris	322	Amurca, fæx Olei	404
Alopecurus	S 248	Amygdalus amra	393
Alfne	301	— Dulcis	393
Althæa	228	Amylum	339
Alumen	62 S 19	Anacardium Occid.	405
Plumosum	85	— Orientale	406
Rochi	63	Anagallis aquatica	275
Rupeum	62	— Terrest. foemina	301
Saccharinum	62	— mas	301
Sciffile	85	Anagyris	S 312
Vulgare	63	Anas	532
Alypum	S 275	Anchusa	205
Alyssum Diosc.	S 168	— Lutea	S 106
Galenii	S 376	Androsaces	S 214
Plinii	S 103	Androsæmum	S 205
Amaranthus	135	Anemone hortens.	S 132
Ambra-grisea	57	— Sylvestris	S 132
liquida	396	Anethum	182
nigra	57	Angelica	188
Ambrosia	S 51	Angsana	S 309
Campestris	S 170	Anguilla	512
Amethyftus	97	Anguis	547
Amiantus	85	Animal Bezoartic. Oc-	
Ammi verum	195	cidentalis	567
Vulgare	ibid.	— Moschifar	570
Ammoniacum	184	Zibethicum	582
		Animi	

INDEX.

Animi Gummi	458	Putealis	S 3
Anisum	193	Thermalis	42
Indicum	S 145	Aquila	S 544
Anonis	293	Aquilæ lapis	89
Anser	531	Aquilegia	251
Anthera	374	Arabicum gummi	462
Antherophyllus	377	Aracus	S 185
Anthora	252	Araneus	483
Anthos	211	Niger	S 321
Anthyllis leguminosa	Arbor vitæ	S 269	
Prior	S 189	Saponaria	S 286
Antilopus	ibid.	Arbutus	S 291
Antimonium	S 365	Arctium	S 75
Antirrhinum	72	Ardea	529
Antithora	S 154	Stellaris	S 346
Aparine	252	Areca	346
Aper	201	Arenamaris	82
Apes	568	Arenosus lapis	S 26
Aphaca	484	Aresta bovis	293
Apios	S 184	Argemone	S 171
Apium	S 176	Argentina	230
Apocynum	192	Argentum	75
Apus	S 214	Vivum	68
Aqua fluviatilis	S 352	Argilla	44
Fontana	S 3	Aries	560
Marina	40	Arisarum	S 235
Mineralis	41	Aristolochia Clemat.	260
Nivea	S 5.6.	Longa	259
Palustris	S 5	Polyrrhizos	260
Pluvialis	S 3	Rotunda	260
	S 5	Ar-	

I N D E X.

Armeniaca mala	391	Asinus	514
Armenus lapis	85	Aspalathus	515
Armoniac. Gummi		Asparagus	245
	184	— Petraea	S 140
Armoracia	S 164	Sylvestris	ibid.
Arnica	S 65	Asperula	201
Arsenicum album	52	Asphaltus	54
— Citrinum	53	Asphodelus albus	322
— Rubrum	ibid.	— Luteus	ibid.
Arthanita	323	Asplenium	117
Artemisia Chinenf.	169	Astacus fluviatilis	508
— Tenuifolia	S 82	— Marinus	S 331
— Vulgaris	169	Aster Atticus	161
Arum	331	Asteria	98 S 346
Arundo	343	Astragalus	S 192
— Donax	S 250	— Sylvaticus	S 188
Farcta atro rub.		Astrantia	188
	S 251	Astroites	S 131
— Flava	S 252	Atractylis	156
— Indica	ibid.	Atragene	S 131
Saccharina	343	Atriplex	134
Scriptoria	S 250	— Olida	S 55
Tabaxifera	S 251	Sylvestris	S 55
Asa dulcis	395	Attagen	S 356
— Foetida	185 413	Avellana	352
Asarum	137	Avena	342
— Virginianum	138	Aurantia	437
Aschia	520	Auriculæ Judæ	109
Asclepias	310	— Leporis	S 102
Ascyrum	S 204	Muris	144
Asellus infecta	483	Ursi	S 113
— Piscis	S 335	Auricularia herba	S 115
		Auri-	

I N D E X.

Auripigmentum	52	Virginiana	S 138
Aurum	53.75	Bdellium	474
Axungia vitri	139	Becabunga	275
B.		Behen album	298
		Belemnites	91
Bacca Bermudenses		Bellis major	162
	S 287	minor	163
Baccharis	S 68	Ben nuces	455
Balanus Myrepfica	455	Benzoin	395
Balaustia	371	Berberis	422
Balsamina	235	Berillus	97
Balsamita foemina	166	Beta alba	136
Mas	ibid.	nigra	ibid.
Balsamelæon	410	rubra	ibid.
Balsamum Capiui	410	Betle	364
Gileadense	410	Betonica aquatica	261
Judaicum	410	Pauli	274
è Mecha	410	Vulgaris	220
Peruvianum	456	Betula	359
Syriacum	410	Bezoar Occidentalis	567
Tolutanum	357		
Bamia Moschata	306	Orientalis	564
Banana	S 265	Bifolium	S 239
Bangue	306	Bislingua	241
Barbarea	S 165	Bismabra	228
Barbus	519	Bismuthum	70
Bardana minor	127	Bistorta	134
major	158	Bitumen Judaicum	54
Basilicum	218	Blatta	S 326
Battata Canadensis		Byzantina	500
	S 77	Blattaria	S 216
— Hispanica	S 151	Blitum	134
		Bole-	

INDEX.

Boletus Cervi	S 43	Bufo	550	Bufo	550
Bolus Armena	43	Buglossum hortenfe		Buglossum hortenfe	
Bohemica	ibid.	— Sylvestre	205	Bugula	223
Candida	S 7	Bulbocastanum	S 97	Bulbonac	S 159
Toccaviensis	S 7	Bulbus vomitorius			
Bombax	305		S 224	Bunias	267
Bombyx	488	Bunium	S 98	Buphthalmum	161 S 77
Bonduch	S 308	Bupleurum	S 102	Buprestis	S 324
Bonus Henricus	135	Bursa pastoris	304	Buteo	S 358
Borago	204	Buteo	S 358	Buxus	446
Borax	63				
Bos	558				
Botargum	521				
Botrys	135				
Branca Ursina	345				
Brassica capitata alba	266				
— rubra	S 161				
Florida	ibid.				
Marina	257				
Sabauda	S 161				
Sativa	66				
Sylvestris	S 170				
Bresilium lignum	464				
Briza	S 242				
Bromus	S 248				
Bruscus	242				
Bryonia alba	240				
— nigra	241				
Bubalus	560				
Buccinum	503				
Bufo	550				

I N D E X.

— Montana	222	Caprifolium	375
Sylvestris	S 124	Capficum	244
Vulgaris	222	Carabe	56
Calcarius lapis	88	Caranna	431
Calcitrapa	S 73	Carbo fossilis	S 13
Calculus è Vesica hu-		Cardamine	269
mana	587	Cardamom. maj ^o	324
Calendula	160	minus	325
Caltha	ibid.	Cardiaca	S 125
Calx viva	48	Carduelis	S 353
Extincta	ibid.	Carduus albus	S 73
Cambugium	437	Benedictus	155
Camelina	S 167	Fullonum	171
Camelus	S 370	Mariæ	156
Campanula	S 151	Pinea	S 70
Camphora	387	Stellatus	S 73
Camphorata	139 S 56	Tomentosus	S 72
Cancamum	475	Carlina	152
Cancer fluviatilis	509	Carneolus lapis	92
Marinus	509	Caroba	463
Canella alba	389	Carpinus	S 273
Canis	581	Carpio	518
Carcharias	S 344	Carpobalsamum	411
Cannabis	124	Carthamus	155
Cantharides	490	Carum	191
Capillus Veneris	119	Caryophyllata	228
Capo	539	Caryophyllus Aro-	
Capparis	430	matic.	377
Capra alpina	563	Barbatus	S 199
Capro	562	Hortensis	298
Capreolus	566	Simplex	S 198
Capri-cerva	564	Sylvestris	198
Caprificus	S 274	Casia caryophyll.	378

B b

Fifta-

INDEX.

Fistula	457	Nigra	403
Lignea	386	Rubra	403
Cassina	S 296	Ceraunia	S 31
Cassummuniar	S 234	Cercis	S 310
Castanea	352	Cerinthe	S 109
Castor	575	Cerrus	S 266
Castoreum	575	Cernua fluviatil.	S 342
Catachu	347 S 315	Cerrussa veneta	77
Cataputia major	128	Cervus	565
minor	278	Volans	489
Cate	S 315	Ceterach	117
Catulus	581	Cetus	524 S 355
Catus domesticus	579	Chalcedonius lap.	S 32
Sylvestris	579	Chalcidas	574
Caucalis	S 101	Chalcitis	71
Cauda Equina maj.	116	Chalybs	73
— minor	S 45	Chama	S 330
Muris	S 130	Chamæacte	423
Caviarum	515	Chamæbatos	S 301
Caulis alba	266	Chamæcissus	221
Rubra	S 161	Chamæcistus	S 204
Cedrus	358	Chamæcyparissus	165
Celastrus	S 296	Chamædrys	214
Centaurium majus	157	Chamæiris	S 228
minus	310	Chamæleon Serpent.	S 364
Centinodia	133	Albus	152
Cepa	316	Niger	150
Afcalonica	S 220	Chamæleuce	S 140
Cepea	S 142	Chamæmalus	16
Cera alba	485	Chamæmelum	16
Citrina	ibid.	Chamæmorus	S 13
Cerasus Avium	S 288	Cha	

I N D E X.

Chamæpitys	223	Sylvestre	S 195
Altera	S 126	Cichoreum sativum	
Tertia	ibid.		146
Chamæriphis	S 262	Sylvestre	147
Chamærubus	S 135	Cicindela	493
Chamæfyce	S 176	Ciconia	530
Chamælæa	415	Cicuta	194
Chærefolium	186	Cimex	482
Cheiri	265	Cimolia alba	46
Chelidonium maj ^o	277	Purpurascens	46
Minus	226	Cinara	155
Chenopodium	S 55	Cineres clavellati	139
Chermes	353	Cinnabaris factitia	69
Chia terra	S 9	Nativa	68
China	239	Cinnamomum	384
China Chinæ	371	Album	389
Chinensis terra	44	Cionia	S 228
Chocolata	441	Cirsium	S 71
Chondrilla altera	S 58	Cistus foemina	S 203
Prima	ibid.	Ledon	299
Chrysanthemum	161	Mas	S 203
	S 79	Citria malus	436
Chryfocolla	63	Citrullus	234
Chryfocome	S 66	Clematis	S 133
Chryfogonum	S 254	Clinopodium	S 122
Chrysolithus lapis	98	Cneoron album	S 151
Chrysoptasius	98	Nigrum	S 292
Chrysoptasius	98	Cnicus	155
Cicada	487	Cobaldum	70 S 22
Cicer album	289	Cocca Gnidia	416
Nigrum	ibid.	Coccinilla	491
Rubrum	ibid.	Coccus	S 258
	Bb 2		dé

INDEX.

de Maldiva	S 259	Corazinus	S 340
Coccus baphica	491	Corallina	112
Cochinella	491 S 325	Corallium album	107
Cochinellifera	S 280	Nigrum	107
Cochlea	499	Rubrum	107, S 36
Cochlea marina	498	Coriandrum	198
Cochlearia hortenſis		Corinthiacæ Uvæ	426
	271	Cornix	537
maritima	271	Cornus	403
Coculus Indus	419	Coris	S 205
Coffee	445	Corona Solis	S 76
Colchicum	S 226	Coronopus	281
Colocynthis	234	Corruda	S 140
Colubrina Virginia		Cortex Peruvianus	
	260		371, S 279
Colubrinum lignum		Winteranus	379
	239	Corvus	536
Columba	542	Corylus	351
Colutea	S 315	Cos	S 30
Concha	508	Costus amara	329
Conſilago	S 144	Dulcis	ibid.
Conſolida major	206	Hortorum	166
Media	223	Nigra	S 70
Minima	163	Cotinus	S 303
Regalis	251	Cotricula	S 30
Saracenicæ	151	Cotonea	368
Contrayerva	232 S 133	Cotula foetida	164
Convolvulus	S 252	Coturnix	542
Conyza major	S 63	Cotyledon	303
Media	150	Conhage	285
Minor	S 64	Crabro	S 323
Copal	416	Cranium human.	591
		Craf-	

I N D E X.

Crassula	247	Cynocrambe	S 49
Crepitus Lupi	S 42	Cynoglossum	203
Creta alba	48	Cynorrhodon	373
Selenusia	S 15	Cynosbatus	ibid.
Christa Galli	S 158	Cynosorchis	S 236
Crithmum	195	Cyperus longus	334
Crocodilion	S 84	Rotundus	335
Crocodilus	S 363	Cypressus	359
Crocus	318	Cytini	370
Cruciata	200	Cytisus	S 313
CrySTALLUS	87		
Cubebæ	419		D.
Cuculus	546	Dactylus	36
Cucumis asininus	236	Dama	S 366
Hortensis	235	Datura	258
Sylvestris	236	Daucus Creticus	197
Cucurbita	233	Hortensis	198
Cuminum	187	Montanus	S 92
Siliquosum	S 255	Nostras	197
Cuniculus	575	Vulgaris	ibid.
Cupressus	359	Delphinium	251
Cuprum	77	Delphinus	S 344
Curcuma	324	Dens caninus	S 227
Cuscuta	282	Leonis	145
Cyanus major	156	Dentalium falsum	497
Minor	ibid.		S 334
Cyclamen	323	Verum	497
Cydonia mala	368	Dentaria	265
Cygnus	531	Dentellaria	ibid.
Cyminum	187	Dictamnus albus	250
Siliquosum	S 257	Creticus	217
Sylvestre	S 90	Digitalis	261
		Bb 3	Dio.

I N D E X.

Diospyrus	S	277	Eleoselinum	192
Diphryges		78	Elephas	572
Dipsacus sativus		171	Elleborus albus	129
Sylvestris		ibid.	Niger	250
Doronicum Germ.		151	Empetrum	S 292
Romanum		151	Encrasicholus	515
Dorycnium	S	154	Endivia	147
Draba	S	167	Entalium	497
Draco arbor		418	Enula campana	150
Draco marinus	S	339	Ephemerum	S 226
Dracontium		331	Epimedium	S 255
Major	S	235	Epithymum	282
Dracunculus	S	83	Equisetum	115
Drakena		233	Minus	S 45
Dryopteris	S	47	Equus	555
Dulcamara		244	Marinus	572
	E.		Eretria terra	S 8
E Benus Æthiopicus			Erica	452
	S	259	Erigerum	153
Indicus		392	Erinaceus	584
Verus	S	295	Eruca Herba	268
Ebulus		423	Sylvestris	S 165
Ebur		572	Eruca Insectum	489
Echinopus	S	84		S 323
Echinus marin ⁹	S	331	Ervum	288
Terrestris		585	Eryngium campest.	S 88
Echium		205	Trifolium	ibid.
Elaterium		469	Vulgare	171
Elatine		259	Erysimum	269
Elæagnus	S	306	Esculus	S 266
Elemi gummi		405	Esula major	277
			Minor	

I N D E X.

Minor	278	Sylvestris	S 274
Euonymus	428	Filipendula	231
Eupatorium Avic.	153	Filix foemina	120
Cannabinum	153	Florida	ibid.
Græcorum	175	Mas	118
Mesua	166	Flammula	S 127
Euphorbium	279	Jovis	S 133
Euphrasia	262	Flos Adonis	S 129
Euphrasia	262	Æris	S 25
		Auriculæ	449
F.		Solis	S 76
Faba Ægyptia	S 218	Fœniculum com.	196
Bengalen	S 284	Dulce	ibid.
Hortensis	287	Maritimum	195
Sti. Ignatii	S 302	Porcinum	183
Fabaria	247	Vulgare	196
Fagara	S 295	Fœnugræcum	293
Fagus	S 266	Folium Indum	387
Farfara	149	Malabathrum	387
Farrago	S 330	Formica	487
Faufel	346	Major	S 328
Febrifuga	165	Fragaria	229
Fegopyrum	S 53	Frangula	422
Felis	579	Fraxinella	250 S 144
Ferrum	73	Fraxinus	448
Ferula	183 S 93	Fucus	S 38
Festura galbanif.	S 93	Fulica	S 348
Ficedula	S 353	Fumaria	174
Ficus	362	Bulbosa	294
Ægyptia	S 274	Fungus esculentus	
Cypria	S 275		S 42
Indica	S 274	Cervinus	S 43
		Bb 4	Pul.

I N D E X.

Pulverulentus	S 42	Columbinum	305
Sambucinus	109	Moschatum	ibid.
G.		Robertianum	ibid.
		Sanguineum	S 210
G Agates	54	Tuberosum	S ibid.
Galanga maj.	330	Gerardi Herba	S 96
Minor	ibid.	Gingidium	S 99
Galbanum	183	Ginseng	303
Galega	288	Gith	307
Galeopsis	S 120	Gladiolus	S 225
Galerita	533	Luteus	321
Galgulus	S 357	Glandes Quercinae	353
Gallæ	S 267	Glans Unguentaria	455
Gallina	539		274
Aquatica	S 348	Glastrum	S 172
Gallinago	S 347	Glaux Dioscor.	S 194
Gallium	200	Vulgaris	S 195
Gallinula	S 348	Glis	S 373
Gallus	539	Glossopetra	S 344
Gambogia	437	Glottis	S 347
Gannanaperide	371	Glycyrrhiza	287
Garum	115	Gnaphalium	154
Genista	461	Gnidia grana	416
Hispanica	S 311	Gobius	S 337
Spinosa	S ibid.	Gossypium	304
Gentiana	255	Graculus	S 354
Gentianella autumnalis	S 149	Gramen arundinaceum	S 251
Verna	S 148	Caninum	343
Geodes lapis	S 31	Dactylon	S 250
Geranium batrachoides	S 211	Leu-	

I N D E X.

Leucanthem.	S 205	Halcyon	533
Mannæ	S 249	Halcyonium	58
Parnassi	S 207	Halec	514
Grana Paradisi	327	Halicacabum	245
Kermes	353	Haliæetus	544
Tiglia	128	Halimus	S 54
Granadilla	232	Harmel	280
Granata	370	Haſta Regia	322
Granatus lapis	96	Hedera arborea	376
Gratiola	262	Terreſtris	221
Groſſularia	374	Helenium	150
Grus	529	Heliochryſon	S 82
Gryllus	488	Heliotropium	S 108
Guajacum	447	Tricoccum	127
Gummi Ammoniac.		Lapis	92
	148	Helleboraſtrum	S 143
Animi	458	Helleborine	S 240
Arabicum	462	Helleborus albus	129
Caranna	431	Niger	250
Ceraſorum	403	Helxine	137
Copal	416	Ciſſampelos	S 149
Elemi	405	Hemerocallis	S 219
Guajaci	447	Hemionitis	S 46
Hederæ	376	Hepatica nobilis	226
Juniperi	360	Vulgaris	114
Lacca	402	Heptaphyllum	229
Senica	463	Herba Doria	S 66
Tragacantha	291	Gerardi	S 96
Gutta Gamba	438	Paralyſeos	309
Gypſum 87	S 28	Paris	243
H.		Petri	S 213
Hæmatitis lapis	67		

Bb 5

Her-

INDEX.

Hermodactylus	319	Hyacinthus	317
Herniaria	141	Lapis	96
Hesperis	S 160	Hydrargyrum	68
Hibernicus lapis	84	Hydrolapathum	131
Hieracium	144	Hydropiper	133
majus	S 59	Hyoscyamus albus	254
Hippocampus	S 334	Luteus	S 147
Hippoglossum	241	Niger	254
Hippolapathum	131	Hypecoon	S 255
Hippolithus	556	Hypericum	300
Hippophaes	S 176	Hypocistis	333 S 203
Hippopotamus	S 369	Hippoglossum	241
Hipposelinum	189	Hyssopus	212
Hircus	562	Hystrix	S 371
Hirudo	481		
Hirundo	534		I.
Indica	S 352	Jacea	S 73
Maritima	ibid.	Jacobaea	S 67
Hirundinaria	310	Jalapium	256
Hispidula	145	Jasminum	420
Hoedus	562	Jaspis lapis	92
Holoschoenos	S 242	Japonica terra	347
Holostium	S 180	Iberis	272
Homo	587	Ibex	S 365
Hordeum	340	Ibiscus	228
Gallicum & Perla-		Ichneumon	S 375
tum	340	Ichthyocolla	516
Horminum hortense		Ilex	353
	219	Illecebra	248
Sativum	S 118	Imperatoria	188
Sylvestre	219	Indico	289
			In-

INDEX.

Indicum	289	Lacertus aquat.	S 364
Indigo	289	Terrestris	548
Inguinalis	161	Lacryma Jobi	s 247
Intybus	147	Lactuca agnina	s 89
Ipecacuannha	S 136	Hortensis	143
Iris Florentina	321	Sylvestris	s 57
Illyrica	321	Ladanum	299
Lutea	321	Lagopus	292
Nostras	320	Lamium album	221
Ifatis	274	Luteum	s 123
Isipida	533	Rubrum	221
Iva arthritica	223	Lampetra	s 332
Judaicus lapis	90	Lampsana	s 61
Juglans arbor	351	Lapathum acutum	132
Jujuba	401	Rubrum	s 52
Julus	s 321	Sanguineum	ibid.
Juncus odoratus	336	Lapis Adamas	s 35
Vulgaris	336	Ætites	89
Juniperus maj.	S 270	Alabastrites	87
Vulgaris	360	Alectorius	s 335
		Amethystus	97
		Amianthus	85
		Areosus	s 26
		Armenus	84
		Asius	s 24
		Belemnites	91
		Bezoar Occident.	567
		Orient.	564
		Bufonites	513
		Calcarius	88
		Calaminaris	83
		Carneolus	92
		Che-	
K.			
K Ali	139 s 56		
Keiri	265		
Kermes	353		
L.			
L Abdanum	299		
Labrum Veneris	171		
Lac Lunæ	s 10		
Lacca Gummi	402		

INDEX.

LapisChelidonium	534	Stellaris	s 31
Chrysolithus	98	Thracius	s 13
Coracinus	s 340	Thyites	s 12
Fulminaris	s 31	Topasius	s 98
Galactites	s 11	Umbranus	s 393
Geodes	s 31	Lappa	158
Granatus	96	Larix	358
Hæmatitis	67	Larus	s 349
Heliotropium	92	Laserpitium	s 95
Hibernicus	84	Lathyrus	378
Hyacinthus	96	Lathyrus	s 183
Judaicus	90	Lavendula	210
Lazuli	84	Laureola	415
Lyncis	91	Daphnoides	415
Manatea	573	Lauro-cerasus	s 288
Memphites	s 33	Laurus	444
Melitites	s 11	Alexandrina	241
Molaris	s 29	Tinus	s 282
Morochthus	ibid.	Lazuli lapis	84
Nephriticus	93	Lemnia terra alba	s 8
Opites	88	Sigillata	45
Phrygius	s 23	Vulgaris	ibid.
Porcinus	s 371	Lens	286
Rubinus	96	Palustris	111
Sapphirus	97	Lenticula marina	s 39
Sardus	92	Lentiscus	412
Schistus	s 22	Leo	578
Serpentinus	88, s 362	Leontopetalon	s 254
Smaragdus	97	Leontopodium	s 69
Selenitis	86	Lepidium	272
Secularis	ib.	Lepus marinus	s 327
Spongiæ	82	Terrestris	573
		Leu-	

INDEX.

Leucas montana	s 123	Linaria avis	s 353
Leuciscus	s 336	Herba	259
Leucoium album	s 158	Cervina	116
Luteum	265	Linum	307
Levisticum	189	Catharticum	s 211
Libanotis	s 94	Liquidambar	365
altera	s 94	Liquiritia	287
Lichen arboreus	111	Lithanthrax	s 13
Marinus	s 39	Lithargirus Argenti	77
Terrestris	s 44	Auri	77
Vulgaris	114	Lithocolla	s 29
Lignum Aloes	470	Lithospermon	206
Aspalathi	467	Lixivium	140
Colubrinum	439	Locusta Insecta	488
Flavum	363	Lolium	342
Guajacum	447	Lonchitis	s 46
Juniperinum	360	Lotus arbor	s 280
Moluccense	128	Urbana	292
Nephriticum	465	Lucius	517
Rhodium	467	Ludus Paracelsi	s 28
Rubrum	465	Lujula	312
Sanctum	448	Lumbricus terrestris	481
Sapan	464	Luna	75
Ligusticum	190	Lunaria	115
Ligustrum	421	Lupinus	286
Lilium album	315	Sylvestris	s 186
Convallium	242	Lupulus salictarius	124
Limax ater	s 320	Lupus Bestia	580
Ruber	s 321	Piscis	513
Terrestris	498	Luscinia	s 352
Limonia malus	437	Lutra	584
Limonium	173	Lich-	

INDEX.

Lychnis coron.	S 199	Sylvestris	368
Sylvestris	298 S 201	Manata lapis	573
Lycium	S 299	Manatea lapis	ibid.
Indicum	S 315	Manati	573
Lycoperdon	S 42	Mandragora	243
Lycopodium	S 44	Manga	S 289
Lycopsis	S 106	Manna	449
Lycopus	S 117	Thuris	473
Lyncis lapis	91	Mareasita	70
Lynx	578	Marga	47 S 10
Lysimachia	300	Candida	S 10
		Saxatilis cinerea	ib.
		Incarnata	ibid.
M Acaleb.	S 288	Margarita Orient.	506
Macer	S 306	Occident.	ibid.
Macis	394	Scotica	ibid.
Magistrantia	188	Marmor	S 30
Magnes	66	Marrubium album	220
Majorana	217	Nigrum	223
Oleracea	S 118	Mars	73
Malabathrum	384	Marum	213
Malactites	S 34	Syriacum	S 118
Malicorium	370	Mastiche	412
Malva arborea	227	Mater Perlarum	506
Verbenacea	228	Matricaria	165
Vulgaris	227	Matrisylva	375
Mala Aurantia	437	Mecaxochtl	364
Citra	436	Mechoacanna alba	256
Cydonea	368	Nigra	256
Granata	370	Medica	S 197
Infana	S 128	Medium	S 152
Limonia	437	Medulla saxorum	S 10
Malus hortensis	368	Mel	

I N D E X.

Mel		485	Millepes		483
Melanteria	S	24	Milvus Avis		545
Melanthium	S	211	Piscis	S	338
Melanurus	S	340	Minium		77
Meleagris	S	355	Misy		71
Melia terra		49	Molaris lapis	S	29
Melilotus		292	Mollugo	S	103
Verus	S	196	Moluccense lignū		128
Melissa		222	Moly Dioscoridis		
Melitea terra		49		S	221
Melo		235	Theophrasti		ibid.
Memphites lapis	S	33	Molybdæna		76
Mena piscis	S	340	Momordica	522 S	133
Mentha aquatica		215	Monedula	S	354
Cataria		219	Monoceros		522
Crispa	S	117	Monophyllon	S	136
Scortensis		215	Morus		362
Saxifraga	S	115	Morsus Diaboli		170
Mercurialis	S	49	Gallinæ		302
Vulgaris		126	Ranæ	S	217
Mercurius crudus		68	Moschata Nux		394
Mergus	S	349	Moschus		570
Merops	S	351	Motacilla		535
Merula Avis	S	357	Moxa		169
Piscis	S	341	Mugil		521
Mespilus		369	Mullus	S	338
Meum Athamantic.			Mulus		557
		187	Mumia		590
Mezereon		415	Mus Alpinus		576
Milium		342	Araneus		585
Solis		206	Domestic ⁹ maj.		577
Millefolium		162	minor		ibid.
					Indi-

I N D E X.

Indicus	S	375	Myxaria	381
Musa arbor	S	265		
Musca domestica		484	N.	
Hispanica		490	Napus dulcis	267
Muscerda		577	Sylvestris	S 162
Muscipula	S	201	Napellus	S 146
Muscus arboreus		111	Naphtha	55
Clavatus	S	44	Napha	437
Cranii		113	Narcissus	S 222
Marinus	107 S	40	Nardus Celtica	173
Pulmonarius		111	Indica	335
Pyxidatus	S	44	Montana	S 89
Terrestris		ibid.	Nasturtium aquati-	
Mustela Bestia	S	375	cum	270
Piscis		512	Hibernicum	S 165
Mustelus		522	Hortense	272
Myagrurn	S	167	Indicum	S 104
Myosurus	S	129	Sylvestre	270
Myriophyllum	S	100	Nepa	S 312
Myrobalanus	Belliri-		Nepeta Vulgaris	219
ca		400	Nephritic. lignum	465
Chebula		400	Nerium	S 309
Citrina		ibid.	Nicotiana	254
Emblica		ibid.	Nigella	307
Indica		399	Nigellastrum	S 200
Nigra		ibid.	Nihil album	79
Myrrha		434	Gryseum	79
Myrrhis		186	Ninzin	303
Myrtilus	S	281	Nitrum	61 S 17
Myrtus		376	Noctua	546
Mytulus		507	Nucula terrestris	S 97
Myxa		381	Nummularia	313
			Nux	

INDEX.

Nux avellana	352	Onofina	S 107
Ben	455	Onyx	92
Indica	S 259	Opalus	98
Malabarica	S 260	Ophioglossum	115
Mofchata	394	Ophioscorodon	S 220
Pistachia	443	Ophites	88
Virginiana	S 283	Opium	275
Vomica	439	Opobalsamum	411
Nymphæa alba	314	Opopanax	180
Lutea	ibid.	Opuntia	S 280
O.		Orchis	S 238
Ochra	45	Oreoselinum	181
Ocimum caryo-		Origanum Cretic.	218
phyllatum	218	Heraclitorum	S 118
Citratum	ibid.	Vulgare	217
Oculi Cancrorum	508	Ornithogalon	S 224
Oculus Christi	S 120	Ornithopodium	S 191
Ocymoides	S 200	Ornus	S 276
Oenophia	S 285	Orobanche	S 239
Oesipus	561	Orobis	288
Olea	404	Oryza	311
Oleaster	S 286	Osmunda Regalis	120
Germanicus	S 294	Osteocolla	83
Oleum terræ	55	Ostracites	S 329
Olibanum	472	Ostreum	505
Onager	657	Ostrys	S 273
Onagra	S 172	Osyris	S 282
Oniscus Insecta	483	Othonna	S 78
Piscis	S 335	Ovis	560
Onobrychis	S 186	Oxalis	132
Ononis	293	Oxyacantha	422
		Oxycedrus	S 270
		Cc	Oxy.

I N D E X.

Oxycoccus	S 140	Parietaria	137
Oxylapathum	132	Paris Herba	243
Oxychoenos	S 242	Paronychia	S 206
P.		Rutacea	S <i>ibid.</i>
		Parthenium	164
PAdus	S 288	Parus	535
Pæonia albicans	S 143	Passer domesticus	536
Fœmina	249	Troglodytes	534
Mas,	<i>ibid.</i>	Pastinaca aquatica	S 98
Paliurus	S 307	Hortensis	180
Palma Christi	128	Piscis	S 342
Dactylifera	346	Sylvestris	179
Oleoia	S 257	Pavo	541
Palumbus	543	Pectunculus	S 329
Pampinus	424	Pedicularis	S 155
Panax Asclepium	S 94	Pediculus	482
Herculeum	180	Pedro del Cobra	S 359
Chironium	S 204	Del Porco	S 371
Coloni	S 120	Pentaphyllum	229
Panicum	341	Peplis	S 175
Panthera	578	Peplus	<i>ibid.</i>
Papaver album	275	Pepo	234
Corniculatum	S 171	Perca	520
Erraticum	277	Percepier	S 56
Nigrum	276	Perdix	541
Rhœas	277	Perfoliata	198
Rubrum	<i>ibid.</i>	Perforata	300
Papyrus	S 241	Periclymenum	375
Paradisi Grana	327	Perygua	S 297
Paralyfis	309	Perla	506
Pardus	578	Persea	S 289
		Per-	

INDEX.

Perfica malus	391	Pica	537
Perticaria maculata	133	Picea	355
Non-maculata	ibid.	Pierre de Colique	S 340
Siliquosa	S 254	de Cobra	S 359
Peruvianus cortex		Pilosella	144
	372 S 279	Pimenta	379
Pes anserinus	S 55	Pimpinella	175
Columbinus	305	Saxifraga	191
Leporinus	292	Pinguicula	S 153
Petalites	149	Pinus	356
Petroleum	55	Maritima	S 268
Petroselinum Mace-		Sylvestris	356
donicum	198	Piper album	446
Montanum	188 S 92	Jamaicense	379
Vulgare	193	Indicum	245
Petum	254	Longum	363
Peucedanum	183	Nigrum	446
Phagus	S 266	Piperitis	273
Phalangium	S 228	Pisum	285
Phalaris	S 246	Pissasphaltus	590
Phaseolus	285 S 181	Pisselæon Indicum	55
Phellendrium	S 99	Pistachia	443
Phellodrys	S 268	Pistolochia	S 154
Phoca	S 370	Virginiana	260
Phoenix	S 248	Pityusa	S 175
Phrygius lapis	S 23	Pix Burgundica	355
Phu major	172	Plantago angustifol.	
minor	173		281
Phyllitis	116	Aquatica	230
Phyllon	S 50	Latifolia	281
Phyllyrea	S 292	Terrestris	ibid.
Phyteuma	S 208	Vulgaris	ibid.
		Cc 2	Pla-

INDEX.

Platanus	S 306	Portulaca	302
Plumbago herba	S 90	Maritima	S 54
Minera	S 90	Sylvestris	S 206
Plumbum crudum	76	Potamogeton	S 54
Nigrum	660, S 12	Potentilla	330
Pneumonanthe	S 148	Poterium	S 192
Prigites terra.	S 8	Prassium	220
Poco Sempie	S 48	Prassius lapis	S 34
Polemonium	S 216	Primula veris	309
Polium alterum	S 114	Proscarabeus	494
Creticum	214	Propolis	485
Montanum	213	Prunus Brignolensis	
Polygala Dioscorid.			398
	S 190	Damascena	397
Vulgaris	S 157	Gallica	ibid.
Polygonatum	242	Prunella	220
Polygonum foemina		Prunellus	398
	S 45	Prunus	379
Mas	133	Pseudoacorus	321
Polypodium	116	Pseudobunium	S 163
Polytrichum	113	Pseudocassia	S 316
Poma amoris	244	Pseudocytisus	S 314
Citria	436	Pseudodictamn ^o	S 122
Hortensis	368	Pseudoselinum	S 102
Sylvestris	ibid.	Pseudonarcissus	S 223
Pompholyx	79	Psyllium	281
Populus alba	S 272	Ptarmica	161
Nigra	361	Pulegium cervin.	216
Tremula	S 272	Regale	216
Porcus	567	Pulicaria	150
Porphyrites	S 30	Pulmo marinus	S 327
Porrum	317	Pulmonaria aurea	S 60
		Gal-	

I N D E X.

Gallica	S 60	Montonus	ibid.
Maculosa	203	Palustris	S 128
Vulgaris	ibid.	Vulgaris	227
Pulsatilla	S 132	Rapa	266
Pumex lapis	82	Sylvestris	S 162
Punica mala	370	Raphanus aquaticus	
Purpura	504		S 166
Pyracantha	S 277	Hortensis	267
Pyrus	368	Rusticanus	270
Pyrethrum	163	Sylvestris	268
Verum	S 100	Rapistrum	S 164
Pyrola	333	Rapum	266
		Regina Prati	231
		Regulus	534
Q		Remora	S 333
Quercus arbor	352	Refeda	S 208
Marina	S 38	Refina Abietina	355
Quinquefolium	229	Laricea	358
Quinquenervia	281	Pinea	356
Quinquina	371	Terebinthina	411
		Vulgaris	356
R.		Rha	130
R		Rhabarbarum Mona-	
Adicula	267	chorum	ibid.
Radix dulcis	S 193	Verum 308	S 212
Raia	S 343	Rhamnus albus	S 294
Raiola	ibid.	Niger	ibid.
Rana viridis	551	Solutivus	429
Vulgaris	ibid.	Rhapontic. verum	130
Rangifer	S 365		S 52
Ranunculus	227	Vulgare	158
Acris	S 128	Rhinoceros	569
Flammeus	ibid.	Cc 3	Rho-

I N D E X.

Rhodia radix	467	Capraria	288
<i>S</i>	141	Montana	<i>S</i> 179
Rhodium lignum	467	Muraria	119
Rhois obsoniorum	416	Sylvestris	280
Rhus	<i>ibid.</i>	Rutilus	<i>S</i> 336
Ribes niger	375		
Ruber	375	<i>S.</i>	
Ribesia	<i>ibid.</i>	SABina baccif.	<i>S</i> 271
Ricinus herba	127	Vulgaris	359
Americanus	128	Saccharum album	343
Insecta	482	Candum album	343
Ritro	<i>S</i> 86	Rubrum	344
Robur	<i>S</i> 267	CrySTALLinum	343
Rosella	313	Rubrum	343
Ros	41	Sagapenum	185
Solis	313	Sagitta	<i>S</i> 130
Rosa alba	374	Sagittaria	<i>S</i> 233
Canina	373	Sagou	<i>S</i> 260
Damascena	<i>ibid.</i>	Sal Ammoniacum	588
Rubra	374	Alkali	149
Rosmarinus	211	Commune albū	59
Rubia sylvestris	<i>S</i> 103	Nigrum	41
Syn anchica	<i>S</i> 104	Fossile	<i>S</i> 15
Tinct orum	200	Gemmæ	59
Rubicell a	<i>S</i> 353	Lancastrense	<i>S</i> 4
Rubecol a	352	Marinum	41
Rubinus lapis	96	Novo-Castrense	<i>S</i> 4
Rubrica terra	47	Portocense	<i>ibid.</i>
Rubus Idæ us	432	Super Salem	<i>S</i> 16
Vulgaris	432	Petræ	62
Ruscus	24 I	Salamandra	549
Ruta	280	Salix alba	361
		Heli-	

I N D E X.

Helice	S 273	Castiliensis	ibid.
Nigra	S ibid.	Hispanicus	ibid.
Rubens	S 272	Niger	ibid.
Salvia hortensis	ma-	Venetus	ibid.
jor	209	Saponaria	299
Minor	210	Sapphirus lapis	97
Sylvestris	224	Sarocolla	465
Virtutis	209	Sardius lapis	92
Vitæ	119	Sardus lapis	ibid.
Sambucus arbor	423	Sardonyx	S 32
Humilis	423	Sarsaparilla	238
Montana	S 298	Sassafras	384
Samia terra	47	Satureia	212
Sampfuchum	217	Spicata	S III
Sanamunda	293	Satyrium foemina	332
Sanctum lignum	447	Mas	332
Sandaracha	Arabum	Saxifraga alba	303
	360	Antiquorum	S 201
Sandyx	77	Vera	S 112
Sanguis Draconis	418	Vulgaris	194
	S 252. 263	Scabiosa	170
Sanguisorba	175	Scammonium	256
Sanguifuga	481	Scandix	S 96
Sanicula	199	Scarabæus	489. 490
Santalum album	433	Scariola	147
Citrinum	433	Schistus lapis	S 22
Rubrum	465	Schœnanthus	336
Santonium	femen	Schœnoprasum	S 220
	168	Scincus	549
Viride	S 82	Scilla	318
Sapan lignum	464	Sclaræa	219
Sapo albus	140	Scolopendra	S 322
Communis	ibid.	C c 4	S c

INDEX.

Scolopendrium	117	Septinervia	281
Scolymus	157	Serapias	S 237
Sylvestris	S 69	Sericum crudum	489
Theophrasti	S 63	Seriola	147
Scomber	S 337	Serpentaria	Virgin.
Scombrus	ibid.		260
Scordium	224	Serpens	547
Scorodonia	224	Indicus	S 359
Scorodoprasum	s 222	Marinus	S 333
Scorpio marinus	s 342	Serpent. lapis	88 S 362
Terrestris	483	Serpyllum	213
Scorpioides	s 191	Verum	S 112
Scorpius	s 311	Serratula	S 75
Scorzonera	145	Sesamoides	S 62
Scrophularia	261	Sesamum	345
Minor	226	Seseli Æthiopic.	S 102
Sebesten	380	Creticum	181
Secacul	97	Massiliense	ibid.
Secale	339	Pratense	194
Securidaca	s 189	Peloponenese	s 98
Sedum majus	247	Vulgare	190
Minus	303	Sideritis	s 123
Selenites	86	Sigillata terra	45
Selenusia terra	s 13	Sigillum Salomonis	
Selinum	194 s 97		242
Montanum	s 101	Siler montanum	190
Sempervivum	247	Silesiaca terra	45
Senecio	153	Silix	s 29
Senicagummi	463	Siliqua dulcis	463
Senna	454	Silurus	s 33
Sepia	496	Simia	s 370
Seps	s 363	Sinapi	267
		Sifer	

I N D E X.

Sifer	190	Sperma Ceti	525
Sifymbrium	215	Spica Nardi	335
Sifyrhinchium S	225	Vulgaris	210
Sium	98	Spina alba Arbor	370
Smaris	S 341	Herfla	S 85
Smaragdus lapis	97	Arabica	S 86
Smerillus	67	Cervina	429
Smilax arbor	S 26	Solutiva	ibid.
Aspera	S 138	Spinachia	126
Lævis	S 149	Spirea	S 304
Smyris	67	Spodium Græcorum	79
Smyrniūm	189	Officinarum	572
Soda	140 S 56	Sphondylium	179
Soia	S 182	Spongia	108
Solanum hortense	244	Spongitis lapis	82
Lethale	S 139	Spuma maris	58
Lignosum	242	Squamaria	S 239
Somniferum S	139	Squatina	S 343
Soldanella	257	Squilla herba	318
Solidago	151	Piscis	S 331
Sonchus asper	144	Stachys	121
Lævis	143	Staete	434
Sophia Chirurgor.	269	Stannum	74
Sorbus	369	Staphis agria	251
Torminalis S	277	Staphylodendron	S 303
Sorghum	S 246	Stellaris lapis	S 31
Sory	71	Stœbe	S 74
Sparganium	S 243	Stœchas Arabica	211
Spartium	S 311	Citrina	152
Spatula foetida	321	Stramonium	257
Specularis lapis	86	Stratiotes	S 253
Spelta	340	Strigenſis terra	S 9
		C c 5	Stru-

I N D E X.

Struthio	538	Tanacetum	166
Struthium	S 209	Tapſus barbatus	31
Sturio	515	Tarachon	S 8
Sturnus	S 357	Taragon	ibid
Styrax calamita	382	Taraxacum	245
Liquida	382	Tarſi	S 240
Suber	454	Tartarum album	42
Succinum album	55	Rubrum	ibid
Citrinum	56	Taurus	55
Nigrum	54	Taxus arbor	S 27
Succila	170	Beſtia	58
Sulphur nativum	51	Telephium	124
Caballinum	52	Tellina	S 33
Commune	ibid.	Terebinth.	Argent
Fæctitium	ibid.		35
Vivum	52	Chienſis	41
Sumach	416	Communis	35
Sus	568	Cypria	41
Sycomorus	S 277	Veneta	35
Symphytum	206	Terebinthus	41
Minimum	163	Teredo	49
Petræum	S 180	Terra Ampelites	5
Synanchica	S 104	Argillacea	4
		Chia	S
		Eretria	S
		Fabrilis	4
		Goltburgenſis	S
		Japonica	34
		Lemnia	4
		Livonica	S
		Melitea	4
		Pnigitis	S
			R

T.

T Abacum	254		
Tacamahaca	392		
Tagetes	S 78		
Talchum	86		
Talpa	585		
Tamarindus	460		
Tamariscus	451		

INDEX.

Rubrica	47	Verus	<i>ibid.</i>
Samia	<i>ibid.</i>	Vulgaris	213
Selenusia	s 13	Tilia	445
Sigillata	45	Tinca	518
Silefiaca	45	Tincar	62
Strigenfis	s 9	Tithymalus characias	S
Tripolitana	47		173
Turcica	s 9	Cyparissias	S 174
Testudo marina	550	Dendroides	<i>ibid.</i>
Terrestris	550	Helioscopius	278
Teucrium	s 114	Myrtites	S 174
Thalictrum	s 91	Paralius	<i>ibid.</i>
Thapsia	183	Platyphyllos	S 175
Thea	427 s 299	Topasius lapis	98
Therma	41	Tormentilla	230
Thermolithus	s 28	Torpedo	S 344
Thora	s 128	Tota bona	133
Thlaspi	273	Tragacantha	291
Vulgaris	s 169	Tragium	S 144
Thunnus	s 336	Alterum	S 110
Thus masculum	472	Tragopogon	S 60
Vulgaris	256	Tragorchis	S 237
Thuris Cortex	469	Tragoriganum	S 113
Manna	473	Alterum	<i>ibid.</i>
Thuya	s 243	Tragos	s 301
Thymbra	s 110	Trachelium	s 152
Vera	<i>ibid.</i>	Tribulus aquaticus	344
Thymallus	520	Terrestris	s 256
Thymelæa	415	Trichomanes	118
Thymus	213	Trifolium acetosum	312
Citrinus	s 112	Aquaticum	312
Sylvestris	s 112	Anreum	226
			itu

INDEX.

Bituminosum	s 195	Valeriana	Græca	210
Hæmorrhoidale	S 197			
Odoratum	292	Major		172
Purpureum	s 196	Minor		172
Paludosum	312	Sylvestris	s 81	
Vulgare	292	Vanellus	s 347	
Triorchis	s 237	Vaynillus	460	
Tripolis terra	47	Veratrum album	129	
Tripolitana terra	ibid.	Nigrum	250	
Tripolium	s 64	Verbascum album	21	
Triflago	214	Nigrum	s 21	
Triticum Indicum	341	Vulgare	31	
Vaccinium	s 156	Mas	210	
Vulgare	339	Vermis terrestris	48	
Truta	520	Vermicularis	241	
Tubera	s 43	Veronica scemina	259	
Tulipa	s 223	Mas	274	
Turbith	257	Vervex	56	
Turchois lapis	s 34	Vesicaria marina	S 330	
Turdus	s 356	Vespa	s 322	
Marinus	s 341	Vespertilio	37	
Turpethum	257	Vetonica	291	
Turritis	s 162	Viburnum	s 29	
Turtur	543	Vicia	280	
Tussilago	149	Sylvestris	s 18	
Tutia	78	Victorialis	310	
Typha	s 243	Vinca pervinca	310	
		Vincetoxicum	310	
		Vinum	424	
		Viola	304	
		Lunaria	s 159	
		Lu		
V.				
Vacca	559			
Vaccaria	s 202			
Vaccinia	s 140			

I N D E X.

Lutea	265	Uranoscopus	S 339
Mariana	S 153	Ursus	579
Martii	304	Urtica marina	S 329
Tricolor	304	Mortua	221
Vipera	548	Romana	125
Viperaria	146	Vulgaris	ibid.
Virga aurea	151	Ulna	113
Pastoris	S 83	Uva crispa	374
Viscus	413	Gruina	S 141
ad Aucupium	413	Marina	S 301
Vitis alba	S 281	Passa major	426
Idea	ibid.	minor	ibid.
Vinifera	424	Quercina	352
Vitriolium album	64	Vulpanser	S 350
Romanum	64	Vulpes	582
Viride	63	Vultur	544
Vitulus	558		
Viverra	375		
Ulmaria	231		
Ulmus	441		
Montana	S 305		
Ulula	S 358		
Umbilicus Marin ⁹	499		
Alter	S 207		
Veneris	248		
Umbra	S 339		
Unguis odoratus	507		
Unicornu	523		
Unicornu fossile	S 27		
Uniones	506		
Vomica Nux	439		
Upupa	537		

I N D E X.

Z.		Zeopyrum	S 245
Z Anthoxylon	363	Zibethum	583
Zea	340	Zingiber	327
Zedoaria longa	328	Zizypha	S 290
Rotunda	328	Zurumbet	328

**Register der Deutschen Wörter über
das Supplementum, welches dann auch
über die Pharmacologia selbst kan gebraucht wer-
den / indem im Supplemento hinwieder die
Anweisung zu finden / alwo es in der Phar-
macologia auffzuschlagen ist.**

A.		Allermanns Harnisch	220
A Alraup	337	Aloe ejusque species	229
Aberrante	82	& seqq.	
Achat	32	Althee	146
Achmella	80	Allyfen	377
Acmella	80	Amber-Kraut	118
Acker-Burzel	142	Ambrosien-Kraut	51
Acker-Condrißen	58	Amsel	357
Acker-Knoblauch	222	Andorn	
Acker-Münze	124	Kleiner Italiänischer	121
Acker-Wurk	244	Niedriger	121
Adams-Feigen	274	Wasser-Andorn	117
Adler	357	Anemonen-Köpflein	132
Adler-Stein	31	Aniß	145
Adonis-Köpflein	129	Indianischer Aniß	145
Aegyptische Bohnen	218	Stern-Aniß	ibid.
Wasser-Einsen	253	Antelope	365
Aethiopische Scharley	119	Apffel	
Alfe	370	Doll-Apffel	138
Alhorn-Baum ejusque spe-		Erd-Apffel	138
cies. 305. & seqq.		Melanzan-Apffel	ibid.
Alatern-Baum	296	Arabische Distel	86
Allegarde	363	Arabischer Senff	167
Alheil-Wurk	94	Archangel	123
		Aron	

Register.

Aron	235	Bauren-Kresse	169
Artischocke	70	Senff	ibid.
Aspen	272	Berg-Elhorn	298
Auffrechte Wald-Rebe	132	Händlein-Wurz	237
Azarolen	278	Berg-Hahnen-Fuß	128
B.		Holder	298
Bären-Klau	254	Berg-Hunds-Auge	109
Bärs-Fuß	143	Berg-Peterlein	101
Bärs-ohrlein	214	Peterfilge	101
Bär-Sanickel	ibid.	Berg-Polium	114
Baldrian	88	Berg-Sanickel	153
Griechischer Baldr.	216	Berg-Epicanarde	89
Balsam-Appfel	134	Berg-Schlüsselblumen	214
Balsam-Kraut	134. 255	Berg-Allmbaum	305
Balsemuth	124	Bermudes-Beeren	287
Barbe	338	Vertram	100
St. Barben-Kraut	165	Bickbeer	281
Barne	338	Bienenfräß	351
Basilien	121. 122	Bieß-Condrißen	58
Ruh-Basilien	200	Bingel-Kraut-Weiblein	49
Baum		Bingen-Lauch	220
Bonana-Baum	265	Bullbingen	242
Büch-Baum	266	Seebingen	242
Coccos-Baum	258	Bischoffshut	256
Drachenblut-Baum	263	Bitterwurz	148
Eben-Baum	259	Bleywurz	90
Erlen-Baum	269	Blindschleiche	359
Kohl-Baum	262	Blumen-Gras	206
Mango-Baum	290	Blut-Finck	353
Mosa-Baum	265	Blutwurgel	211
des Lebens	269	Bocksbart	60
Nel-Baum	257	Bocksborn	192
Palm-Baum	263. 257	Bocksdoften	113. 114
Perfier-Baum	289	Bockshödlein	237
Plantain-Baum	265	Bocksküllecken	237
Sagon-Baum	262	Bockskraut	109
Wacholder-Beer-Baum	270	Bollendistel	84
Baumichter Nachtschatten	137	Bolus	7
		Türkischer	7
		Weisser	7
		Bonen	

Register.

Bonen-Baum	312.	313	wahrer Calmus	244
Klee		313	Cameel	370
Bengalische Bonen	284		Canarien-Gras	246
Egyptische Bonen	218		Saamen	246
Fransche	182		Candische wilde Rüben	163
Italanische	182		Canck-Baum	316
Bovist	42		Casie-Strauch	296
Brackenbistel	88		Casumunar	234
Brandfuchs	340		Castanien.	
Brasilianische Einbeer	137		Erd-Castanien	97
Breitblätterichter Hundszahn	227		Sau-Castanien	97
Breitblätterichte Walb-Rebe	131		Cederbaum aus Phœnicia	270
mit grossen Beeren				270
Breitblätterichte wilde Scharley	119		Ceycen-Kraut	142
Brennender Hahnenfuß	128		Ceylonische Pflanze	115
Brod: Indianisch Brod	261		Chalcedonier	33
Brombeer	135		Championon	42
Norwegische	135		Chondrillen-Kraut	58
Brunnen-Wasser/ Andorn	121		Alter-Chondrillen	58
mit grossen Beeren			Bies-Chondrillen	58
Brustbeer	286.	290	Christwurz	143
Bubenst	42		Cimmerbaum	316
Buchbaum	266		Citronen-Quendel	112
Büchenholz	266		Cistus ejusque species	203
Heck- oder Hagebüchen	273		& seqq.	
Buchlattich	60		Coccoz-Nußbaum	258
Buchweizen	53		Maldivische Coccoz-	
Burgundisch Hen	197		Nuß	259
Burgel-Dorn	256		Coralien	36
Bussfahnen	358		Cord-Eiche	268
Butterwurz	153		Cranichbeeren	141
Burdorn	299		Crenzblümlein	157
Indianischer Burdorn	315		Crenzwurz	239
E.			Cristallif. Gefässe	18
Gabelkan	335		Crocodill	363
Gacarell	340.	341	Cypresse	126
Calmaus	252		D.	
			Dale	354
			Dam.	

Register.

Dambirsch.	Dam	Thier	Eben: Holz	ibid.
		366	Ebereschen-Baum	271
Delphin		344	Edel-Garbe	79
Demant		35	Eiben-Baum	271
Demuth		112	Eibisch-Geist	365
Diptam		122	Eich-Farren-Kraut	47
Distel			Eiche ejusque species	267
Babische Distel		86		& seqq. 51
Bollen Distel		84	Eichel ejusque species	266
Bracken Distel		88		& seqq.
Fichten Distel		70	Eider. Kupffer-Eider	363
Fisch Distel		72	Natten-Eider	364
Gulden Distel		63	Wasser-Eider	ib.
Karten Distel		83	Einbeer	
Melancholey Distel		71	Brasilianische	137
Purgirende Distel		172	Einbeer-Baum	291
Spher Distel		84	Einblat	136
Theophrastus-Distel		72	Einhorn gegraben	27
Weg Distel		73	Einforn	245
Wollichte Distel		ib.	Eisen-Hütlein	147
Doll-Aepffel		138	Eisernwurk	123
Dollwurk. Galeni Dollwurk		139	Elfenbein	27
Donner-Art. Donnerkeil		31	Elhorn	298
Dorn Spargen		143	Eller-Baum	269
Dosten. Bocks-Dosten		113	Elfen-Baum	ib.
Wilder Dosten		118	Elken-Baum	278
Drache			Engelsfuß-Baum-Faren	46
See: Drache		339	Engell-Fisch	343
Drachen: Blut		52	Meer-Engel	ib.
In Granis		252	Englisch Steinbrech	56
Drachen Blut-Baum		263	Mayoran	118
Drachen Wurk		235	Enkian	148
Dromedarius		370	Weisser Enkian	102
Drossel. Meer-Drossel		341	Erbfen/ Heide-Erbfen	188
Dürrwurzel		64. 68	Indianische rothe Erbsen	183
Durchwachs		240	Wilde Züser Erbsen	188
E.			Erde: Castanien	97
Eben Baum		259. 295	Erde. Cretrianische Erde	8
			D d	sem.

Register

Vennische	ib.	Wasser Fenchel	100
Lieflandische	ib.	Fichten. Meer fichten	268
Selenusische	13	Fichten Distel	70
Striegische	9	Fincke. Blutfincke	353
aus der Insul Chios	9	Diestelfincke	353
Erd Riser	126	Fisch Distel	62
Erd Leber Kraut	44	Flachs Dotter	167
Erdmoren	193	Fleder Mausz	375
Erd Ruz	97	Flocken Blume	74
Erdpin	126	Floh Kraut	90
Erdshoecke	70	Fenum Græcum	194. 195
Landische Erdshoecke	ib.	Fransche Erdpin.	126
Von Jerusalem	77	Fransch Wurmsaamen	81
Wilde Erdshoecke	69	Frauen Nabel	207
Erd Spinnen Kraut	229	Frosch Biß	217
Erlen	269	Fuchs Gang	350
Eschlauch	220	Fuchs Schwanz	249
Eschwurz	122	G.	
Espen	272	Gänse Distel	59
Eule	358	Gänse Fuß	55
Nacht Eule	ib.	Gänse Zung	57
Erzstein	24	Galgan	241
F.		Gallapfel Baum	267
Färber Baum	304	Gallwurm	321
Färber Laub	ib.	Gamanderlein	114
Falscher Diptam	122	Garnat	331
Falsch Süßholz	193	Garnel	ib.
Feigen Baum ejusque spe-		Gauch Haber	248
cies 274 & seqq.		Geelgorst	357
Feld Cypresse	126	Geilwurz	237
Feld Kletten	101	Geiß Eibisch	365
Feld Lauch	220	Geiß Fuß	96
Feld Münze	124	Geiß Grasl	ib.
Feld Napungelchen	90	Geiß Klee	314
Feld Zwiebel	224	Geiß Indianische	365
Felsen Saturnen	111	Gelbe Archangel	123
Fenchel Blumen	211	Gelbe Ochsen Zunge	106
Fenchel Kraut	95	Gelbe todte Messel	123
Riesen Fenchel	93	Gemsen Wurz.	65
		Gen.	

Register.

Gentianella	149	Hag Büche	273
Gersten Tvalch	248	Haag Eiche	267
Gespel Dorn	312	Haag Dorn	277
Giwiz	347	Haber	247
Glied Kraut	117. 123	Tauber. oder wilder	248
Glöcklein. Covendry Glöck-	lein 153	Haber Tvalch	248
Gold Blume	77	Häher	354
Goldblume mit Metterkraut		Hæmioniatiss	46
Blättern	78	Hals Kraut	152
Goldwiesen Blume	146	Wurzel	ibid.
Gras	38	Hahnen Fuß ejusque speci-	es 127 & seqq.
Farber Gras	209	Gras	250
Geiß Gras	96	Hahnen Lämcken	186
Hahnen Fuß Gras	250	Hahnen Kopff	ibid.
Meer Gras	38	Hammel Korn	245
Paruasser Gras	208	Hämferling	354
Ried Gras	243	Hase. See Hase	327
See Gras	38	Hasen Klee	189
Grosse Anemonen Köpflein		Hasen Ohrlein	102
	132	Hecken Nessel	120
Vasilien	22	Petersilge	102
Vauren Sempff	169	Hedderich	164
Docken Kraut	76	Heidel Beer	281. 277
Gartenquendel	112	Heiden Jopp.	204
Klette	76	Heiden Korn	53
Pfeil Kraut	131	Heidenreich	164
Polay	22	Heilwurk	94
Spehr Kraut	127	Hemmerling	357
Spehr Wurk	128	Herg. Gesparr	125
Stern Meyer Kraut	103	Heuting	336
Taube Nessel	120	Himmel Zucker	339
Wund Kraut	66	Himmel Schlüssel	213
Grünstein	12. 14	Himmel Thau	249
Gülden Aderklee	198	Hiobs Thränen	247
Gülden Moos	48	Hirsch Brunst	43
Gülden Wund Kraut	66	Hirsch Holder	298
Günsel. Gülden Günsel	204	Hirsch Schwamm	43
Sonnen Günsel	ibid.	D d 2	Hirsch
Stein Günsel	180		

Register.

Hirsch-Wurzel	93. 102	Jonquillen	223
Hochel	331	Iris	228
Hörliq	223	Isercken	354
Hörnfen	ib.	Iſop. Winter Iſop	110
Hohlbrod	350	Heiden Iſop	204
Hollauch	220	Italiänisch Andorn	121
Honig Stein	11	Bohne	182
Honigwurzel	97. 109	Burdorn	298
Hornfiſch	334	Erd. Kiſer	126
Hornungs-Blumen	223	Erdpin.	ibid.
Houting	340. 341	Melilot	197
Hufflattig	68	Jucca	233
Huhn	356	Jujuben	286. 290
Bürckhuhn	356	Junkerlein	341
Haſelhuhn	ib.	Jungfern Ancker	131
Türkfiſch	ib.	R.	
Welſchhuhn	ib.	Käſer	324
Humber	331	Kalbs-Maul	154
Hundfiſch	344	Karten Diſtel	83
Hundshoden	237	Kagen Leiterlein	45
Hunds Köhl	49. 215	Kagen Schwanz	243
Hunds Knoblauch	220	Kaulpars	342
Hunds-Kraut	49	Kayſers Salat	83
Hunds-Zunge	109	Kellers Hals	275. 292
Hyacinth	224	Kieſelſtein	29
		Kirſchen-Laurier	Kirſchen 288
J. Jacobs-Kraut	67	Stein Kirſchen	ib.
Leiter	216	Vogel Kirſchen	ib.
Jber-Baum	286	Kiwiz	347
Jbiſch	146	Klee ejuſq; ſpecies	189 & ſeqq.
Jgel. See-Jgel	331	Klette. Acker-Kletten	102
Jgels-Knoſpen	243	Feld-Klette	101
Jguatius-Bohne	302	Groſſe Klette	76
Jleke	375	Knabenkraut	238
Jmmen-Kraut	112	Knoblauch ejuſque ſpecies	220 & ſeqq.
Indianiſch Brod	261	Körffel. Kletten-Körffel	101
Erbsen	183	Nadel-Körffel	96
Feigen	280	Spaniſch-Körffel	99
Indianiſche Hirſe	246		
Johanniſs-Kraut	205		
			Roch

Register.

Dd 3

Register.

Manns-Treu	88	Mengelwurk	53
Dreyblätterichte	88	Mergel	10
Marck	10	Mergen-Rößlein	200. 201
Aschfarben	10	Merl	350
Fleischfärbicht	10	Mergen-blumen	223
Mergen-Rößlein	200. 201	Messpilen mit drey Steinen	278
Marien-Würmchen	325	Mexico-Saamen	51
Marmor	30	Meyer/ unechter	103
Maßholder Baum	305	Kraut	ibid.
Maßweyh	358	Weisser	ibid.
Maßichkraut	118	Wilder	ibid.
Maulbeer		groß Stein-Meyer	
Feigen	274	Kraut	103
Maul-Esel Farrenkraut	46	Meewe	350
Mäuse-Gerste	248	See-Meewe	ibid.
Korn	248	Milch-Glöcklein	152. 153
Schwänglein	130	Kraut	173. 109
Medick-Hen	197	Stein	11
Meel-Baum	293	Wicke	193
Meelbeer-Baum	277	Wurk	157. 194
Meer-Anthyllis	190	Mohn/gehörnter mit gelben	
Meer-Burzel	54	Blumen	171
Meer-Cob.	337	Langköpffiger	171
Engel	343	Stachlichter	172
Fichte	268	Wilder	171
Gewächs	54	Mohr-Kämmel	93
Gigel	349	Molch/Wasser-Molch	364
Graß	38	Moluckische Nüsse	308
Linßen	39	Moly	221
Moos	40	Mondkraut	149
Schley	341	Mondveiel	150
Schwein	345. 370	Moosbeeren	141
Trauben	301	Kelchmoos	44
Melancholen-Distel	71	Morcheln	43
Melanzan-Äpfel	138	Motte	326
Melilote-Italiansche	197	Mottenkraut	216
Melte stinckende	55	Mühlstein	29
wilde	55	Münchskappen	146
Memphisstein	33	Münge/	

Register.

Münze/ Acker Münze	124	wilde	240
Feldmünze	ibid.	schmalblättrichte	144
Krausmünze	117	schwarze	240
Pfeffermünze	115	Norwegische Brombeer	135
Wassermünze	116	Muß/Bezoar-Muß	308
Musa-baum	265	Erdbaum	97
Muschel	329	Moluckische	308
Mutterkraut	194	Spanische	225
Echt Spanisch Mutter-		Virginianische	283
Kraut	100	D.	
Mutterwurz	125	Ochsen-Muge	78
Myrien-baum	307	Zunge/gelbe	106
N.		Stein-Ochsenzunge	107
Nabelkraut	207	Wall-Ochsenzunge	106
Commer-Nabelkraut	214	Delbaum	257
Nachtbeer	140	Dynblat	239
Nachtigall	352	Ohrwurm	322
Nachtschatten		Drant	154
Baumrichter	137	Orientalische Rheinblumen	66
Schlafmachender	140	Osterlucen	155
Tödtliche	139	P.	
Wald-Nachtschatten	139	Almbaum	257
Nackete Gerste	245	Stein-Palme	262
Nackete Huren	226	Panax-Kraut	94
Nadel-Körffel	96	Pappelbaum Lybischer	272
Narcysen	223	Weiden weisse	272
Narrenkölsen	243	Pappier-Nied	241
Mutterwurz	235	Parnasser-Gras	208
Regelien ejusque species		Pastinack/	
198. 199 & seqq.		Wasser-Pastinack	98
Indianische	79	Perckisch	33. 44
Nessel-baum	281	Persierbaum	289
Hecken-Nessel	120	Peterlein	101
Grosse taube Nessel	ibid.	Berg-Peterlein	101
See-Nessel	328	St. Peters Korn	245
Todte Nessel	120	Peters Schlüssel	213
Niedriger Andorn	121	Petersilge/ Berg-Petersilge	93. 101
Nieserwurz/ breitblättrichte		Hecken-	

Register.

Hocken-Petersilge	102	Rappen	340
Wilde Petersilge	98	Raucke	165. 208
Pfau/See-Pfau	341	Raupenkraut	192
Pfefferfisch	334	Raute/ Wiesen-Raute	91
Pfefferkraut	110	Wilde Raute	179
Pfeil-haupt	130	Ratte	373
Pfeil-kraut	131. 234	Regenbogenfisch	341
Pferde-Schwanz	45	Reiger/ schöner blauer	346
Weiblein	45	Stern-Reiger	346
Pflockwurzel	144	Reiner	366
Pfriemen-kraut	312	Reiniger	366
Phillyree	292	Reilmant	373
Phosist	42	Renneschier	373
Pilze	42	Rennthier	ibid.
Pimpernüsse/Deutsche	303	Reiß/ Deutscher Reiß	245
Plantain-baum	265	Reisiger Freude	131
Plöze	336	Rheinblumen / gelbe	82
Poconien-weiblein mit weiß-		Gelbe breitblättrige	66
sen Blumen	143	Orientalische	66
Poley/ Stein-Poley	121	Rheinfaren/weisser	79
wilde grosse Poley	122	Reseda	208
Potatoes Spanische	151	Rettich/ Wasser-Rettich	166
Port-See-Saltz	4	Rhodieserwurk	141
Portulac/ wilde	206	Ried	251
Probier-Stein	30	Gras	ibid.
Purgierende Distel	172	Roche	343
Flachs	212	Gift-Roche	343
Purpur-Gras	196	Stachel-Roche	ibid.
Wurk	196	Roddow	336
Q.		Rödelkraut	155
Qualster	324	Rohr/Aromatisch Rohr	251
Quappe / See-Quappe	337	Bambus Rohr	252
Quendel/ Citronen-Quendel	112	Cyperisch Rohr	250
Garten-Quendel	112	Dommel	346
R.		Drachenblut-Rohr	252
Rab	340	Groß Rohr	250
Raden	200	Hähnlein	349
		Pfeil-Rohr	252
		Schreib-Rohr	250
		Röß-	

Register.

Röflein/		Saltz-Gruben	3
Adonis-Röflein	129	See-Saltz	4
Anemonen-Röflein	132	Saalpflaster	28
Stein-Röflein	151	Saamkraut	54
Weiden-Röflein	172	Saamen / Canarien-Saa-	
Röthe / Kleine Röthe	104	men	246
Rosen-Lychnis	199	Sorgsaamen	ibid.
Wurz	141	Springsaamen-Kraut	
Ros / Meer-Ros	370		255
Wall-Ros	ibid.	Sammetblume	79
Rosmary / Poeten-Rosmary	282	Sanamunda	292, 293
Ros / Schwanz	45	Sandstein	26
Rothbart	338	Sardonier	32
Rothbrustlein	352	Saturey	110
Federn	336	Feld-Saturey	III
Fisch fliegend	338	Epizige	III
Röthe Gold-Lilien	219	Winter-Saturey	110
Rothfälschen	352	Sau-Castanien	97
Rothblätterichte Mengel		Saugend Fisch	333
wurz	52	Sau Todt	55
Marmorstein	30	Schabe	326
Rothscheer	335	Schabenkraut	216
Stein	207	Schastinsen	315
Rüben	163	Schastheu	45
Candische Rübe	163	Scharley	118
Röthe Rübe	254	Aethiopische Scharley	119
Schwarze Rübe	ibid.	Breitblätterigte wilde	
Wilde Rübe	162	Scharley	119
Rüster	305	Waldscharley	119
Ruttelweyh	358	Scharffe Winde	136
S.		Schartenkraut	75
Sadaney	110	Schatten-Fisch	339
Sagebaum	271	Scheide / Scheiden	333
Sagoubaum	261	Schieferstein	22
Salep	237	Schierling grosser breitblät-	
Saltz auff Saltz	16	terichter	99
von Neu-Castel	4	Wasser-Schierling	99
Pfannen	4	Schiffhalter / Schiffhemmer	333

dd 5

Schild

Register.

Schildbesem-Kraut	168	Schwam	40. 42
Schläfer	344	Fäsiht unechter	41
Schlaffmachender Nacht-		Gespreckelt unechter	41
schatten	140	Grosser Staub voller	42
Schlange / Indianische		Harter unechter	40
Haupt Schlange	359	Hirsch-Schwam	43
Schlangen-Knoblauch	220	Köhrichter unechter	41
Schlangenkraut	235	Schwarze Riesewurz	143
See-Schlange	333	Schwarzschwanz	340
Schleiffstein	30	Schweinkresse	170
Schlingbaum	193	Schwertel	225
Schlottblumen	133	Großblätterichter	228
Schlüsselblumen	213	Ried	243
St. Peters Schlüssel	213	Schwindelwurz	65
Schmalblättrich Bocksdor-		Scorpionskraut	192. 312
fen	114	Scorpsisch	342
Moly	144	See-Alraup	337
Riesewurz	221	Ball	229
Schmelzblau	22	Brachsmen	359
Schmeerwurz	153	Drache	ibid.
Schnecke bräunlichte	330	Graß	38
Grosse rothe	320	Grün	253
Schwarze	321	Hase	327
Schnee-Tropfflein	158	Liberkraut	39
Schnepff	347	See-Lunge	327
Holz-Schnepff	347	Pfau	341
Schnepff-Huhn	347	Pferd	370
Schnepfflein	353	Quappe	337
Schnittlauch	220	Koß	334
Schloßwurz	227	Schwein	370
Schotendorn	314	Sternkraut	65
Wilde Schoten	311	Wege-Graß	206
Schreib-Rohr	250	Seneblätter falsche	315
Schuppenwurz	239	Senff Arabischer	167
Schwaden-Graß	249	Grosser Bauren-Senff	169
Schwalbe / Indianische			
Wasser-Schwalbe	352	Seiffenbeeren	287
Mauer-Schwalbe	ibid.	Seps	363
Rhein-Schwalbe	ibid.	Sesamoides Kraut	62
		Sewen:	

Register.

Seibenbaum	271	Staar	357
Siegwurz	220	Stachas Blumen	82
Sommerwurz	238	Stärke. Blaue Stärke	22
Sonnenkraut	61	Stachelichte Leckritze	193
Groß Sonnenkraut	59	Stachel Schwein	371
Sonnenblume	76	Standel Beer	281
Günsel	204	Standicht Gamanderlein	
Wend	108. 109		114
Wirbel	58	Nachtschatten	137
Wurzel	238	Stechdorn schwarzer	294
Spanische Standelbeer	281	Deutscher	294
Körffel	99	Eiche	ib.
Ruß	225	Stechende Winde	136
Pfriemen	311	Stech Rüben	163
Wegebreit	180	Steinbeeren	135
Spargen/ Dorn-Spargen		Brech des Dioscor.	113
	140	Matthioli	201
Wilder Spargen	ibid.	Englische	56
Stein-Spargen	ibid.	Bock	365
Speck Mauß	375	Büchen	273
Spehrkraut	127	Günsel	180
Wurz	128	Klee	197
Spelt	245	Kohlen	31
Spiel-Spelthen	199	Linde	292
Sperberbaum	277. 278	Marck	10
Spehr Distel	84	Stein Ochsen-Zunge	107
Kleine Spehrdistel	86	Palme	267
Spizige	85	Phrygischer stein	23
Spicanarde	89	Polen	121
Spiel-Spelten	199	Röglein	292
Spieß-kraut	234	Spargen	140
Spinne	321	Sandstein	26
Spinnenkraut	229	Sternstein	31
Spiræa	304	Stralstein	31
Spiren	352	Thracischer stein	13
Spizichte Satirey	111	Stendelwurz	227
Spere	352	Männlein	237
Springsaamenkraut	255	Königlich Stendelwurz	238
Stabwurz	82	Stern	

Register.

Stern aus Bethlehem	224	Wiesen Zeitlosen	226
Distel	73	Trag-Dosten	113
Stern Zucker	339	Tragun	83
Kraut. See: stern: kraut	65	Triller	164
Sternstein	31	Türkisch	34
Stieglitz	353	Türkische Bohnen	182
Stockfisch	335	Kresse	167
Storchschnabel ejusq; spe-		Tulipe Gelber	223
cies 210.211		Zwisch	248
Stralstein	31	B.	
Strauchichte Hirschwurzel	102	Beil. Mondweil	149
Streich kraut	154	Beilfirt	343
Sireubel wurk	239	Venus Kamm	96
Studenten Blume	79	Strahl	96
Syrisch Mastichkraut	118	Viehbesinge	141
Zucker Wurzel	97	Viel Fuß	321. 322
L.		Violen. Abend: Violen	149
Zaback	148	Weisse Winter: Violen	149
Zaubenkraut	51	Virginianisch Potatoes	138
Zaube Nessel	120	Uecht Bockskraut	109
Zaucher	349	Uechte Eschwurk	122
Langschnäblicher	16	Johanniskraut	205
Taxus Baum	271	Uechter Wener	103
Thale	354	Unholdenkraut	310
Thapsier	94	Ulmbaum	305
Thaubeer	201	Vogelbeer Baum	276
Theriack's Wurm: saamen	166	Vogel Fuß	191
Thole	354	Vogel: kirschen	288
Thracischer stein	13	Kraut	207
Thunin	336	Milch	224
Thurm Gemff	162	Pfote	191
Tieger. Tieger: Thier	373	Posen stert	249
Thymian ejusq; species	III. 112	B.	
Tödliche Nachtschatten	139	Wacholder Baum	270
		Wachs: Adern	29
		Wald: Hirse	156
		Holder	298
		Nachtschatten	139
		Räges	

Register.

Nägelein	157	Glaß-Weiden	273
Rebe	131	Weidereich Köpfelein	173
Auffrechte Wald-Rebe	132	Weißdorn	277
Breit-blätterichte Wald-Rebe	131	Weisser Enzian	102
Wall Ochsen-Zunge	107	Weisse Feld-Zwiebel	224
Stroh weiß	103	Weiß Wallstroh	103
Wurz	180	Wiederstos	200
Warmstein	28	Winter Violen	149
Wasser Andorn	117	Weizen Spelt	245
Brunnen Wasser	3	Weller/Wells	333
Brunnen-Wasser Andorn	121	Welsche Linsen	315
Eppich	98	Welscher Respel-Baum	278
Fenchel	100	Wespe	322
Fluß-Wasser	3	Weyrauch's Wurz	95
Händleins Wurz	238	Wexstein	30
Hahnen Fuß	127	Wheittings	335
Huhn	347. 348	Wicken. Gelbe Wicken	184
Kolben	243	Yckriken Wicken	195
Krähen-Fuß	127	Rothe Wicken	184
Linsen	253	Vogel Wicken	188
Münze	116	Wilde Wicken	185
Pastinack	98	Widwol	357
Regen Wasser	5	Wiederstos Weisser	200
Reittich	166	Wiesel. Wieselchen	374
Schierling	99	Wiesen Raute	91
Schne-Wasser	5	Saffran	226
See-Grün	253	Zeitlosen	226
Wegebreit	180	Wilde Basilien	121
Grosse Wegebreit	206	Sandische Rüben	163
Spanische	180	Wilder Demuth	112
Wegedikel	73	Kohl	162
Wegerich	180	Wilde Richern	195
Weiden-Baum roth	272	Kresse	170
Weidendorn	294	Ruh-Weizen	156
Gelbe Weiden	273	Wild Laub	222
Glänzende Weiden	ib.	Merrettich	164
		Wilder Meyer	103
		Mohn	171
		Portulac.	206
		Wilde	

Register.

Wilde Rancke	165	Wurm: Saamen	Fransch
Scharley	119		81
Wild Sperberbaum	277	Grüner	82
Thymian	112	Theriack's Wurm'saamen	166
Wilde Wicken	185		
Zieser Erbsen	195		
Winde scharffe oder stichende	136	Ucca	233
	110		
Winter Isop	165		
Kresse	108	3. Ahn kraut	239
Majoran	119	Stocher kraut	Spanisch.
Salbey	110		99
Saturey	149	Zeitlosen	226
Violen	220	Ziemer	356
Zwiebeln	135	Zimmet Baum	316
Wolcken Beeren	42	Zieser Erbsen	195
Wolffs Fuß	129	Zitterling	344
Wolffs Klaffen	174 & seqq.	Zitter Pappeln	273
Wolffs Milch ejusq; species	129	Zittwer	234
	215	Zungen Blat	275
Wolffswurz	ib.	Zucker Möhrlein	97
Wollkraut schwärzlicht	73	Rüblein	ib.
Mit weissen Blumen	189	Peruvianische	151
Wollichte Distel	66	Zucker Wurzel	Indianische
Wundtkraut			77
Groß Gilden Wundtkraut		Syrische	97
		Zwen Blat	240

E. N. D. E.





